

2020

Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις
του προϋπολογισμού της ΕΕ –
Κατάσταση στο τέλος του 2020

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ: +352 4398-1
Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EJAuditors

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021

PDF

ISBN 978-92-847-7062-5

ISSN 2600-1365

doi:10.2865/597516

QJ-AK-21-001-EL-N

Σύμφωνα με το άρθρο 287, παράγραφοι 1, 2 και 4, ΣΛΕΕ, το άρθρο 258 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, καθώς και το άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1877 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στο ενδέκατο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/323,

το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τις συνεδριάσεις του της 21ης Οκτωβρίου και της 11ης Νοεμβρίου 2021, ενέκρινε την

Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2020

Η έκθεση, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στις παρατηρήσεις του Συνεδρίου, διαβιβάστηκε στις αρμόδιες για τη χορήγηση απαλλαγής αρχές και στα λοιπά θεσμικά όργανα.

Τα Μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι:

Klaus-Heiner LEHNE (Πρόεδρος), Ladislav BALKO, Λάζαρος Στ. ΛΑΖΑΡΟΥ, Pietro RUSSO, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, Alex BRENNINKMEIJER, Νικόλαος ΜΗΛΙΩΝΗΣ, Bettina JAKOBSEN, Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS, Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ, Eva LINDSTRÖM, Tony MURPHY, Hannu TAKKULA, Annemie TURTELBOOM, Viorel ȘTEFAN, Ivana MALETIĆ, Francois-Roger CAZALA, Joëlle ELVINGER, Helga BERGER, Marek OPIOLA

Περιεχόμενα

Σελίδα

Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2020	5
Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2020	276

**Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού
Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις
του προϋπολογισμού της ΕΕ –
Κατάσταση στο τέλος του 2020**

Περιεχόμενα

	Σελίδα
Γενική εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1 Πλαίσιο επιδόσεων	10
Κεφάλαιο 2 Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	49
Κεφάλαιο 3 Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	87
Κεφάλαιο 4 Φυσικοί πόροι	128
Κεφάλαιο 5 Ασφάλεια και ιθαγένεια	156
Κεφάλαιο 6 Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	192
Κεφάλαιο 7 Μεταπαρακολούθηση των συστάσεών μας	227
Προσάρτημα	262
Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων	276

Γενική εισαγωγή

0.1. Η παρούσα έκθεση συνιστά ένα από τα δύο μέρη της ετήσιας έκθεσής μας για το οικονομικό έτος 2020. Θέμα της είναι οι *επιδόσεις των προγραμμάτων* δαπανών που ήταν εγγεγραμμένα στον προϋπολογισμό της ΕΕ στο τέλος του 2020. Το άλλο μέρος αφορά την αξιοπιστία των λογαριασμών της ΕΕ, καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των *πράξεων* στις οποίες αυτοί βασίζονται.

0.2. Χωρίζουμε την ετήσια έκθεσή μας στα εν λόγω δύο μέρη στο πλαίσιο ενός διετούς πιλοτικού έργου, το οποίο άρχισε με την ετήσια έκθεση για το οικονομικό έτος 2019. Βασική επιδίωξη του έργου αυτού ήταν, στο πλαίσιο των ετήσιων αναφορών μας, να αναδείξουμε περισσότερο τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Επιπλέον, αυτός ο διαχωρισμός της ετήσιας έκθεσης μάς παρείχε τη δυνατότητα να λάβουμε υπόψη την *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ)*, η οποία αποτελεί τη βασική έκθεση υψηλού επιπέδου της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ. Δεδομένου ότι η εκ του νόμου προβλεπόμενη προθεσμία για την έγκρισή της λήγει στο τέλος του Ιουνίου του έτους $n+1$, μέχρι πρότινος δεν ήμασταν σε θέση να τη λάβουμε υπόψη για τους σκοπούς της ετήσιας έκθεσής μας, η οποία δημοσιεύεται συνήθως στις αρχές Οκτωβρίου.

0.3. Η παρούσα έκθεση χωρίζεται σε επτά κεφάλαια:

- Στο κεφάλαιο 1 εξετάζουμε αν και με ποιο τρόπο η Επιτροπή και οι συννομοθέτες αξιοποίησαν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από προηγούμενες περιόδους του *πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)* (ήτοι από αξιολογήσεις, *εκτιμήσεις επιπτώσεων* και ελέγχους), προκειμένου να βελτιώσουν τον σχεδιασμό και τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της περιόδου 2021-2027. Για τον σκοπό αυτό, βασιστήκαμε σε δείγμα συνιστάμενο στις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για πέντε από τα 48 προγράμματα δαπανών που ορίστηκαν για την περίοδο 2021-2027, το οποίο αντιπροσώπευε περί το 60 % του συνολικού προϋπολογισμού της συγκεκριμένης περιόδου.
- Στα κεφάλαια 2 έως 6 αναλύουμε τα *αποτελέσματα* που έχουν επιτύχει τα προγράμματα της ΕΕ στους τομείς 1α, 1β, 2, 3 και 4, αντίστοιχα, του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) της περιόδου 2014-2020. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες είναι διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Από τα 58 προγράμματα δαπανών που ορίστηκαν για την περίοδο 2014-2020 επιλέξαμε πέντε, τα οποία αντιστοιχούν

συνολικά περίπου στο ένα πέμπτο του συνόλου των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2020 βάσει των *υποχρεώσεων* που είχαν αναληφθεί υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της περιόδου 2014-2020. Αυτό αποτελεί συνέχεια της από μέρους μας αναφοράς, στο πλαίσιο της *έκθεσης για τις επιδόσεις του 2019*, σε εννέα άλλα προγράμματα, που αντιστοιχούσαν περίπου στα τρία τέταρτα του συνόλου των πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2019. Βάση της αξιολόγησής μας αποτέλεσαν οι περί επιδόσεων πληροφορίες που προέρχονταν από την Επιτροπή (μεταξύ άλλων, η ΕΕΔΕ, οι δείκτες επιδόσεων και οι αξιολογήσεις) και, εφόσον υπήρχαν, πρόσφατες διαπιστώσεις από δικούς μας ελέγχους και επισκοπήσεις. Ελέγξαμε τις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής από την άποψη της ευλογοφάνειας και της συνέπειάς τους με τις δικές μας διαπιστώσεις, αλλά όχι της αξιοπιστίας τους.

- Στο κεφάλαιο 7 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μεταπαρακολούθησης των ελεγκτικών συστάσεων που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2017.

0.4. Κατά την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης, λάβαμε υπόψη τις *επιπτώσεις* του Brexit και της πανδημίας COVID-19 στις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Ωστόσο, τα περισσότερα δεδομένα παρακολούθησης επί των οποίων βασίζεται η έκθεση χρονολογούνται από το 2019 ή και νωρίτερα, ήτοι προηγούνται τόσο της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ενιαία αγορά της ΕΕ και την τελωνειακή ένωση όσο και της εξάπλωσης της COVID-19 στην Ευρώπη.

0.5. Η προσέγγιση και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήσαμε για την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης αναλύονται στο σχετικό *προσάρτημα*.

0.6. Στόχος μας είναι να παρουσιάσουμε τις παρατηρήσεις μας κατά τρόπο σαφή και περιεκτικό. Δεν είναι πάντοτε δυνατόν να αποφεύγουμε τη χρήση όρων που αφορούν χαρακτηριστικά την ΕΕ, τις πολιτικές και τον προϋπολογισμό της, ή όρων προερχόμενων από τα γνωστικά πεδία της λογιστικής και της ελεγκτικής. Στον ιστότοπό μας δημοσιεύουμε γλωσσάριο¹ με ορισμούς και επεξηγήσεις των περισσότερων ειδικών αυτών όρων. Οι όροι που επεξηγούνται στο γλωσσάριο αναγράφονται με πλάγιους χαρακτήρες την πρώτη φορά που εμφανίζονται σε κάθε κεφάλαιο.

¹ <https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=58667>

0.7. Ευχαριστούμε την Επιτροπή για την εξαιρετική συνεργασία της κατά την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης, στην οποία παρατίθενται και οι απαντήσεις της στις παρατηρήσεις μας.

Κεφάλαιο 1

Πλαίσιο επιδόσεων

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	1.1.-1.4.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	1.5.-1.8.
Με την προσέγγιση της «βελτίωσης της νομοθεσίας» η Επιτροπή δύναται να προσδιορίζει τα αντλούμενα διδάγματα	1.9.-1.23.
Η Επιτροπή είχε ως επί το πλείστον συμμορφωθεί με την αρχή «πρώτα αξιολόγηση», συναντώντας περιορισμούς που είχαν να κάνουν κυρίως με τον κύκλο του ΠΔΠ	1.10.-1.12.
Οι αξιολογήσεις και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων δημοσιεύονται μεν, αλλά ο εντοπισμός τους δεν είναι εύκολος	1.13.-1.15.
Στις αξιολογήσεις διατυπώνονται τα αντλούμενα διδάγματα, χωρίς να προσδιορίζονται με σαφήνεια οι επακόλουθες δράσεις	1.16.-1.18.
Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων παρουσιάζουν τις διαφορετικές επιλογές, αλλά με περιορισμένη ποσοτική ανάλυση	1.19.
Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των αξιολογήσεων και των εκτιμήσεων επιπτώσεων	1.20.-1.23.
Η Επιτροπή κατάρτισε τις νομοθετικές προτάσεις της συνεκτιμώντας διδάγματα αντλούμενα από το παρελθόν	1.24.-1.27.
Οι τροποποιήσεις στο σχέδιο της νομοθεσίας για το ΠΔΠ υποστηρίζονταν ως έναν μόνο βαθμό από εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής, χωρίς ωστόσο το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο να καταρτίσουν συμπληρωματικές	1.28.-1.32.
Συμπεράσματα και συστάσεις	1.33.-1.40.

Παραρτήματα

Παράρτημα 1.1 — Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις του κεφαλαίου 3 της ετήσιας έκθεσης για το οικονομικό έτος 2017

Εισαγωγή

1.1. Η ΕΕ επιδιώκει την επίτευξη των στόχων των πολιτικών της δι' ενός συνδυασμού *προγραμμάτων δαπανών, χρηματοδοτούμενων ή συγχρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της, και μέσω πολιτικής που δεν συνεπάγονται δαπάνες (κανονιστικών ρυθμίσεων κατά κύριο λόγο).*

1.2. Η ΕΕ υλοποιεί τα προγράμματα δαπανών της σε επταετείς κύκλους ή περιόδους του *πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)*. Τα τελευταία χρόνια έχουν ενταθεί οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το *ΠΔΠ 2021-2027*. Το ΠΔΠ βασίζεται σε εκτενή δέσμη νομοθετικών μέτρων, η οποία προτείνεται από την Επιτροπή και εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στη *Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)*. Στη δέσμη περιλαμβάνονται:

- Ο *κανονισμός για το ΠΔΠ*, ο οποίος καθορίζει το συνολικό μέγεθος του προϋπολογισμού της ΕΕ, καθώς και τη βασική δομή του (υποδιαιρούμενη σε κατηγορίες δαπανών ή σε «τομείς», καθένας με τα δικά του ετήσια όρια δαπανών ή «ανώτατα όρια») και κανόνες ευελιξίας για τη μεταφορά πόρων μεταξύ τομέων και οικονομικών ετών. Ο κανονισμός για το ΠΔΠ εγκρίνεται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα, στο πλαίσιο ειδικής νομοθετικής διαδικασίας, με τη συναίνεση του Κοινοβουλίου¹.
- Τομεακοί κανονισμοί του ΠΔΠ, οι οποίοι παρέχουν τη νομική βάση για τα προγράμματα δαπανών και καθορίζουν τους βασικούς κανόνες τους. Εν γένει, οι κανονισμοί αυτοί εγκρίνονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία², ενώ το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενεργούν ως συννομοθέτες επί ίσοις όροις.

1.3. Σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τις *επιδόσεις* των προγραμμάτων δαπανών του ΠΔΠ είναι η έγκαιρη έναρξη και εφαρμογή τους. Κατά την υποβολή των νομοθετικών προτάσεων της για το ΠΔΠ 2021-2027, η Επιτροπή ανακοίνωσε τον στόχο της να τις εγκρίνει πριν από τις επικείμενες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του Μαΐου του 2019³. Στην επισκόπησή⁴ μας με αντικείμενο την

¹ Άρθρο 312 ΣΛΕΕ.

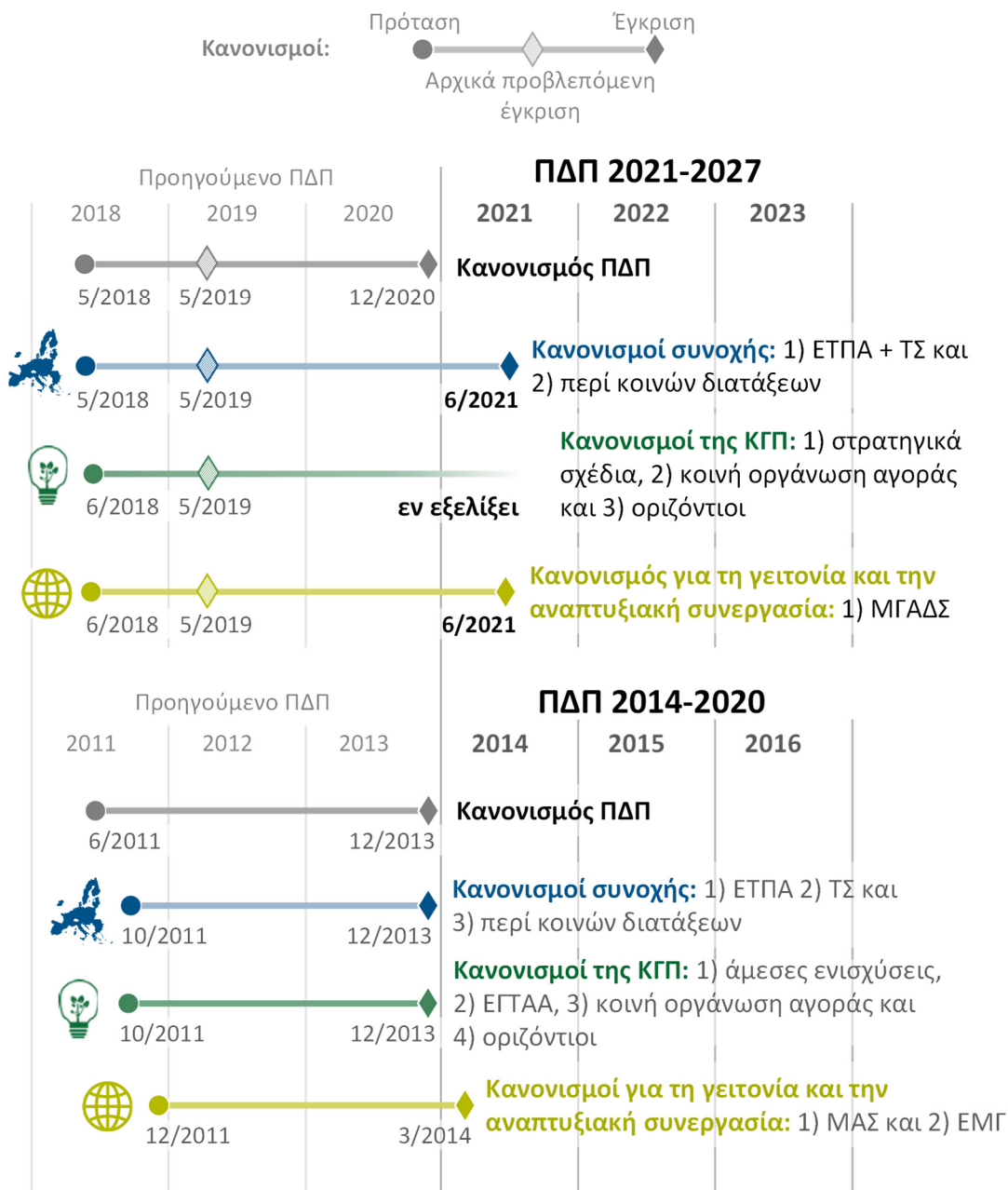
² Άρθρο 294 ΣΛΕΕ.

³ COM(2018) 321 final, σ. 28.

⁴ *Επισκόπηση 06/2018*, με τίτλο «Η πρόταση της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027», Ιούλιος 2018, σημείο 17.

πρόταση της Επιτροπής, εκτιμήσαμε ότι ο στόχος αυτός ήταν υπερβολικά φιλόδοξος (καθότι προϋπέθετε ότι η νομοθετική διαδικασία θα μπορούσε να ολοκληρωθεί εντός ενός έτους, σε σύγκριση με τα δύομισι που χρειάστηκαν την προηγούμενη περίοδο του ΠΔΠ), υπογραμμίσαμε ωστόσο τη σημασία του για την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων δαπανών χωρίς καθυστερήσεις. Όπως φαίνεται στο [γράφημα 1.1](#), στην πραγματικότητα, η νομοπαρασκευαστική διαδικασία που ολοκληρώθηκε με την έγκριση του ΠΔΠ 2021-2027 διήρκεσε τρία έτη. Στην περίπτωση της νομοθεσίας για την ΚΓΠ, η κατάρτισή της βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης των ελεγκτικών εργασιών μας για το παρόν κεφάλαιο, και τον Δεκέμβριο του 2020 εγκρίθηκε [μεταβατικός κανονισμός](#), με τον οποίο διασφαλίζεται η συνέχιση της πολιτικής έως το τέλος του 2022 βάσει των κανόνων της περιόδου 2014-2020. Η καθυστέρηση συνδέεται ως έναν βαθμό με την έξαρση της πανδημίας COVID-19, η οποία, από τις αρχές του 2020, άλλαξε σημαντικά τις προτεραιότητες της ΕΕ και τον προγραμματισμό της ενωσιακής δράσης, οδηγώντας στην επείγουσα αναθεώρηση των προτάσεων για το ΠΔΠ και στην ανάπτυξη του πακέτου NGEU.

Γράφημα 1.1 – Για την έγκριση της τομεακής νομοθεσίας για το ΠΔΠ 2021-2027 χρειάστηκε σχεδόν ένας χρόνος παραπάνω από ό,τι κατά την προηγούμενη περίοδο

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από την EUR-Lex.

1.4. Η ΕΕ έχει αναπτύξει αρχές, βάσει των οποίων διασφαλίζεται η υψηλή ποιότητα της νομοθεσίας της (συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της νομοθεσίας για το ΠΔΠ). Το 2016, το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συνήψαν **διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου**, και το 2017 η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας (επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών του 2015 για τη βελτίωση της νομοθεσίας), οι οποίες

συνοδεύονται από σειρά λεπτομερών σημειωμάτων με καθοδήγηση, συμβουλές και βέλτιστες πρακτικές, και απαρτίζουν την **εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας**. Τόσο η συμφωνία όσο και οι κατευθυντήριες γραμμές αναγνωρίζουν ότι η ποιότητα της νομοθεσίας (η οποία, στην περίπτωση της νομοθεσίας για το ΠΔΠ, επηρεάζει τον σχεδιασμό και τις μελλοντικές επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών), αποτελεί συνάρτηση λίγων αλλά καίριων στοιχείων, όπως:

- **Αξιολογήσεις**, δηλαδή ανεξάρτητες εκτιμήσεις της *αποτελεσματικότητας*, της *αποδοτικότητας*, της συνοχής, της συνέπειας και της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ που εξασφαλίζει μια πολιτική ή (στην περίπτωση του ΠΔΠ) ένα πρόγραμμα δαπανών. Οι αξιολογήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν εκ των υστέρων, δηλαδή μετά την πλήρη υλοποίηση της πολιτικής ή του προγράμματος, ή μεσοπρόθεσμα, δηλαδή κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης.
- **Εκτιμήσεις επιπτώσεων**, οι οποίες αναλύουν τις πιθανές επιπτώσεις μιας πρωτοβουλίας πολιτικής ή (στην περίπτωση του ΠΔΠ) ενός προτεινόμενου προγράμματος δαπανών. Βασίζονται σε διδάγματα που έχουν αντληθεί από υλοποιήσεις του παρελθόντος, όπως αυτά προσδιορίζονται στις σχετικές αξιολογήσεις. Μπορούν επίσης να παραπέμπουν σε προηγούμενα συμπεράσματα και συστάσεις ελέγχου.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

1.5. Το βασικό ερώτημα ελέγχου στο παρόν κεφάλαιο είναι κατά πόσον και με ποιο τρόπο η Επιτροπή, όπως και το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αξιοποίησαν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από προηγούμενες περιόδους του ΠΔΠ, προκειμένου να βελτιώσουν τον σχεδιασμό και τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της περιόδου 2021-2027. Επικεντρωθήκαμε σε εκείνα τα διδάγματα που σχετίζονται με τις επιδόσεις των προγραμμάτων. Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα αυτό, εξετάσαμε κατά πόσον:

- προβλέπεται διαδικασία που επιτρέπει στην Επιτροπή να ενσωματώσει τα αντληθέντα διδάγματα στις νομοθετικές προτάσεις της (σημεία **1.9-1.23**).
- οι νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν υπόψη τα διδάγματα που προκύπτουν από αξιολογήσεις, ελέγχους και εκτιμήσεις επιπτώσεων (σημεία **1.24-1.27**).
- είναι δυνατή η σύνδεση ουσιαστών τροποποιήσεων που επηρεάζουν τις επιδόσεις των εν λόγω προτεινόμενων προγραμμάτων δαπανών με εκτιμήσεις επιπτώσεων (περιλαμβανομένων αυτών που εκπονούν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο) ή άλλες πηγές άντλησης διδαγμάτων (σημεία **1.28-1.32**).

1.6. Από τα 48 προγράμματα δαπανών που καταρτίστηκαν για την περίοδο 2021-2027, εστίασαμε σε πέντε, τα οποία από κοινού αντιπροσωπεύουν το 60 % του συνολικού προϋπολογισμού του ΠΔΠ:

- δύο στο πλαίσιο του τομέα 2 του ΠΔΠ «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες»: 1) το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)* και 2) το *Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)*.
- δύο στο πλαίσιο του τομέα 3 του ΠΔΠ «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον», τα οποία αποτελούν τους δύο πυλώνες της *Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ)*: 3) το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΓΕ)* και 4) το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)*. και
- ένα στο πλαίσιο του τομέα 6 του ΠΔΠ «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος»: 5) τον *Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ)*.

1.7. Όπως προκύπτει από τον **πίνακα 1.1**, εξετάσαμε έξι νομοθετικές διαδικασίες σχετικά με τα εν λόγω προγράμματα, καθώς και μία σχετική με το σύνολο του ΠΔΠ (συμπεριλαμβανομένων 17 σχετικών αξιολογήσεων και τριών εκτιμήσεων επιπτώσεων).

Πίνακας 1.1 – Καλύψαμε έξι νομοθετικές διαδικασίες σχετικά με πέντε προγράμματα και μία για το σύνολο του ΠΔΠ

Νομοθετική διαδικασία	Κανονισμός	Σχετικά προγράμματα
2018/0197/COD	Κανονισμός για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ	ΕΤΠΑ και ΤΣ
2018/0196/COD	Κανονισμός περί κοινών διατάξεων	
2018/0216/COD	Κανονισμός για τα στρατηγικά σχέδια στο πλαίσιο της ΚΓΠ*	ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ (ΚΓΠ)
2018/0218/COD	Κοινή οργάνωση της αγοράς*	
2018/0217/COD	Οριζόντιος κανονισμός για την ΚΓΠ*	
2018/0243/COD	Κανονισμός για τον ΜΓΑΔΣ	ΜΓΑΔΣ
2018/0132/APP	Κανονισμός για το ΠΔΠ	Σύνολο

* Νομοθετική πρόταση – ο κανονισμός δεν είχε ακόμη εγκριθεί κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης των ελεγκτικών εργασιών μας.

Πηγή: ΕΕΣ.

1.8. Η Επιτροπή υπέβαλε τις ως άνω νομοθετικές προτάσεις τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2018. Κατά την ολοκλήρωση των ελεγκτικών εργασιών μας τον Σεπτέμβριο του 2021, οι συννομοθέτες δεν είχαν ακόμη εγκρίνει τη νομοθεσία για την ΚΓΠ. Ως εκ τούτου, σε σχέση με τα δύο προγράμματα της συγκεκριμένης πολιτικής δεν ήμαστε σε θέση να καλύψουμε τις τροποποιήσεις στις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής. Για λεπτομερή περιγραφή της προσέγγισης και της μεθοδολογίας μας, ανατρέξτε στο **προσάρτημα**.

Με την προσέγγιση της «βελτίωσης της νομοθεσίας» η Επιτροπή δύναται να προσδιορίζει τα αντλούμενα διδάγματα

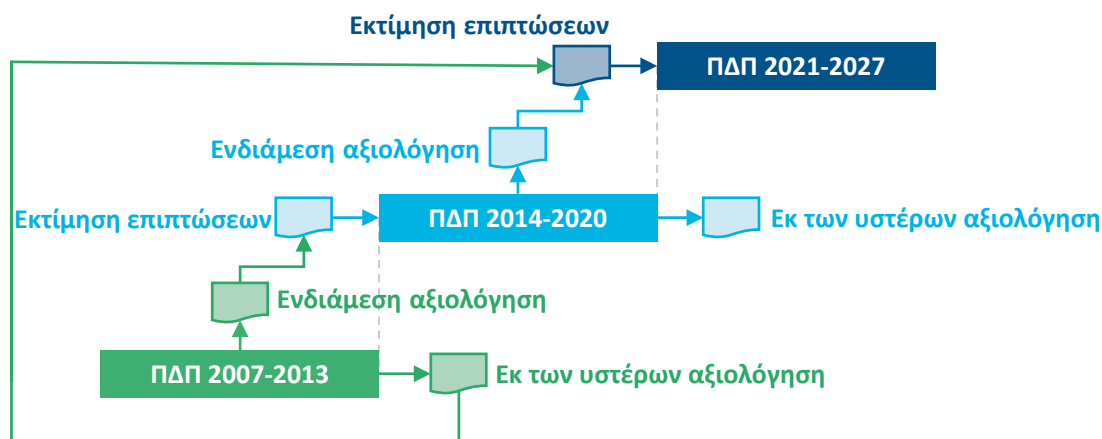
1.9. Η προσέγγιση της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας συμβάλλει στην όλη διαδικασία άντλησης διδαγμάτων και στην αξιοποίησή τους για τη βελτίωση των επιδόσεων. Ελέγξαμε κατά πόσον η Επιτροπή είχε συμμορφωθεί με ορισμένες βασικές απαιτήσεις αυτής της προσέγγισης, οι οποίες, κατά τη γνώμη μας, ενισχύουν την αποδεικτική βαρύτητα και τη διαφάνεια της διαδικασίας χάραξης πολιτικής της ΕΕ:

- Τα διδάγματα που αντλούνται από τις αξιολογήσεις προηγούμενων δράσεων της ΕΕ θα πρέπει να είναι διαθέσιμα και να αξιοποιούνται εξ αρχής ως υλικό αναφοράς κατά την εκπόνηση των εκτιμήσεων επιπτώσεων (αρχή «**πρώτα αξιολόγηση**»). Τα σχετικά στοιχεία που προέρχονται από τις αξιολογήσεις θα πρέπει να είναι διαθέσιμα και ως υποστηρικτικό υλικό για την κατάρτιση νέων πρωτοβουλιών.
- Οι αξιολογήσεις και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων πρέπει να **δημοσιεύονται**.
- Στα συμπεράσματα της αξιολόγησης πρέπει να **προσδιορίζονται** με σαφήνεια **τα αντλούμενα διδάγματα**, και οι αρμόδιες γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) πρέπει να προσδιορίζουν τις σχετικές **επακόλουθες δράσεις**.
- Στις **εκτιμήσεις επιπτώσεων** οι διάφορες **επιλογές πολιτικής** πρέπει να **συγκρίνονται μεταξύ τους** με βάση τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές **επιπτώσεις** τους. Όλες οι σχετικές επιπτώσεις θα πρέπει να αξιολογούνται **από ποιοτική άποψη** και, όπου είναι δυνατόν, επίσης **από ποσοτική**.
- Κατά κανόνα, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει νομοθετική πρόταση εφόσον έχει πρώτα λάβει θετική γνώμη επί της συνοδευτικής εκτίμησης επιπτώσεων από την **επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου (EPE)**, την οποία η Επιτροπή συγκρότησε το 2016, προκειμένου να **αξιολογεί την ποιότητα όλων των εκτιμήσεων επιπτώσεων και των σημαντικών αξιολογήσεων**.

Η Επιτροπή είχε ως επί το πλείστον συμμορφωθεί με την αρχή «πρώτα αξιολόγηση», συναντώντας περιορισμούς που είχαν να κάνουν κυρίως με τον κύκλο του ΠΔΠ

1.10. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ, όχι μόνο ο χρόνος που απαιτείται προκειμένου τα προγράμματα να αποφέρουν *εκροές* και επακόλουθα, αλλά και ο χρόνος που χρειάζεται για την αξιολόγησή τους, δυσχεραίνουν την πλήρη εφαρμογή της αρχής «πρώτα αξιολόγηση». Παραδείγματος χάριν, η εκ των υστέρων αξιολόγηση ενός προγράμματος είναι αδύνατον να είναι διαθέσιμη εγκαίρως ώστε να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση επιπτώσεων για την επόμενη περίοδο του ΠΔΠ. Η βέλτιστη δυνατή λύση είναι οι εκτιμήσεις επιπτώσεων για την επόμενη περίοδο του ΠΔΠ να βασίζονται στις ενδιάμεσες αξιολογήσεις της τρέχουσας περιόδου του ΠΔΠ (οι οποίες, εφόσον είναι διαθέσιμες⁵, μπορούν απλώς να προσφέρουν μια προκαταρκτική εκτίμηση των επιδόσεων του προγράμματος) και στις εκ των υστέρων αξιολογήσεις του προγενέστερου ΠΔΠ. Η κατάσταση επιβαρύνεται περαιτέρω από τον «κανόνα $n+3$ », ο οποίος, για ορισμένα προγράμματα, καθιστά δυνατή την πραγματοποίηση πληρωμών έως και τρία έτη μετά τη σχετική *ανάληψη υποχρέωσης* από τον προϋπολογισμό (βλέπε *γράφημα 1.2*).

Γράφημα 1.2 – Στην καλύτερη περίπτωση, οι σχετικές με το ΠΔΠ εκτιμήσεις επιπτώσεων χρησιμοποιούν ενδιάμεσες αξιολογήσεις από την προηγούμενη περίοδο και εκ των υστέρων αξιολογήσεις από την ακόμη προηγούμενη

Πηγή: ΕΕΣ.

⁵ Βλέπε επίσης σημείο 2.31 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2020.

1.11. Όσον αφορά τις νομοθετικές διαδικασίες του δείγματός μας, η ΕΡΕ κατέληξε στο συμπέρασμα⁶ ότι η Επιτροπή είχε γενικά συμμορφωθεί με την αρχή «πρώτα αξιολόγηση». Μόνη εξαίρεση ήταν η δέσμη νομοθετικών προτάσεων για την ΚΓΠ. Στην περίπτωση αυτή, αν και η Επιτροπή θα μπορούσε να βασιστεί σε ορισμένες πρόσφατες αξιολογήσεις της ΚΓΠ, δεν υπήρχε εγκαίρως διαθέσιμη, ώστε να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση επιπτώσεων, κάποια συνολική δέσμη τέτοιων αξιολογήσεων (είτε εκ των υστέρων αξιολόγηση για το ΠΔΠ 2007-2013 είτε ενδιάμεση για το ΠΔΠ 2014-2020) που να καλύπτουν όλες τις σημαντικές πτυχές της ΚΓΠ. Λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που περιγράφονται στο σημείο **1.10**, η εκτίμησή μας σχετικά με την αρχή «πρώτα αξιολόγηση» επιβεβαιώνει την εκτίμηση της ΕΡΕ.

1.12. Η Επιτροπή δεν είχε διενεργήσει εκτίμηση επιπτώσεων για την πρότασή της σχετικά με **κανονισμό περί κοινών διατάξεων** που περιέχει σημαντικούς οριζόντιους κανόνες, οι οποίοι ισχύουν για το ΕΤΠΑ, το ΤΣ και άλλα έξι προγράμματα. Στη **γνώμη**⁷ μας σχετικά με τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής, σχολιάζαμε την απόκλιση αυτή σε σύγκριση με τα πεπραγμένα της Επιτροπής το 2011 ενόψει, τότε, της περιόδου 2014-2020. Ελλείψει εκτίμησης επιπτώσεων, δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή είχε κάνει τις βέλτιστες επιλογές στην πρότασή της όσον αφορά ορισμένες βασικές παραμέτρους και ρυθμίσεις που επηρέαζαν την υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων.

Οι αξιολογήσεις και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων δημοσιεύονται μεν, αλλά ο εντοπισμός τους δεν είναι εύκολος

1.13. Με τις **κατευθυντήριες γραμμές του 2015 για τη βελτίωση της νομοθεσίας** επήλθαν αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής των αξιολογήσεων. Προηγουμένως, η Επιτροπή ανέθετε τη διενέργεια αξιολογήσεων σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Με τις νέες κατευθυντήριες γραμμές, η Επιτροπή άρχισε να τις καταρτίζει εσωτερικά, με τη μορφή εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της (SWD), εντός των αρμόδιων ΓΔ. Οι μελέτες αξιολόγησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται ως ένα από τα βασικά έγγραφα αναφοράς. Για την κοινοποίηση των **αποτελεσμάτων** των αξιολογήσεων και των σχετικών μελετών χρησιμοποιούνται διάφοροι δίαυλοι. Οι εξωτερικές μελέτες αξιολόγησης διατίθενται από το **EU Bookshop**, ενώ τα έγγραφα εργασίας για την αξιολόγηση και την εκτίμηση επιπτώσεων μπορούν να ανακτηθούν από το **EUR-Lex**, το επίσημο **μητρώο εγγράφων**

⁶ RSB 2018 annual report, Παράρτημα: «Impact assessments and evaluations».

⁷ Γνώμη 6/2018 σχετικά με τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, σημεία 5, 81 και 113.

της Επιτροπής και την πύλη «Πείτε την άποψή σας». Συχνά, τα σχετικά έγγραφα διατίθενται επίσης στους σχετικούς ιστοτόπους των ΓΔ⁸.

1.14. Η δημοσίευση αξιολογήσεων και εκτιμήσεων επιπτώσεων αποτελεί μια πρώτης τάξης ευκαιρία για συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και το ευρύ κοινό. Η διάδοση των πορισμάτων των αξιολογήσεων αποτελεί προϋπόθεση για έναν εποικοδομητικό διάλογο. Χάριν μέγιστης διαφάνειας και ευκολίας πρόσβασης, οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής ορίζουν ότι τα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της (SWD) με την τελική αξιολόγηση πρέπει να δημοσιεύονται σε κεντρικό επίπεδο, συνοδευόμενα από τη σχετική εξωτερική μελέτη και τη γνώμη της ΕΡΕ (κατά περίπτωση)⁹.

1.15. Ωστόσο, δεν υπάρχει ενιαίο σημείο πρόσβασης για όλες τις δημοσιευμένες, παράλληλες και προγραμματισμένες αξιολογήσεις και εκτιμήσεις επιπτώσεων. Ο εντοπισμός των σχετικών πληροφοριών δεν είναι εύκολη υπόθεση. Στην [ανακοίνωση της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας](#) του Απριλίου 2021, προβλέπονται η διασύνδεση διαφόρων μητρώων και πυλών που φιλοξενούν αποδεικτικά στοιχεία και η στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τη δημιουργία κοινού μητρώου αποδεικτικών στοιχείων, της «κοινής νομοθετικής πύλης». Με τον τρόπο αυτό καθένας που ενδιαφέρεται για τη χάραξη πολιτικής της ΕΕ θα έχει τη δυνατότητα να βρει με ευκολία όλα τα στοιχεία στα οποία βασίζεται μια συγκεκριμένη πρωτοβουλία¹⁰.

Στις αξιολογήσεις διατυπώνονται τα αντλούμενα διδάγματα, χωρίς να προσδιορίζονται με σαφήνεια οι επακόλουθες δράσεις

1.16. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, στα συμπεράσματα της εκάστοτε αξιολόγησης πρέπει να επισημαίνονται τα αντλούμενα διδάγματα, τα οποία αποτελούν έτσι υλικό αναφοράς για τη μελλοντική χάραξη πολιτικής. Γενικά, στις αξιολογήσεις που εξετάσαμε διατυπώνονταν με

⁸ [Evaluation in the European Commission; Rolling Check-List and State of Play](#), PE 611.020, Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Νοέμβριος 2017.

⁹ Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, «[Guidelines on evaluation \(including fitness checks\)](#)Guidelines on evaluation (including fitness checks)», Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

¹⁰ [Βελτίωση της νομοθεσίας: Συνένωση δυνάμεων για τη βελτίωση της νομοθεσίας](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

σαφήνεια τα αντληθέντα διδάγματα, τα οποία παρουσιάζονται σε ειδικό τμήμα και είναι, ως εκ τούτου, εύκολο να εντοπιστούν.

1.17. Στις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας αναφέρεται επίσης ότι τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα πρέπει να σταθμίζονται και, κατά περίπτωση, να συμπληρώνονται από επακόλουθες δράσεις. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, οι επακόλουθες δράσεις που συνιστούν απόρροια των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης πρέπει να προσδιορίζονται στα ετήσια σχέδια διαχείρισης που δημοσιεύουν οι αρμόδιες ΓΔ της Επιτροπής. Αναφέρουν επίσης ότι το γεγονός ότι οι προγραμματισμένες επακόλουθες δράσεις προσδιορίζονται και κοινοποιούνται εξασφαλίζει τη διαφάνεια και είναι συνιστώσα, αφενός, της ανάληψης ευθύνης και, αφετέρου, της λογοδοσίας για τις δράσεις της ΕΕ.

1.18. Αναλύσαμε τα σχέδια διαχείρισης των Γενικών Διευθύνσεων Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI), Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (ΓΔ REGIO), Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση (ΓΔ NEAR) και Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA) για τα έτη 2018-2021. Διαπιστώσαμε ότι αυτά δεν προσδιόριζαν με σαφήνεια τις επακόλουθες δράσεις που έπρεπε να αναληφθούν σε συνέχεια των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Επιπλέον, από τις 17 αξιολογήσεις που εξετάσαμε, εντοπίσαμε δύο παραδείγματα σχεδίων επακόλουθης δράσης, τα οποία αποτελούν χωριστά εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, δεν είναι διαθέσιμα στο κοινό. Για την ίδια περίοδο, εξετάσαμε επίσης τις εσωτερικές οδηγίες της Επιτροπής για την κατάρτιση αυτών των σχεδίων διαχείρισης. Διαπιστώσαμε ότι οι οδηγίες για τα σχέδια διαχείρισης του 2018 και του 2019 περιείχαν την απαίτηση να συμπεριλαμβάνονται οι επακόλουθες δράσεις που έπρεπε να αναληφθούν σε συνέχεια των αξιολογήσεων, κάτι που ωστόσο δεν ίσχυε πλέον στις οδηγίες που εκδόθηκαν το 2020 και το 2021.

Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων παρουσιάζουν τις διαφορετικές επιλογές, αλλά με περιορισμένη ποσοτική ανάλυση

1.19. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας ορίζουν ότι οι εκτιμήσεις επιπτώσεων πρέπει να συγκρίνουν τις επιλογές πολιτικής με βάση τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους, προβαίνοντας, ει δυνατόν, σε ποσοτικοποιήσεις του κόστους και του οφέλους. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων που εξετάσαμε παρουσίαζαν τις διάφορες επιλογές, οι οποίες όμως δεν αποτελούσαν πάντοτε ολοκληρωμένα εναλλακτικά σενάρια που να καλύπτουν όλες τις σημαντικές πτυχές του προγράμματος. Όσον αφορά τις καλυπτόμενες πτυχές, οι διάφορες επιλογές ήταν συγκρίσιμες, βασιζόμενες κατά κύριο λόγο σε ποιοτικές

πληροφορίες, δεδομένου ότι οι ποσοτικές πληροφορίες ήταν περιορισμένες, όπως η ανάλυση της σχέσης κόστους-οφέλους ή της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας (βλέπε [πίνακα 1.2](#)). Μια ουσιαστική ποσοτική ανάλυση θα βοηθούσε τους αναγνώστες να κρίνουν καλύτερα τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλογής που προτείνεται στην εκτίμηση επιπτώσεων.

Πίνακας 1.2 – Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων παρουσιάζουν διάφορες επιλογές που είναι μεν συγκρίσιμες από ποιοτική άποψη, αλλά δεν αναλύονται επαρκώς από ποσοτική

ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής	ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ	ΜΓΑΔΣ
Παρουσίαση διαφόρων επιλογών		
Στην εκτίμηση επιπτώσεων παρουσιάζεται ένα βασικό σενάριο και τρεις επιλογές για την απορρόφηση της προγραμματισμένης περικοπής των δαπανών κατά 10 %: 1) ίση μείωση σε όλους τους τομείς, 2) γεωγραφική συγκέντρωση (καμία περικοπή στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες) και 3) θεματική συγκέντρωση (προτεραιότητα για την καινοτομία, τις ΜΜΕ και το περιβάλλον).	Η εκτίμηση επιπτώσεων παρουσιάζει ένα βασικό σενάριο και τρεις επιλογές. Οι επιλογές αυτές δεν αλληλοαποκλείονται, αλλά αντιπροσωπεύουν μια σειρά διαφορετικών προτεραιοτήτων στις οποίες τα κράτη μέλη ενδεχομένως να προτιμούν να εστιάσουν.	Οι επιλογές που αναφέρονται στην εκτίμηση επιπτώσεων αποτελούν περισσότερο παραλλαγές μιας και μόνο επιλογής, δεδομένου ότι η συνολική συγκριτική ανάλυση περιορίζεται στο ερώτημα ποια εξωτερικά μέσα και <i>εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό</i> θα συγχωνευθούν στον ΜΓΑΔΣ.
Συγκρισιμότητα		
Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων των επιλογών, με έμφαση στον εκτιμώμενο αντίκτυπο στο ΑΕΠ της ΕΕ.	Ανάλυση της αναμενόμενης αποτελεσματικότητας όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της ΚΓΠ στο πλαίσιο κάθε επιλογής.	Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της συγχώνευσης των χωριστών εξωτερικών μέσων στον ΜΓΑΔΣ, ακολουθούμενη από συμπεράσματα για κάθε μέσο.

ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής	ΕΓΤΕ και ΕΓΤΑΑ	ΜΓΑΔΣ
Ποσοτικοποίηση		
Η εκτίμηση επιπτώσεων δεν περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση της σχέσης κόστους-οφέλους ή της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας.	Η εκτίμηση επιπτώσεων περιλαμβάνει ποσοτικοποιημένη ανάλυση περιβαλλοντικών και οικονομικών πτυχών, όπως οι διανεμητικές επιπτώσεις, αλλά δεν περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση της σχέσης κόστους-οφέλους ή της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας.	Η εκτίμηση επιπτώσεων επικεντρώνεται κυρίως σε παρόμοιους στόχους και πτυχές συνοχής, χωρίς να λαμβάνει χώρα ποσοτικοποίηση.
Προσδιορισμός της προτιμώμενης επιλογής		
Ναι, ρητά (επιλογή 3, ήτοι θεματική συγκέντρωση).	Όχι, από την εκτίμηση επιπτώσεων προκύπτει ότι η καλύτερη επιλογή μπορεί να είναι συνδυασμός των διαφόρων επιλογών που παρουσιάζονται.	Ναι, η εκτίμηση επιπτώσεων καθορίζει τα μέσα που θα πρέπει να συγχωνευθούν στον ΜΓΑΔΣ.

Πηγή: ΕΕΣ.

Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των αξιολογήσεων και των εκτιμήσεων επιπτώσεων

1.20. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η ΕΡΕ υποβάλλει σε ποιοτική αξιολόγηση το σύνολο των εκτιμήσεων επιπτώσεων και επιλεκτικά όσες αξιολογήσεις θεωρεί σημαντικές. Όπως φαίνεται στο [γράφημα 1.3](#), ο φόρτος εργασίας της ΕΡΕ είναι σημαντικός: μεταξύ του 2017 και του 2020 εξέτασε 171 εκτιμήσεις επιπτώσεων και 58 αξιολογήσεις – συνολικά 229 περιπτώσεις. Εξ αυτών, 42 (18 %) είχαν άμεση σχέση με το ΠΔΠ. Ο φόρτος εργασίας της ΕΡΕ ανέρχεται κατά μέσο όρο σε περίπου 60 υποθέσεις ετησίως, αλλά παρουσιάζει διακυμάνσεις ανάλογα με το ΠΔΠ και τον ευρύτερο κύκλο πολιτικής της ΕΕ.

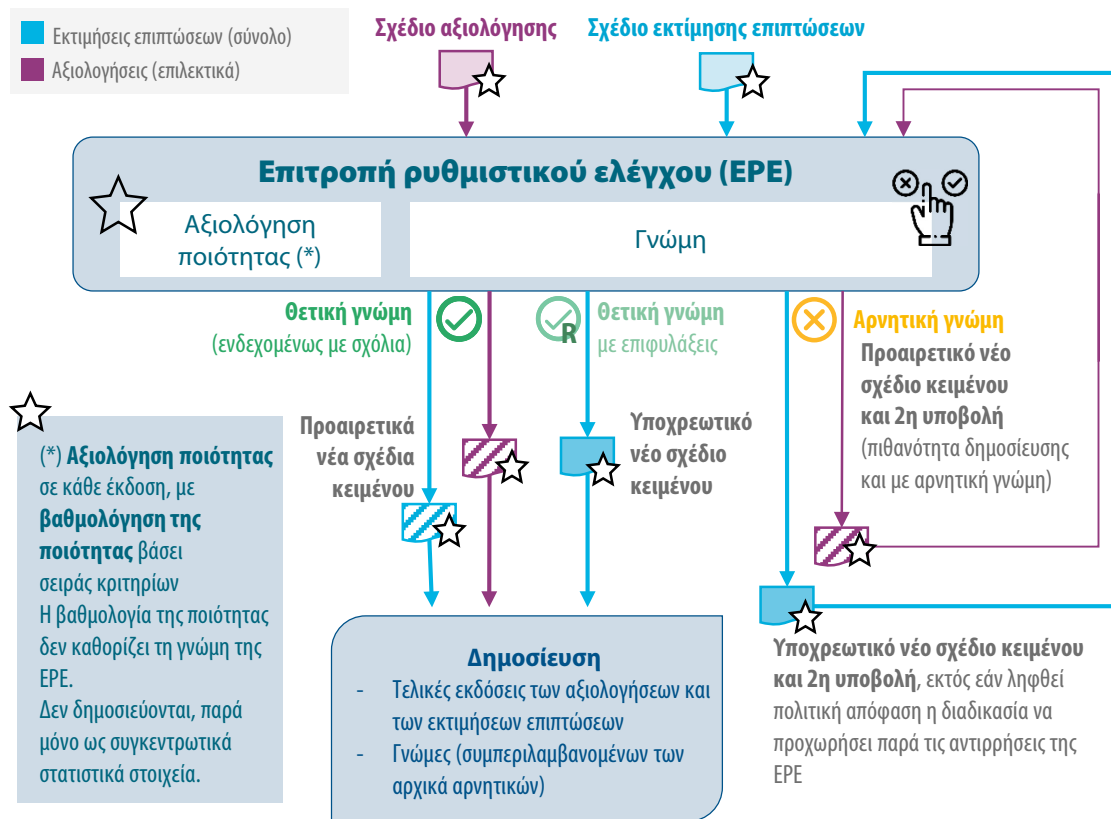
1.21. Για κάθε περίπτωση που εξετάζει, η ΕΡΕ εκδίδει γνώμη, η οποία μπορεί να είναι είτε αρνητική είτε θετική (ή επίσης, στην περίπτωση των εκτιμήσεων επιπτώσεων, «θετική με επιφυλάξεις»). Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων για τις οποίες η ΕΡΕ γνωμοδοτεί αρνητικά μετά την πρώτη τους υποβολή πρέπει να αναδιατυπωθούν,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της ΕΡΕ, και να υποβληθούν εκ νέου για επανεξέταση. Η δεύτερη αυτή υποβολή είναι συνήθως και η οριστική. Εάν η ΕΡΕ διατηρήσει την αρνητική γνώμη της, ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής, ο αρμόδιος για τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διερεύνηση Προοπτικών, είναι ο μόνος που μπορεί να εγκρίνει την έναρξη της διυπηρεσιακής διαβούλευσης, προτού το Σώμα των Επιτρόπων αποφασίσει αν θα δώσει συνέχεια στην πρωτοβουλία. Όσον αφορά τις αξιολογήσεις, η αρνητική γνώμη της ΕΡΕ δεν εμποδίζει τη δημοσίευσή τους, ωστόσο τις περισσότερες φορές οι ενδιαφερόμενες ΓΔ διορθώνουν το σχετικό σχέδιο κειμένου, προσβλέποντας στην εξασφάλιση θετικής γνώμης μετά τη δεύτερη υποβολή.

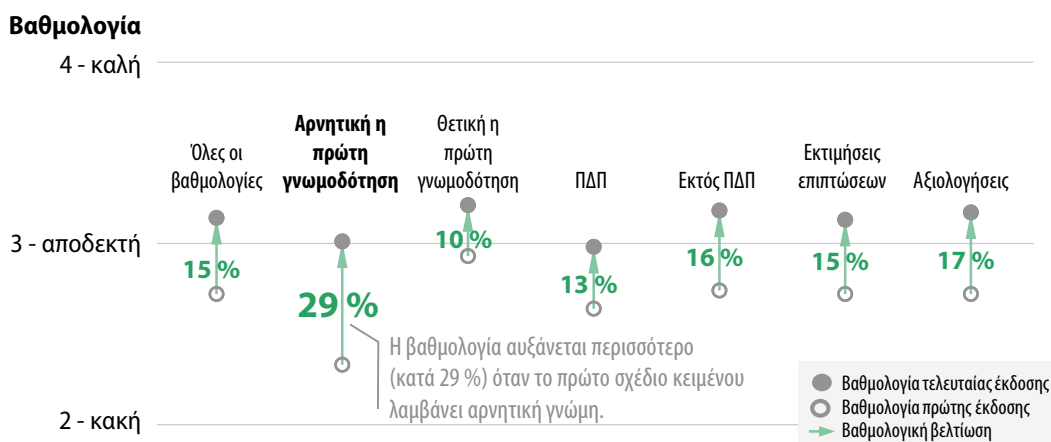
1.22. Επιπλέον, η ΕΡΕ αξιολογεί την ποιότητα κάθε σχεδίου αξιολόγησης και εκτίμησης επιπτώσεων άμα τη υποβολή τους, καθώς και της αντίστοιχης τελικής έκδοσης πριν από τη δημοσίευση, βαθμολογώντας την βάσει σειράς κριτηρίων. Κατά μέσο όρο, η βαθμολογία που έδινε η ΕΡΕ στην ποιότητα των τελικών εκτιμήσεων επιπτώσεων και αξιολογήσεων ήταν κατά 15 % υψηλότερη από αυτή που είχε δώσει στα αρχικά σχέδια που είχε εξετάσει. Η βαθμολογική αυτή βελτίωση ήταν μεγαλύτερη σε περιπτώσεις που είχαν αρχικά αξιολογηθεί αρνητικά (29 %), αλλά παρατηρούνταν και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες είχε διατυπωθεί εξαρχής θετική γνώμη (10 %) και για τις οποίες η ΕΡΕ εξέφραζε τη βεβαιότητά της ότι οι ενδιαφερόμενες ΓΔ θα εφαρμόσουν τις παρατηρήσεις που διατύπωσε κατά την εξέταση, χωρίς να χρειαστεί εκ νέου υποβολή. Οι βελτιώσεις ήταν παρόμοιες μεταξύ των αξιολογήσεων και των εκτιμήσεων επιπτώσεων, καθώς και μεταξύ αυτών που αφορούσαν το ΠΔΠ και εκείνων που δεν σχετίζονταν με αυτό.

Γράφημα 1.3 – Η ΕΡΕ συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των εκτιμήσεων επιπτώσεων και των αξιολογήσεων

Ροή εργασιών της ΕΡΕ

Βελτίωση της βαθμολογίας που δίνει η ΕΡΕ στην ποιότητα μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας έκδοσης

Πηγή: ΕΕΣ.

1.23. Εξετάσαμε έξι σχετικές με το ΠΔΠ περιπτώσεις: τρεις εκτιμήσεις επιπτώσεων και τρεις αξιολογήσεις. Ήμαστε σε θέση να εντοπίσουμε σε αυτές συγκεκριμένες ποιοτικές βελτιώσεις που μπορούσαν να αποδοθούν στην εξέτασή τους από την ΕΡΕ. Θεωρήσαμε επίσης ότι οι ποιοτικές αξιολογήσεις των εν λόγω φακέλων από την ΕΡΕ ήταν εύλογες, τόσο επί της αρχικής όσο και επί της τελικής εκδοχής τους.

Η Επιτροπή κατάρτισε τις νομοθετικές προτάσεις της συνεκτιμώντας διδάγματα αντλούμενα από το παρελθόν

1.24. Διαπιστώσαμε ότι, στις επτά νομοθετικές προτάσεις που εξετάσαμε, η Επιτροπή είχε γενικά λάβει υπόψη τα διδάγματα που είχαν αντληθεί από τις σχετικές αξιολογήσεις και ελέγχους, αν και όχι πάντοτε εξ ολοκλήρου, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις μόνον ως έναν βαθμό. Επιπλέον, η νομοθετική πρόταση που υποβάλλει η Επιτροπή για βασική νομική πράξη που διέπει ένα δεδομένο πρόγραμμα δεν αποτελεί παρά μόνο ένα πρώτο βήμα στον σχεδιασμό του και δεν μπορεί αφ' εαυτής να εγγυηθεί τη βελτίωση των επιδόσεών του. Πρώτον, η νομοθεσία που θεσπίζεται βάσει μιας τέτοιας πρότασης είναι το αποτέλεσμα νομοθετικών διαπραγματεύσεων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οι οποίες συνεπάγονται συχνά ουσιώδεις τροποποιήσεις. Δεύτερον, κάποιες βασικές απαιτήσεις και ρυθμίσεις καθορίζονται σε πράξεις που βρίσκονται χαμηλότερα στη ρυθμιστική κλίμακα, τις εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις. Η Επιτροπή εγκρίνει τις εκτελεστικές πράξεις κατόπιν διαβούλευσης με επιτροπές απαρτιζόμενες από εκπροσώπους των κρατών μελών, ενώ τις κατ' εξουσιοδότηση –με την επιφύλαξη του δικαιώματος ένστασης του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου να τεθούν σε ισχύ– λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις εμπειρογνομόνων από τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο της *επιμερισμένης διαχείρισης*, οι επιδόσεις του εκάστοτε προγράμματος εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις ειδικές διατάξεις των διαφόρων επιχειρησιακών προγραμμάτων, των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ και άλλων παρεμφερών εγγράφων προγραμματισμού, τα οποία υποβάλλονται προς έγκριση από τα κράτη μέλη και εγκρίνονται από την Επιτροπή πριν από την έναρξη της υλοποίησης.

1.25. Στην παρούσα ενότητα, παρουσιάζουμε τρεις περιπτώσεις αντληθέντων διδαγμάτων και εξετάζουμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή τα συνεκτίμησε στις νομοθετικές προτάσεις της. Η πρώτη από αυτές αφορά τη συνολική αρχιτεκτονική της *εξωτερικής δράσης* της ΕΕ, την οποία η Επιτροπή άλλαξε ριζικά, ανταποκρινόμενη σε προηγούμενες διαγνωστικές αναλύσεις και συστάσεις (βλέπε [πλαίσιο 1.1](#)).

Πλαίσιο 1.1

Αντληθέν δίδαγμα: Διάφοροι μηχανισμοί εξωτερικής δράσης χρειάζονται ενοποίηση

Ποιο ήταν το πρόβλημα και ποιο το δίδαγμα;

Στο ΠΔΠ 2014-2020, παρατηρήθηκε η συνύπαρξη πολλών εξωτερικών χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο του τομέα «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας». Από τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις που κάλυψαν τα εν λόγω μέσα διαπιστώθηκε ότι η πληθώρα των προγραμμάτων γεννούσε τον κίνδυνο αλληλεπικάλυψης των δράσεων, απώλειας συνεργιών και πολλαπλασιασμού των ρυθμίσεων υλοποίησης¹¹. Τονίστηκε δε η ανάγκη να απλουστευθούν οι μέθοδοι εργασίας και να αυξηθεί η συνεκτικότητα.

Έχουμε υποστηρίξει ότι η εκτέλεση πολλών μέσων, όπως τα ΕΤΑ, εκτός του προϋπολογισμού της ΕΕ, αυξάνει την πολυπλοκότητα των επιχειρησιακών ρυθμίσεων και υπονομεύει τη λογοδοσία¹². Η Επιτροπή αναγνώρισε το σημείο αυτό στο [έγγραφο προβληματισμού για το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ](#) του 2017, στο οποίο αναφέρεται ότι: «Η χρήση πρόσθετων μέσων εκτός του προϋπολογισμού της ΕΕ θα πρέπει να περιοριστεί στο ελάχιστο, δεδομένου ότι δυσχεραίνουν την κατανόηση του προϋπολογισμού και θέτουν σε κίνδυνο τον δημοκρατικό έλεγχο, τη διαφάνεια και τη χρηστή διαχείριση.»

Πώς ενσωμάτωσε η Επιτροπή το αντληθέν δίδαγμα στη νομοθετική της πρόταση;

Το συγκεκριμένο δίδαγμα ώθησε την Επιτροπή να προτείνει μια αναθεωρημένη αρχιτεκτονική για τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης, ώστε να αυξηθεί η συνεκτικότητα μεταξύ περιφερειακών και θεματικών προγραμμάτων και να εξορθολογιστούν οι διαδικασίες¹³. Με τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2021, μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των μέσων εξωτερικής δράσης, εφόσον συγχωνεύθηκαν οκτώ¹⁴ προηγουμένως χωριστοί μηχανισμοί (συμπεριλαμβανομένου του ΕΤΑ, που έχει πλέον ενσωματωθεί στον προϋπολογισμό) σε ένα ενιαίο μέσο χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης.

Ωστόσο, θεωρούμε ότι είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί πλήρως ο βαθμός στον οποίο ο ΜΓΑΔΣ θα επιτύχει στην πράξη την επιδιωκόμενη απλούστευση και την αυξημένη συνεκτικότητα. Ο βαθμός στον οποίο οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν θα καταστεί σαφής κατά την επικείμενη διαδικασία προγραμματισμού και την επακόλουθη υλοποίηση.

1.26. Ένα ακόμη παράδειγμα αφορά την παρακολούθηση και τη μέτρηση των επιδόσεων στον τομέα της συνοχής. Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή, βάσει του αντληθέντος διδάγματος, καθόρισε ένα σύνολο κοινών *δεικτών αποτελέσματος* για το ΕΤΠΑ, το ΤΣ και τα συναφή προγράμματα (βλέπε [πλαίσιο 1.2](#)). Ωστόσο, με τον

τρόπο αυτό, αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των δεικτών σε επίπεδο ΕΕ, γεγονός που αναιρεί ένα άλλο αντληθέν δίδαγμα, σύμφωνα με το οποίο τα προγράμματα πρέπει να χρησιμοποιούν λιγότερους (αλλά συναφέστερους) δείκτες, και σε επίπεδο ΕΕ. Οι εν λόγω συμβιβασμοί είναι συχνά αναπόφευκτοι κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων δαπανών.

Πλαίσιο 1.2

Αντληθέν δίδαγμα: Το ΕΤΠΑ και το ΤΣ πρέπει να διαθέτουν κοινούς δείκτες αποτελέσματος

Ποιο ήταν το πρόβλημα και ποιο το δίδαγμα;

Στις νομοθετικές πράξεις του ΠΔΠ 2014-2020 για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ είχε καθοριστεί κατάλογος κοινών δεικτών εκροής. Ωστόσο, για τα δύο αυτά ταμεία δεν θεσπίστηκαν κοινοί δείκτες αποτελέσματος.

Αντ' αυτού, ορίστηκαν διαφορετικά σύνολα δεικτών αποτελέσματος χωριστά για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα, με συνέπεια με την αύξηση του διοικητικού φόρτου και την αδυναμία ουσιαστικής συγκέντρωσης των αποτελεσμάτων σε επίπεδο ΕΕ. Συστήσαμε στην Επιτροπή, για το ΠΔΠ 2021-2027, να προτείνει ένα σύνολο κοινών δεικτών αποτελέσματος¹⁵.

¹¹ Βλέπε COM(2017) 720 final, σ. 20 και SWD(2017) 601 final, σ. 22.

¹² Βλέπε επισκόπηση 01/2018: «Το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ: Μεταρρύθμιση του τρόπου λειτουργίας του προϋπολογισμού της ΕΕ», ενημερωτικό έγγραφο, Φεβρουάριος 2018, σημεία 26-30 και 40 και κεφάλαιο 2 της ετήσιας έκθεσης για το 2016, σημεία 2.29-2.31 και πλαίσιο 2.8.

¹³ Impact assessment accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument, σ. 19.

¹⁴ Μηχανισμός αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ), ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ), ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας (ΕΜΓ), μηχανισμός συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (ΙcSP), μηχανισμός συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας (ΜΣΠΑ), μέσο εταιρικής σχέσης (PI), κοινός εκτελεστικός κανονισμός (CIR) και Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ).

¹⁵ Βλέπε την ειδική έκθεση 02/2017, με τίτλο «Διαπραγμάτευση των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων του τομέα της συνοχής της περιόδου 2014-2020 από την Επιτροπή: δαπάνες περισσότερο στοχευμένες στις προτεραιότητες της στρατηγικής “Ευρώπη 2020”, αλλά πολυπλοκότερες ρυθμίσεις για τη μέτρηση των επιδόσεων» και την

Πώς ενσωμάτωσε η Επιτροπή το αντληθέν δίδαγμα στη νομοθετική της πρόταση;

Η Επιτροπή προέβη σε [ανάλυση των δεικτών της περιόδου 2014-2020](#), προκειμένου να εξετάσει τη δυνατότητα διεύρυνσης του καταλόγου των κοινών δεικτών εκροής και τη σκοπιμότητα κατάρτισης καταλόγου κοινών δεικτών άμεσου αποτελέσματος για τις δραστηριότητες του ΕΤΠΑ και του ΤΣ μετά το 2020.

Η νομοθετική δέσμη για την *περίοδο προγραμματισμού 2021-2027* περιλαμβάνει κατάλογο με κοινούς δείκτες αποτελέσματος για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ. Οι εν λόγω δείκτες προορίζονται να μετρούν τα αποτελέσματα, περιλαμβανομένων των βραχυπρόθεσμων, που αποφέρουν στους δικαιούχους οι υποστηριζόμενες δραστηριότητες.

1.27. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα αντληθέντα διδάγματα αντικατοπτρίζονταν στις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής σε περιορισμένο μόνο βαθμό. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί το ζήτημα της αύξησης της συνεισφοράς της ΚΓΠ στη δράση για το κλίμα και της ρεαλιστικής μέτρησής της (βλέπε [πλαίσιο 1.3](#)).

Πλαίσιο 1.3

Αντληθέν δίδαγμα: Η προσέγγιση βάσει της οποίας αξιολογείται η συνεισφορά της ΚΓΠ στη δράση για το κλίμα πρέπει να είναι περισσότερο ρεαλιστική

Ποιο ήταν το πρόβλημα και ποιο το δίδαγμα;

Για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, η ΕΕ έθεσε σειρά στόχων μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου: για το 2020 (κατά 20 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990), για το 2030 (κατά 55 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990) και για το 2050 (μηδενικές καθαρές εκπομπές). Ο γεωργικός τομέας εμπίπτει και στις τρεις αυτές πρωταρχικές τιμές-στόχο, χωρίς να έχει μέχρι στιγμής συμφωνηθεί για αυτόν χωριστή τομεακή τιμή-στόχος¹⁶.

[ειδική έκθεση 21/2018](#), με τίτλο «Η επιλογή και η παρακολούθηση των έργων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ την περίοδο 2014-2020 εξακολουθούν να εστιάζουν κυρίως στις εκροές».

¹⁶ [Ειδική έκθεση 18/2019](#), με τίτλο «Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου: η αναφορά στοιχείων είναι ικανοποιητική, απαιτείται όμως καλύτερη γνώση της κατάστασης υπό την προοπτική των μελλοντικών μειώσεων», πλαίσιο 6.

Η συνεισφορά της ΚΓΠ στη δράση για το κλίμα μετράται ως μέρος της δέσμευσης της ΕΕ να δαπανήσει συγκεκριμένο μερίδιο του προϋπολογισμού της (20 % κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2014-2020 και 25 % κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2021-2027) σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν. Ωστόσο, σε [έκθεση του 2016](#)¹⁷, διαπιστώσαμε ότι με τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκε η μέθοδος παρακολούθησης, η συμβολή της ΚΓΠ είχε υπερεκτιμηθεί κατά σχεδόν ένα τρίτο. Διαπιστώσαμε επίσης ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα των δαπανών που σχετίζονται με το κλίμα, παραδείγματος χάριν όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών, ήταν περιορισμένες. Συστήσαμε την εφαρμογή της αρχής της συντηρητικής προσέγγισης και τη διόρθωση κάποιων υπερεκτιμήσεων στο πλαίσιο των δαπανών της ΚΓΠ για το κλίμα. Σε [έκθεση του 2021](#)¹⁸ διαπιστώσαμε ότι, ενώ η ΚΓΠ αντιπροσώπευε το ήμισυ των δαπανών της ΕΕ για το κλίμα, οι εκπομπές από τον γεωργικό τομέα είχαν μεταβληθεί ελάχιστα από το 2010.

Πώς ενσωμάτωσε η Επιτροπή το αντληθέν δίδαγμα στη νομοθετική της πρόταση;

Στην [επισκόπηση 01/2020](#)¹⁹ διαπιστώσαμε ότι η μεθοδολογία που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για την παρακολούθηση των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ για το κλίμα είχε παραμείνει σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητη. Ενώ η Επιτροπή μείωσε την εκτιμώμενη από μέρους της συνεισφορά των ενισχύσεων σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, σύμφωνα με τη σύστασή μας, αύξησε σημαντικά την εκτιμώμενη συνεισφορά της «βασικής στήριξης», δηλαδή της νέας κύριας μορφής άμεσων ενισχύσεων προς τους γεωργούς, με την αιτιολογία ότι οι ενισχύσεις αυτές υπόκεινται σε «ενισχυμένη αιρεσιμότητα», η οποία περιλάμβανε τις παλαιότερες πρακτικές «οικολογικού προσανατολισμού». Ωστόσο, όπως δηλώσαμε στη [γνώμη](#)²⁰ μας του 2018, ένας ρεαλιστικότερος τρόπος εκτίμησης της συμβολής των άμεσων ενισχύσεων στη δράση για το κλίμα θα ήταν να ληφθεί υπόψη μόνο η στήριξη σε τομείς στους οποίους οι γεωργοί όντως εφαρμόζουν πρακτικές μετριασμού της κλιματικής αλλαγής.

¹⁷ [Ειδική έκθεση 31/2016](#), με τίτλο «Δαπανώντας τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της ΕΕ υπέρ της δράσης για το κλίμα: φιλόδοξες προσπάθειες που κινδυνεύουν σοβαρά να αποδειχθούν ανεπαρκείς».

¹⁸ [Ειδική έκθεση 16/2021](#), με τίτλο «Κοινή γεωργική πολιτική και κλίμα: Οι εκπομπές γεωργικής προέλευσης παραμένουν αμείωτες, μολονότι το ήμισυ των δαπανών της ΕΕ για το κλίμα συνδέεται με τη γεωργία».

¹⁹ [Επισκόπηση 01/2020](#) με τίτλο «Παρακολούθηση των δαπανών για το κλίμα στον προϋπολογισμό της ΕΕ».

²⁰ [Γνώμη αριθ. 7/2018](#) σχετικά με τις προτάσεις κανονισμών της Επιτροπής που αφορούν την κοινή γεωργική πολιτική για την περίοδο μετά το 2020, σημεία 37-38.

Οι τροποποιήσεις στο σχέδιο της νομοθεσίας για το ΠΔΠ υποστηρίζονται ως έναν μόνο βαθμό από εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής, χωρίς ωστόσο το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο να καταρτίσουν συμπληρωματικές

1.28. Η ΣΛΕΕ ορίζει τις νομοθετικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Τα δύο θεσμικά όργανα έχουν δημοκρατική εντολή και, εντός των ορίων που καθορίζονται από τη Συνθήκη, είναι ελεύθερα να ασκούν αυτές τις νομοθετικές εξουσίες κατά την κρίση τους. Η [διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου](#), στην οποία αμφότερα τα όργανα είναι συμβαλλόμενα μέρη, παρέχει κάποια καθοδήγηση σχετικά με ορθές νομοθετικές πρακτικές, τις οποίες δεσμεύονται δυνάμει αυτής να ακολουθούν. Το άρθρο 15 ορίζει ότι «όταν κρίνουν ότι είναι αρμόζον και απαραίτητο για τη νομοθετική διαδικασία», τα δύο θεσμικά όργανα «θα πραγματοποιούν εκτιμήσεις επιπτώσεων σε ό,τι αφορά τις ουσιώδεις τροποποιήσεις τους στην πρόταση της Επιτροπής». Κατά γενικό κανόνα, «θα χρησιμοποιούν [...] ως αφετηρία των περαιτέρω εργασιών τους την εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής». Ο ορισμός του τι συνιστά «ουσιώδη τροποποίηση» βάσει του άρθρου 15 «θα εναπόκειται στο ενδιαφερόμενο όργανο».

1.29. Οι τροποποιήσεις που εισήγαγαν οι συννομοθέτες στις διαδικασίες κατάρτισης τομεακής νομοθεσίας που εξετάσαμε, καθώς και το Συμβούλιο, με την έγκριση του Κοινοβουλίου, στην περίπτωση του κανονισμού για το ΠΔΠ, ήταν πολυάριθμες και, κατά την άποψή μας, ορισμένες από αυτές είναι σημαντικές όσον αφορά τις επιδόσεις των προγραμμάτων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ήταν δυνατή, τουλάχιστον ως έναν βαθμό, η σύνδεση των τροποποιήσεων αυτών με τα διδάγματα που είχαν αντληθεί από αξιολογήσεις και ελέγχους, καθώς και με την εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής. Αυτό συνέβη σε μεγάλο βαθμό με το δίδαγμα που είχε αντληθεί σχετικά με την ενίσχυση της ευελιξίας που ενυπάρχει στον κανονισμό για το ΠΔΠ (βλέπε [πλαίσιο 1.4](#)).

Πλαίσιο 1.4

Αντληθέν δίδαγμα: Το ΠΔΠ πρέπει να είναι περισσότερο ευέλικτο ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες

Ποιο ήταν το πρόβλημα και ποιο το δίδαγμα;

Στο έγγραφο προβληματισμού για το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ του 2017, η Επιτροπή τάχθηκε υπέρ ενός προϋπολογισμού της ΕΕ με «περισσότερη ευελιξία εντός ενός σταθερού πλαισίου», υποστηρίζοντας ότι η μεγαλύτερη ευελιξία ήταν ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση κρίσεων και απρόβλεπτων γεγονότων. Στην επισκόπησή μας του 2018 συμφωνήσαμε σε γενικές γραμμές με τη διάγνωση της Επιτροπής, συμπληρώνοντας ότι τα εργαλεία ευελιξίας που παρέχονταν στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020 χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών επιπτώσεων των απρόβλεπτων καθυστερήσεων στην υλοποίηση των προγραμμάτων, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει μεγάλη ευελιξία για την αντιμετώπιση τυχόν περαιτέρω απρόβλεπτων γεγονότων.

Πώς ενσωμάτωσε η Επιτροπή το αντληθέν δίδαγμα στη νομοθετική της πρόταση;	Πώς τροποποίησε το Συμβούλιο, με την έγκριση του Κοινοβουλίου, την πρόταση της Επιτροπής;
<p>Στην επισκόπησή μας 06/2018, στο πλαίσιο της οποίας εξετάσαμε την πρόταση της Επιτροπής για το ΠΔΠ 2021-2027, εντοπίσαμε ορισμένα στοιχεία που αυξάνουν σημαντικά τη συνολική δημοσιονομική ευελιξία, μεταξύ των οποίων τα ακόλουθα:</p>	<p>Το Συμβούλιο, με την έγκριση του Κοινοβουλίου, διατήρησε μεν ορισμένα βασικά στοιχεία της πρότασης της Επιτροπής, την τροποποίησε ωστόσο από ορισμένες σημαντικές απόψεις. Στις τροποποιήσεις αυτές περιλαμβάνονταν η σαφέστερη διάρθρωση διαφόρων ειδικών μηχανισμών σε θεματικούς και μη θεματικούς, καθώς και:</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Άρση των ορίων για μεταφορές στα επόμενα οικονομικά έτη (μέσω του μηχανισμού «συνολικού περιθωρίου πληρωμών») των αχρησιμοποίητων πιστώσεων πληρωμών, δηλαδή της διαφοράς μεταξύ του μέγιστου ποσού που έχει το δικαίωμα η ΕΕ να καταβάλει σε ένα δεδομένο έτος (ετήσιο ανώτατο όριο 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Η ενοποίηση του «συνολικού περιθωρίου πληρωμών» με το «ενιαίο μέσο περιθωρίου» και η επαναφορά των ορίων μεταφοράς αχρησιμοποίητων πιστώσεων πληρωμών από ένα δεδομένο οικονομικό έτος στο επόμενο. Όπως και για το ΠΔΠ 2014-2020, τα όρια αυτά ισχύουν για τα τρία τελευταία έτη της περιόδου, αλλά αυτή τη

<p>πιστώσεων πληρωμών) και του ποσού που πράγματι κατέβαλε. Αυτό θα βοηθούσε να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα κονδυλίων για πληρωμές σε περίπτωση καθυστερήσεων στην υλοποίηση του προγράμματος.</p>	<p>φορά είναι συνολικά περίπου 20 % υψηλότερα.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Αύξηση του μεγέθους και του πεδίου εφαρμογής τεσσάρων ειδικών μηχανισμών εκτός του ΠΔΠ²¹ σε 2,4 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως (αύξηση κατά 34 % σε σχέση με το προηγούμενο ΠΔΠ) και διευκρίνιση ότι τυχόν ποσά που δαπανώνται από τα μέσα αυτά προστίθενται στο ετήσιο ανώτατο όριο των πιστώσεων πληρωμών. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ελαφρά μείωση της συνολικής αξίας αυτών των ειδικών μηχανισμών (κατά 4 %) σε 2,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως, η οποία ωστόσο δεν παύει να είναι κατά 28 % υψηλότερη από ό,τι κατά την προηγούμενη περίοδο. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένας νέος θεματικός ειδικός μηχανισμός: το «αποθεματικό προσαρμογής στο Brexit», με ανώτατο όριο τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ για όλη τη διάρκειά του.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Επέκταση της δυνατότητας μεταφοράς τυχόν αχρησιμοποίητων πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων σε επόμενα οικονομικά έτη, μέσω του «ενωσιακού αποθεματικού», επιτρέποντας την ανακατανομή τους σε οποιονδήποτε τομέα πολιτικής (και όχι μόνο σε τομείς που σχετίζονται με την ανάπτυξη, την απασχόληση, τη μετανάστευση και την ασφάλεια, όπως συνέβαινε με το ΠΔΠ 2014-2020). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ενοποίηση του «ενωσιακού αποθεματικού» με το «ενιαίο μέσο περιθωρίου». Παρότι και πάλι δεν τέθηκαν θεματικοί περιορισμοί όσον αφορά τη χρήση του μηχανισμού, θεσπίστηκε ετήσιο όριο μεταφοράς ποσών το οποίο ανέρχεται στο 0,04 % του συνδυασμένου ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος των κρατών μελών της ΕΕ.

²¹ Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Αποθεματικό Επείγουσας Βοήθειας και ο Μηχανισμός Ευελιξίας.

ο Δημιουργία της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης ακυρωμένων αναλήψεων υποχρεώσεων («αποδεσμεύσεις») με την προσθήκη τους στο «ενωσιακό αποθεματικό». Ιστορικά, το ύψος των αποδεσμεύσεων κυμαίνεται μεταξύ 2 δισεκατομμυρίων ευρώ και 5 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως.	ο Απάλειψη της δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης των κατ' αυτό τον τρόπο ακυρωμένων αναλήψεων υποχρεώσεων.

1.30. Σε άλλες περιπτώσεις, οι τροποποιήσεις που εισήγαγαν οι συννομοθέτες απέκλιναν σημαντικά από την πρόταση της Επιτροπής, η οποία είχε βασιστεί στα αντληθέντα διδάγματα. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι οι συννομοθέτες απέρριψαν την πρόταση της Επιτροπής για σύντμηση (από τρία σε δύο έτη) της προθεσμίας εντός της οποίας θα μπορούσαν να πραγματοποιούνται πληρωμές στο πλαίσιο των πολυετών προγραμμάτων μετά τη σχετική δημοσιονομική δέσμευση (βλέπε [πλαίσιο 1.5](#)).

Πλαίσιο 1.5

Αντληθέν δίδαγμα: Ο κανόνας «n+3» πρέπει να αντικατασταθεί από τον κανόνα «n+2»

Η ΕΕ δαπανά σημαντικό τμήμα του προϋπολογισμού της μέσω πολυετών προγραμμάτων, όπως το ΕΤΠΑ και το ΤΣ. Υπό το ΠΔΠ 2014-2020, ο **κανόνας n+3** παρείχε τη δυνατότητα πραγματοποίησης δαπανών, στο πλαίσιο των συγκεκριμένων προγραμμάτων, έως το 2023, ήτοι τρία έτη μετά τη λήξη της περιόδου (βλέπε επίσης σημείο [1.10](#)). Πρόκειται για αλλαγή σε σύγκριση με τις προηγούμενες περιόδους (2000-2006 και 2007-2013), κατά τις οποίες εφαρμοζόταν ο **κανόνας n+2**.

Ο κανόνας n+3 θεσπίστηκε προκειμένου να παραχωρηθεί περισσότερος χρόνος και να αντισταθμιστούν έτσι η αργή έναρξη της υλοποίησης των προγραμμάτων και η περιορισμένη *απορρόφηση* των κονδυλίων στην αρχή της περιόδου.

Ωστόσο, όπως παρατηρήσαμε²², δημιούργησε προβλήματα τόσο στη διαχείριση του προϋπολογισμού όσο και στις επιδόσεις, ως εξής:

- ο συμβάλλοντας στην αύξηση των *εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων*, δηλαδή των ποσών που η Επιτροπή είχε δεσμευθεί να καταβάλει από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, τα οποία όμως δεν είχαν ακόμη καταβληθεί·
- αυξάνοντας τον διοικητικό φόρτο, καθώς επιμηκύνθηκε σε τρία έτη το διάστημα κατά το οποίο αλληλεπικαλύπτονταν δύο περίοδοι του ΠΔΠ, για τις οποίες ίσχυαν δύο χωριστές δέσμες κανόνων·
- αποδυναμώνοντας το κίνητρο για παραγωγή εκροών —και στη συνέχεια αποτελεσμάτων— σε πρώτο χρόνο, γεγονός που επέφερε τελικά καθυστέρηση ενός έτους σε ορισμένες περιπτώσεις σε σύγκριση με τον κανόνα $n+2$.

Πώς ενσωμάτωσε η Επιτροπή το αντληθέν δίδαγμα στη νομοθετική της πρόταση;	Πώς τροποποίησαν οι συννομοθέτες την πρόταση της Επιτροπής;
<p>Για την περίοδο 2021-2027, στην πρότασή της για κανονισμό περί κοινών διατάξεων, η Επιτροπή επανήλθε στον κανόνα $n+2$²³.</p> <p>Η Επιτροπή πρότεινε αυτή την αλλαγή «για την προώθηση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης καθώς και την έγκαιρη υλοποίηση» και υποστήριξε ότι η αλλαγή αυτή είναι μάλλον εφικτή, διότι «η απλούστευση θα διευκολύνει τα προγράμματα να μειώσουν τις καθυστερήσεις»²⁴.</p> <p>Ωστόσο, όπως αναφέρεται στο σημείο 1.12, η Επιτροπή δεν εκπόνησε εκτίμηση επιπτώσεων για την υποστήριξη αυτής της οριζόντιας νομοθετικής πρότασης.</p>	<p>Οι συννομοθέτες αποφάσισαν να διατηρήσουν τον κανόνα $n+3$ για τα έτη 2021-2026 και τροποποίησαν αναλόγως την πρόταση της Επιτροπής.</p>

²² Επισκόπηση 05/2019 με τίτλο «Συνοπτική περιπτωσιολογική επισκόπηση: Εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων στον προϋπολογισμό της ΕΕ – Σε πρώτο πλάνο», Απρίλιος 2019, σημεία 34-39, και ειδική έκθεση 36/2016, με τίτλο «Αξιολόγηση των ρυθμίσεων για το κλείσιμο των προγραμμάτων στους τομείς της συνοχής και της αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013», σημεία 58-68.

1.31. Διαπιστώσαμε ότι ούτε το Κοινοβούλιο ούτε το Συμβούλιο είχε καταρτίσει εκτιμήσεις επιπτώσεων σε σχέση με τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για το ΠΔΠ και τα προγράμματα δαπανών της. Επισημάναμε την κριτική που άσκησε το Κοινοβούλιο στο Συμβούλιο για το γεγονός ότι δεν είχε εκπονήσει εκτιμήσεις επιπτώσεων για τις ουσιώδεις τροποποιήσεις που πρότεινε²⁵. Διαπιστώσαμε ότι τα δύο θεσμικά όργανα είχαν αναπτύξει εσωτερικές οδηγίες για τις εκτιμήσεις επιπτώσεων. Σύμφωνα με [διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου](#), αμφότερα τα θεσμικά όργανα, στις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές τους, υπογραμμίζουν το γεγονός ότι θα λάβουν πλήρως υπόψη τις εκτιμήσεις επιπτώσεων που καταρτίζει η Επιτροπή. Επιπλέον, και τα δύο απαριθμούν ορισμένες προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν, προκειμένου να προβούν στην κατάρτιση εκτίμησης επιπτώσεων. Τυχόν νέα εκτίμηση επιπτώσεων από οποιοδήποτε εξ αυτών θα πρέπει να χαίρει ευρείας πολιτικής στήριξης και να μην καθυστερεί αδικαιολόγητα τη νομοθετική διαδικασία. Επιπλέον, οι οδηγίες και των δύο θεσμικών οργάνων προβλέπουν ότι μια νέα εκτίμηση επιπτώσεων μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητη μόνο όταν αφορά «ουσιώδεις» τροποποιήσεις της νομοθετικής πρότασης της Επιτροπής. Ωστόσο, κανένα από τα δύο θεσμικά όργανα δεν ορίζει τι καθιστά μια τροποποίηση «ουσιώδη», ούτε ορίζει τα κριτήρια αυτής της αξιολόγησης. Οι κατευθυντήριες γραμμές του Κοινοβουλίου αναφέρουν ότι είναι δύσκολο να δοθεί ένας ορισμός της «ουσιώδους (τροποποίησης)» που να ισχύει σε όλους τους τομείς —πρόκειται για έννοια που πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση. Οι κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου συνηγορούν υπέρ μιας παρόμοιας προσέγγισης κατά περίπτωση. Μολονότι συμφωνούμε ότι ενδέχεται να μην είναι δυνατόν να διατυπωθεί ένας ενιαίος, καθολικά εφαρμοστέος ορισμός, η έλλειψη κριτηρίων για την αξιολόγηση του τι συνιστά ουσιώδη τροποποίηση γεννά τον κίνδυνο υιοθέτησης αποκλινοσών ερμηνειών και πρακτικών από τις διάφορες επιτροπές των δύο θεσμικών οργάνων.

²³ Άρθρο 99 του [σχεδίου κανονισμού περί κοινών διατάξεων](#) και άρθρο 36 του [σχεδίου κανονισμού για τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής](#).

²⁴ Αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής. Βλέπε επίσης το [έγγραφο προβληματισμού για το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ](#), της Επιτροπής του 2017, ενότητα 4.1.3.

²⁵ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Απριλίου 2021 με τις παρατηρήσεις που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2019, τμήμα II – Επιτροπή των Περιφερειών [2020/2142(DEC)], παράγραφος 12.

1.32. Ελέγξαμε αν οι συννομοθέτες είχαν λάβει υπόψη τις γνώμες²⁶ μας επί των νομοθετικών προτάσεων που εξετάσαμε. Διαπιστώσαμε ότι είχαν ακολουθήσει ορισμένες από τις συστάσεις μας (βλέπε [πλαίσιο 1.6](#)).

Πλαίσιο 1.6

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι συννομοθέτες ακολούθησαν τα προτεινόμενα στις γνώμες μας σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής

- Ευθυγράμμισαν τον προτεινόμενο ορισμό των δεικτών αποτελέσματος στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων και στους ειδικούς κανονισμούς των ταμείων (συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού ΕΤΠΑ/ΤΣ)²⁷.
- Επέκτειναν την ισχύ της αρχής του προγραμματισμού βάσει αποτελεσμάτων, η οποία ίσχυε ήδη για τα γεωγραφικά προγράμματα, σε όλα τα προγράμματα του ΜΓΑΔΣ²⁸.

²⁶ Γνώμη 6/2018 σχετικά με τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων· γνώμη 7/2018 σχετικά με τη δέσμη νομοθετικών μέτρων της ΚΓΠ και γνώμη 10/2018 σχετικά με τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ.

²⁷ Γνώμη 6/2018 σχετικά με τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, σημείο 60.

²⁸ Γνώμη 10/2018 σχετικά με τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ, σημείο 23.

Συμπεράσματα και συστάσεις

1.33. Με την προσέγγιση της «βελτίωσης της νομοθεσίας» η Επιτροπή είναι σε θέση να προσδιορίζει τα διδάγματα που αντλούνται από την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων κατά το παρελθόν και να τα αξιοποιεί για τη βελτίωση των μελλοντικών επιδόσεων (βλέπε σημείο [1.9](#)).

1.34. Διαπιστώσαμε ότι, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που συνδέονται με τον κύκλο του ΠΔΠ, η Επιτροπή είχε συμμορφωθεί με την αρχή «πρώτα αξιολόγηση» στις περισσότερες από τις νομοθετικές διαδικασίες που εξετάσαμε. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διενήργησε εκτίμηση επιπτώσεων για την πρόταση [κανονισμού περί κοινών διατάξεων](#), στην οποία περιλαμβάνονταν οι σημαντικοί οριζόντιοι κανόνες που ισχύουν για το ΕΤΠΑ, το ΤΣ και άλλα έξι προγράμματα. Επιπλέον, στην περίπτωση των νομοθετικών προτάσεων για την ΚΓΠ, κατά τον χρόνο εκπόνησης της εκτίμησης επιπτώσεων δεν είχαν καλυφθεί ικανοποιητικά στο πλαίσιο αξιολογήσεων όλες οι θεματικές πτυχές της συγκεκριμένης πολιτικής (βλέπε σημεία [1.10-1.12](#)).

Σύσταση 1.1

Κατά την προετοιμασία του επόμενου ΠΔΠ, η Επιτροπή πρέπει:

- α) να εξασφαλίσει ότι οι εκτιμήσεις επιπτώσεων θα εξετάζουν τις ουσιαστικότερες (τουτέστιν όχι απλώς τις διαδικαστικές) πτυχές της νομοθεσίας που καλύπτουν διάφορα προγράμματα, όπως ο [κανονισμός περί κοινών διατάξεων](#).
- β) να προγραμματίσει αξιολογήσεις για όλα τα προγράμματα δαπανών, συμπεριλαμβανομένων αξιολογήσεων που θα καλύπτουν συγκεκριμένες θεματικές πτυχές των εν λόγω προγραμμάτων, μεριμνώντας ώστε τα αποτελέσματά τους να είναι διαθέσιμα προς αξιοποίηση στις σχετικές εκτιμήσεις επιπτώσεων.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: κατά τις προετοιμασίες για το ΠΔΠ μετά το 2027

1.35. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων και οι αξιολογήσεις, καθώς και οι μελέτες που τις συνοδεύουν, δημοσιεύονται μεν, ωστόσο μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστούν και δεν υπάρχει ενιαίο σημείο πρόσβασης σε αυτές (βλέπε σημεία [1.13-1.15](#)).

Σύσταση 1.2

Η Επιτροπή πρέπει να επιδιώξει ενεργά να εφαρμόσει τα σχέδιά της για τη δημιουργία ενός φιλικού προς τον χρήστη σημείου πρόσβασης για όλες τις εκτιμήσεις επιπτώσεων, τις αξιολογήσεις και τις υποκείμενες μελέτες. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη σύνδεση των σχετικών μητρώων και δικτυακών πυλών, στις οποίες καταγράφονται διάφορα στοιχεία, μεταξύ τους και με τη διερεύνηση από κοινού με τα άλλα θεσμικά όργανα του ενδεχομένου δημιουργίας ενός κοινού μητρώου αποδεικτικών στοιχείων, της κοινής νομοθετικής πύλης.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: τέλος του 2023

1.36. Σε γενικές γραμμές, τα αντλούμενα διδάγματα προσδιορίζονταν με σαφήνεια στις αξιολογήσεις που εξετάσαμε. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν προσδιόριζε εξίσου σαφώς στα σχέδια διαχείρισης που δημοσίευσε τις σχετικές επακόλουθες δράσεις (βλέπε σημεία [1.16-1.18](#)).

Σύσταση 1.3

Η Επιτροπή πρέπει να προσδιορίσει με σαφήνεια τις σχετικές επακόλουθες δράσεις που προκύπτουν από τις αξιολογήσεις, παρουσιάζοντάς τες στα ετήσια σχέδια διαχείρισης που εκπονεί ή σε άλλα δημόσια διαθέσιμα έγγραφα ισοδύναμης ισχύος.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: τέλος του 2022

1.37. Στις εκτιμήσεις επιπτώσεων που εξετάσαμε παρουσιάζεται ένα φάσμα επιλογών για τον σχεδιασμό των σχετικών προγραμμάτων δαπανών. Ωστόσο, δεν ήταν παρά ελάχιστες οι ποσοτικές πληροφορίες που περιείχαν και οι οποίες θα μπορούσαν να διευκολύνουν τη σύγκριση των παρουσιαζόμενων επιλογών (βλέπε σημείο [1.19](#)).

Σύσταση 1.4

Κατά την παρουσίαση των διαφόρων επιλογών στις εκτιμήσεις επιπτώσεων, η Επιτροπή πρέπει να περιλαμβάνει περισσότερες ποσοτικές πληροφορίες, ιδίως αναλύσεις της σχέσης κόστους-οφέλους και της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας.

Χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της σύστασης: κατά την προετοιμασία των εκτιμήσεων επιπτώσεων για το ΠΔΠ μετά το 2027

1.38. Η ΕΡΕ εκτελεί σημαντικό έργο. Εξετάζει όλες τις εκτιμήσεις επιπτώσεων και μια σειρά επιλεγμένων αξιολογήσεων, ενώ συμβάλλει με απτό τρόπο στη βελτίωση της ποιότητάς τους (βλέπε σημεία [1.20-1.23](#)).

1.39. Από τις νομοθετικές προτάσεις που εξετάσαμε σχετικά με το ΠΔΠ προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε γενικά υπόψη τα σχετικά διδάγματα που αντλήθηκαν από τις αξιολογήσεις και τους ελέγχους, τουλάχιστον εν μέρει. Ωστόσο, η βασική νομική πράξη που διέπει ένα πρόγραμμα αποτελεί μόνο ένα πρώτο βήμα προς την εξασφάλιση βελτιωμένων επιδόσεων: πολλά είναι αυτά που εξαρτώνται από τις βασικές απαιτήσεις και ρυθμίσεις που καθορίζονται στη συνέχεια σε πράξεις που βρίσκονται χαμηλότερα στη ρυθμιστική κλίμακα, ήτοι σε εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, καθώς και σε έγγραφα προγραμματισμού (βλέπε σημεία [1.24-1.27](#)).

1.40. Η διαδικασία έγκρισης της νομοθεσίας για το ΠΔΠ 2021-2027 διήρκεσε περισσότερο από ό,τι κατά την προηγούμενη περίοδο, καθυστερώντας την έναρξη της υλοποίησης των προγραμμάτων δαπανών. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εισήγαγαν πολυάριθμες τροποποιήσεις στις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής που εξετάσαμε, ορισμένες εκ των οποίων θεωρήσαμε σημαντικές από τη σκοπιά των επιδόσεων του προγράμματος. Οι περισσότερες μπορούσαν να συνδεθούν με διδάγματα που είχαν αντληθεί από αξιολογήσεις ή εκτιμήσεις επιπτώσεων. Τόσο το Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο αποφάσισαν να μη χρησιμοποιήσουν τη δυνατότητα που προβλέπεται στη [διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου](#) για τη διενέργεια δικών τους εκτιμήσεων επιπτώσεων (βλέπε σημεία [1.28-1.32](#)).

Παραρτήματα

Παράρτημα 1.1 — Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις του κεφαλαίου 3 της ετήσιας έκθεσης για το οικονομικό έτος 2017

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση της πραγματοποιηθείσας προόδου από το ΕΕΣ					
		Υλοποιήθηκε πλήρως	Υπό υλοποίηση		Δεν υλοποιήθηκε	Άνευ αντικείμενου	Ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία
			Ως επί το πλείστον	Μερικώς			
2017	Σύσταση 1: Κατά την περίοδο του προσεχούς ΠΔΠ, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει προτάσεις μέτρων για τον εξορθολογισμό και την απλούστευση των στρατηγικών πλαισίων που διέπουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ, ενισχύοντας κατά τον τρόπο αυτό τη λογοδοσία για τα αποτελέσματα, καθώς και τη σαφήνεια και τη διαφάνεια για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να συνεργαστεί με τα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να καταλήξουν σε ένα συνεκτικό σύνολο μετρήσιμων στόχων υψηλού επιπέδου, κατάλληλων να κατευθύνουν τα βήματα προς την επίτευξη αποτελεσμάτων, οι οποίοι θα ορίζονται για τον συνολικό προϋπολογισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και θα ισχύουν καθ' όλη την περίοδο υλοποίησής του.	X					
2017	Σύσταση 2: Η Επιτροπή πρέπει να περιλαμβάνει επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις στις σχετικές εκθέσεις της, συμπεριλαμβανομένης της ετήσιας έκθεσης για τη διαχείριση και τις επιδόσεις.		X				

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση της πραγματοποιηθείσας προόδου από το ΕΕΣ					
		Υλοποιήθηκε πλήρως	Υπό υλοποίηση		Δεν υλοποιήθηκε	Άνευ αντικείμενου	Ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία
			Ως επί το πλείστον	Μερικώς			
2017	<p>Σύσταση 3: Η Επιτροπή πρέπει να εξορθολογίσει τους δείκτες επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ και να ευθυγραμμίσει περισσότερο τους γενικούς στόχους υψηλού επιπέδου και τους ειδικούς στόχους που τίθενται σε επίπεδο προγραμμάτων και πολιτικών. Συγκεκριμένα, πρέπει να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:</p> <p>α) Να συνδέσει άμεσα τους ειδικούς στόχους στη νομική βάση κάθε προγράμματος δαπανών με τους γενικούς στόχους.</p>	X					
2017	<p>Σύσταση 3: Η Επιτροπή πρέπει να εξορθολογίσει τους δείκτες επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ και να ευθυγραμμίσει περισσότερο τους γενικούς στόχους υψηλού επιπέδου και τους ειδικούς στόχους που τίθενται σε επίπεδο προγραμμάτων και πολιτικών. Συγκεκριμένα, πρέπει να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:</p> <p>β) Να επανεξετάσει τους δείκτες επιδόσεων που χρησιμοποιούνται για τον προϋπολογισμό της ΕΕ σε κάθε επίπεδο, καταγράφοντας πληροφορίες, όπως οι χρήστες στους οποίους απευθύνεται κάθε δείκτης και ο επιδιωκόμενος σκοπός του. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση αυτών των πληροφοριών, πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο κατάργησης του δείκτη.</p>		X				

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση της πραγματοποιηθείσας προόδου από το ΕΕΣ					
		Υλοποιήθηκε πλήρως	Υπό υλοποίηση		Δεν υλοποιήθηκε	Άνευ αντικείμενου	Ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία
			Ως επί το πλείστον	Μερικώς			
2017	<p>Σύσταση 3: Η Επιτροπή πρέπει να εξορθολογίσει τους δείκτες επιδόσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ και να ευθυγραμμίσει περισσότερο τους γενικούς στόχους υψηλού επιπέδου και τους ειδικούς στόχους που τίθενται σε επίπεδο προγραμμάτων και πολιτικών. Συγκεκριμένα, πρέπει να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:</p> <p>γ) Να μεριμνήσει για την ευθυγράμμιση των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται για την καθημερινή διαχείριση των προγραμμάτων και των πολιτικών των γενικών διευθύνσεων με τις συγκεντρωτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις που παρουσιάζονται στις βασικές εκθέσεις επιδόσεων.</p>			X			X
2017	<p>Σύσταση 4: Στις βασικές εκθέσεις επιδόσεων, η Επιτροπή πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί τις σχετικές με τις επιδόσεις πληροφορίες. Πρέπει επίσης να παρουσιάζει, όσο συστηματικότερα γίνεται και λαμβανομένου υπόψη του χρόνου που απαιτείται για τη συγκέντρωση των σχετικών πληροφοριών, με ποιον τρόπο χρησιμοποιήθηκαν οι σχετικές με τις επιδόσεις πληροφορίες για τη λήψη των αποφάσεών της.</p>		X				

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση της πραγματοποιηθείσας προόδου από το ΕΕΣ					
		Υλοποιήθηκε πλήρως	Υπό υλοποίηση		Δεν υλοποιήθηκε	Άνευ αντικείμενου	Ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία
			Ως επί το πλείστον	Μερικώς			
2017	<p>Σύσταση 5: Η Επιτροπή πρέπει να θεσπίσει μέτρα και κίνητρα, ή να βελτιώσει τα ισχύοντα, για την καλλιέργεια μιας νοοτροπίας μεγαλύτερης εστίασης στις επιδόσεις στους κόλπους της, αξιοποιώντας την ήδη επιτευχθείσα πρόοδο προς την κατεύθυνση αυτή. Για τον σκοπό αυτό πρέπει:</p> <p>α) να μεριμνήσει για την καλύτερη εκπαίδευση και καθοδήγηση των διοικητικών στελεχών της σε θέματα διαχείρισης των επιδόσεων και αξιοποίησης των σχετικών με τις επιδόσεις πληροφοριών για τους σκοπούς της λήψης αποφάσεων·</p>	X					
2017	<p>Σύσταση 5: Η Επιτροπή πρέπει να θεσπίσει μέτρα και κίνητρα, ή να βελτιώσει τα ισχύοντα, για την καλλιέργεια μιας νοοτροπίας μεγαλύτερης εστίασης στις επιδόσεις στους κόλπους της, αξιοποιώντας την ήδη επιτευχθείσα πρόοδο προς την κατεύθυνση αυτή. Για τον σκοπό αυτό πρέπει:</p> <p>β) να διασφαλίσει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών όσον αφορά τη χρήση των σχετικών με τις επιδόσεις πληροφοριών τόσο στο εσωτερικό της όσο και με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη όπως τα κράτη μέλη.</p>		X				

Έτος	Σύσταση του ΕΕΣ	Ανάλυση της πραγματοποιηθείσας προόδου από το ΕΕΣ					
		Υλοποιήθηκε πλήρως	Υπό υλοποίηση		Δεν υλοποιήθηκε	Άνευ αντικείμενου	Ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία
			Ως επί το πλείστον	Μερικώς			
2017	<p>Σύσταση 5: Η Επιτροπή πρέπει να θεσπίσει μέτρα και κίνητρα, ή να βελτιώσει τα ισχύοντα, για την καλλιέργεια μιας νοοτροπίας μεγαλύτερης εστίασης στις επιδόσεις στους κόλπους της, αξιοποιώντας την ήδη επιτευχθείσα πρόοδο προς την κατεύθυνση αυτή. Για τον σκοπό αυτό πρέπει:</p> <p>γ) να καλλιεργήσει στους κόλπους της μια νοοτροπία μεγαλύτερης εστίασης στις επιδόσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που εντόπισαν οι γενικές διευθύνσεις, καθώς και τις δυνατότητες επίτευξης προόδου που ανέφεραν οι αποκριθέντες στην έρευνα και τις ευκαιρίες που προσφέρουν, μεταξύ άλλων, ο αναθεωρημένος δημοσιονομικός κανονισμός, η πρωτοβουλία «Ένας προϋπολογισμός της ΕΕ που θα εστιάζεται στα αποτελέσματα» και η αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις εν εξελίξει έργων.</p>	Χ					

Κεφάλαιο 2

Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	2.1.-2.8.
Σύντομη περιγραφή του υποτομέα «Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση»	2.1.-2.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	2.3.-2.5.
Ο σκοπός του Erasmus+ και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει	2.6.-2.8.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του Erasmus+, βάσει των δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	2.9.-2.40.
Γενικά σχόλια	2.9.-2.17.
Ένα δημοφιλές πρόγραμμα που ωφελεί ιδίως τους μεμονωμένους συμμετέχοντες	2.12.-2.13.
Η κλίμακα και η εμβέλεια του Erasmus+ δημιουργούν προστιθέμενη αξία	2.14.-2.15.
Ο σχεδιασμός του προγράμματος απλουστεύθηκε, αλλά ορισμένες πτυχές της ισότητας των φύλων δεν συνεκτιμήθηκαν	2.16.-2.17.
Κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	2.18.-2.23.
Το ενδιαφέρον για συμμετοχή σε δράσεις κινητικότητας αυξάνεται	2.21.
Η κινητικότητα αποφέρει πολύπλευρη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία	2.22.-2.23.
Συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	2.24.-2.30.
Οι δραστηριότητες και ο αντίκτυπός τους διαφέρουν μεταξύ περιφερειών και ιδρυμάτων	2.27.-2.28.
Χαμηλά επίπεδα καινοτομίας από την πλευρά των στρατηγικών εταιρικών σχέσεων	2.29.
Οι εικονικές λύσεις παρέχουν τη δυνατότητα εξοικονόμησης πόρων	2.30.
Εξωτερική δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	2.31.-2.34.
Ήπια διπλωματία μέσω της παγκόσμιας απήχησης	2.34.
Κινητικότητα των νέων	2.35.-2.40.

Θετικές επιδράσεις στους συμμετέχοντες και βελτίωση της εσωτερικής συνοχής 2.38.-2.39.

Μικρός προϋπολογισμός και έντονος ανταγωνισμός για τη χρηματοδότηση έργων 2.40.

Συμπεράσματα 2.41.-2.42.

Παραρτήματα

Παράρτημα 2.1 – Στόχοι του Erasmus+

Εισαγωγή

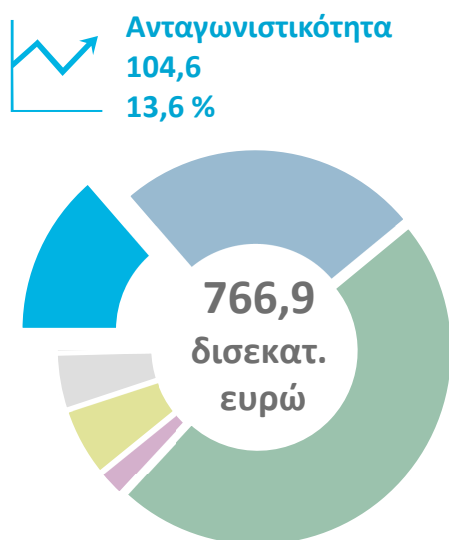
Σύντομη περιγραφή του υποτομέα «Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση»

2.1. Τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του υποτομέα 1α του ΠΔΠ «Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση» είναι ποικίλα και στοχεύουν στην προώθηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, στην τόνωση της οικονομικής μεγέθυνσης, στην ενίσχυση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας και στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Τα κυριότερα προγράμματα είναι το *Ορίζων 2020* για την έρευνα και την καινοτομία και το Erasmus+ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό. Ο υποτομέας 1α του ΠΔΠ περιλαμβάνει επίσης διαστημικά προγράμματα, όπως τα Galileo και EGNOS, καθώς και τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ). Ακόμη, καλύπτει χρηματοδοτικά μέσα, όπως το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων* (ΕΤΣΕ).

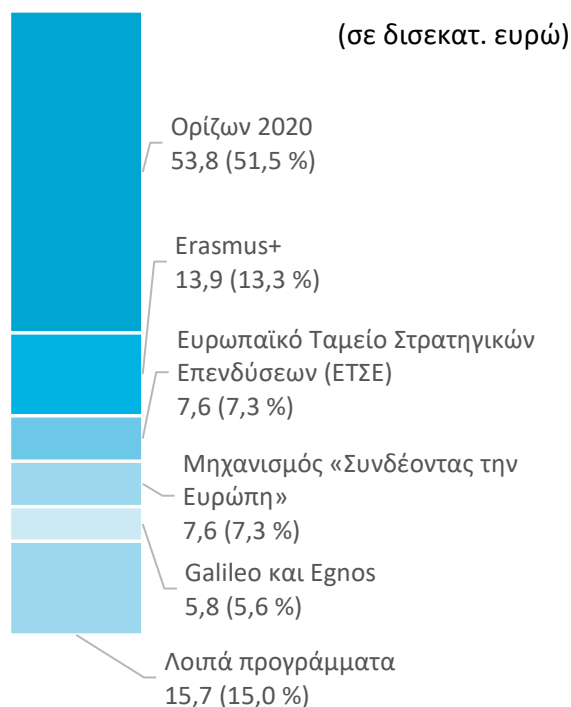
2.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του υποτομέα αυτού ανέρχονται, για το ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020, σε 142 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 104,6 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2020 (βλέπε [γράφημα 2.1](#)).

Γράφημα 2.1 – Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση: πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2014-2020 βάσει των αντίστοιχων αναλήψεων υποχρεώσεων

i) ως ποσοστό όλων των τομέων του ΠΔΠ

ii) ανά επιμέρους πρόγραμμα

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

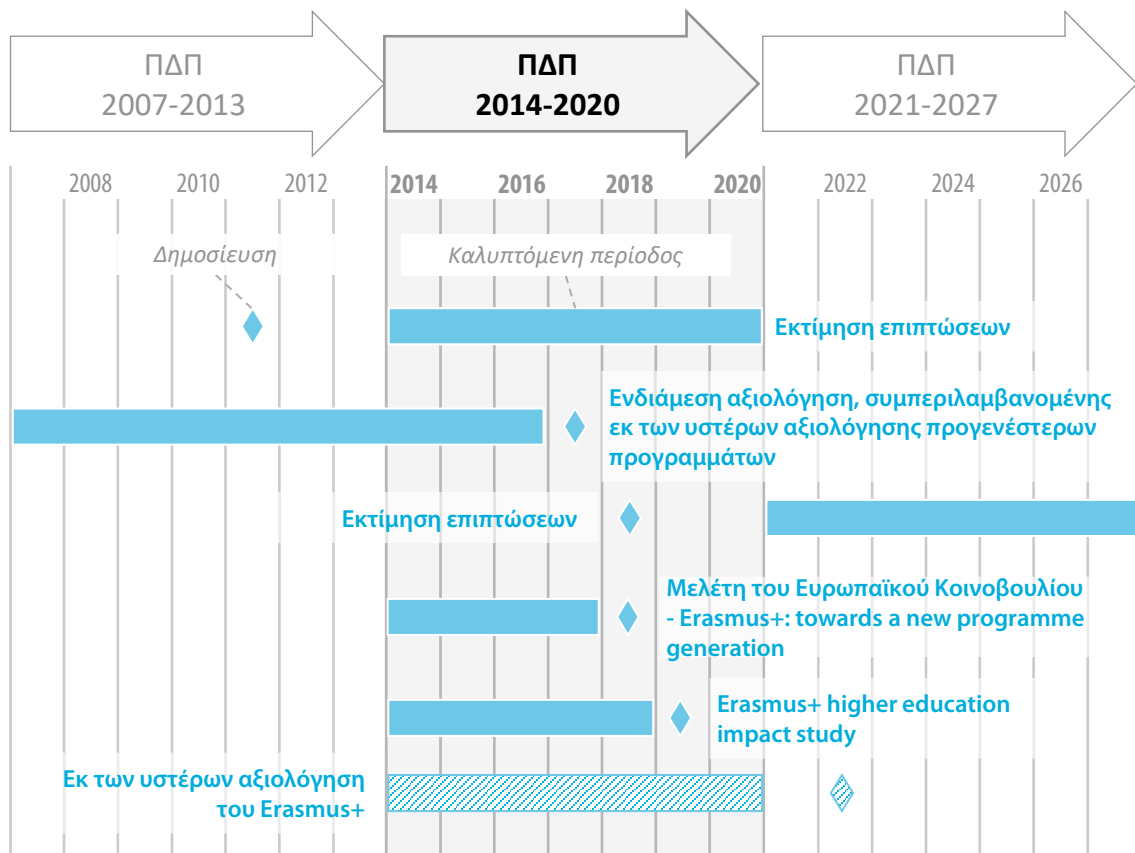
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

2.3. Από τα 23 προγράμματα του υποτομέα «Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση», επιλέξαμε ένα, το Erasmus+. Το πρόγραμμα αυτό αντιπροσωπεύει το 13,3 % των συνολικών πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί έως το τέλος του 2020 για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες σχετικά με τις *επιδόσεις* και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν τελικά οι *επιδόσεις* των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Έχουμε ήδη καλύψει, στην *περί επιδόσεων έκθεσή μας για το 2019, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και το ΕΤΣΕ*, τα οποία αντιστοιχούσαν στο 57,4 % του συνόλου των πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2019.

2.4. Για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου βασιστήκαμε στις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής, στις οποίες περιλαμβάνονται η *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις(ΕΕΔΕ)* του 2020, οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, καθώς και βασικές αξιολογήσεις και άλλες

εκθέσεις που παρουσιάζονται στο [γράφημα 2.2](#). Εξετάσαμε την ευλογοφάνεια των εν λόγω πληροφοριών και τις συγκρίναμε με τις δικές μας διαπιστώσεις, χωρίς ωστόσο να ελέγξουμε την αξιοπιστία τους. Αντλήσαμε επίσης στοιχεία από τα *αποτελέσματα* πρόσφατων ελέγχων και επισκοπήσεων, τα οποία παρουσιάζονται σε σειρά εκθέσεων στις οποίες και παραπέμπουμε. Στο *προσάρτημα* που παρατίθεται στο τέλος της έκθεσης περιγράφεται λεπτομερέστερα η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

Γράφημα 2.2 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και άλλων εκθέσεων και καλυπτόμενες περιόδους

Πηγή: ΕΕΣ.

2.5. Η νομοθετική πράξη με την οποία θεσπίζεται κάθε πρόγραμμα δαπανών της ΕΕ περιλαμβάνει μια σειρά στόχων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται είτε ως γενικοί (συνήθως ευρύτεροι και περισσότερο στρατηγικής φύσης) είτε ως ειδικοί (συνήθως πιο περιορισμένης εμβέλειας και περισσότερο επιχειρησιακοί). Το πρόγραμμα Erasmus+ έχει 14 στόχους (έναν γενικό και 13 ειδικούς), εκ των οποίων το παρόν κεφάλαιο καλύπτει τον γενικό και τέσσερις από τους ειδικούς (βλέπε [παράρτημα 2.1](#)).

Ο σκοπός του Erasmus+ και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει

2.6. Στο *γράφημα 2.3* παρουσιάζεται το πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύχθηκε το πρόγραμμα Erasmus+ και παρέχεται μια εννοιολογική επισκόπηση των αναγκών τις οποίες προορίζεται να καλύψει, των στόχων του και των προσδοκώμενων *εκρών* και *επακολούθων* του.

Γράφημα 2.3 - Επισκόπηση του Erasmus+

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της λογικής παρέμβασης όπως παρουσιάζεται στο έγγραφο SWD(2018) 40 final και βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013 και του COM(2020) 300 final (προγραμματικές δηλώσεις για τις επιχειρησιακές δαπάνες).

2.7. Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της ΕΕ στους τομείς της 1) εκπαίδευσης και της κατάρτισης, 2) της νεολαίας και 3) του αθλητισμού, στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα. Αυτό σημαίνει ότι είναι αρμόδια να λαμβάνουν αποφάσεις, επί παραδείγματι, για το εκπαιδευτικό σύστημά τους ή την κοινωνική πολιτική για τη νεολαία. Ωστόσο, η ΕΕ μπορεί να υλοποιεί δράσεις προκειμένου να στηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών. Το πρόγραμμα Erasmus+ δημιουργήθηκε το 2014 ως διάδοχος του Erasmus, του προγράμματος κινητικότητας φοιτητών που δημιουργήθηκε το 1987 και έξι άλλων προγραμμάτων στους προαναφερθέντες τομείς, όπως τα Leonardo da Vinci, Comenius και Youth in Action. Εντός μίας επταετίας (2014-2020), από το Erasmus+ διατέθηκε χρηματοδότηση ύψους περίπου 14,9 δισεκατομμυρίων ευρώ.

2.8. Ο γενικός στόχος του προγράμματος έχει διατυπωθεί κατά τρόπο ώστε να παραπέμπει σε μια σειρά στόχων και στρατηγικών υψηλού επιπέδου στις οποίες προσδοκείται να συμβάλει το Erasmus+. Οι 13 ειδικοί στόχοι καλύπτουν και τους τρεις τομείς. Οι περισσότερες δράσεις στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας εμπίπτουν στο πεδίο μιας από τις ακόλουθες βασικές δράσεις: βασική δράση 1: *μαθησιακή κινητικότητα ατόμων*· βασική δράση 2: συνεργασία για καινοτομία και ανταλλαγή ορθών πρακτικών· βασική δράση 3: υποστήριξη για μεταρρυθμίσεις πολιτικής.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του Erasmus+, βάσει των δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

2.9. Στο [γράφημα 2.4](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του Erasmus+ που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση. Στο [γράφημα 2.5](#) παρουσιάζονται οι δείκτες που σχετίζονται με τον γενικό στόχο. Οι ειδικές επισκοπήσεις μας ανά επιλεγέντα ειδικό στόχο παρουσιάζονται στο [γράφημα 2.6](#), το [γράφημα 2.7](#), το [γράφημα 2.8](#) και το [γράφημα 2.9](#). Στην έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019¹ εξετάσαμε ορισμένες γενικές επιφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης «βρίσκεται σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα επίτευξης της επιδιωκόμενης τιμής-στόχου. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη κατά πόσο, ή πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του Erasmus+, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι επαρκής. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του προγράμματος. Δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των υποκείμενων στοιχείων (την οποία, ωστόσο, εξετάζουμε στην έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019²).

¹ Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019, σημείο 1.24.

² Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019, σημεία 1.13-1.23.

Γράφημα 2.4 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του Erasmus+ στην προγραμματική δήλωση

Στόχος (*)	Σύνολο	Εκροή				Αποτέλεσμα				Αντίκτυπος			
		σύνολο			?	σύνολο			?	σύνολο			?
ΓΣ1	15	11	5	1	6					4	1	1	2
ΕΣ1	3	2	1	1		1	1						
ΕΣ2	2	1			1	1		1					
ΕΣ3	2					2	2						
ΕΣ4	3	3	2	1									
ΕΣ5	2					2	1	1					
ΕΣ6	1	1	1										
ΕΣ7	3	1	1			2	2						
ΕΣ8	1					1	1						
ΕΣ9	1					1	1						
ΕΣ10	1	1	1										
ΕΣ11	1					1	1						
ΕΣ12	1					1	1						
ΕΣ13	2	1	1			1	1						
Σύνολο	38	21	12	2	7	13	11	1	1	4	1	1	2

(*) Πλήρης κατάσταση των στόχων παρατίθεται στο παράρτημα 2.1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβανομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

2.10. Γενικός στόχος του Erasmus+ είναι να συμβάλει στην επίτευξη: «των στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020”, συμπεριλαμβανομένου του πρωταρχικού στόχου στον τομέα της εκπαίδευσης· των στόχων του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση («ΕΚ 2020»), συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων κριτηρίων αναφοράς· της βιώσιμης ανάπτυξης χωρών εταίρων στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης· των συνολικών στόχων του ανανεωμένου πλαισίου ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας (2010-2018)· του στόχου της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό, και ιδίως στον μαζικό, σύμφωνα με το σχέδιο εργασίας της Ένωσης για τον αθλητισμό· και της προαγωγής των ευρωπαϊκών αξιών σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση»³. Στο [γράφημα 2.5](#) παρουσιάζονται οι σχετικοί δείκτες.

³ Άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013.

Γράφημα 2.5 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον γενικό στόχο

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτελέσματα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	5		1	6
Όχι			1	1
Δεν είναι σαφές	6		2	8
ΣΥΝΟΛΟ	11		4	15

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Εκροή	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 71 % (2016)
Προσωπικό επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 73 % (2016)
Προσωπικό σχολείων που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 75 % (2016)
Ενήλικο προσωπικό που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 60 % (2016)
Νέα μέλη προσωπικού που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 84 % (2019)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

? Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο στη δική μας;

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

2.11. Ο γενικός στόχος περιλαμβάνει επτά δείκτες που ορίζονται στον κανονισμό για το Erasmus+, αν και ορισμένοι από αυτούς μετρούν περισσότερες από μία πτυχές. Ως εκ τούτου, υπάρχουν συνολικά 15 διαφορετικοί δείκτες. Ένα παράδειγμα είναι ο δείκτης που επισημαίνεται στο [γράφημα 2.5](#), ο οποίος μετρά τον αριθμό των μελών προσωπικού που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα σε πέντε διαφορετικές κατηγορίες. Πρόκειται για τυπικό δείκτη εκροής, αν και η Επιτροπή τον κατατάσσει στους *δείκτες αποτελέσματος* στην προγραμματική δήλωση. Θεωρούμε ότι η τεθείσα τιμή-στόχος έχει επιτευχθεί.

Ένα δημοφιλές πρόγραμμα που ωφελεί ιδίως τους μεμονωμένους συμμετέχοντες

2.12. Το Erasmus+ χαίρει της εκτίμησης των ενδιαφερομένων και της κοινής γνώμης ως ένα χρήσιμο πρόγραμμα που επιτυγχάνει τους στόχους του⁴. Ωστόσο, η Επιτροπή, στην ενδιάμεση αξιολόγησή της, διαπίστωσε ότι ορισμένες καίριες κοινωνικές προκλήσεις θίγονται μόνο στο περιθώριο των έργων που εξετάστηκαν⁵. Σε γενικές γραμμές, οι συμμετέχοντες σε δράσεις του Erasmus+ αναφέρουν θετικές επιδράσεις στις δεξιότητες και τις ικανότητές τους (εκπαιδευόμενοι), καθώς και στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξή τους (επαγγελματίες). Το πρόγραμμα έχει απτή επίδραση στους οργανισμούς, δεδομένου ότι συμβάλλει στη δημιουργία ισχυρότερων και ευρύτερων διεθνών δικτύων. Ωστόσο υπάρχουν λιγότερα στοιχεία ότι συντελεί σε θεμελιώδεις αλλαγές στις θεσμικές ή παιδαγωγικές πρακτικές⁶.

2.13. Το γεγονός ότι η ζήτηση υπερκαλύπτει την προσφορά καθιστά προφανή την ελκυστικότητα του Erasmus+, αλλά έχει επίσης ως αποτέλεσμα να απορρίπτονται ακόμη και καλής ποιότητας αιτήσεις, λόγω των περιορισμών του προϋπολογισμού⁷.

⁴ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 73.

⁵ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 11.

⁶ Αυτόθι, σ. 14.

⁷ Αυτόθι, σ. 16.

Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 9.

Η κλίμακα και η εμβέλεια του Erasmus+ δημιουργούν προστιθέμενη αξία

2.14. Στο Erasmus+ συμμετέχουν 33 χώρες του προγράμματος, καθώς και χώρες από όλο τον κόσμο, οι οποίες είναι επιλέξιμες ως χώρες-εταίροι. Το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετείχε στο Erasmus+ ως χώρα του προγράμματος έως το τέλος του 2020 (βλέπε [πλαίσιο 2.1](#)). Αυτό το επίπεδο διεθνούς συνεργασίας τού προσδίδει ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία, η οποία δεν μπορεί να συγκριθεί με την προστιθέμενη αξία οποιουδήποτε εθνικού προγράμματος σε αντίστοιχους τομείς. Πέρα από τη γεωγραφική εμβέλειά του, η κλίμακα, οι διαδικασίες του και η διακρατική συνεργασία που βρίσκονται στον πυρήνα του είναι στοιχεία που εξασφαλίζουν περαιτέρω προστιθέμενη αξία⁸. Αυτό αποδεικνύεται εξάλλου και από τις οικονομικές εισφορές που καταβάλλουν ορισμένες τρίτες χώρες, ως αντάλλαγμα για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα με καθεστώς χώρας του προγράμματος (βλέπε [πλαίσιο 2.2](#)). Τόσο οι δικές μας ελεγκτικές εργασίες⁹ όσο και η άποψη των ενδιαφερόμενων μερών για το πρόγραμμα υπογραμμίζουν έτι περαιτέρω τη συνολική προστιθέμενη αξία του¹⁰.

⁸ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1).

⁹ Ειδική έκθεση 22/2018, με τίτλο «Η κινητικότητα στο πλαίσιο του Erasmus+: εκατομμύρια συμμετέχοντες και πολύπλευρη η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, η μέτρηση των επιδόσεων όμως χρήζει περαιτέρω βελτιώσεων».

¹⁰ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 9.

Πλαίσιο 2.1

Erasmus+ και Brexit

Από 1ης Φεβρουαρίου 2020, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αποτελεί πλέον κράτος μέλος της ΕΕ. Ωστόσο, η συμφωνία αποχώρησης¹¹ μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου προέβλεπε μεταβατική περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Ως εκ τούτου, μέχρι την ημερομηνία αυτή το Ηνωμένο Βασίλειο συνέχισε να συμμετέχει στο Erasmus+ ως χώρα του προγράμματος. Στη συνέχεια κατέστη μη συνδεδεμένη τρίτη χώρα.

Το Ηνωμένο Βασίλειο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο ως χώρα προορισμού σπουδαστών στο πλαίσιο του Erasmus+, με περισσότερους εισερχόμενους από ό,τι εξερχόμενους συμμετέχοντες. Παραδείγματος χάριν, τα στοιχεία για τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο συμφωνιών που συνήφθησαν κατά το «έτος πρόσκλησης» 2018 αναφέρουν 18 099 περιόδους κινητικότητας από το Ηνωμένο Βασίλειο προς άλλες χώρες του προγράμματος, έναντι 29 797 περιόδων κινητικότητας προς την αντίθετη κατεύθυνση¹².

2.15. Η *αποδοτικότητα* του Erasmus+ βελτιώθηκε χάρη στην απλούστευσή του¹³ σε σύγκριση με τα προγράμματα που προηγήθηκαν¹⁴, η οποία έτυχε γενικώς θετικής υποδοχής από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, μέσω, παραδείγματος χάριν, της μείωσης του αριθμού των εργαλείων ΤΠ, της κατάρτισης ενός περισσότερο εύληπτου οδηγού του προγράμματος¹⁵ και της απλούστευσης της διαδικασίας υποβολής των αιτήσεων¹⁶.

¹¹ Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

¹² Στατιστικό παράρτημα της ετήσιας έκθεσης του Erasmus+ για το 2019, σ. 38.

¹³ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 12.

¹⁴ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 10, σ. 31, σ. 113.

¹⁵ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 75.

¹⁶ Στο ίδιο, σ. 79.

Πλαίσιο 2.2

Η επισκόπησή μας σχετικά με τις οικονομικές εισφορές χωρών εκτός ΕΕ

Στην επισκόπησή μας αριθ. 03/2021¹⁷, εξετάσαμε τις «οικονομικές εισφορές χωρών εκτός ΕΕ προς την ΕΕ και τα κράτη μέλη». Εξετάσαμε διάφορα είδη εισφορών και ειδικότερα εκείνες που προορίζονται για δύο προγράμματα, τα «Ορίζων 2020» και Erasmus+.

Οι εισφορές χωρών εκτός ΕΕ στο Erasmus+ είναι οι δεύτερες υψηλότερες για ένα μεμονωμένο πρόγραμμα, ακολουθώντας εκείνες για το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και ανερχόμενες συνολικά σε περίπου 227,9 εκατομμύρια ευρώ το 2020. Δέκα εκτός ΕΕ χώρες συνεισφέρουν οικονομικά στο Erasmus+:

- οι χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου που δεν είναι μέλη της ΕΕ, ήτοι η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία, συνεισέφεραν περίπου 75,5 εκατομμύρια ευρώ στο Erasmus+ το 2020, γεγονός που τους επέτρεψε να συμμετάσχουν σε αυτό ως χώρες του προγράμματος
- άλλες επτά εκτός ΕΕ χώρες συνεισέφεραν 152,4 εκατομμύρια ευρώ το 2020. Η Βόρεια Μακεδονία, η Τουρκία και η Σερβία έχουν καθεστώς χώρας του προγράμματος. Η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Κόσοβο* και το Μαυροβούνιο είναι χώρες-εταίροι και μπορούν να συμμετέχουν σε επιλεγμένες δραστηριότητες του Erasmus+.

Στο πλαίσιο της επισκόπησής μας επισημάνθηκαν ορισμένες βασικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση των εισφορών χωρών εκτός ΕΕ, πολλές από τις οποίες αφορούν και το Erasmus+:

- εάν συνεχίσουν να εφαρμόζονται οι υφιστάμενοι μαθηματικοί τύποι για τον υπολογισμό των εισφορών, ενδέχεται, σε συνέχεια της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, να ζητηθεί από τις εκτός ΕΕ χώρες να καταβάλουν υψηλότερες εισφορές·
- οι εισφορές για το Erasmus+ υπολογίζονται βάσει μαθηματικού τύπου που χρησιμοποιεί η Επιτροπή. Ωστόσο, στην περίπτωση των υποψήφιων για ένταξη στην ΕΕ χωρών και των *δυνάμει υποψήφιων μελών*, οι εισφορές που προκύπτουν προσαρμόζονται κατά περίπτωση.

*Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με το ψήφισμα 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

¹⁷ Επισκόπηση 03/2021.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος απλουστεύθηκε, αλλά ορισμένες πτυχές της ισότητας των φύλων δεν συνεκτιμήθηκαν

2.16. Ο συνδυασμός των προγραμμάτων που προηγήθηκαν στο πλαίσιο ενός και μόνο προγράμματος βελτίωσε τον τρόπο αλληλεπίδρασης των επιμέρους δραστηριοτήτων βάσει συνεκτικών στόχων, με αποτέλεσμα την αποφυγή των επικαλύψεων σε μεγάλο βαθμό. Επίσης, είχε ως συνέπεια την απλούστευση του σχεδιασμού του προγράμματος. Το Erasmus+ είναι σε γενικές γραμμές συμπληρωματικό προς άλλα ενωσιακά προγράμματα σε τομείς πολιτικής όπως αυτοί της συνοχής, της έρευνας και της καινοτομίας ή της υγείας, αν και, σύμφωνα με την ενδιάμεση αξιολόγηση της Επιτροπής, δεν τεκμηριώνεται επαρκώς η ύπαρξη σαφών συνενργιών με τα εν λόγω προγράμματα¹⁸.

2.17. Στην ειδική έκθεσή μας 10/2021¹⁹ αναλύσαμε τις δράσεις της Επιτροπής σχετικά με τη *συνεκτίμηση* της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ και αξιολογήσαμε το πρόγραμμα Erasmus+ από την άποψη αυτή. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει υπόψη της τη διάσταση της ισότητας των φύλων σε όλες τις πτυχές του Erasmus+ και ασκήσαμε κριτική για το επίπεδο της ανάλυσης βάσει φύλου στην *εκτίμηση επιπτώσεων*²⁰. Μια μελέτη της Επιτροπής που εστιάζει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επισήμανε την άνιση εκπροσώπηση των φύλων στο Erasmus+, με τη συμμετοχή περισσότερων γυναικών από ό,τι ανδρών, κάτι που δεν εξηγείται από τις διαφορές στα συνολικά ποσοστά συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση²¹. Διαπιστώσαμε επίσης ότι η προγραμματική δήλωση για το Erasmus+ δεν παρείχε χρηματοοικονομική εκτίμηση της συμβολής του προγράμματος στην ισότητα των φύλων²².

¹⁸ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 12.

¹⁹ Ειδική έκθεση 10/2021, με τίτλο «Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό της ΕΕ: καιρός τα λόγια να γίνουν πράξη».

²⁰ Στο ίδιο, σημεία 94-100.

²¹ Erasmus+ Higher Education Impact Study - Final Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 42.

²² Ειδική έκθεση 10/2021, σημείο 69.

Κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

2.18. Στο *γράφημα 2.6* παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1, «Κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης».

Γράφημα 2.6 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την «Κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτελέσματα	Αντίτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	1		2
Όχι	1			1
Δεν είναι σαφές ?				
ΣΥΝΟΛΟ	2	1		3

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Εκροή	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Φοιτητές και ασκούμενοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	Εκροή	97 % (2020) Ορόσημο 80 % (2019)
Μαθητές, σπουδαστές και ασκούμενοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) που συμμετέχουν στο πρόγραμμα	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 81 % (2019)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 14-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

2.19. Ο ειδικός στόχος 1, που συνίσταται στην προώθηση της κινητικότητας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, χρηματοδοτεί την κινητικότητα μεμονωμένων σπουδαστών, ασκουμένων και εκπαιδευτικού προσωπικού. Διαθέτει μακράν το μεγαλύτερο χρηματοδοτικό κονδύλιο, με προϋπολογισμό 1 630,7 εκατομμυρίων ευρώ για το 2020, ποσό που αντιστοιχεί στο 54,1 % του συνόλου του προγράμματος. Ο στόχος αυτός κάλυψε επίσης τον *μηχανισμό εγγύησης δανείων για μεταπτυχιακές σπουδές Erasmus+*, ο οποίος αποσκοπούσε στην παροχή κινήτρων σε ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (παραδείγματος χάριν τράπεζες ή οργανισμούς χορήγησης φοιτητικών δανείων) για τη χορήγηση δανείων με εγγύηση της ΕΕ σε φοιτητές που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό.

2.20. Η προγραμματική δήλωση δείχνει ότι το Erasmus+ δεν πέτυχε, οριακά, την τιμή-στόχο του όσον αφορά τη συμμετοχή σπουδαστών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· ωστόσο, την επιτυγχάνει για τους σπουδαστές στο πλαίσιο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) (βλέπε *γράφημα 2.6*). Το γεγονός αυτό εξηγείται από την πανδημία COVID-19. Διαφωνούμε με τον χαρακτηρισμό του εν λόγω δείκτη από την Επιτροπή ως δείκτη αποτελέσματος στην προγραμματική δήλωση και θεωρούμε ότι συνιστά μάλλον δείκτη για τη μέτρηση εκροής.

Το ενδιαφέρον για συμμετοχή σε δράσεις κινητικότητας αυξάνεται

2.21. Αν και η χρηματοδότηση εξακολουθεί να αποτελεί το κύριο εμπόδιο για τα άτομα που συμμετέχουν σε δράσεις κινητικότητας, το ενδιαφέρον συμμετοχής αυξάνεται κατά 10 % ετησίως από την έναρξη εφαρμογής του Erasmus+ το 2014, με την πλειονότητα των συμμετεχόντων να προέρχεται από την τριτοβάθμια εκπαίδευση²³. Η πανδημία COVID-19 και οι συνακόλουθες ταξιδιωτικές απαγορεύσεις είχαν αντίκτυπο στη φυσική κινητικότητα (βλέπε *πλαίσιο 2.3*). Ο βαθμός αξιοποίησης του μηχανισμού εγγύησης δανείων για μεταπτυχιακές σπουδές απεδείχθη κατώτερος των προσδοκιών²⁴. Στόχος ήταν η χορήγηση δανείων ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ σε 200 000 μεταπτυχιακούς φοιτητές έως το 2020. Εντούτοις, έως το τέλος του 2017

²³ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 23.

²⁴ Ειδική έκθεση 22/2018· COM(2018) 050 final, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 4.

είχαν χορηγηθεί δάνεια μόνον σε 358 μεταπτυχιακούς φοιτητές, με αποτέλεσμα η Επιτροπή να αποφασίσει να ανακαταλείψει τα σχετικά κονδύλια²⁵.

Πλαίσιο 2.3

Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19

Οι αποδιοργανωτικές συνέπειες της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 άρχισαν να γίνονται αισθητές στην Ευρώπη τον Μάρτιο του 2020. Πολλές δραστηριότητες του Erasmus+ επηρεάστηκαν αρνητικά, ιδίως οι δραστηριότητες κινητικότητας ατόμων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των ειδικών στόχων 1 και 7, τους οποίους επιλέξαμε για την παρούσα έκθεση. Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί είχαν ως αποτέλεσμα πολλές προγραμματισμένες δραστηριότητες κινητικότητας να μην μπορούν να πραγματοποιηθούν.

Μια αρχική ανάλυση από τη ΓΔ ΕΑC του αριθμού των δραστηριοτήτων κινητικότητας μεμονωμένων ατόμων δείχνει ότι το 2020 καταγράφηκαν περίπου 500 000 λιγότερες τέτοιες δραστηριότητες σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2016-2019, αριθμός που αντιστοιχεί σε μείωση περίπου 60 %.

Επιπλέον, τα περιοριστικά μέτρα είχαν ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να συνεχιστούν οι διά ζώσης εκπαίδευση, κατάρτιση και άλλες δραστηριότητες για νέους, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων δικτύωσης και κοινωνικοποίησης, οι οποίες συχνά εμπλουτίζουν την εμπειρία με πρόσθετη αξία.

Όσον αφορά το Erasmus+, η απόκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην πανδημία COVID-19 έλαβε διάφορες μορφές. Λόγου χάριν, η Επιτροπή παρέτεινε προθεσμίες, ώστε οι οργανισμοί να μπορέσουν να αναβάλουν δραστηριότητες κινητικότητας, και παρέσχε καθοδήγηση προς συμμετέχοντες και δικαιούχους. Επιπλέον, δρομολογήθηκαν δύο έκτακτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τη στήριξη της ετοιμότητας για ψηφιακή εκπαίδευση και των δημιουργικών δεξιοτήτων. Διοργανώθηκαν επίσης έρευνες για τη συγκέντρωση των απόψεων των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες κινητικότητας και των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τον αντίκτυπο της COVID-19 στις δραστηριότητές τους.

Η κινητικότητα αποφέρει πολύπλευρη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία

2.22. Υπάρχουν πολλά στοιχεία που αποδεικνύουν την ικανοποίηση των συμμετεχόντων σε έργα κινητικότητας με το πρόγραμμα, το οποίο τους παρέχει τη

²⁵ Ειδική έκθεση 22/2018, σημείο 118.

δυνατότητα να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους²⁶. Όλοι οι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λαμβάνουν επίσημη αναγνώριση της συμμετοχής τους στη δραστηριότητα κινητικότητας και, το σημαντικότερο, ποσοστό 80 % λαμβάνει πλήρη ακαδημαϊκή αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Αυτό επιτυγχάνεται χάρη στο ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS)²⁷.

2.23. Η σημασία του προγράμματος είναι σαφής και ο αντίκτυπός του στους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι θετικός, ιδίως σε εκείνους που προέρχονται από χώρες με υψηλά ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας νέων της Νότιας Ευρώπης και από χώρες-εταίρους²⁸. Η κινητικότητα έχει σημαντικό αντίκτυπο μακροπρόθεσμα στην επαγγελματική εξέλιξη των δικαιούχων, ενισχύοντας τις δεξιότητες και την απασχολησιμότητά τους, ιδίως στον τομέα της ΕΕΚ²⁹, και συντελεί στο να βρουν εργασία οι περισσότεροι από αυτούς. Έχει επίσης σημαντικό αντίκτυπο στα πανεπιστήμια και το προσωπικό τους. Στο πλαίσιο των προηγούμενων εργασιών μας, επισημάναμε ότι το πρόγραμμα εξασφαλίζει προστιθέμενη αξία με πολλούς τρόπους (βλέπε [πλαίσιο 2.4](#)).

Πλαίσιο 2.4

Η προστιθέμενη αξία του προγράμματος Erasmus+ υπερβαίνει την προβλεπόμενη στον κανονισμό

Στην ειδική έκθεσή μας για την κινητικότητα στο πλαίσιο του Erasmus+³⁰ προσδιορίσαμε πρόσθετους τρόπους με τους οποίους η κινητικότητα αποφέρει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, πέραν των επιδιώξεων του σχετικού κανονισμού. Λόγου χάριν:

- ο η κινητικότητα και οι περίοδοι μάθησης στο εξωτερικό **ενισχύουν την ευρωπαϊκή συνείδηση των συμμετεχόντων**· αυτό είναι κάτι που οι χώρες δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν δρώντας μεμονωμένα·

²⁶ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Erasmus+: Towards a New Programme Generation, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 23.

²⁷ Erasmus+ Higher Education Impact Study - Final Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 11.

²⁸ Στο ίδιο, σ. 17.

²⁹ Ειδική έκθεση 22/2018, σημείο 22.

³⁰ Ειδική έκθεση 22/2018.

- το **σύστημα των χαρτών**, που προσομοιάζει σε εχέγγυο ποιότητας, ενισχύει τη φήμη και την ελκυστικότητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων·
- η κινητικότητα έχει συμβάλει στη δημιουργία ενός **δικτύου συνεργασίας και εναρμόνισης** των προγραμμάτων σπουδών και μάθησης των πανεπιστημίων·
- μια **στρατηγική προσέγγιση της κινητικότητας** που συμβάλλει στην εκ μέρους της διοίκησης αποδοχή των στόχων των έργων, όπως και στην περισσότερο μακροπρόθεσμη διατήρηση δεσμών και τεχνογνωσίας·
- η **επίδραση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού**, που στη συνέχεια εφαρμόζει στα ιδρύματα προέλευσης όσα αποκόμισε στο πλαίσιο της δραστηριότητας κινητικότητας·
- η κινητικότητα ενισχύει την **πολυγλωσσία**, έναν από τους ειδικούς στόχους του προγράμματος· οι γλωσσικές δεξιότητες συντελούν στην κινητικότητα, την απασχολησιμότητα και την προσωπική εξέλιξη των ευρωπαϊών πολιτών·
- το Erasmus+ συμβάλλει στη **διασυνοριακή και διεθνή κινητικότητα**, που αποτελεί σημαντικό μέρος της στρατηγικής των περισσότερων χωρών για την εκπαίδευση·
- προωθώντας την μαθησιακή κινητικότητα μεταξύ των χωρών του προγράμματος και των χωρών-εταίρων, το πρόγραμμα Erasmus+ αποτελεί μέσο ήπιας διπλωματίας και εντάσσεται **στο πλαίσιο της πολιτικής γειτονίας και ανάπτυξης της ΕΕ**·
- η συμπερίληψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) **καθιστά το Erasmus+ προσιτό σε ευρύτερες ομάδες πολιτών**· το πρόγραμμα συμπληρώνει τα περιορισμένα εθνικά κονδύλια για κινητικότητα στο πλαίσιο της ΕΕΚ και, μέσω της αναγνωρισιμότητας και της φήμης του, συμβάλλει στην **προβολή και την ενίσχυση του κύρους της ΕΕΚ**.

Συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

2.24. Στο **γράφημα 2.7** παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 2, «Συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης».

Γράφημα 2.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τη «Συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι 				
Όχι 				
Δεν είναι σαφές ?	 1	 1		 2
ΣΥΝΟΛΟ	1	1		2

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Επισκέψεις στο Euroguidance Αποτέλεσμα	 <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;"> <p>1 % (2016)</p> <p>2012 2020</p> </div> <div> <p>Ορόσημο 29 % (2017)</p> <p>? ≈</p> </div> </div>
Συμμετέχοντες σε σεμινάρια/εργαστήρια του Euroguidance Εκροή	 <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;"> <p>30 % (2015)</p> <p>2013 2020</p> </div> <div> <p>Ορόσημο 10 % (2017)</p> <p>? ≈</p> </div> </div>

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

2.25. Ο ειδικός στόχος 2 στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης αποσκοπεί στη συνεργασία μεταξύ των *δικαιούχων* οργανισμών με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας, την επιτυχή ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και την προώθηση της διεθνοποίησης στον τομέα αυτό. Ο στόχος αυτός είναι σημαντικός από δημοσιονομική άποψη, δεδομένου

ότι για το 2020 διατέθηκαν 782,4 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή το 26,0 % του συνόλου των κονδυλίων του προγράμματος. Σχεδόν όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο αυτού του στόχου λαμβάνουν τη μορφή εταιρικών σχέσεων μεταξύ οργανισμών, π.χ. ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή/και επιχειρήσεων, από τρεις ή περισσότερες χώρες του προγράμματος.

2.26. Αυτός ο ειδικός στόχος συνοδεύεται από δύο δείκτες που σχετίζονται με το Euroguidance (βλέπε [γράφημα 2.7](#)), ένα δίκτυο και ιστότοπο για την υποστήριξη των επαγγελματιών στους τομείς της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Η απουσία στοιχείων από το 2016 καθιστά αδύνατο να διαπιστωθεί κατά πόσον οι εν λόγω δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο. Θεωρούμε ότι αυτός ο ειδικός στόχος θα ήταν χρήσιμο να συνοδεύταν από δείκτες που μετρούν καλύτερα την επιτυγχανόμενη πρόοδο.

Οι δραστηριότητες και ο αντίκτυπός τους διαφέρουν μεταξύ περιφερειών και ιδρυμάτων

2.27. Ο αντίκτυπος των δράσεων συνεργασίας μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με την εκάστοτε ευρωπαϊκή περιφέρεια³¹. Στη μελέτη υπογραμμίστηκαν περαιτέρω χαρακτηριστικά όπως ο ισχυρός ανταγωνισμός για συνεργατικές δράσεις. Οι χώρες και τα ιδρύματα με μεγαλύτερη πείρα ή περισσότερα μέσα βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση και έχουν περισσότερες πιθανότητες να γίνουν δικαιούχοι. Τα μεγαλύτερα ιδρύματα επίσης αξιοποιούν τις υπάρχουσες επαφές³².

2.28. Τα έργα συνεργασίας στο πλαίσιο του Erasmus+ συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των δικαιούχων οργανισμών. Στην περίπτωση των έργων συνεργασίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, περίπου 9 στα 10 ιδρύματα ανέφεραν ότι το Erasmus+ είναι πολύ σημαντικό ή ουσιώδες για αυτά. Οι λόγοι διεθνοποίησης ποικίλλουν μεταξύ ιδρυμάτων και περιφερειών και ο τρόπος χρήσης του προγράμματος εξαρτάται από τους στρατηγικούς στόχους που επιθυμούν να επιτύχουν οι συμμετέχοντες, όπως η προσέλκυση προσωπικού από το εξωτερικό ή η συμμετοχή εργοδοτών³³.

³¹ Erasmus+ Higher Education Impact Study - Final Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 7.

³² Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 135, σ. 164.

³³ Erasmus+ Higher Education Impact Study - Final Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 7.

Χαμηλά επίπεδα καινοτομίας από την πλευρά των στρατηγικών εταιρικών σχέσεων

2.29. Επιδίωξη των χρηματοδοτούμενων από το Erasmus+ δράσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας είναι η ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών σε επίπεδο οργανισμού ή σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο³⁴. Το πρόγραμμα είχε ως αποτέλεσμα τη συμμετοχή περισσότερων από 36 000 σχολείων σε στρατηγικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ 2014 και 2020³⁵. Ωστόσο, κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι το επίπεδο καινοτομίας που επιτεύχθηκε από τις στρατηγικές εταιρικές σχέσεις είναι σχετικά χαμηλό σε σύγκριση με προηγούμενες δράσεις³⁶. Ο βαθμός καινοτομίας των χρηματοδοτούμενων έργων συχνά δεν επαρκεί ώστε ο αντίκτυπός τους να υπερβαίνει τον δικαιούχο οργανισμό³⁷.

Οι εικονικές λύσεις παρέχουν τη δυνατότητα εξοικονόμησης πόρων

2.30. Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι εικονικές λύσεις μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματική επιλογή για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τη διαπολιτισμική συνεργασία και τις εγκάρσιες ή μη τεχνικές δεξιότητες³⁸. Ο αυξανόμενος αριθμός ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, όπως τα «ανοικτά μαζικά διαδικτυακά μαθήματα», διευκολύνει την πρόσβαση στη διεθνοποίηση³⁹. Επιπλέον, οι δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες καθιστούν δυνατή, παραδείγματος χάριν, τη μείωση του χρόνου μετακίνησης, του κόστους και των εκπομπών, κάτι που συνάδει με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας⁴⁰.

³⁴ Βασική δράση 2:Συνεργασία μεταξύ οργανισμών και ιδρυμάτων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

³⁵ Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 604.

³⁶ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 18.

³⁷ Αυτόθι, σ. 514.

³⁸ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT - Virtual formats versus physical mobility - Concomitant expertise for INI report, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 4.

³⁹ Erasmus+ Higher Education Impact Study - Final Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 180.

⁴⁰ Έρευνα για λογαριασμό της επιτροπής CULT – Virtual formats versus physical mobility, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σ. 1.

Εξωτερική δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

2.31. Στο **γράφημα 2.8** παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 4, «Εξωτερική δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης».

Γράφημα 2.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την «Εξωτερική δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτελέσματα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι 	 2			 2
Όχι 	 1			 1
Δεν είναι σαφές 				
ΣΥΝΟΛΟ	3			3

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Εκροή	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Φοιτητές και προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που προέρχονται από χώρα-εταίρο	Εκροή	 123 100 % (2020) 2013 2020 Ορόσημο 77 % (2019) ≈
Φοιτητές και προσωπικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μεταβαίνουν σε χώρα-εταίρο	Εκροή	 123 100 % (2020) 2013 2020 Ορόσημο 100 % (2019) ≈

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

2.32. Ο ειδικός στόχος 4 εστιάζει στη διεθνή διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. «Διεθνή διάσταση» έχουν δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν χώρες-εταίροι. Τα έργα αποσκοπούν, παραδείγματος χάριν, στην ανάπτυξη ικανοτήτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σε αυτές τις χώρες, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό και τη διεθνοποίηση των ιδρυμάτων και των συστημάτων και με ιδιαίτερη έμφαση στις χώρες-εταίρους που γειτνιάζουν με την ΕΕ. Υποστηρίζεται επίσης η κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού από και προς τις χώρες-εταίρους. Από δημοσιονομική άποψη, αυτός είναι ο τρίτος μεγαλύτερος ειδικός στόχος, για τον οποίο διατέθηκαν 233,8 εκατομμύρια ευρώ για το 2020, ποσό που αντιστοιχεί στο 7,8 % του προϋπολογισμού του Erasmus+.

2.33. Οι δείκτες στο [γράφημα 2.8](#) δείχνουν ότι αυτός ο ειδικός στόχος βρίσκεται σε καλό δρόμο όσον αφορά τον αριθμό των συμμετεχόντων σπουδαστών και του προσωπικού που προέρχεται από χώρες-εταίρους ή κατευθύνεται σε αυτές. Θεωρούμε ότι οι δείκτες αυτοί μετρούν εκροές και όχι αποτελέσματα, όπως αναφέρεται στην προγραμματική δήλωση.

Ήπια διπλωματία μέσω της παγκόσμιας απήχησης

2.34. Η πρόβλεψη ειδικού στόχου που αφορά τις χώρες-εταίρους διασφαλίζει ότι το Erasmus+ συμβάλλει στην προβολή της ΕΕ παγκοσμίως, ιδίως μέσω της διευκόλυνσης της αμοιβαίας αναγνώρισης των προσόντων από την ΕΕ και τις χώρες-εταίρους⁴¹. Στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με την κινητικότητα στο πλαίσιο του Erasmus+⁴² επισημαίνεται επίσης το γεγονός ότι μέσω του προγράμματος ασκείται ήπια διπλωματία (βλέπε [πλαίσιο 2.4](#)).

Κινητικότητα των νέων

2.35. Στο [γράφημα 2.9](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 7, «Κινητικότητα των νέων».

⁴¹ COM(2018) 050 final, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σ. 3.

⁴² Ειδική έκθεση 22/2018, σημείο 46.

Γράφημα 2.9 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την «Κινητικότητα των νέων»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	2		3
Όχι				
Δεν είναι σαφές ?				
ΣΥΝΟΛΟ	1	2		3

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
<p>Συμμετέχοντες που δηλώνουν ότι έχουν αυξήσει τις βασικές ικανότητές τους</p> <p>Αποτέλεσμα</p>	<p>100 % (2020)</p> <p> 123</p> <p>2012 2020</p> <p>Ορόσημο 40 % (2016)</p> <p></p> <p>≈</p>
<p>Νέοι που συμμετέχουν σε δράσεις κινητικότητας που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα</p> <p>Εκροή</p>	<p>100 % (2020)</p> <p> 123</p> <p>2012 2020</p> <p>Ορόσημο 80 % (2019)</p> <p></p> <p>≈</p>

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

2.36. Ο ειδικός στόχος 7 εστιάζει στην κινητικότητα των νέων και των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας. Με τα χρηματοδοτούμενα στο πλαίσιο της κινητικότητας των νέων έργα παρέχεται σε οργανισμούς η δυνατότητα να διοργανώνουν ανταλλαγές νέων, στο πλαίσιο των οποίων ομάδες νέων μεταβαίνουν στο εξωτερικό για έως και 21 ημέρες, με σκοπό την αλληλεπίδραση με συνομηλίκους

τους από μία ή περισσότερες άλλες χώρες. Οι εν λόγω ανταλλαγές αποσκοπούν στην άτυπη μάθηση και την ενίσχυση των ικανοτήτων των συμμετεχόντων, καθώς και στην προώθηση αξιών όπως η συμπερίληψη του διαφορετικού, η αλληλεγγύη και η φιλία. Ο στόχος αυτός στον τομέα της νεολαίας είναι συγκρίσιμος με τον ειδικό στόχο 1 στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Ωστόσο, από την άποψη του προϋπολογισμού οι δύο στόχοι διαφέρουν σημαντικά, καθώς για τον ειδικό στόχο 7 διατέθηκαν κονδύλια ύψους μόλις 91,8 εκατομμυρίων ευρώ για το 2020, ποσό που αντιστοιχεί στο 3 % του συνόλου του προγράμματος.

2.37. Ο πρώτος δείκτης που παρουσιάζεται στο [γράφημα 2.9](#) αφορά τη βελτίωση του επιπέδου των βασικών ικανοτήτων που δηλώνουν οι συμμετέχοντες και βρίσκεται σε καλό δρόμο. Θεωρούμε ότι πρόκειται για δείκτη αποτελέσματος, ενώ η Επιτροπή τον κατατάσσει στους δείκτες αντικτύπου. Ο δεύτερος επιλεγείς δείκτης μετρά τον αριθμό των νέων που συμμετείχαν σε υποστηριζόμενες δράσεις κινητικότητας και βρίσκεται επίσης σε καλό δρόμο. Θεωρούμε ότι ο δείκτης αυτός μετρά εκροή, ενώ η Επιτροπή τον κατατάσσει στους δείκτες αποτελέσματος. Αξιολογήσαμε τον εν λόγω δείκτη εξετάζοντας τις επιδόσεις του σωρευτικά κατά την περίοδο 2014-2020, και όχι μόνο για το 2020, όπως γίνεται στην προγραμματική δήλωση.

Θετικές επιδράσεις στους συμμετέχοντες και βελτίωση της εσωτερικής συνοχής

2.38. Η Επιτροπή, στην ενδιάμεση αξιολόγησή της, έκρινε αποτελεσματική τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του Erasmus+ στον τομέα της νεολαίας⁴³. Διαπίστωσε ως επί το πλείστον θετικά επακόλουθα για τους συμμετέχοντες, όπως σημαντική επίδραση στις γλωσσικές γνώσεις, ενίσχυση βασικών ικανοτήτων και μέτρια επίδραση στην παραμονή στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η επίδραση στην απασχολησιμότητα στον τομέα της νεολαίας δεν ήταν σαφής⁴⁴, αν και σε σχετικές έρευνες οι συμμετέχοντες ανέφεραν σε ποσοστό 69 % βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους σε συνέχεια της συμμετοχής τους στη δράση κινητικότητας.

2.39. Η προστιθέμενη αξία του προγράμματος στον τομέα της νεολαίας είναι υψηλή, ιδίως λόγω του περιορισμένου αριθμού αντίστοιχων εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων⁴⁵. Η ενσωμάτωση του τομέα της νεολαίας στο Erasmus+ βελτίωσε την

⁴³ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 339.

⁴⁴ Στο ίδιο, σ. 340.

⁴⁵ Αυτόθι, σ. 481.

εσωτερική συνοχή, καθώς οι δραστηριότητες για τη νεολαία συμπληρώνουν και συνδυάζονται αρμονικά με τους άλλους δύο τομείς του προγράμματος. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε σε διάφορους εθνικούς οργανισμούς, οι ενδιαφερόμενοι στον τομέα αυτό θεωρούν ότι η ενσωμάτωση αυτή περιόρισε την ευθυγράμμιση του προγράμματος με την πρακτική των δραστηριοτήτων για τους νέους σε σύγκριση με το προηγούμενο πρόγραμμα για τη νεολαία⁴⁶. Η χρήση της ονομασίας «Erasmus» έχει επίσης αυξήσει την προβολή της στήριξης⁴⁷.

Μικρός προϋπολογισμός και έντονος ανταγωνισμός για τη χρηματοδότηση έργων

2.40. Η χρηματοδότηση για τον τομέα της νεολαίας είναι σημαντικά μικρότερη σε σύγκριση με τη διαθέσιμη για τον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, ιδίως δε για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ο ανταγωνισμός για τη χρηματοδότηση έργων είναι σχετικά υψηλός⁴⁸ και το πρόγραμμα θεωρείται ότι απευθύνεται περισσότερο σε μεγαλύτερους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της νεολαίας, επειδή κατά κανόνα είναι εκείνοι που διαθέτουν τις γνώσεις και τους πόρους για την κατάρτιση επιτυχών αιτήσεων⁴⁹.

⁴⁶ Αυτόθι, σ. 159.

⁴⁷ Αυτόθι, σ. 39.

⁴⁸ Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes, Final report – main evaluation report (τόμος 1), σ. 137.

⁴⁹ Αυτόθι, σ. 95.

Συμπεράσματα

2.41. Συνολικά, το πρόγραμμα Erasmus+ χαρακτηρίζεται από υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία (βλέπε σημείο [2.14](#)). Κρίνεται θετικά η απλούστευσή του κατά τον χρόνο της θέσπισής του, αλλά υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω βελτίωση (βλέπε σημείο [2.15](#)). Το Erasmus+ συνενώνει τα προγράμματα που προηγήθηκαν σε ενιαίο πλαίσιο, γεγονός που απλουστεύει τη δομή του και εξασφαλίζει μεγαλύτερη συνοχή (βλέπε σημείο [2.16](#)). Υπάρχει περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων, τόσο στον προγραμματισμό όσο και στην αναφορά των σχετικών στοιχείων (βλέπε σημείο [2.17](#)). Το Erasmus+ χαίρει της εκτίμησης τόσο της κοινής γνώμης όσο και των ενδιαφερομένων (βλέπε σημείο [2.12](#)). Η δημοτικότητά του αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η ζήτηση είναι μεγαλύτερη της προσφοράς, αλλά έχει επίσης ως αποτέλεσμα την αδυναμία χρηματοδότησης του συνόλου των προτάσεων (βλέπε σημείο [2.13](#)).

2.42. Το Erasmus+ έχει 13 ειδικούς στόχους, εκ των οποίων εξετάσαμε τους τέσσερις με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση:

- Η κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, που καλύπτεται από τον ειδικό στόχο 1, λαμβάνει τη μερίδα του λέοντος της χρηματοδότησης (βλέπε σημείο [2.19](#)) και γνωρίζει αυξημένο ενδιαφέρον για συμμετοχή (βλέπε σημείο [2.21](#)). Ωστόσο, οι περιορισμοί στις μετακινήσεις και στη διά ζώσης εκπαίδευση που επιβλήθηκαν λόγω της πανδημίας COVID-19 είχαν ως αποτέλεσμα σημαντική μείωση των δραστηριοτήτων κινητικότητας το 2020 (βλέπε [πλαίσιο 2.3](#)). Η κινητικότητα που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα αποφέρει προστιθέμενη αξία με πολλούς τρόπους, πέραν εκείνων που επιδίωκε ο κανονισμός Erasmus+ (βλέπε σημείο [2.23](#) και [πλαίσιο 2.4](#)).
- Ο ειδικός στόχος 2 υποστηρίζει δράσεις συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και θεωρείται εξαιρετικά σημαντικός από τους δικαιούχους οργανισμούς, με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός για χρηματοδότηση να είναι ισχυρός (βλέπε σημεία [2.27](#) και [2.28](#)). Οι δράσεις υποστηρίζουν καινοτόμους πρακτικές (βλέπε σημείο [2.30](#)), αλλά σπανίως η καινοτόμος επίδρασή τους υπερβαίνει τους δικαιούχους οργανισμούς (βλέπε σημείο [2.29](#)).
- Ο ειδικός στόχος 4 εστιάζει στην εξωτερική δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Το Erasmus+ συμβάλλει στην προβολή της ΕΕ παγκοσμίως και αποτελεί εργαλείο ήπιας διπλωματίας (βλέπε σημείο [2.34](#)).

- Η κινητικότητα των νέων καλύπτεται από τον ειδικό στόχο 7. Οι δράσεις στον τομέα αυτό έχουν σε μεγάλο βαθμό θετική επίδραση στους συμμετέχοντες (βλέπε σημείο [2.38](#)), καθώς και υψηλή προστιθέμενη αξία (βλέπε σημείο [2.39](#)).

Παράρτημα

Παράρτημα 2.1 – Στόχοι του Erasmus+

Γενικός στόχος			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Γενικός στόχος 1	<p>Το πρόγραμμα θα συμβάλει στην επίτευξη [1] των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», συμπεριλαμβανομένου του πρωταρχικού στόχου στον τομέα της εκπαίδευσης [2] των στόχων του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση («ΕΚ 2020»), συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων κριτηρίων αναφοράς·[3] της βιώσιμης ανάπτυξης χωρών εταίρων στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης [4] των συνολικών στόχων του ανανεωμένου πλαισίου ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας (2010 -2018)· [5] του στόχου της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό, και ιδίως στον μαζικό αθλητισμό, σύμφωνα με το σχέδιο εργασίας της Ένωσης για τον αθλητισμό· και [6] της προαγωγής των ευρωπαϊκών αξιών σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. (η αρίθμηση προστέθηκε από το ΕΕΣ)</p>	<p>Συμβολή στην υλοποίηση των στόχων της ΕΕ στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού (ΓΣ1)</p>	<p>Ναι</p>

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
<i>Τομέας: εκπαίδευση και κατάρτιση</i>			
Ειδικός στόχος 1	βελτίωση του επιπέδου των βασικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων ιδίως όσον αφορά τη σημασία τους για την αγορά εργασίας και τη συμβολή τους σε μια συνεκτική κοινωνία, ιδίως μέσω αυξημένων ευκαιριών μαθησιακής κινητικότητας και μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ του κόσμου της εκπαίδευσης και κατάρτισης και του κόσμου της εργασίας	Κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΣ1)	Ναι
Ειδικός στόχος 2	βελτίωση της ποιότητας, προαγωγή της αριστείας στην καινοτομία και της διεθνοποίησης στο επίπεδο των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως μέσω της ενίσχυσης της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλων εμπλεκόμενων μερών	Συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΣ2)	Ναι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Ειδικός στόχος 3	προαγωγή της δημιουργίας και ευρύτερη γνωστοποίηση ενός ευρωπαϊκού χώρου διά βίου μάθησης, για τη συμπλήρωση μεταρρυθμίσεων πολιτικής σε εθνικό επίπεδο και την υποστήριξη του εκσυγχρονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας σε θέματα πολιτικής, της καλύτερης χρήσης των μέσων της Ένωσης για τη διαφάνεια και την αναγνώριση και της διάδοσης ορθών πρακτικών	Μεταρρυθμίσεις πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΣ3)	Όχι
Ειδικός στόχος 4	ενίσχυση της διεθνούς διάστασης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, ιδίως μέσω της συνεργασίας μεταξύ Ένωσης και ιδρυμάτων χωρών εταίρων στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) και της ανώτατης εκπαίδευσης, μέσω της αύξησης της ελκυστικότητας των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και της υποστήριξης των εξωτερικών δράσεων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών της στόχων, μέσω της προαγωγής της κινητικότητας και της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της Ένωσης και των χωρών εταίρων και της στοχευμένης δημιουργίας ικανοτήτων σε χώρες εταίρους	Εξωτερική δράση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΣ4)	Ναι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Ειδικός στόχος 5	βελτίωση της διδασκαλίας και της εκμάθησης γλωσσών και προώθηση της ευρείας γλωσσικής πολυμορφίας και της διαπολιτισμικής ευαισθησίας της Ένωσης	Διδασκαλία και εκμάθηση γλωσσών και διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση (ΕΣ5)	Όχι
Ειδικός στόχος 6	προώθηση της αριστείας σε δραστηριότητες διδασκαλίας και έρευνας στον τομέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω της δράσης Jean Monnet παγκοσμίως	Δραστηριότητες Jean Monnet (ΕΣ6)	Όχι
<i>Τομέας: νεολαία</i>			
Ειδικός στόχος 7	βελτίωση του επιπέδου των σημαντικότερων ικανοτήτων και δεξιοτήτων των νέων, συμπεριλαμβανομένων και των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, καθώς και προαγωγή της συμμετοχής τους στη δημοκρατική ζωή της Ευρώπης και στην αγορά εργασίας, της ενεργού συμμετοχής τους στα κοινά, του διαπολιτισμικού διαλόγου, της κοινωνικής ένταξης και της αλληλεγγύης, ιδίως μέσω της αύξησης των ευκαιριών μαθησιακής κινητικότητας των νέων, των ατόμων που απασχολούνται στο τομέα της νεολαίας ή των οργανώσεων και των στελεχών της νεολαίας, και μέσω της ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ του τομέα των νέων και της αγοράς εργασίας	Κινητικότητα των νέων (ΕΣ7)	Ναι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Ειδικός στόχος 8	βελτίωση της ποιότητας της εργασίας στον τομέα της νεολαίας, ιδίως μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων νέων ή/και άλλων εμπλεκόμενων φορέων	Συνεργασία των νέων (ΕΣ8)	Όχι
Ειδικός στόχος 9	συμπλήρωση των μεταρρυθμίσεων πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, υποστήριξη της ανάπτυξης μιας πολιτικής για τη νεολαία βασιζόμενης στη γνώση και σε απτά στοιχεία, καθώς και αναγνώριση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, ιδίως μέσω ενισχυμένης συνεργασίας όσον αφορά τις πολιτικές, μέσω της βελτιωμένης χρήσης των μέσων της Ένωσης για τη διαφάνεια και την αναγνώριση, καθώς και μέσω της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών	Μεταρρυθμίσεις πολιτικής για τη νεολαία (ΕΣ9)	Όχι
Ειδικός στόχος 10	ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δραστηριοτήτων στον τομέα της νεολαίας, καθώς και του ρόλου των εργαζόμενων και των οργανώσεων στον τομέα της νεολαίας ως υποστηρικτικών δομών για τους νέους, συμπληρωματικά προς την εξωτερική δράση της Ένωσης, ιδίως μέσω της προαγωγής της κινητικότητας και της συνεργασίας μεταξύ της Ένωσης και ενδιαφερόμενων φορέων από χώρες εταίρους και διεθνών οργανώσεων και μέσω της στοχοθετημένης οικοδόμησης ικανοτήτων σε χώρες εταίρους	Εξωτερική δράση για τη νεολαία (ΕΣ10)	Όχι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
<i>Τομέας: αθλητισμός</i>			
Ειδικός στόχος 11	καταπολέμηση των διασυνωριακών απειλών για την ακεραιότητα του αθλητισμού, όπως η φαρμακοδιέγερση (ντόπινγκ), το «στήσιμο» αγώνων και η βία, καθώς και η κάθε μορφής μισαλλοδοξία και διακριτική μεταχείριση	Ακεραιότητα του αθλητισμού (ΕΣ11)	Όχι
Ειδικός στόχος 12	προώθηση και παροχή υποστήριξης για τη χρηστή διακυβέρνηση στον αθλητισμό και τη διπλή σταδιοδρομία των αθλητών	Χρηστή διακυβέρνηση στον αθλητισμό και διπλή σταδιοδρομία (ΕΣ12)	Όχι
Ειδικός στόχος 13	προώθηση του εθελοντισμού στον αθλητισμό, καθώς και της κοινωνικής ένταξης, των ίσων ευκαιριών και της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τη σπουδαιότητα της επωφελούς για την υγεία σωματικής άσκησης μέσω της αυξημένης συμμετοχής και της ισότιμης πρόσβασης όλων στον αθλητισμό	Ένταξη και ισότητα μέσω του αθλητισμού (ΕΣ13)	Όχι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Κεφάλαιο 3

Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	3.1.-3.10.
Σύντομη περιγραφή του υποτομέα «Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή»	3.1.-3.4.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	3.5.-3.7.
Ο σκοπός του ΕΚΤ και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει	3.8.-3.10.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΚΤ, βάσει των δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	3.11.-3.68.
Γενικά σχόλια σχετικά με το πλαίσιο επιδόσεων του ΕΚΤ	3.11.-3.24.
Το πλαίσιο επιδόσεων έχει διαμορφωθεί σωστά	3.12.-3.15.
Η Επιτροπή επεξεργάζεται μια «αναλογία υλοποίησης» για τους δείκτες που συνοδεύονται από τιμές-στόχο	3.16.
Το πλαίσιο επιδόσεων δεν εστιάζει επαρκώς στα αποτελέσματα	3.17.-3.20.
Οι αξιολογήσεις καλύπτουν την πλειονότητα των τομέων του ΕΚΤ, ωστόσο για την εκτίμηση του αντικτύπου των διαφόρων πολιτικών απαιτούνται περισσότερες μεθοδολογικές προσπάθειες	3.21.-3.24.
Γενικά σχόλια για τις επιδόσεις του ΕΚΤ	3.25.-3.33.
Οι δείκτες δηλώνουν ότι τα κράτη μέλη σημειώνουν ικανοποιητική πρόοδο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου	3.26.
Η Επιτροπή αποδέσμευσε το 85 % του αποθεματικού επίδοσης υπέρ των προγραμμάτων του ΕΚΤ	3.27.-3.29.
Η πρόταση για το ΕΚΤ+ για την περίοδο 2021-2027 αποσκοπεί σε περαιτέρω απλούστευση και συνεργίες	3.30.-3.33.
Απασχόληση, κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και νέοι ΕΕΑΚ	3.34.-3.50.
Η υλοποίηση είναι βραδύτερη από την αρχικώς προβλεπόμενη, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών	3.38.-3.41.
Τα ποσοστά απασχόλησης έχουν μεν αυξηθεί, ωστόσο, κυρίως λόγω της πανδημίας COVID-19, εξακολουθούν να υστερούν σε σχέση με την τιμή-στόχο που καθορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»	3.42.-3.46.

Το ποσοστό των ΕΕΑΚ έχει μεν μειωθεί, ωστόσο στις πράξεις της ΠΑΝ συμμετέχουν περισσότερο όσοι βρίσκονται εγγύτερα στην αγορά εργασίας	3.47.-3.48.
Η προσθετικότητα και η εστίαση στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού αποτελούν τις αναδυόμενες προκλήσεις	3.49.-3.50.
Φτώχεια και κοινωνική ένταξη	3.51.-3.59.
Είναι απίθανο να επιτευχθεί η τιμή-στόχος για τη μείωση της φτώχειας που ορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»	3.53.-3.54.
Οι περιορισμοί στα διαθέσιμα δεδομένα παρακολούθησης επηρεάζουν την εκτίμηση των επιπτώσεων της πολιτικής σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχο	3.55.-3.56.
Μολονότι τα μέτρα κοινωνικής ένταξης του ΕΚΤ είναι ευθυγραμμισμένα με το πλαίσιο πολιτικής, η συμπληρωματικότητα των ταμείων, η στόχευση και η βιωσιμότητα εξακολουθούν να είναι προβληματικές	3.57.-3.59.
Εκπαίδευση και κατάρτιση	3.60.-3.68.
Η πρόοδος ως προς την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αν και διαφέρει μεταξύ κρατών μελών, βρίσκεται γενικώς σε καλό δρόμο	3.62.-3.63.
Παρά τη βελτίωση της παρακολούθησης, οι περιορισμοί που χαρακτηρίζουν τα δεδομένα εξακολουθούν να αποτελούν πρόσκομμα στην αξιολόγηση των επιτευγμάτων	3.64.-3.65.
Τα ΕΠ είναι ευθυγραμμισμένα με τους εκπαιδευτικούς στόχους της ΕΕ	3.66.-3.68.
Συμπεράσματα	3.69.-3.75.

Παραρτήματα

Παράρτημα 3.1 – Στόχοι του ΕΚΤ (περιλαμβανομένης της ΠΑΝ)

Εισαγωγή

Σύντομη περιγραφή του υποτομέα «Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή»

3.1. Στόχος της πολιτικής συνοχής της ΕΕ είναι η ενίσχυση της οικονομικής και της κοινωνικής συνοχής μέσω της μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ περιφερειών όσον αφορά την ανάπτυξη¹. Τέσσερα είναι τα κύρια προγράμματα δαπανών, τα οποία εμπίπτουν στον υποτομέα 1β του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) της περιόδου 2014-2020:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ενισχύει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή στην ΕΕ, διορθώνοντας τις ανισοροπίες μεταξύ των περιφερειών της μέσω επενδύσεων σε καίριους τομείς προτεραιότητας².
- Το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) περιορίζει τις οικονομικές και κοινωνικές ελλείψεις και σταθεροποιεί την οικονομία των κρατών μελών, των οποίων το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα ανά κάτοικο είναι χαμηλότερο από το 90 % του μέσου όρου της ΕΕ³.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) προάγει την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη, ενσωματώνοντας όσους βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και διασφαλίζοντας δικαιότερες ευκαιρίες για όλους⁴.
- Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) υποστηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών για την παροχή τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής στα μέλη του κοινωνικού συνόλου που τα χρειάζονται περισσότερο⁵.

3.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο αυτού του υποτομέα του ΠΔΠ 2014-2020 ανέρχονται σε 371 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων, έως το τέλος του 2020, είχαν εκταμιευθεί 194,8 δισεκατομμύρια ευρώ (βλέπε [γράφημα 3.1](#)).

¹ Άρθρο 174 της Συνθήκης ΕΕ.

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013.

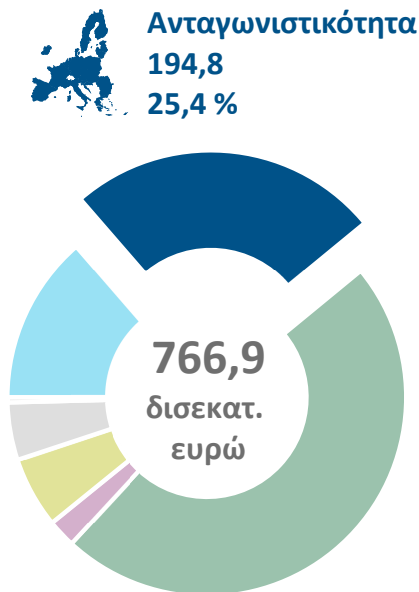
³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1300/2013.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014.

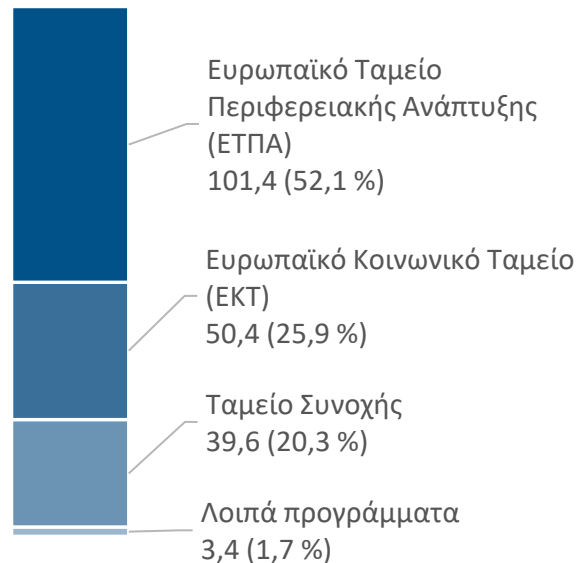
**Γράφημα 3.1 – «Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή»:
πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2014-2020 βάσει των
αντίστοιχων αναλήψεων υποχρεώσεων**

i) ως ποσοστό όλων των τομέων
του ΠΔΠ

ii) ανά επιμέρους πρόγραμμα

(δισεκατ. ευρώ)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

3.3. Η πολιτική συνοχής εφαρμόζεται από τις διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών, μέσω περίπου 390 επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΠ), υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση της Επιτροπής.

3.4. Οι στόχοι της πολιτικής συνοχής δέχονται την έντονη επιρροή ευρέος φάσματος εξωγενών παραγόντων. Επίσης, λόγω της φύσης της συγκεκριμένης πολιτικής, είναι αναπόφευκτες οι χρονικές καθυστερήσεις μεταξύ του προγραμματισμού, της επιλογής των πράξεων, της υλοποίησής τους και της πραγμάτωσης των αποτελεσμάτων ή ακόμη και των εκροών (βλέπε επίσης [γράφημα 3.3](#)).

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

3.5. Φέτος, για την ανάλυση των επιδόσεων, επιλέξαμε το ΕΚΤ, το οποίο εκπροσωπεί το 25,9 % του συνόλου των πληρωμών της περιόδου 2014-2020 στον

τομέα της πολιτικής συνοχής που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2020⁶ (βλέπε [γράφημα 3.1](#)). Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Στην [έκθεσή μας σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019](#) καλύψαμε το ΕΤΠΑ και το ΤΣ, τα οποία αντιστοιχούσαν στο 72,4 % του συνόλου των πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2019.

3.6. Για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου βασιστήκαμε στις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής, στις οποίες περιλαμβάνονταν κυρίως η ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του 2020 (ΕΕΔΕ), οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, καθώς και βασικές αξιολογήσεις της Επιτροπής και η 7η έκθεση για τη συνοχή. Στο [γράφημα 3.2](#) παρουσιάζονται οι αξιολογήσεις και οι λοιπές εκθέσεις της Επιτροπής που αναλύσαμε. Εξετάσαμε την ευλογοφάνεια των εν λόγω πληροφοριών και τις συγκρίναμε με τις δικές μας διαπιστώσεις, χωρίς ωστόσο να ελέγξουμε την αξιοπιστία τους. Αντλήσαμε επίσης στοιχεία από πρόσφατους δικούς μας ελέγχους, καθώς και άλλες εκθέσεις και μελέτες. Η μεθοδολογία μας περιγράφεται αναλυτικότερα στο [προσάρτημα](#).

3.7. Στην προγραμματική της δήλωση για το ΠΔΠ 2014-2020, η Επιτροπή έδωσε έμφαση σε πέντε ειδικούς στόχους (ΕΣ) που είχαν οριστεί για το ΕΚΤ (βλέπε [παράρτημα 3.1](#)). Παρουσιάζουμε την αξιολόγηση αυτών των ΕΣ σε τρεις ενότητες:

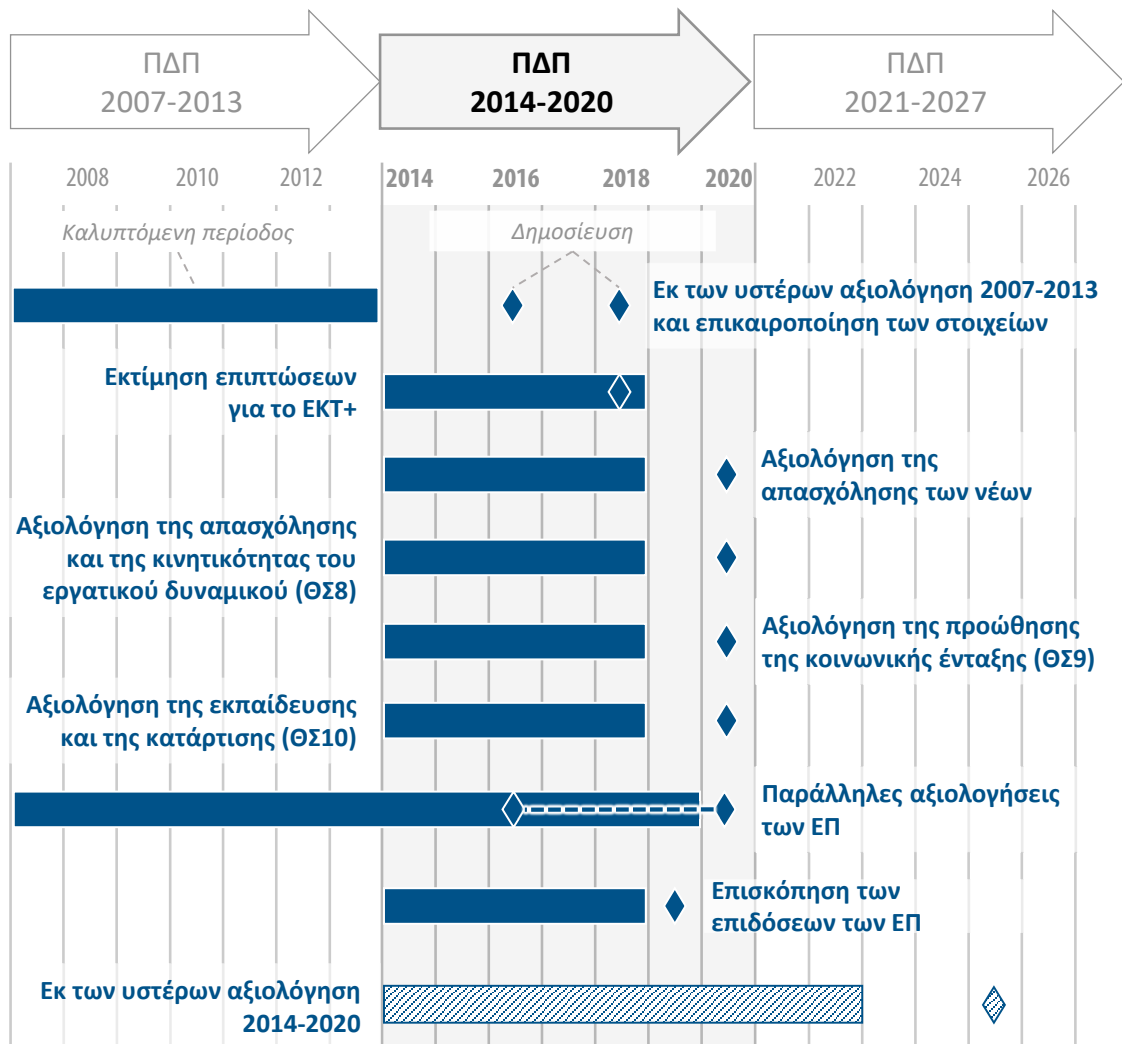
- βιώσιμη και ποιοτική απασχόληση και κινητικότητα της εργασίας [ΕΣ1 και ΕΣ5 που αντιστοιχούν στον θεματικό στόχο (ΘΣ) 8]
- κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων (ΕΣ2 που αντιστοιχεί στον ΘΣ9)
- εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση (ΕΣ3 που αντιστοιχεί στον ΘΣ10).

Στην πρώτη ενότητα καλύψαμε τις επιδόσεις των πράξεων που ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των νέων που βρίσκονταν «εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης» (ΕΕΑΚ). Η μείωση του αριθμού των ΕΕΑΚ αποτελεί τον θεματικό στόχο της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ). Οι πράξεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των απασχολούμενων νέων χρηματοδοτούνται τόσο από το ΕΚΤ όσο και από την ΠΑΝ. Προς υποστήριξη των νέων που ζουν σε περιφέρειες στις οποίες η

⁶ COM (2021) 301 final, ΕΕΔΕ 2020.

νεανική ανεργία υπερέβαινε το 25 %, η ΕΕ εξήγγειλε την ΠΑΝ το 2013. Η αξιολόγησή μας δεν περιλαμβάνει τον ΕΣ4 (ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων).

Γράφημα 3.2 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και άλλων εκθέσεων και καλυπτόμενες περιόδους

Πηγή: ΕΕΣ.

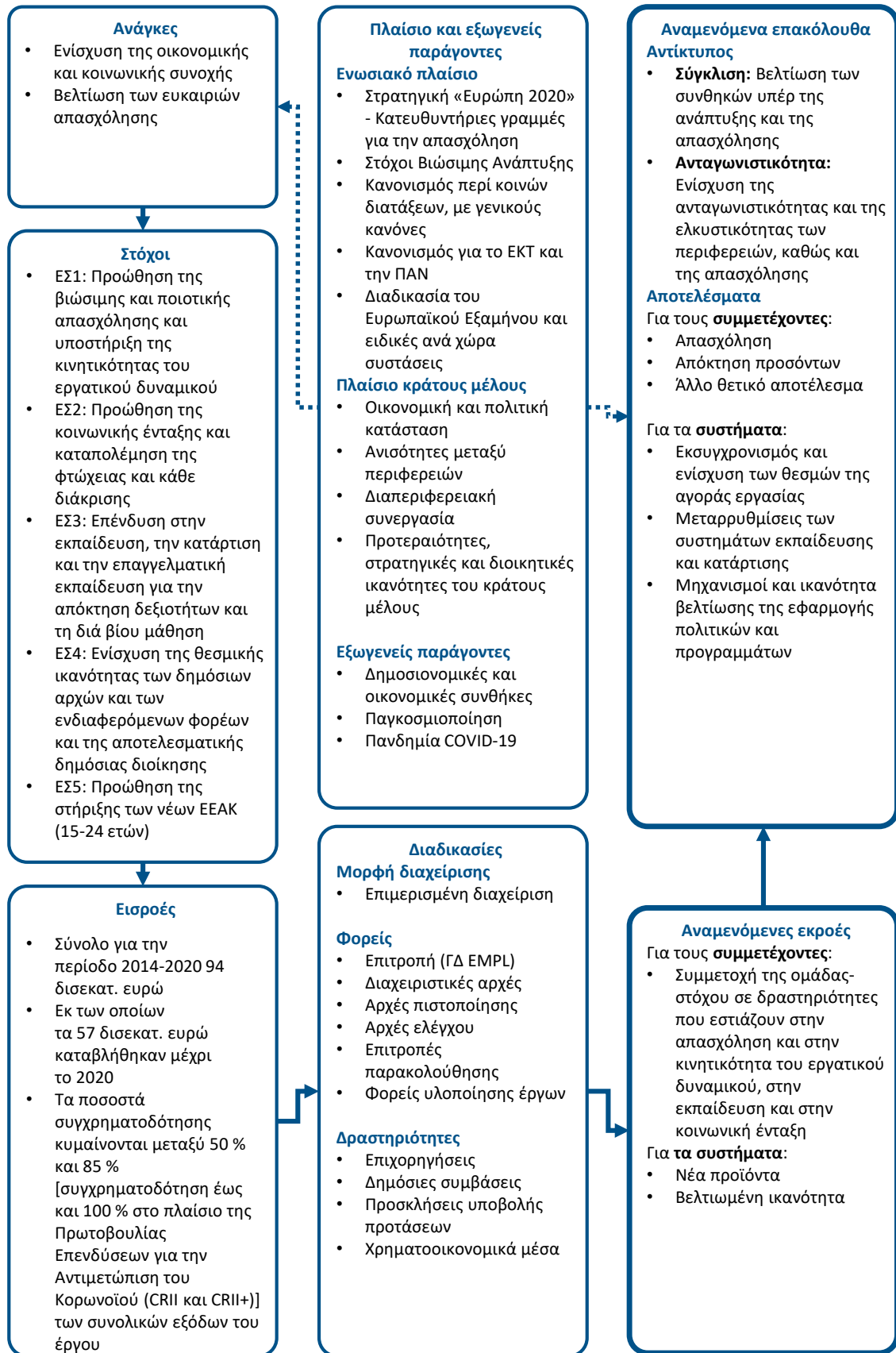
Ο σκοπός του ΕΚΤ και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει

3.8. Στο [γράφημα 3.3](#) παρουσιάζεται συνοπτικά το μοντέλο της λογικής παρέμβασης του ΕΚΤ, και διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι πέντε ΕΣ ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στις αναμενόμενες εκροές και επακόλουθα των μέτρων του ΕΚΤ.

3.9. Την αρμοδιότητα της διαχείρισης του ΕΚΤ επιμερίζονται η Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Οι επενδυτικές προτεραιότητες καθορίζονται από τον κανονισμό του ΕΚΤ και επιλέγονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των ΕΠ που συμφωνούνται με την Επιτροπή. Η ευθύνη της υλοποίησης βαρύνει τις εθνικές και τις περιφερειακές αρχές, οι οποίες επιλέγουν τις προς χρηματοδότηση πράξεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι δραστηριότητες που υποστηρίζονται από τα ΕΠ λαμβάνουν εθνική δημόσια ή ιδιωτική χρηματοδότηση, επιπλέον της ενωσιακής.

3.10. Όπως και με άλλα προγράμματα, η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση και τις επιδόσεις του ΕΚΤ και της ΠΑΝ μέσω ενός συνόλου δεικτών και μιας σειράς ειδικών αξιολογήσεων καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του ΠΔΠ.

Γράφημα 3.3 – Επισκόπηση του ΕΚΤ

Πηγή: ΕΕΣ, ΕΕΔΕ για το 2020 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εκ των υστέρων αξιολόγηση των προγραμμάτων του ΕΚΤ της περιόδου 2007-2013.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΚΤ, βάσει των δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια σχετικά με το πλαίσιο επιδόσεων του ΕΚΤ

3.11. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁷, η Επιτροπή⁸ και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁹ έχουν υπογραμμίσει την προστιθέμενη αξία της πολιτικής συνοχής από την άποψη της κινητοποίησης και του συντονισμού των εθνικών και περιφερειακών φορέων και της ενθάρρυνσής τους να εργαστούν προς την κατεύθυνση των προτεραιοτήτων της ΕΕ.

Το πλαίσιο επιδόσεων έχει διαμορφωθεί σωστά

3.12. Τα πλαίσια επιδόσεων των ΕΠ περιέχουν ορόσημα και τιμές-στόχο για κάθε άξονα προτεραιότητας αυτών των ΕΠ που υπάγονται στο ΕΚΤ και στην ΠΑΝ¹⁰. Οι κανόνες απαιτούν την παρακολούθηση των ΕΠ του ΕΚΤ και της ΠΑΝ μέσω τριών ειδών δεικτών¹¹: α) χρηματοοικονομικών, που συνδέονται με τις διατεθείσες δαπάνες, β) εκροής, που συνδέονται με τις χρηματοδοτούμενες πράξεις, και γ) αποτελέσματος, που συνδέονται κατά περίπτωση με τον ΕΣ των σχετικών προτεραιοτήτων και

⁷ Δομικά στοιχεία για την πολιτική συνοχής της ΕΕ μετά το 2020, ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13.6.2017 σχετικά με τα δομικά στοιχεία για την πολιτική συνοχής της ΕΕ μετά το 2020, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2017.

⁸ COM(2018) 321 final, Ένας σύγχρονος προϋπολογισμός για μια Ένωση που προστατεύει, ενδυναμώνει και υπερασπίζεται τους πολίτες της - Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027.

⁹ Η αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης του ΕΚΤ και του ΤΕΒΑ ως μέρος των προσπαθειών της κοινωνίας πολιτών για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, 2017.

¹⁰ Guidance for Member States on performance framework, review and reserve, Επιτροπή, 2018.

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

σχετίζονται στενά με τις υποστηριζόμενες παρεμβάσεις πολιτικής. Η χρήση δεικτών αποτελέσματος είναι προαιρετική¹².

3.13. Οι δείκτες μπορεί να είναι κοινοί για όλα τα προγράμματα του ΕΚΤ και της ΠΑΝ σε ολόκληρη την ΕΕ ή να αφορούν συγκεκριμένο πρόγραμμα. Υπάρχουν 32 κοινοί δείκτες για το ΕΚΤ (23 εκροής και εννέα αποτελέσματος) και 12 για την ΠΑΝ (εννέα άμεσου και τρεις περισσότερο μακροπρόθεσμου αποτελέσματος). Για κάθε ΕΠ του ΕΚΤ ή της ΠΑΝ, τα κράτη μέλη επιλέγουν και αναφέρουν στην Επιτροπή τους συναφείς κοινούς δείκτες και καθορίζουν τους ειδικούς δείκτες κάθε προγράμματος. Συνολικά, το 28 % των δεικτών αποτελέσματος και το 32 % των δεικτών εκροής που χρησιμοποιούσαν τα κράτη μέλη ήταν κοινοί¹³.

3.14. Η Επιτροπή υποβάλλει ετησίως έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τα επιτεύγματα των ταμείων (βλέπε σημείο 3.6). Οι ετήσιες προγραμματικές δηλώσεις της Επιτροπής περιέχουν πληροφορίες για 13 από τους 44 κοινούς δείκτες του ΕΚΤ και της ΠΑΝ. Επίσης, η Επιτροπή παρουσιάζει τακτικά στοιχεία σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς όλους τους κοινούς δείκτες, αναφερόμενη συγχρόνως και στις χρηματοοικονομικές πτυχές των προγραμμάτων, στην πλατφόρμα Open Data¹⁴, μια δημοσίως προσβάσιμη βάση δεδομένων.

3.15. Επιπλέον, τόσο τα κράτη μέλη όσο και η Επιτροπή πραγματοποιούν αξιολογήσεις των επιδόσεων των ΕΠ του ΕΚΤ σε διάφορα στάδια του κύκλου ζωής των προγραμμάτων.

- Η Επιτροπή εκπονεί παράλληλες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις που καλύπτουν ολόκληρη την ΕΕ. Το 2019, ενόψει της κατανομής του αποθεματικού επίδοσης, προέβη επίσης σε επανεξέταση των επιδόσεων βάσει των οροσήμων που είχαν τεθεί για το 2018¹⁵.

¹² Άρθρο 5, παράγραφος 5, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 215/2014 της Επιτροπής.

¹³ The analysis of the outcome of the negotiations concerning the Partnership Agreements and ESF Operational Programmes, for the programming period 2014-2020, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016.

¹⁴ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/esf>

¹⁵ COM(2021) 300, Σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2022, προγραμματικές δηλώσεις για τις επιχειρησιακές δαπάνες.

- Επίσης, για κάθε ΕΠ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν στην Επιτροπή εκ των προτέρων αξιολογήσεις, καθώς και τουλάχιστον μία εκτίμηση της συμβολής των ταμείων σε κάθε προτεραιότητα.

Η Επιτροπή επεξεργάζεται μια «αναλογία υλοποίησης» για τους δείκτες που συνοδεύονται από τιμές-στόχο

3.16. Σύμφωνα με την Επιτροπή, τα κράτη μέλη καθορίζουν τιμές-στόχο για όλους σχεδόν τους ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες (98 % των δεικτών αποτελέσματος και 95 % των δεικτών εκροής)¹⁶. Παράλληλα, τα κράτη μέλη έπρεπε να αναφέρουν δεδομένα από την παρακολούθηση και των 32 κοινών δεικτών εκροής και αποτελέσματος του ΕΚΤ, με ομοιόμορφο τρόπο και για το σύνολο των επενδυτικών προτεραιοτήτων όλων των ΕΠ (ανά κατηγορία περιφέρειας). Για όλους αυτούς τους κοινούς δείκτες είχαν επίσης τη δυνατότητα να καθορίσουν τιμές-στόχο. Σε όλες τις περιπτώσεις που καθορίστηκε τιμή-στόχος, η Επιτροπή επεξεργάστηκε και δημοσίευσε μια συγκεντρωτική «αναλογία υλοποίησης», με σκοπό την αξιολόγηση της προόδου ως προς την υλοποίηση του προγράμματος τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο¹⁷. Συγχρόνως, συγκέντρωσε τα δεδομένα που ανέφεραν τα κράτη μέλη από την παρακολούθηση των κοινών δεικτών εκροής και αποτελέσματος, συμπεριλαμβανομένων και αυτών για τους οποίους δεν είχε καθοριστεί τιμή-στόχος.

Το πλαίσιο επιδόσεων δεν εστιάζει επαρκώς στα αποτελέσματα

3.17. Έχουμε ήδη αναφέρει¹⁸ ότι για την περίοδο 2014-2020 εφαρμοζόταν μια αρτιότερη λογική παρέμβασης για τα ΕΠ, αλλά ότι αυτή συνοδευόταν από έναν υπερβολικά μεγάλο αριθμό δεικτών και ότι τα κράτη μέλη δυσκολεύονταν με τον καθορισμό δεικτών αποτελέσματος. Έχουμε επίσης επισημάνει¹⁹ ότι, συνολικά, το

¹⁶ Final ESF synthesis report of annual implementation reports 2019, submitted 2020, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

¹⁷ Αυτόθι.

¹⁸ Επισκόπηση 5/2018, με τίτλο «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020», σημείο 41.

¹⁹ Ειδική έκθεση 15/2017, με τίτλο «Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες και το αποθεματικό επίδοσης στον τομέα της συνοχής: καινοτόμα μέσα που δεν έχουν ακόμη αποδειχθεί αποτελεσματικά», σημεία 71 έως 76, και ειδική έκθεση 21/2018, με τίτλο «Η επιλογή και η παρακολούθηση των έργων του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ την περίοδο 2014-2020 εξακολουθούν να εστιάζουν κυρίως στις εκροές», σημείο 71.

πλαίσιο επιδόσεων της περιόδου 2014-2020 εστίαζε κυρίως στις εκροές και ότι δεν είχε υπάρξει σημαντική στροφή προς τη μέτρηση των αποτελεσμάτων. Αυτό αποτελούσε συνήθη διαπίστωση των αξιολογήσεων της Επιτροπής στον τομέα της πολιτικής συνοχής²⁰.

3.18. Έχουμε αναφέρει στο παρελθόν²¹ ότι οι δείκτες που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για την επισκόπηση των επιδόσεων των ΕΠ για το 2019 συνδέονταν με σχεδόν στο σύνολό τους με τις εκροές (64 %) ή με διάφορες χρηματοοικονομικές πτυχές (35 %), αλλά εξαιρετικά σπάνια (1 %) με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα. Συνεπώς, το μέγεθος του αποδεσμευθέντος (ή του αναδιανεμηθέντος σε άλλα προγράμματα και δραστηριότητες) αποθεματικού επίδοσης το 2019 αποτελούσε περισσότερο ένδειξη της ικανότητας των κρατών μελών να δαπανήσουν τα ενωσιακά κεφάλαια και να παραγάγουν εκροές, παρά να εξασφαλίσουν αποτελέσματα.

3.19. Ομοίως, επισημάναμε²² ότι η αποδέσμευση του αποθεματικού επίδοσης για τα προγράμματα του τομέα της συνοχής της περιόδου 2014-2020 εξαρτάτο κυρίως από την πρόοδο των κρατών μελών ως προς την υλοποίηση, όπως προκύπτει από την επίτευξη των εκροών και την επιτυχία τους στην εκτέλεση των δαπανών (περί το ένα τρίτο του συνόλου των δεικτών ήταν χρηματοοικονομικοί). Επιπλέον, χωρίς σημαντικές μειώσεις στα ορόσημα για σχεδόν το 30 % των δεικτών, το ποσοστό του αποθεματικού επίδοσης που θα είχε αποδεσμευθεί θα ήταν πολύ μικρότερο (μόλις 56 %)²³.

3.20. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ²⁴, η βαθμολογία που συγκεντρώνει το σύστημα της ΕΕ για κατάρτιση προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων και αποτελεσμάτων είναι υψηλή, ωστόσο η παρακολούθηση των επιδόσεων φαίνεται να έχει ελάχιστο άμεσο αντίκτυπο στον τρόπο χρησιμοποίησης των πόρων από έτος σε έτος. Το δικαίωμα της

²⁰ SWD(2018) 289 final, παράρτημα 3, Impact assessment accompanying the proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on the European Social Fund Plus.

²¹ Ειδική έκθεση 15/2017, σημείο 74.

²² Ειδική έκθεση 24/2021, με τίτλο «Χρηματοδότηση βάσει επιδόσεων στην πολιτική συνοχής: παρά τις ευγενείς φιλοδοξίες, την περίοδο 2014-2020 δεν είχαν εξαλειφθεί τα εμπόδια», σημείο 122.

²³ Αυτόθι, σημείο 120.

²⁴ ΟΟΣΑ, 2017, Budgeting and performance in the European Union: A review by the OECD in the context of EU budget focused on results, των Ronnie Downes, Delphine Moretti και Scherie Nicol, *OECD Journal on Budgeting*, τόμος 2017/1.

Επιτροπής να αναστέλλει τις πληρωμές προς τα κράτη μέλη, εάν υπάρχουν σοβαρές αδυναμίες στην ποιότητα και στην αξιοπιστία των συστημάτων παρακολούθησης, θεωρείται από τον ΟΟΣΑ περισσότερο ως έσχατη λύση και λιγότερο ως σύνηθες εργαλείο διαχειριστικού ελέγχου και προσαρμογής των προγραμμάτων.

Οι αξιολογήσεις καλύπτουν την πλειονότητα των τομέων του ΕΚΤ, ωστόσο για την εκτίμηση του αντικτύπου των διαφόρων πολιτικών απαιτούνται περισσότερες μεθοδολογικές προσπάθειες

3.21. Σκοπός της από μέρους της Επιτροπής εκ των υστέρων αξιολόγησης της περιόδου 2007-2013²⁵ ήταν η εκτίμηση του συνολικού αντικτύπου του ΕΚΤ. Ωστόσο, η αξιολόγηση αυτή δεν κατέληγε σε συμπέρασμα σχετικά με την επίτευξη των στόχων ή των τιμών-στόχου, καθώς οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν καθιστούσαν δυνατή την εξαγωγή συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων για όλη την ΕΕ. Και εμείς οι ίδιοι έχουμε αναφερθεί²⁶ σε διάφορα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τους περιορισμούς που χαρακτηρίζουν τα δεδομένα και οφείλονται στον λανθασμένο σχεδιασμό των προγραμμάτων, στον ακατάλληλο ορισμό δεικτών, στην έλλειψη στοιχείων, στην απουσία τιμών-στόχου κ.ο.κ. Η ανάλυση της αποδοτικότητας, που επιχειρούνταν στο πλαίσιο της αξιολόγησης, περιοριζόταν, σε όλα τα κράτη μέλη, στη σύγκριση του κόστους ανά συμμετέχοντα στο πλαίσιο των διαφόρων παρεμβάσεων του ΕΚΤ. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου κατέληγε στο συμπέρασμα²⁷ ότι η αξιολόγηση έπασχε από σοβαρούς περιορισμούς των δεδομένων, δεν περιείχε επαρκή ανάλυση εναλλακτικών σεναρίων και ήταν περιορισμένης εμβέλειας. Επίσης, επισήμαινε ότι αυτή δεν παρείχε αδιαμφισβήτητα στοιχεία που να οδηγούν στην εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σχετικά με τις επιδόσεις και ότι δεν συνιστούσε στέρεη βάση για τον σχεδιασμό μελλοντικών προγραμμάτων.

3.22. Το 2019, η Επιτροπή προέβη σε θεματικές αξιολογήσεις που θα χρησιμοποιούνταν για τις διαπραγματεύσεις των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027. Την περίοδο 2014-2020, τα κράτη μέλη υποχρεούνταν να πραγματοποιήσουν τουλάχιστον μία αξιολόγηση αντικτύπου για κάθε άξονα προτεραιότητας των ΕΠ τους, ενώ η Επιτροπή θα παρακολουθούσε όλα τα σχέδια

²⁵ SWD(2016) 452 final, Επιτροπή, Ex-post evaluation of the 2007-2013 ESF programmes.

²⁶ Ειδική έκθεση 16/2018, με τίτλο «Εκ των υστέρων επισκόπηση της νομοθεσίας της ΕΕ: ένα σύστημα με καλά θεμέλια αλλά και ελλείψεις», σημεία 51 έως 56.

²⁷ Επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου, γνώμη, ΓΔ Απασχόλησης – Ex-post evaluation of the ESF 2007-13, 2016.

αξιολόγησης. Οι ΓΔ REGIO και EMPL της Επιτροπής συγκρότησαν ένα κοινό γραφείο υποστήριξης, το οποίο βοήθησε με τις αξιολογήσεις. Τα κράτη μέλη σχεδίασαν 420 αξιολογήσεις στο πλαίσιο του ΕΚΤ και της ΠΑΝ και άλλες 1 519 με αντικείμενο τα πολυταμειακά προγράμματα που περιλαμβάνουν κάποιο στοιχείο συναφές με το ΕΚΤ ή την ΠΑΝ. Μέχρι τον Φεβρουάριο του 2021, είχαν ολοκληρώσει 745 αξιολογήσεις προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020²⁸. Ο μεγάλος όγκος των προβλεπόμενων αξιολογήσεων θα ολοκληρωθεί μετά το πέρας της περιόδου υλοποίησης²⁹, κυρίως λόγω της αλληλεπικάλυψης των περιόδων προγραμματισμού, ενώ για την πραγμάτωση των αποτελεσμάτων, ακόμη και των εισροών, μπορεί να χρειαστούν αρκετά χρόνια ακόμη. Κατά συνέπεια, οι αξιολογήσεις αυτές δεν θα είναι διαθέσιμες εγκαίρως, ώστε να ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027· ωστόσο, μπορεί να φανούν χρήσιμες για την ενδιάμεση επανεξέταση που θα πραγματοποιηθεί το 2025.

3.23. Το 23 % των 124 αξιολογήσεων του ΕΚΤ, της ΠΑΝ και των λοιπών πολυταμειακών προγραμμάτων που δημοσιεύθηκαν το 2018³⁰ είχε ως στόχο την αξιολόγηση των επακολούθων και των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων. Σε μελέτη του 2020, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³¹ επισήμαινε ότι σπανίως είχαν χρησιμοποιηθεί περισσότερο εξεζητημένες μέθοδοι, όπως η ανάλυση εναλλακτικών σεναρίων, οι βάσει θεωρίας προσεγγίσεις και η ανάλυση κόστους-οφέλους. Η μελέτη κατέληγε στο συμπέρασμα ότι, παρά την πρόοδο, η συνολική ποιότητα των αξιολογήσεων εξακολουθούσε να είναι μέτρια και ότι ήταν δύσκολο οι διαπιστώσεις της αξιολόγησης να ενσωματωθούν στον κύκλο της εκάστοτε πολιτικής, λόγω των αυστηρών απαιτήσεων (π.χ. ως προς τον χρονισμό ή την κάλυψη), της έλλειψης ικανοτήτων στα κράτη μέλη και της απουσίας παγιωμένης νοοτροπίας περί αξιολόγησης.

²⁸ COM (2021) 301 final, ΕΕΔΕ 2020.

²⁹ COM(2019) 627 final, Στρατηγική έκθεση του 2019 σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων.

³⁰ Final ESF Synthesis Report of Annual Implementation Reports 2018 submitted in 2019, Επιτροπή, 2020.

³¹ The Role of Evaluation in Cohesion Policy, Θεματικό Τμήμα Διαρθρωτικής Πολιτικής και Πολιτικής Συνοχής, Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2020.

3.24. Επίσης, έχουμε ήδη επισημάνει³² ότι, στις αξιολογήσεις τους, ούτε τα κράτη μέλη ούτε η Επιτροπή υποχρεούνται να εξετάζουν την οικονομία ενός προγράμματος, αρχή³³ που απαιτεί οι ενωσιακοί πόροι να διατίθενται εγκαίρως, στην κατάλληλη ποσότητα και ποιότητα και στη βέλτιστη τιμή.

Γενικά σχόλια για τις επιδόσεις του ΕΚΤ

3.25. Στο [γράφημα 3.4](#) παρατίθεται επισκόπηση των 13 κοινών δεικτών του ΕΚΤ που αναφέρει η Επιτροπή στην προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022. Ειδικές επισκοπήσεις συγκεκριμένων δεικτών παρουσιάζονται στο [γράφημα 3.5](#) έως το [γράφημα 3.7](#). Στην [έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019](#)³⁴ αναλύσαμε ορισμένες γενικές επιφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης «βρίσκεται σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα επίτευξης της επιδιωκόμενης τιμής-στόχου. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει άμεσα υπόψη κατά πόσο, ή πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΕΚΤ, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην καθορισμένη για τον εν λόγω δείκτη τιμή-στόχο είναι επαρκής. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του προγράμματος. Δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των υποκείμενων στοιχείων (την οποία, ωστόσο, εξετάζουμε στην [έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019](#)³⁵).

³² Γνώμη 1/2017 σχετικά με την πρόταση αναθεώρησης του δημοσιονομικού κανονισμού (ΕΕ C 91 της 23.3.2017), σημείο 88, στοιχείο γ), και γνώμη 6/2018 σχετικά με την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής της 29.5.2018 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων, COM(2018) 375 final, σημείο 67.

³³ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.

³⁴ Έκθεση του 2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2019, σημείο 1.24.

³⁵ Αυτόθι, σημεία 1.13-1.23.

Οι δείκτες δηλώνουν ότι τα κράτη μέλη σημειώνουν ικανοποιητική πρόοδο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου

3.26. Οι δείκτες αντικατοπτρίζουν τα στοιχεία που ανέφεραν τα κράτη μέλη στο τέλος του 2019. Θεωρούμε ότι 12 από τους 13 δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου (βλέπε το **προσάρτημα** με ανάλυση της μεθοδολογίας μας). Ωστόσο, στην προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021, για επτά δείκτες η Επιτροπή μείωσε τις τιμές-στόχο από 12,1 % έως και 52,1 % σε σύγκριση με την προηγούμενη προγραμματική δήλωση. Πράγματι, πέντε από τους εν λόγω δείκτες βρίσκονται πλέον σε καλό δρόμο απλώς και μόνο χάρη στη μείωση αυτή. Ένας δείκτης εξακολουθεί να μην εξελίσσεται καλά παρά τη μείωση. Συγκεφαλαιώνοντας, επτά από τους 13 δείκτες δεν θα βρίσκονταν σε καλό δρόμο, εάν δεν είχαν αλλάξει οι τιμές-στόχος. Σύμφωνα με την Επιτροπή, αυτή η αναθεώρηση ήταν επιβεβλημένη λόγω των μεθοδολογικών αλλαγών σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο.

Γράφημα 3.4 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΚΤ στην προγραμματική δήλωση

Στόχος (*)	Σύνολο	Εκροή			Αποτέλεσμα			Αντίκτυπος					
		Όλοι			?	Όλοι			?	Όλοι			?
ΕΣ1	2	1	—	1		1	—	1					
ΕΣ2	3	2	—	2		1	—	1					
ΕΣ3	2	1	—	1		1	—	1					
ΕΣ4	1	1	—	1									
ΕΣ5	5	2	—	2		3	—	2	—	1			
Σύνολο	13	7		7		6		5	—	1			

(*) Για τον πλήρη κατάλογο των στόχων βλέπε παράρτημα 3.1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

? Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της προγραμματικής δήλωσης για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Η Επιτροπή αποδέσμευσε το 85 % του αποθεματικού επίδοσης υπέρ των προγραμμάτων του ΕΚΤ

3.27. Η Επιτροπή ανέφερε ότι, μέχρι το τέλος του 2020, το ποσοστό επιλογής των έργων είχε αυξηθεί στο 99 %³⁶. Παρ' όλα αυτά, το ποσοστό των πληρωμών του ΕΚΤ

³⁶ COM(2021) 300.

και ο αριθμός των συμμετεχόντων για την περίοδο 2014-2020 εξακολουθούν να υστερούν σε σύγκριση με το αντίστοιχο στάδιο της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού. Από τα στοιχεία της Επιτροπής³⁷ προέκυψε ποσοστό απορρόφησης (ήτοι πραγματοποιηθείσες ενδιάμεσες πληρωμές έναντι διατεθέντων πόρων για την περίοδο 2014-2020) 43 %, το οποίο ήταν χαμηλότερο κατά 13 εκατοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο της περιόδου 2007-2013. Ένας από τους βασικούς λόγους ήταν το χαμηλότερο επίπεδο δαπανών που δήλωσαν οι τελικοί δικαιούχοι. Το 2020³⁸, η ΓΔ EMPL ανέφερε ότι, συνολικά, το 86 % των ΕΠ που εξέτασε είχαν καλές ή αποδεκτές επιδόσεις, ωστόσο οι επιδόσεις του 25 % αυτών δεν ήταν καθόλου καλές ή ήταν χειρότερες από την άποψη τόσο του αριθμού των πράξεων που είχαν επιλεγεί όσο και του όγκου των επιλέξιμων δαπανών που είχαν δηλωθεί.

3.28. Το 2020, η Επιτροπή ανέφερε³⁹ ότι τα τρία τέταρτα των προτεραιοτήτων των προγραμμάτων του ΕΚΤ είχαν επιτύχει τα ορόσημά τους. Βάσει της διαπίστωσης αυτής, αποδέσμευσε το 85 % των 5 δισεκατομμυρίων ευρώ, που αποτελούσαν το αποθεματικό επίδοσης του ΕΚΤ για την περίοδο 2014-2020.

3.29. Ωστόσο, δεδομένων των μειώσεων στα ορόσημα και στις τιμές-στόχο κατά τα προ της επισκόπησης των επιδόσεων έτη (βλέπε σημεία **3.19** και **3.26**), σε συνδυασμό με τις αδυναμίες των δεικτών αποτελέσματος (βλέπε σημείο **3.18**), δεν θεωρούμε ότι αυτό αποτελεί πειστική απόδειξη των ικανοποιητικών επιδόσεων των προγραμμάτων.

Η πρόταση για το ΕΚΤ+ για την περίοδο 2021-2027 αποσκοπεί σε περαιτέρω απλούστευση και συνεργίες

3.30. Οι μακροοικονομικές επιπτώσεις των τρεχουσών επενδύσεων στο πλαίσιο του ΕΚΤ για την περίοδο 2014-2020, οι οποίες εκτιμήθηκαν βάσει του μοντέλου Rhomolo του Κοινού Κέντρου Ερευνών⁴⁰, υποδήλωναν σταθερά θετική επίπτωση

³⁷ Αυτόθι

³⁸ ΓΔ EMPL, Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2020, 2021.

³⁹ Υπολογισμοί βάσει της ειδικής έκθεσης 24/2021, με τίτλο «Χρηματοδότηση βάσει επιδόσεων στην πολιτική συνοχής: παρά τις ευγενείς φιλοδοξίες, την περίοδο 2014-2020 δεν είχαν εξαλειφθεί τα εμπόδια», γράφημα 6 των προκαταρκτικών παρατηρήσεων.

⁴⁰ SWD(2018) 289 final.

0,1 % (ήτοι περί τα 13 δισεκατομμύρια ευρώ) στο συγκεντρωτικό ΑΕΠ της ΕΕ των 28 για το 2024, και 0,15 % (ήτοι περί τα 25 δισεκατομμύρια ευρώ) μέχρι το 2030.

3.31. Τόσο η εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΕΚΤ όσο και οι τέσσερις θεματικές αξιολογήσεις κατά την περίοδο 2014-2020 υποδηλώνουν όλες την ανάγκη απλούστευσης του χρηματοδοτικού περιβάλλοντος και του τρόπου εκτέλεσης του ταμείου⁴¹. Την περίοδο 2014-2020, τους στόχους του ΕΚΤ και της ΠΑΝ (βλέπε [γράφημα 3.3](#)) επιδίωκαν εν μέρει και άλλα ταμεία (κυρίως το ΤΕΒΑ, το πρόγραμμα της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία και το πρόγραμμα της ΕΕ για την υγεία). Οι διαφορές στους κανόνες που διέπουν τη χρήση αυτών των ταμείων δημιούργησαν κινδύνους αλληλεπικάλυψης και περιορισμού των συνεργιών. Προς αντιμετώπισή τους, η Επιτροπή πρότεινε, για την περίοδο 2021-2027, τη συγχώνευση όλων των συναφών ταμείων σε ένα ενιαίο πρόγραμμα, το ΕΚΤ+, εξορθολογίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη χρηματοδοτική προσέγγιση και ενισχύοντας τις συνεργίες⁴².

3.32. Την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης χρηματοδοτικής προσέγγισης υποστήριξε ακαδημαϊκή επισκόπηση του 2009⁴³, σύμφωνα με την οποία υπήρχαν διαφορές στα αποτελέσματα μεταξύ χωρών και περιφερειών της ΕΕ. Μια άλλη μελέτη⁴⁴ τόνιζε την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης της ανάλυσης των παραγόντων που καθορίζουν την επιτυχία και την αποτυχία μιας πολιτικής, και σαφούς προσδιορισμού των καθαρών επιπτώσεών της, με τη σύγκριση των πραγματικών αποτελεσμάτων με το πώς θα είχαν εξελιχθεί τα πράγματα για τους δικαιούχους απουσία παρέμβασης.

3.33. Τέλος, μελέτη⁴⁵ για τη χαρτογράφηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, υπογράμμισε το περιθώριο που υπάρχει για στενότερη εναρμόνιση της υλοποίησης των προγραμμάτων στα κράτη μέλη. Παραδείγματος χάριν, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις διατυπώνονται συχνά κατά τρόπο γενικόλογο, χωρίς τιμές-στόχο και ορόσημα σε επίπεδο

⁴¹ Βλέπε επίσης SWD(2018) 289 final και COM(2021) 300.

⁴² SWD(2018) 289 final.

⁴³ Darvas, Z. et al, 2019, How to improve European Union cohesion policy for the next decade, Bruegel, Policy Contribution, τεύχος 8, Μάιος 2019.

⁴⁴ Crescenzi, R., Giua M., 2017, Different approaches to the analysis of EU Cohesion Policy, Leveraging complementarities for evidence-based policy learning, EU cohesion policy, edited by Bachtler, J. et al, Routledge, Oxon.

⁴⁵ Ciffolilli, A. et al, 2018, Support of ESI Funds to the implementation of the Country Specific Recommendations and to structural reforms in Member States, δημοσιευθείσα από τη ΓΔ EMPL.

υλοποίησης, ενώ η συμβολή των ΕΠ δεν παρακολουθείται συστηματικά. Εντούτοις, στη μελέτη επισημειώθηκαν επίσης ότι οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες και η δημιουργία διοικητικών ικανοτήτων που χρηματοδοτήθηκαν από τα ΕΔΕΤ είχαν λειτουργήσει ως έναυσμα για διαρθρωτικές αλλαγές.

Απασχόληση, κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και νέοι ΕΕΑΚ

3.34. Ένας από τους στόχους του ΕΚΤ είναι η προαγωγή της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού. Αυτό συμβάλλει στην επίτευξη της πρωταρχικής τιμής-στόχου που έχει καθοριστεί στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών σε τουλάχιστον 75 % μέχρι το 2020.

3.35. Στο [γράφημα 3.5](#) παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών που περιέχονται στις προγραμματικές δηλώσεις και αφορούν τον στόχο για την απασχόληση και δύο ΕΣ του ΕΚΤ και της ΠΑΝ: α) προαγωγή της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και β) προώθηση της ειδικής στήριξης σε νέους ΕΕΑΚ.

3.36. Αφού αξιολογήσαμε τα στοιχεία που αναφέρονταν στην προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, θεωρούμε ότι έξι από τους επτά δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των καθορισμένων τιμών-στόχου.

3.37. Στην περίπτωση των τεσσάρων δεικτών της ΠΑΝ, οι τιμές-στόχος καθορίστηκαν αρχικά για το 2018, ωστόσο στη συνέχεια μετατέθηκαν για το 2020 και συνδυάστηκαν με διαδοχικές προσαυξήσεις της χρηματοδότησης και παράταση της περιόδου προγραμματισμού. Χωρίς αυτή την αναπροσαρμογή, οι εν λόγω δείκτες της ΠΑΝ δεν θα βρίσκονταν σε καλό δρόμο.

Γράφημα 3.5 α – Επισκόπηση των δεικτών που αφορούν την απασχόληση

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	1		2
Όχι				
Δεν είναι σαφές				
ΣΥΝΟΛΟ	1	1		2

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης		Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Συμμετέχοντες ωφελούμενοι από το ΕΚΤ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου	Εκροή	<p>81 % (2019)</p> <p>Ορόσημο 84 % (2018)</p>
Συμμετέχοντες (άνεργοι ή ανενεργοί) που εργάζονται αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αποτέλεσμα	<p>92 % (2019)</p> <p>Ορόσημο 100 % (2018)</p>

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβανομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Για λεπτομερή ανάλυση της εν προκειμένω επισκόπησης και της μεθοδολογίας μας, βλέπε προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της προγραμματικής δήλωσης για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Γράφημα 3.5 β – Επισκόπηση των δεικτών που αφορούν τους νέους ΕΕΑΚ

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	2	2		4
Όχι		1		1
Δεν είναι σαφές				
ΣΥΝΟΛΟ	2	3		5

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης		Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Συμμετέχοντες 15-24 ετών ωφελούμενοι από το ΕΚΤ	Εκροή	 81 % (2019) Ορόσημο 76 % (2018)
Άνεργοι συμμετέχοντες που ολοκληρώνουν την υποστηριζόμενη από την ΠΑΝ παρέμβαση	Εκροή	 80 % (2019) Ορόσημο 36 % (2016)
Άνεργοι συμμετέχοντες που βρίσκονται σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν ή που εργάζονται αμέσως μετά την αποχώρησή τους από την υποστηριζόμενη από την ΠΑΝ παρέμβαση	Αποτέλεσμα	 100 % (2019) Ορόσημο 32 % (2016)
Άνεργοι συμμετέχοντες, εκτός εκπαίδευσης ή κατάρτισης, που ολοκληρώνουν την υποστηριζόμενη από την ΠΑΝ παρέμβαση	Αποτέλεσμα	 68 % (2019) Ορόσημο 41 % (2016)
Άνεργοι συμμετέχοντες που βρίσκονται σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν ή που εργάζονται αμέσως μετά την αποχώρησή τους από την υποστηριζόμενη από την ΠΑΝ παρέμβαση	Αποτέλεσμα	 94 % (2019) Ορόσημο 41 % (2016)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Για λεπτομερή ανάλυση της εν προκειμένω επισκόπησης και της μεθοδολογίας μας, βλέπε προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της προγραμματικής δήλωσης για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Η υλοποίηση είναι βραδύτερη από την αρχικώς προβλεπόμενη, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών

3.38. Την περίοδο 2014-2020, τα κεφάλαια του ΕΚΤ και οι εθνικοί πόροι που διατέθηκαν για τον στόχο της απασχόλησης ανήλθαν σε 39,8 δισεκατομμύρια. Στο τέλος του 2019, είχε δεσμευθεί το 83 % των κεφαλαίων αυτών⁴⁶. Σύμφωνα με την πλατφόρμα Open Data⁴⁷, τον Ιούνιο του 2021, τα κράτη μέλη είχαν δαπανήσει κατά μέσο όρο το 54 % της διαθέσιμης χρηματοδότησης, με επιμέρους ποσοστά που κυμαίνονταν από 24 % στη Μάλτα έως 90 % στην Κύπρο.

3.39. Στο τέλος του 2019, τα κεφάλαια της ΠΑΝ και οι εθνικοί πόροι ανέρχονταν σε 10,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Όλα τα κράτη μέλη, πλην οκτώ, είχαν δεσμεύσει πλήρως το σύνολο των διατιθέμενων πόρων⁴⁸. Σύμφωνα με την πλατφόρμα Open Data⁴⁹, τον Ιούνιο του 2021, τα κράτη μέλη είχαν δαπανήσει κατά μέσο όρο το 66 % της διαθέσιμης χρηματοδότησης, με επιμέρους ποσοστά που κυμαίνονταν από 2 % στη Ρουμανία έως 100 % στη Λετονία και στη Λιθουανία.

3.40. Τον Απρίλιο του 2020, μελέτη της Επιτροπής⁵⁰ επιβεβαίωσε ότι η υλοποίηση της ΠΑΝ προχωρούσε μεν, αλλά με ρυθμούς βραδύτερους από ό,τι προβλεπόταν αρχικώς. Η ΠΑΝ σχεδιάστηκε ως ένα μέσο έκτακτης απόκρισης στο πρόβλημα της ανεργίας των νέων και στοχεύει σε επιμέρους άτομα, ενώ το ΕΚΤ μπορεί επίσης να συμβάλλει σε διαρθρωτικά μέτρα, όπως οι θεσμικές ικανότητες και η υποστήριξη συστημάτων (βλέπε επίσης σημείο **3.37**).

⁴⁶ Final ESF Synthesis Report of Annual Implementation Reports 2018 submitted in 2019, Επιτροπή, 2020.

⁴⁷ Πλατφόρμα Open Data, τελευταία επικαιροποίηση της Επιτροπής στις 6.6.2021, εξαγωγή δεδομένων στις 29.6.2021.

⁴⁸ Final ESF Synthesis Report of Annual Implementation Reports 2018 submitted in 2019, Επιτροπή, 2020.

⁴⁹ Πλατφόρμα Open Data, τελευταία επικαιροποίηση της Επιτροπής στις 6.6.2021, εξαγωγή δεδομένων στις 29.6.2021.

⁵⁰ Study on the Evaluation of ESF Support to Youth Employment, Final Report, Επιτροπή, 2020.

3.41. Η Επιτροπή⁵¹ και τα κράτη μέλη⁵² έχουν αναφέρει ότι η βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, οι απαιτήσεις προγραμματισμού και παρακολούθησης, ο διοικητικός φόρτος των δικαιούχων και οι περιορισμένες διοικητικές ικανότητες είναι στοιχεία που έχουν όλα επηρεάσει την υλοποίηση των πράξεων της ΠΑΝ. Ομοίως, και εμείς έχουμε αναφέρει⁵³ ότι οι ελλείψεις διοικητικές ρυθμίσεις και μηχανισμοί παρακολούθησης των κρατών μελών έχουν επηρεάσει αρνητικά την υλοποίηση της ΠΑΝ.

Τα ποσοστά απασχόλησης έχουν μεν αυξηθεί, ωστόσο, κυρίως λόγω της πανδημίας COVID-19, εξακολουθούν να υστερούν σε σχέση με την τιμή-στόχο που καθορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»

3.42. Σε προηγούμενη έκθεσή μας⁵⁴, επισημαίναμε ότι η πρόοδος ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου σχετικά με την απασχόληση που καθορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» ήταν θετική και ότι είναι πολύ πιθανόν να επιτευχθεί πλήρως. Ωστόσο, κυρίως λόγω της πανδημίας, αυτό δεν συνέβη τελικά.

Σύμφωνα με τη Eurostat, το 2019 το ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ των 27 για την ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών κατέγραψε την υψηλότερη τιμή του (73,1 %) από την έναρξη της εφαρμογής της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» το 2010⁵⁵. Η τιμή αυτή μειώθηκε ελαφρώς στο 72,4 % το επόμενο έτος⁵⁶, υπολειπόμενη της τιμής-στόχου του 75 % που οριζόταν στη στρατηγική. Η Επιτροπή διαπίστωσε⁵⁷ σαφείς διαφορές

⁵¹ Study for the evaluation of ESF Support to Employment and Labour Mobility, Final Report, Επιτροπή, 2020.

⁵² Final ESF synthesis report of annual implementation reports 2018, submitted 2019, Επιτροπή.

⁵³ Ειδική έκθεση 5/2017, με τίτλο «Ανεργία των νέων: άλλαξε η κατάσταση με τις πολιτικές της ΕΕ; Αξιολόγηση των εγγυήσεων για τη νεολαία και της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων», σημεία 139, 145 και 179.

⁵⁴ Ειδική έκθεση 16/2020, με τίτλο «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο – Οι συστάσεις ανά χώρα καλύπτουν μεν σημαντικά ζητήματα, χρήζουν δε καλύτερης υλοποίησης», σημείο 21.

⁵⁵ Eurostat, News release 64/2020, Επιτροπή.

⁵⁶ Employment and Social Developments in Europe, τρίμηνη επιθεώρηση, Μάρτιος 2021, Επιτροπή.

⁵⁷ ΓΔ EMPL, Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2020, Επιτροπή, 2021.

στα ποσοστά απασχόλησης για τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα μεταξύ των κρατών μελών, τα οποία κυμαίνονταν από 80,4 % στη Σουηδία έως 61,2 % στην Ελλάδα.

3.43. Η ανισότητα μεταξύ των φύλων όσον αφορά την απασχόληση έχει μειωθεί την τελευταία δεκαετία, καθώς αυξήθηκε ο αριθμός των γυναικών που εισήλθαν στην αγορά εργασίας⁵⁸: η διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών μειώθηκε από 13,5 % το 2010 σε 11,3 % το 2021. Το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης των γυναικών καταγράφηκε στη Σουηδία (78,3 %) και τα χαμηλότερα στην Ιταλία (52,7 %) και στην Ελλάδα (51,8 %)⁵⁹.

3.44. Η Επιτροπή ανέφερε ότι, αντιμέτωπα με υψηλά επίπεδα ανεργίας κατά την έναρξη της περιόδου, τα κράτη μέλη επικεντρώθηκαν στις συνηθέστερες και ευρύτερες ανάγκες⁶⁰. Η χρηματοδότηση που διατέθηκε σε άλλα διαρθρωτικά μέτρα, όπως η ισότητα των φύλων, η ενεργός γήρανση και ο εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας, ήταν ανεπαρκής (5 %, 2 % και 3 % αντίστοιχα) και ο ρυθμός υλοποίησης αργός. Η μελέτη κατέληγε ότι η εστίαση σε αυτές τις επενδυτικές προτεραιότητες ήταν εξαιρετικά μικρή, λαμβανομένων υπόψη των προκλήσεων που έπρεπε να αντιμετωπιστούν.

3.45. Από ανάλυση των στοιχείων που ανέφεραν τα κράτη μέλη⁶¹ προέκυψε η ακόλουθη κατανομή βάσει της κατάστασης των συμμετεχόντων στις πράξεις του ΕΚΤ που αφορούσαν την απασχόληση: άνεργοι 40 %, απασχολούμενοι 26 %, μακροχρόνια άνεργοι 22 % και ανενεργοί 12 %. Ως εκ τούτου, η υψηλότερη συμμετοχή ήταν αυτή των ατόμων, ενεργών ή ανέργων, που βρίσκονταν εγγύτερα στην αγορά εργασίας.

⁵⁸ Employment and Social Developments in Europe, τρίμηνη επιθεώρηση, Σεπτέμβριος 2021, Επιτροπή.

⁵⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_-_annual_statistics#Female_employment_rate_increases_over_time. Εξαγωγή στοιχείων στις 25.6.2021, Επιτροπή.

⁶⁰ Study for the evaluation of ESF Support to Employment and Labour Mobility, Final Report, Επιτροπή, 2020.

⁶¹ Στοιχεία που ανέφεραν τα κράτη μέλη στην ετήσια έκθεση υλοποίησης για το 2019. Εξαγωγή της έκθεσης μέσω Launchpad τον Απρίλιο του 2021, Επιτροπή.

3.46. Το 2020, περί το 33 % των ανέργων στην ΕΕ ήταν μακροχρόνια άνεργοι⁶². Το 2016, το Συμβούλιο συνέστησε⁶³ να παρέχονται στους εγγεγραμμένους μακροχρόνια ανέργους εξατομικευμένες αναλυτικές αξιολογήσεις και καθοδήγηση, πριν αυτοί συμπληρώσουν 18μηνο εκτός εργασίας. Το 2019, η Επιτροπή ανέφερε⁶⁴ ότι τα κράτη μέλη είχαν εισαγάγει μέτρα προς εφαρμογή της σύστασης αυτής, αλλά ότι ήταν ακόμη πολύ νωρίς για να εκτιμηθεί ο πλήρης αντίκτυπός τους. Συγχρόνως, παρά τη βελτίωση των ποσοστών απασχόλησης, τα ποσοστά εύρεσης εργασίας για τους μακροχρόνια ανέργους εξακολούθησαν να είναι χαμηλά. Επί του παρόντος, διενεργούμε έλεγχο με θέμα τη μακροχρόνια ανεργία, του οποίου τα αποτελέσματα προβλέπεται να δημοσιεύσουμε περί τα τέλη του 2021.

Το ποσοστό των ΕΕΑΚ έχει μεν μειωθεί, ωστόσο στις πράξεις της ΠΑΝ συμμετέχουν περισσότερο όσοι βρίσκονται εγγύτερα στην αγορά εργασίας

3.47. Σε μελέτη της Επιτροπής του 2020⁶⁵ επισημαινόταν ότι, μεταξύ 2014 και 2018, το ποσοστό των ΕΕΑΚ (ήτοι το μερίδιο των ανέργων και ανενεργών ΕΕΑΚ στον πληθυσμό των νέων) στην ΕΕ μειώθηκε από 12,5 % σε 10,4 %. Ωστόσο, το ποσοστό των ανενεργών ΕΕΑΚ παρέμεινε σταθερά στο 6 %. Αυτό αναδεικνύει τη δυσκολία να προσεγγιστεί και να κινητοποιηθεί αυτό το τμήμα του πληθυσμού των ΕΕΑΚ. Στο παρελθόν, έχουμε αναφερθεί⁶⁶ στα κράτη μέλη που δεν ανέπτυξαν κατάλληλες στρατηγικές με σαφή ορόσημα και στόχους όσον αφορά την προσέγγιση όλων των ΕΕΑΚ. Επιπλέον, ο σχεδιασμός των ΕΠ της ΠΑΝ έχει αποδυναμωθεί λόγω των ελλειπών στοιχείων σχετικά με τον πληθυσμό των ΕΕΑΚ, με συνέπεια το ενδεχόμενο τα ΕΠ να μην καθορίζουν ποιες ομάδες-στόχος έχουν τις μεγαλύτερες ανάγκες ή να μην διευκρινίζουν γιατί τα μέτρα που προτείνουν είναι τα πλέον ενδεδειγμένα.

⁶² Employment and Social Developments in Europe, τρίμηνη επιθεώρηση, Μάρτιος 2021, Επιτροπή.

⁶³ Σύσταση του Συμβουλίου, 2016/C 67/01, για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας.

⁶⁴ COM(2019) 169 final, έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, «Η αξιολόγηση της σύστασης του Συμβουλίου για την ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας».

⁶⁵ Study on the Evaluation of ESF Support to Youth Employment, Final Report, Επιτροπή, 202.

⁶⁶ Ειδική έκθεση 5/2017, σημεία 61-72, 109 και 165.

3.48. Το 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε μια νέα σύσταση σχετικά με τις εγγυήσεις για τη νεολαία⁶⁷, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους να προσεγγίσουν τους νέους όλης της ΕΕ, μέσω βελτιωμένων συστημάτων ιχνηλάτησης και έγκαιρης προειδοποίησης, και να βελτιώσουν την ποιότητα των προσφορών.

Η προσθετικότητα και η εστίαση στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού αποτελούν τις αναδυόμενες προκλήσεις

3.49. Το 2020, δύο μελέτες της Επιτροπής⁶⁸ κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι η χρηματοδότηση που παρείχαν το ΕΚΤ και η ΠΑΝ προσέφερε σημαντική προστιθέμενη αξία. Ωστόσο, στην έκθεσή μας σχετικά με τις εγγυήσεις για τη νεολαία και την ΠΑΝ, αναφέραμε⁶⁹ ότι είναι υπαρκτός ο κίνδυνος οι πόροι των ΠΑΝ/ΕΚΤ να μην έχουν ως αποτέλεσμα την καθαρή αύξηση της χρηματοδότησης που διατίθεται για τους ΕΕΑΚ, καθώς ορισμένες πράξεις, που άλλοτε χρηματοδοτούνταν από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, τώρα θα χρηματοδοτούνταν από την ΕΕ. Στις προαναφερόμενες μελέτες της Επιτροπής εκφράζονται παρόμοιοι προβληματισμοί σχετικά με την προσθετικότητα, λόγω της υπερβολικής εξάρτησης από τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ.

3.50. Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής του 2020 σχετικά με την κινητικότητα εντός της ΕΕ⁷⁰ κατέληγε στη διαπίστωση ότι η κινητικότητα εντός της ΕΕ των 27 εξακολουθούσε να αυξάνεται με ρυθμό 3 % (περίπου με τον ίδιο ρυθμό με εκείνον της περιόδου 2014-2018). Ωστόσο, έχουμε επισημάνει⁷¹ ότι ο προγραμματισμός των δράσεων που αφορούσαν την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στο πλαίσιο του ΕΚΤ δεν αποτελεί κατ' ανάγκη προτεραιότητα για τα κράτη μέλη. Αυτό επιβεβαιώθηκε

⁶⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, 2020/C 372/01, για μια γέφυρα προς την απασχόληση – ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22.4.2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία.

⁶⁸ Study for the evaluation of ESF Support to Employment and Labour Mobility, Final Report, Επιτροπή, 2020, και Study on the Evaluation of ESF Support to Youth Employment, Επιτροπή, 2020.

⁶⁹ Ειδική έκθεση 5/2017, σημείο 176.

⁷⁰ The Annual Report 2020 on EU intra-mobility, Επιτροπή, 2021.

⁷¹ Ειδική έκθεση 6/2018, με τίτλο «Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – εγγυημένη ως θεμελιώδης ελευθερία, αλλά η κινητικότητα των εργαζομένων μπορεί να ωφεληθεί από την καλύτερη στόχευση των πόρων της ΕΕ», σημείο 42.

πρόσφατα από μελέτη της Επιτροπής⁷², στην οποία καταγράφονταν χαμηλές δαπάνες από το ΕΚΤ για τη γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και ελάχιστα αποδεικτικά στοιχεία λόγω απουσίας ειδικών δεικτών.

Φτώχεια και κοινωνική ένταξη

3.51. Το ΕΚΤ έρχεται επίσης να συμπληρώσει τις εθνικές προσπάθειες για την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μείωση της φτώχειας. Το ταμείο προάγει την κοινωνική ένταξη και καταπολεμά τη φτώχεια και τις διακρίσεις εστιάζοντας σε διάφορες ομάδες, όπως οι χαμηλής ειδίκευσης ενήλικες, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, οι περιθωριοποιημένες κοινότητες και τα άτομα από περιβάλλον μεταναστών ή αλλοδαπών. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η επάρκεια των διαθέσιμων πόρων, ο κανονισμός του ΕΚΤ απαιτεί από τα κράτη μέλη να διαθέσουν τουλάχιστον το 20 % της συνολικής χρηματοδότησης του ΕΚΤ σε αυτό τον θεματικό στόχο.

3.52. Στο [γράφημα 3.6](#) παρέχεται επισκόπηση των δεικτών που αναφέρονται για τον συγκεκριμένο ειδικό στόχο στην προγραμματική δήλωση της Επιτροπής για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022. Έχοντας αξιολογήσει την προγραμματική δήλωση, θεωρούμε ότι και οι τρεις δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των αντίστοιχων τιμών-στόχου.

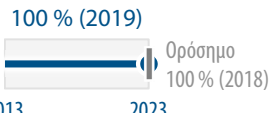

⁷² Study for the evaluation of ESF Support to Employment and Labour Mobility, Επιτροπή, 2020.

Γράφημα 3.6 – Επισκόπηση των δεικτών που αφορούν τη φτώχεια και την κοινωνική ένταξη

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι 	 2	 1		 3
Όχι 				
Δεν είναι σαφές ?				
ΣΥΝΟΛΟ	2	1		3

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης		Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Συμμετέχοντες που ανήκουν σε ομάδα μειονεκτούντων ατόμων που ωφελούνται από το ΕΚΤ	Εκροή	 123 ≈
Ανεργοί συμμετέχοντες που αναζητούν εργασία αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αποτέλεσμα	 123 Απουσία τιμής βάσης ≈
Συμμετέχοντες άνω των 54 ετών	Εκροή	 123 Τιμή-στόχος χαμηλότερη της τιμής βάσης ≈

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Για λεπτομερή ανάλυση της εν προκειμένω επισκόπησης και της μεθοδολογίας μας, βλπε προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της προγραμματικής δήλωσης για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Είναι απίθανο να επιτευχθεί η τιμή-στόχος για τη μείωση της φτώχειας που ορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»

3.53. Τα κεφάλαια του ΕΚΤ και οι εθνικοί πόροι⁷³ που διατίθενται στον τομέα αυτό ανέρχονται σε 33,3 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί περίπου στο 27 % του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΚΤ και υπερβαίνει κατά πολύ το 20 % που απαιτεί ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων.

3.54. Σε έκθεσή μας του 2020, καταλήγαμε στο συμπέρασμα⁷⁴ ότι ήταν απίθανο να επιτευχθεί η τιμή-στόχος που ορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για απαλλαγή 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, που ανάγονται προ της κρίσης της COVID-19⁷⁵, βάσει της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» 104 εκατομμύρια άνθρωποι αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ των 27 (περιλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου και εξαιρούμενης της Κροατίας). Δεδομένου του κινδύνου των οικονομικών επιπτώσεων λόγω της πανδημίας, η Επιτροπή αναμένει⁷⁶ να αυξηθεί μάλλον εκ νέου, παρά να συνεχίσει να μειώνεται, ο αριθμός των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και να μην επιτευχθεί η τιμή-στόχος που θέτει η στρατηγική «Ευρώπη 2020»⁷⁷.

Οι περιορισμοί στα διαθέσιμα δεδομένα παρακολούθησης επηρεάζουν την εκτίμηση των επιπτώσεων της πολιτικής σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχο

3.55. Η παρακολούθηση του ΕΚΤ επικεντρώνεται στα βασικά επακόλουθα της σχετικής πολιτικής. Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης που διατέθηκε από το ΕΚΤ την περίοδο 2014-2020 σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχο είναι δύσκολη λόγω της έλλειψης δεδομένων παρακολούθησης, όπως επισημαίνεται σε μια σειρά δικών μας εκθέσεων (βλέπε [πλαίσιο 3.1](#)), καθώς και σε διάφορες αξιολογήσεις

⁷³ Final ESF synthesis report of annual implementation reports 2019, submitted 2020, Επιτροπή, 2021.

⁷⁴ Ειδική έκθεση 20/2020, με τίτλο «Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας – Ανάγκη για καλύτερη στόχευση της στήριξης της Επιτροπής», σημεία 48 έως 50.

⁷⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ILC_PEPS01

⁷⁶ Final ESF synthesis report of annual implementation reports 2019, submitted 2020, Επιτροπή, 2021.

⁷⁷ ΓΔ EMPL, Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2020, Επιτροπή, 2021.

της Επιτροπής⁷⁸. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα περισσότερα μέτρα έχουν ευρύ πεδίο εφαρμογής (υπό την έννοια ότι οι συμμετέχοντες μπορούν να ανήκουν σε διαφορετικές ομάδες μειονεκτούντων ατόμων) και δεν υπάρχει νομική απαίτηση για διάκριση των αποτελεσμάτων βάσει των κύριων χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων. Παραδείγματος χάριν, στο πλαίσιο του ΕΚΤ και της ΠΑΝ οι Ρομά και οι μετανάστες περιλαμβάνονται στην ομάδα-στόχο «μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες» (για την υποβολή στοιχείων σχετικά με τις εκροές) καθώς και στην ομάδα «μειονεκτούντες συμμετέχοντες» (για την υποβολή στοιχείων σχετικά με τα αποτελέσματα). Ως εκ τούτου, οι διαθέσιμοι δείκτες δεν μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα επακόλουθα των μέτρων συγκεκριμένα για τους Ρομά ή τους μετανάστες.

Πλαίσιο 3.1

Περιορισμοί που έχει αναφέρει το ΕΕΣ ως προς τη διαθεσιμότητα δεδομένων παρακολούθησης σχετικά με τη μείωση της φτώχειας

- Οι δαπάνες σχετικά με την ενσωμάτωση των μεταναστών ήταν άγνωστες λόγω της μη καταγραφής των συγκεκριμένων στοιχείων. Το νομοθετικό πλαίσιο του ΕΚΤ για την περίοδο 2014-2020 δεν υποχρέωνε τα κράτη μέλη να παρακολουθούν συγκεκριμένα τα επακόλουθα (αποτελέσματα και αντίκτυπο) των μέτρων ενσωμάτωσης των μεταναστών⁷⁹.
- Στις στρατηγικές ενσωμάτωσης των Ρομά σε πολλά κράτη μέλη δεν διευκρινιζόταν το ύψος της εθνικής και της ενωσιακής χρηματοδοτικής στήριξης που θα διετίθετο σε μέτρα υποστήριξης της ένταξης αυτής της ομάδας-στόχου. Διαπιστώσαμε ότι η παρακολούθηση της προόδου που σημείωναν τα συγκεκριμένα έργα ενσωμάτωσης δεν ήταν εύκολη υπόθεση, κυρίως λόγω προβλημάτων με τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων⁸⁰.

⁷⁸ Study supporting the 2020 evaluation of promoting social inclusion, combatting poverty and any discrimination by the European Social Fund (TO9), Επιτροπή, 2020, καθώς και SWD(2016) 452 final και ESF Performance and thematic reports: The ESF support to social innovation, Επιτροπή, 2018.

⁷⁹ Ενημερωτικό έγγραφο 4/2018, με τίτλο «Η ενσωμάτωση των μεταναστών από χώρες εκτός της ΕΕ», σημείο 46.

⁸⁰ Ειδική έκθεση 14/2016, με τίτλο «Πρωτοβουλίες πολιτικής της ΕΕ και η χρηματοδοτική στήριξη της για την ένταξη των Ρομά: πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος την

- Η παρακολούθηση της επιτυχίας των μέτρων κοινωνικής ένταξης ήταν αδύνατη λόγω έλλειψης ποσοτικών στοιχείων, με συνέπεια να μην μπορεί να μετρηθεί η συμβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης στην κοινωνική ένταξη των απόρων⁸¹.
- Καθώς, την περίοδο 2014-2020, δεν υπήρχε ειδική επενδυτική προτεραιότητα ή αντίστοιχος δείκτης σχετικά με την παιδική φτώχεια, η Επιτροπή δεν διέθετε πληροφορίες σχετικά με τον βαθμό στον οποίο τα κεφάλαια της ΕΕ χρησιμοποιούνταν για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας ή σχετικά με το τι είχε επιτευχθεί στον τομέα αυτό⁸². Για την περίοδο 2021-2027, ο κανονισμός για το ΕΚΤ+ ορίζει ότι σε εθνικό επίπεδο προβλέπονται οι πόροι που είναι αναγκαίοι για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

3.56. Σε μελέτη του 2019, η Επιτροπή⁸³ επισήμαινε ότι τα δεδομένα παρακολούθησης της κοινωνικής ένταξης που διέθεταν τα διάφορα κράτη μέλη χαρακτηρίζονταν από ασυνέπεια. Επιπλέον, οι κοινοί δείκτες αποτελέσματος του ΕΚΤ εστίαζαν περισσότερο σε «συγκεκριμένα» επακόλουθα ως προς την απασχόληση, όπως η αναζήτηση εργασίας ή η απόκτηση νέων προσόντων, παρά σε «λιγότερο τεχνικά», όπως η υπέρβαση των μειονεκτημάτων, η βελτίωση της ευημερίας, οι αλλαγές συμπεριφοράς ή ο μεγαλύτερος ζήλος. Τα λιγότερο τεχνικά επακόλουθα, μολονότι είναι δύσκολο να τυποποιηθούν και είναι κυρίως ποιοτικά, είναι επίσης πολύ σημαντικά για την παρακολούθηση των πράξεων κοινωνικής ένταξης. Τέλος, κατ' εφαρμογή σύστασης περιλαμβανόμενης στην εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΕΚΤ για την περίοδο 2007-2013⁸⁴, η Επιτροπή εισήγαγε τέσσερις περισσότερο μακροπρόθεσμους κοινούς δείκτες αποτελέσματος που μετρούσαν τα αποτελέσματα έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης (π.χ. συμμετέχοντες των οποίων η κατάσταση στην αγορά εργασίας έχει βελτιωθεί μετά από έξι μήνες).

τελευταία δεκαετία, αλλά απαιτούνται περαιτέρω επιτόπιες προσπάθειες», σημεία 45, 51 και 133.

⁸¹ Ειδική έκθεση 5/2019, με τίτλο «ΤΕΒΑ-Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους: πολύτιμη η στήριξή του, αλλά η συμβολή του στη μείωση της φτώχειας δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη», σημεία 56 και 60.

⁸² Ειδική έκθεση 20/2020, με τίτλο «Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας – Ανάγκη για καλύτερη στόχευση της στήριξης της Επιτροπής», σημεία 71 έως 74.

⁸³ Study (TO9), Επιτροπή, 2020.

⁸⁴ SWD(2016) 452 final.

Μολονότι τα μέτρα κοινωνικής ένταξης του ΕΚΤ είναι ευθυγραμμισμένα με το πλαίσιο πολιτικής, η συμπληρωματικότητα των ταμείων, η στόχευση και η βιωσιμότητα εξακολουθούν να είναι προβληματικές

3.57. Τα χρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ μέτρα κοινωνικής ένταξης στα κράτη μέλη είναι ευθυγραμμισμένα τόσο με το συνολικό πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ όσο και με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις⁸⁵. Εντούτοις, η Επιτροπή έχει επιβεβαιώσει προβλήματα που και εμείς έχουμε επισημάνει και τα οποία αφορούν τις συνεργίες⁸⁶ και τον κίνδυνο αλληλεπικάλυψης με άλλα ταμεία της ΕΕ⁸⁷.

3.58. Η εστίαση στους απόρους εξακολουθεί να συνιστά μείζονα πρόκληση. Στην αξιολόγησή της του 2020⁸⁸ η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι τα διάφορα στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης από το ΕΚΤ φθάνει έως τους πλέον ευάλωτους πληθυσμούς αλληλοαναιρούνται. Επίσης, τόνιζε τον κίνδυνο τα προγράμματα να εστιάζουν κυρίως στους λιγότερο ευάλωτους, επειδή οι ανάγκες τους είναι λιγότερο σύνθετες. Στην έκθεσή μας με θέμα την ευρωπαϊκή βοήθεια προς τους απόρους, συνιστούσαμε επίσης στην Επιτροπή να μεριμνήσει για την καλύτερη εστίαση των ενωσιακών δαπανών στο πλαίσιο του ΕΚΤ+⁸⁹.

3.59. Τέλος, μια σημαντική πρόκληση που αναδύεται σε ορισμένα ΕΠ είναι η εξάρτηση έργων, σχεδιαστών έργων και τελικών δικαιούχων από τη μελλοντική συνέχιση της στήριξης από την ΕΕ, κάτι που θέτει εν αμφιβόλω τη βιωσιμότητα των έργων⁹⁰. Σε μελέτη της Επιτροπής του 2018 σχετικά με την ενσωμάτωση των Ρομά⁹¹ διαπιστωνόταν ότι, στις χώρες με τις μεγαλύτερες κοινότητες Ρομά, πολλά προγράμματα και έργα εξαρτώντο σε μεγάλο βαθμό από τη χρηματοδότηση της ΕΕ,

⁸⁵ Study (TO9), Επιτροπή, 2020.

⁸⁶ ESF performance and thematic reports: The ESF support to social innovation, Final Report, Επιτροπή, 2018.

⁸⁷ Study (TO9), Επιτροπή, 2020.

⁸⁸ Αυτόθι.

⁸⁹ Ειδική έκθεση 5/2019, σύσταση 1.

⁹⁰ Final ESF Synthesis Report of Annual Implementation Reports 2018 submitted in 2019, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020.

⁹¹ SWD(2018) 480 final, Evaluation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies up to 2020.

καθώς η συγχρηματοδότησή τους από τους εθνικούς προϋπολογισμούς ήταν περιορισμένη (περί το 20 %).

Εκπαίδευση και κατάρτιση

3.60. Οι επενδύσεις στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση για όλους αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ΕΕ. Τα κεφάλαια του ΕΚΤ και οι εθνικοί πόροι που διατίθενται για τους τομείς αυτούς ανέρχονται συνολικά σε 37,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Στις τιμές-στόχο που ορίζονταν στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» περιλαμβάνονταν η μείωση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε ποσοστό χαμηλότερο του 10 % και η αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού ηλικίας 30 έως 34 ετών που έχουν ολοκληρώσει τριτοβάθμια ή αντίστοιχη εκπαίδευση σε τουλάχιστον 40 %⁹².

3.61. Στο [γράφημα 3.7](#) παρέχεται επισκόπηση των δεικτών που αναφέρονται για τον συγκεκριμένο ειδικό στόχο στην προγραμματική δήλωση για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022. Από τις διαθέσιμες πληροφορίες προκύπτει ότι και οι δύο δείκτες βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου.

⁹² Final ESF synthesis report of annual implementation reports 2019, submitted 2020, Επιτροπή, 2021.

Γράφημα 3.7 – Επισκόπηση των δεικτών που αφορούν την εκπαίδευση και την κατάρτιση

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	1		2
Όχι				
Δεν είναι σαφές ?				
ΣΥΝΟΛΟ	1	1		2

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης		Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Συμμετέχοντες ωφελούμενοι από το ΕΚΤ στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου	Εκροή	<p>74 % (2019)</p> <p>Ορόσημο 88 % (2018)</p>
Συμμετέχοντες που, στο πλαίσιο αυτού του θεματικού στόχου, αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αποτέλεσμα	<p>Απουσία τιμής βάσης</p>

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας πρόοδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Για λεπτομερή ανάλυση της εν προκειμένω επισκόπησης και της μεθοδολογίας μας, βλέπε προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της προγραμματικής δήλωσης για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Η πρόοδος ως προς την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αν και διαφέρει μεταξύ κρατών μελών, βρίσκεται γενικώς σε καλό δρόμο

3.62. Γενικώς, η ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των πρωταρχικών τιμών-στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στον τομέα αυτό (βλέπε πίνακα 3.1). Ωστόσο, η πρόοδος αυτή διαφέρει σημαντικά μεταξύ χωρών και περιφερειών. Και για τις δύο τιμές-στόχο η απόκλιση μεταξύ των φύλων είναι μεγάλη, με τους άνδρες να μην έχουν τόσο καλές επιδόσεις όσο οι γυναίκες⁹³.

Πίνακας 3.1 – Πρωταρχικές τιμές-στόχος για την εκπαίδευση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

Πρωταρχική τιμή-στόχος της ΕΕ	2005	2013	2018	Παρατηρήσεις
Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση < 10 % α)	15,7 %	11,9 %	10,6 %	Στο τέλος του 2019, ένδεκα κράτη μέλη δεν είχαν ακόμη επιτύχει την τιμή-στόχο που καθόριζε η ΕΕ
Πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης > 40 % β)	28,0 %	37,1 %	40,7 %	Στο τέλος του 2019, εννέα κράτη μέλη δεν είχαν ακόμη επιτύχει την τιμή-στόχο που καθόριζε η ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Study for the Evaluation of ESF support to Education and Training, Ιούλιος 2020, και Synthesis report of annual implementation reports 2019 (submitted 2020).

- α) Ο δείκτης που αναφέρεται στα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση εκφράζεται ως το ποσοστό των ατόμων 18-24 ετών που έχουν ολοκληρώσει το πολύ την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν έχουν λάβει περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση.
- β) Ο δείκτης που αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση μετρά το μερίδιο του πληθυσμού της ηλικιακής ομάδας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει επιτυχώς σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

⁹³ Study for the Evaluation of ESF support to Education and Training (TO 10), Final Report, Επιτροπή, 2020.

3.63. Το ΕΚΤ αποτελεί κατά μέσο όρο μόλις περί το 1 % των προϋπολογισμών εκπαίδευσης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, συμβάλλει ελάχιστα στις τιμές-στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ κρατών μελών, καθώς σε τουλάχιστον τέσσερα εξ αυτών το μερίδιο του ΕΚΤ είναι μεγαλύτερο του 3 %⁹⁴. Έλεγχος της Επιτροπής Επαφών των ανώτατων οργάνων ελέγχου κατέληγε συμπερασματικά ότι, δεδομένης της στάθμησης άλλων παραγόντων, είναι δύσκολη η μέτρηση της συνεισφοράς του ΕΚΤ στις τιμές-στόχο που αφορούν την εκπαίδευση. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη λογική παρέμβασης όσον αφορά τη χρηματοδότηση από το ΕΚΤ, αποσαφηνίζοντας περαιτέρω τη σχέση μεταξύ δράσης και αποτελεσμάτων⁹⁵.

Παρά τη βελτίωση της παρακολούθησης, οι περιορισμοί που χαρακτηρίζουν τα δεδομένα εξακολουθούν να αποτελούν πρόσκομμα στην αξιολόγηση των επιτευγμάτων

3.64. Η μελέτη της Επιτροπής του 2020⁹⁶ κατέληγε στο συμπέρασμα ότι οι περιορισμοί στα δεδομένα παρακολούθησης είχαν δημιουργήσει δυσκολίες στην αξιολόγηση των επιτευγμάτων τόσο εντός όσο και μεταξύ των κρατών μελών, ανά στόχο και ανά ομάδα συμμετεχόντων.

3.65. Στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με τους στόχους της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης⁹⁷, επισημάναμε βελτιώσεις στο πλαίσιο παρακολούθησης για την περίοδο 2014-2020, ιδίως δε την εισαγωγή κοινών δεικτών αποτελέσματος. Ωστόσο, μόλις το ένα τέταρτο των ΕΠ της περιόδου 2014-2020 που εξετάσαμε καθόριζαν τιμές βάσης και τιμές-στόχο για τους τρεις εκπαιδευτικούς στόχους που συνδέονταν στενότερα με την απασχόληση – επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, διά βίου μάθηση και πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

⁹⁴ Αυτόθι.

⁹⁵ Ανώτατα όργανα ελέγχου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΕΕΣ, 2017, Report on the parallel audit on Contribution of the Structural Funds to the Europe 2020 Strategy in the areas of Employment and/or Education.

⁹⁶ Study (TO10), Επιτροπή, 2020.

⁹⁷ Ειδική έκθεση 16/2016, με τίτλο «Στόχοι της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης: τα προγράμματα είναι ευθυγραμμισμένα με αυτούς, αλλά υπάρχουν αδυναμίες στη μέτρηση των επιδόσεων», σημεία 65, 69 έως 73 και 80.

Τα ΕΠ είναι ευθυγραμμισμένα με τους εκπαιδευτικούς στόχους της ΕΕ

3.66. Κατά τον έλεγχό μας με αντικείμενο την εκπαίδευση⁹⁸ διαπιστώσαμε ότι τα ΕΠ που εξετάσαμε ήταν συνεπή με τους στόχους της ΕΕ στον τομέα αυτό. Ο έλεγχος κατέδειξε ότι, γενικώς, όλα τα ΕΠ περιέγραφαν ικανοποιητικά την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την υλοποίησή τους και προσδιόριζαν σαφώς τις προς ικανοποίηση ανάγκες. Πρότειναν επίσης τρόπους για την επίτευξη των στόχων και έθεταν κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων και, κατά περίπτωση, για τον εντοπισμό των ομάδων, περιφερειών και ειδών δικαιούχων που θα αποτελούσαν τον στόχο τους. Ο παράλληλος έλεγχος του 2017 της Επιτροπής Επαφών των ανώτατων οργάνων ελέγχου της ΕΕ⁹⁹ επιβεβαίωσε επίσης ότι, παρά τις μικροαδυναμίες τους, τα ΕΠ ήταν σαφώς ευθυγραμμισμένα με τις εθνικές ανάγκες και τις συστάσεις του Συμβουλίου.

3.67. Μελέτη της Επιτροπής¹⁰⁰ έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η στήριξη του ΕΚΤ στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση ήταν συνεπής με τους άλλους θεματικούς στόχους του ταμείου (υπό την έννοια ότι η αμοιβαία υποστήριξη δημιούργησε συνεργίες που συνέβαλαν στην πρόοδο προς τους δεδηλωμένους στόχους). Παρ' όλα αυτά, η κατάσταση όσον αφορά τη συνέπεια με άλλα ταμεία της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ήταν περισσότερο ανάμεικτη: παραδείγματος χάριν, οι συνεργίες ήταν καλές με το ΕΤΠΑ, αλλά όχι τόσο καλές με το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και τις δράσεις «Marie Skłodowska-Curie». Το ζήτημα είχε να κάνει λιγότερο με τη νομοθεσία και περισσότερο με τις προκλήσεις του συνδυασμού διαφορετικών χρηματοδοτικών μέσων στην πράξη.

3.68. Στην επισκόπησή μας σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες¹⁰¹, αναφέραμε ότι η Επιτροπή είχε ορίσει ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων, είχε υποστηρίξει την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών και είχε βοηθήσει στη δημιουργία πολλών εθνικών «συνασπισμών» που συνδύαζαν τις ψηφιακές δεξιότητες με θέσεις εργασίας. Τα έργα των κρατών μελών που εστίαζαν ειδικά στις ψηφιακές δεξιότητες αντιπροσώπευαν μόνο περί το 2 % της χρηματοδότησης του ΕΚΤ.

⁹⁸ Αυτόθι, σημεία 66 και 67.

⁹⁹ Ανώτατα όργανα ελέγχου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΕΕΣ, 2017, Report on the parallel audit on Contribution of the Structural Funds to the Europe 2020 Strategy in the areas of Employment and/or Education.

¹⁰⁰ Study (TO10), Επιτροπή, 2020.

¹⁰¹ Επισκόπηση 2/2021, με τίτλο «Δράσεις της ΕΕ για τη βελτίωση των χαμηλού επιπέδου ψηφιακών δεξιοτήτων», σημεία 57 και 60.

Συμπεράσματα

3.69. Επιδίωξη του ΕΚΤ είναι η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας και μιας πολυδεκτικής κοινωνίας, προς υποστήριξη του στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στην ΕΕ. Κατά την αξιολόγηση των επιδόσεων στον συγκεκριμένο τομέα επενδύσεων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ένα ευρύ φάσμα εξωγενών παραγόντων, όπως η συνολική οικονομική κατάσταση, ο αντίκτυπος των πολιτικών και οι σημαντικές χρονικές καθυστερήσεις μεταξύ του σχεδιασμού της πολιτικής, του προγραμματισμού, της επιλογής των πράξεων, της υλοποίησής τους και των αποτελεσμάτων που μπορούν να επιτευχθούν με τις δαπάνες του ΕΚΤ (σημεία **3.1-3.10**).

3.70. Για την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή ανέπτυξε ένα ολοκληρωμένο και καινοτόμο πλαίσιο επιδόσεων για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, στα οποία συγκαταλέγεται το ΕΚΤ. Το πλαίσιο περιλαμβάνει ορόσημα και τιμές-στόχο για κάθε άξονα προτεραιότητας των ΕΠ του ΕΤΠΑ, του ΤΣ και του ΕΚΤ. Ωστόσο, μολονότι το σύστημα αυτό έχει αυξήσει σημαντικά τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις, το ενδιαφέρον εξακολουθεί να εστιάζει στις χρηματοοικονομικές εισροές και εκροές και όχι στα αποτελέσματα. Τα κράτη μέλη έχουν καθορίσει τιμές-στόχο για όλους σχεδόν τους ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες, καθώς και επιλεκτικά για ορισμένους κοινούς δείκτες. Επί αυτής της βάσης, η Επιτροπή αξιολόγησε την πρόοδο ως προς την υλοποίηση του προγράμματος, επεξεργαζόμενη μια συγκεντρωτική «αναλογία υλοποίησης» όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχου. Παράλληλα, μπορεί να συγκεντρώσει τα δεδομένα που ανέφεραν τα κράτη μέλη από την παρακολούθηση των κοινών δεικτών εκροής και αποτελέσματος, συμπεριλαμβανομένων και αυτών για τους οποίους δεν έχει καθοριστεί τιμή-στόχος. Τέλος, τα στοιχεία για τις επιδόσεις που αναφέρουν τα κράτη μέλη δεν επιτρέπουν πάντοτε την εξαγωγή πλήρων συμπερασμάτων, ενώ η Επιτροπή διαθέτει πολύ περιορισμένα μέσα για να εξακριβώσει την ακρίβειά τους (σημεία **3.11-3.24**).

3.71. Εξετάσαμε τις περί επιδόσεων πληροφορίες που παρείχαν τα κράτη μέλη μέχρι το τέλος του 2019 και καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι 12 από τους 13 κοινούς δείκτες του ΕΚΤ και της ΠΑΝ, που αναφέρονταν στην προγραμματική δήλωση της Επιτροπής για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, βρίσκονταν σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου. Τα αποτελέσματα διέφεραν σημαντικά μεταξύ κρατών μελών και περιφερειών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το 2018, μια σειρά τιμών-στόχου των κοινών δεικτών επιδόσεων του ΕΚΤ και της ΠΑΝ μειώθηκε. Συνεπεία

αυτών των αναπροσαρμογών, η Επιτροπή κατέγραψε μεγαλύτερη επιτυχία με την επίτευξη των κοινών δεικτών επιδόσεων. Χωρίς αυτές, σε καλό δρόμο θα βρίσκονταν έξι από τους 13 δείκτες (σημεία [3.25-3.33](#)).

3.72. Την περίοδο 2014-2020, τα ποσοστά απασχόλησης στην ΕΕ αυξήθηκαν, ωστόσο και πάλι υπολείπονται της τιμής-στόχου που οριζόταν στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Το μερίδιο της χρηματοδότησης του ΕΚΤ που διετίθετο σε μέτρα που αφορούσαν άλλα διαρθρωτικά ζητήματα (όπως την ισότητα των φύλων, την ενεργό γήρανση και τον εκσυγχρονισμό των θεσμών της αγοράς εργασίας) ήταν σχετικά χαμηλό, και η υλοποίηση ήταν βραδύτερη της αναμενόμενης. Επιπλέον, η υψηλότερη συμμετοχή σε χρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ δραστηριότητες ήταν αυτή των ατόμων, ενεργών ή ανέργων, που βρίσκονταν ωστόσο εγγύτερα στην αγορά εργασίας. Η προσέγγιση αυτών που ήταν περισσότερο αποκομμένοι από την αγορά εργασίας, όπως οι νέοι ΕΕΑΚ, ήταν δύσκολη (σημεία [3.34-3.50](#)).

3.73. Στο τέλος του 2019, μολονότι ο αριθμός των ατόμων που αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ είχε μειωθεί συνολικά, μόνο τα μισά περίπου κράτη μέλη είχαν επιτύχει τις τιμές-στόχο που είχαν καθορίσει για το 2020. Έκτοτε, οι οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης της COVID-19 ενδέχεται να έχουν αυξήσει τον πληθυσμό όσων αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο φτώχειας. Επομένως, είναι απίθανο να επιτευχθεί η τιμή-στόχος που ορίζει η στρατηγική «Ευρώπη 2020» για τη μείωση της φτώχειας και τη μεγαλύτερη κοινωνική ένταξη (σημεία [3.51-3.59](#)).

3.74. Η πρόοδος προς την επίτευξη των τιμών-στόχου που ορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την εκπαίδευση και την κατάρτιση βρίσκεται γενικώς σε καλό δρόμο, αλλά ομοίως διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών. Όπως και με τους άλλους κύριους στόχους, η σημαντική επίδραση άλλων παραγόντων δυσχεραίνει τον προσδιορισμό του μεριδίου της προόδου προς την επίτευξη των τιμών-στόχου για την εκπαίδευση που μπορεί να αποδοθεί στο ΕΚΤ (σημεία [3.60-3.68](#)).

3.75. Γενικά, το ΕΚΤ ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και συμβάλλει σε αυτή δημιουργώντας έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς διακρίσεις ανάπτυξη στην ΕΕ. Από τις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις που αναφέρουν τα κράτη μέλη και η Επιτροπή προκύπτει ότι ένας σημαντικός αριθμός πολιτών της ΕΕ έχουν ωφεληθεί από τη χρηματοδότηση του ΕΚΤ, προκειμένου να βελτιώσουν τις δεξιότητες, την απασχολησιμότητα και τις επαγγελματικές προοπτικές τους. Ωστόσο, λόγω των περιορισμών των δεδομένων και του γεγονότος ότι πολλές πράξεις ήταν ακόμη σε εξέλιξη κατά τον χρόνο του ελέγχου, δεν είμαστε ακόμη σε θέση να εξαγάγουμε συνολικό συμπέρασμα σχετικά με τις πραγματικές επιδόσεις των δαπανών του ΕΚΤ την περίοδο 2014-2020.

Παραρτήματα

Παράρτημα 3.1 – Στόχοι του ΕΚΤ (περιλαμβανομένης της ΠΑΝ)

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρης διατύπωση	Σύντομη διατύπωση χρησιμοποιούμενη στο παρόν κεφάλαιο	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
Ειδικός στόχος 1 (ΕΚΤ)	Πρώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ΕΣ1	Ναι
Ειδικός στόχος 2 (ΕΚΤ)	Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ΕΣ2	Ναι
Ειδικός στόχος 3 (ΕΚΤ)	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική εκπαίδευση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ΕΣ3	Ναι
Ειδικός στόχος 4 (ΕΚΤ)	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ΕΣ4	Όχι
Ειδικός στόχος 5 (ΕΚΤ και ΠΑΝ)	Πρώθηση της στήριξης των νέων ΕΕΑΚ (15-24 ετών)	ΕΣ5	Ναι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Κεφάλαιο 4

Φυσικοί πόροι

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	4.1.-4.13.
Σύντομη περιγραφή του τομέα «Φυσικοί πόροι»	4.1.-4.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	4.3.-4.5.
Ο σκοπός του ΕΤΘΑ και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει	4.6.-4.13.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΘΑ, βάσει των δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	4.14.-4.44.
Γενικά σχόλια	4.14.-4.17.
Οι περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής εστιάζουν στις εισροές, τις εκροές και τη χρηματοδοτική συνεισφορά και όχι στα αποτελέσματα	4.15.-4.17.
Πρώθηση ανταγωνιστικής, περιβαλλοντικά βιώσιμης, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	4.18.-4.29.
Η οικονομική βιωσιμότητα της αλιείας αυξάνεται, αλλά τα δεδομένα για την υδατοκαλλιέργεια δεν επιτρέπουν την εξαγωγή αξιοποιήσιμων συμπερασμάτων	4.19.-4.24.
Η Επιτροπή παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες του ΕΤΘΑ για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, αλλά ο τρόπος σύνδεσής τους με τους βασικούς περιβαλλοντικούς δείκτες δεν είναι σαφής	4.25.-4.29.
Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ	4.30.-4.44.
Ο στόχος διατήρησης της ΚΑΠ δεν αναμένεται να επιτευχθεί	4.31.-4.40.
Βασικές πτυχές της διαχείρισης της αλιείας αποτελούν οι επιστημονικές γνωμοδοτήσεις και η συλλογή δεδομένων	4.41.-4.42.
Το σύστημα ελέγχου της αλιείας αναβαθμίζεται	4.43.-4.44.
Συμπεράσματα	4.45.-4.51.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 4.1 – Οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας	

Εισαγωγή

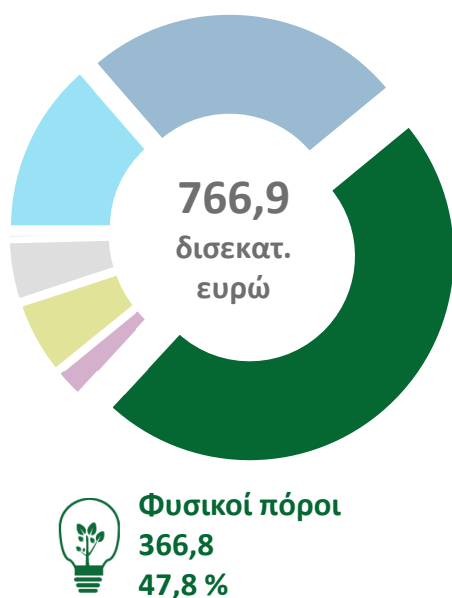
Σύντομη περιγραφή του τομέα «Φυσικοί πόροι»

4.1. Ο τομέας 2 του ΠΔΠ καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις πολιτικές για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, χρηματοδοτώντας την κοινή γεωργική πολιτική, την κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ) και τη δράση για το περιβάλλον και το κλίμα.

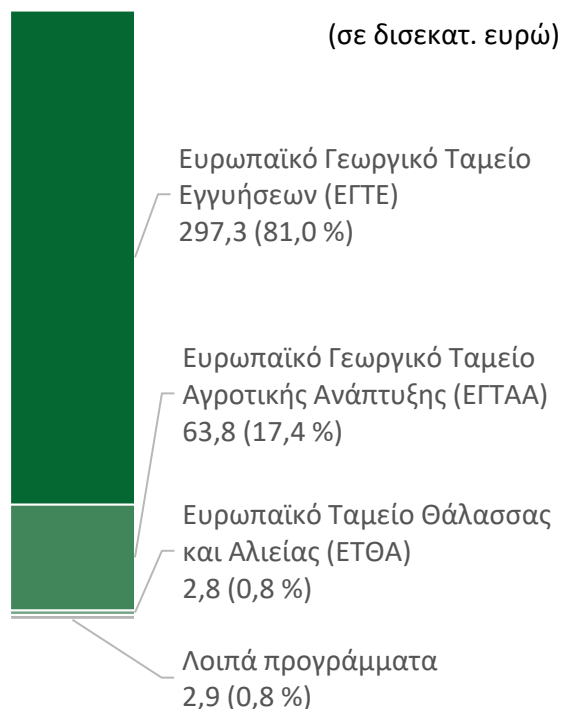
4.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανήλθαν, για την περίοδο 2014-2020, σε 420 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 367 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2020 (βλέπε [γράφημα 4.1](#)).

Γράφημα 4.1 – «Φυσικοί πόροι»: πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 2014-2020 για αναλήψεις υποχρεώσεων της περιόδου

i) ως ποσοστό όλων των τομέων του ΠΔΠ

ii) ανά επιμέρους πρόγραμμα

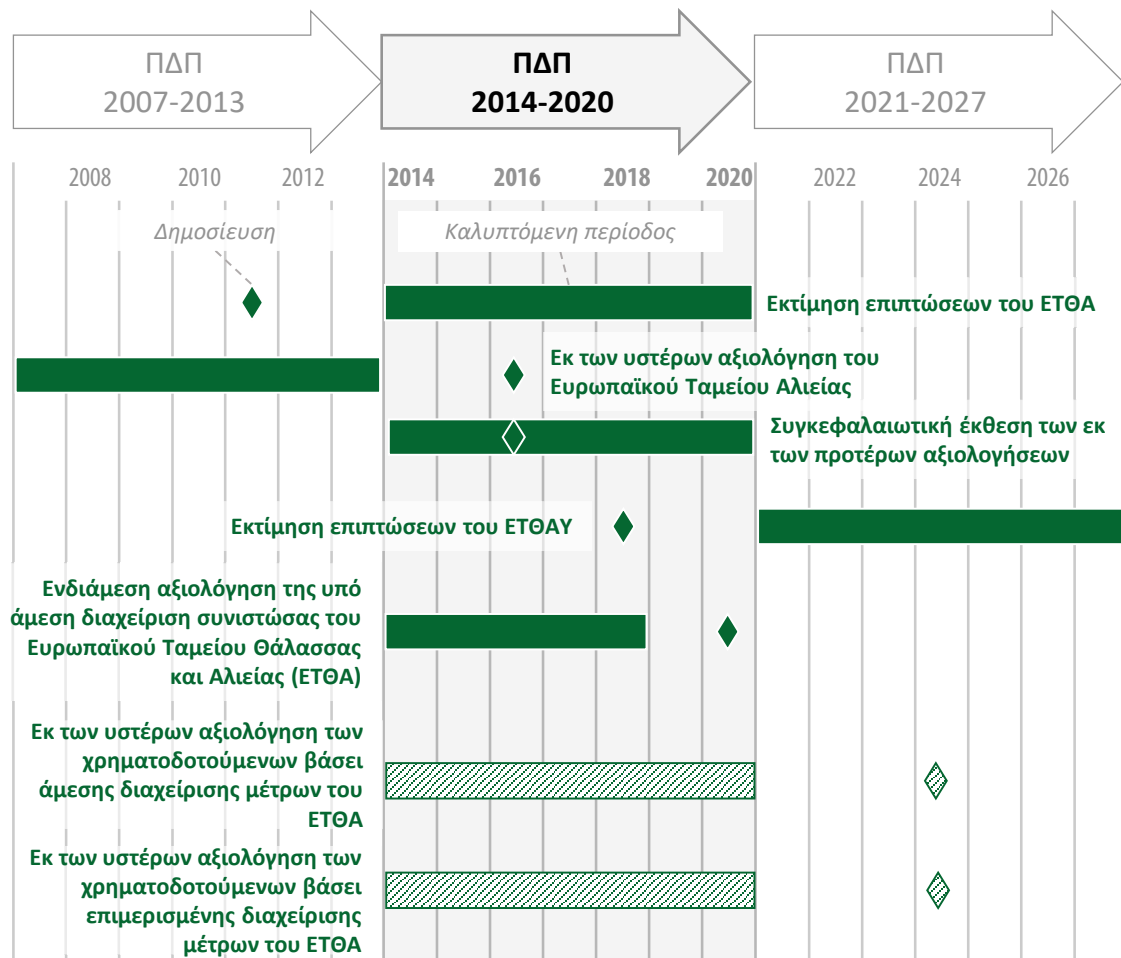

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

4.3. Από τα πέντε προγράμματα του τομέα 2 του ΠΔΠ, επιλέξαμε το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)*, το οποίο αντιπροσωπεύει το 0,8 % των συνολικών πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί έως το τέλος του 2020 για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ. Επιδίωξή μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες σχετικά με τις *επιδόσεις* και να τις αξιοποιήσουμε προκειμένου να αξιολογήσουμε, στο μέτρο του δυνατού, ποιες ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Σχολιάζουμε επίσης επιλεγμένες πτυχές της ΚΑΠ που υποστηρίζονται από το ΕΤΘΑ. Προηγουμένως, στην *έκθεσή μας σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019*, είχαμε καλύψει το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, τα οποία αντιστοιχούσαν στο 98,6 % του συνόλου των πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2019.

Γράφημα 4.2 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και καλυπτόμενες περιόδους

Πηγή: ΕΕΣ.

4.4. Για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου βασιστήκαμε στις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής, και συγκεκριμένα στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του 2020* (ΕΕΔΕ), στις *προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022*, στην ετήσια έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ, καθώς και σε βασικές αξιολογήσεις που παρουσιάζονται στο *γράφημα 4.2*. Εξετάσαμε την ευλογοφάνεια των εν λόγω πληροφοριών και τις συγκρίναμε με τις δικές μας διαπιστώσεις, χωρίς ωστόσο να ελέγχουμε την αξιοπιστία τους. Αντλήσαμε επίσης στοιχεία από τα αποτελέσματα ελέγχων που διενεργήσαμε πρόσφατα. Στο *προσάρτημα* περιγράφεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

4.5. Η νομοθετική πράξη με την οποία θεσπίζεται κάθε πρόγραμμα δαπανών της ΕΕ περιλαμβάνει μια σειρά στόχων. Το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην επίτευξη έξι προτεραιοτήτων της Ένωσης που συνδέονται με τέσσερις στόχους, εκ των οποίων το παρόν κεφάλαιο καλύπτει δύο (βλέπε *παράρτημα 4.1*). Οι επιλεγέντες στόχοι αντιστοιχούν στο 84 % των κονδυλίων του ΕΤΘΑ.

Ο σκοπός του ΕΤΘΑ και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει

4.6. Στο *γράφημα 4.3* παρουσιάζεται επισκόπηση των στόχων, των προτεραιοτήτων και των *δεικτών αποτελέσματος* του ΕΤΘΑ.

Γράφημα 4.3 – Επισκόπηση του ΕΤΘΑ

Προτεραιότητες της Ένωσης (ΠΕ) (άρθρο 6*)	Στόχοι του ΕΤΘΑ (άρθρο 5*)	Δείκτες αποτελέσματος της προγραμματικής δήλωσης
<p>ΠΕ 1. Προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής ως προς τους πόρους, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση αλιείας</p> <p>ΠΕ 2. Προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής ως προς τους πόρους, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση υδατοκαλλιέργειας</p> <p>ΠΕ5. Ενίσχυση της εμπορίας και της μεταποίησης</p>	<p>α) προώθηση ανταγωνιστικής, περιβαλλοντικά βιώσιμης, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας</p>	Παραγωγικότητα της εργασίας (σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας ανά εργαζόμενο) στον τομέα της αλιείας της ΕΕ
		Αποδοτικότητα του αλιευτικού στόλου της ΕΕ ανά τμήμα του στόλου
		Απόδοση καυσίμου κατά την αλιείωση ιχθύων
		Όγκος απορρίψεων ειδών που αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης
		Αξία της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ
Σχετική αξία ή όγκος των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά από οργανώσεις παραγωγών		
<p>ΠΕ 3. Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ</p>	<p>β) ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ (συλλογή και έλεγχο δεδομένων)</p>	Αριθμός προφανών παραβάσεων των κανόνων της ΚΑΠ από φορείς εκμετάλλευσης που διαπιστώθηκαν στο πλαίσιο κοινών σχεδίων ανάπτυξης (ΚΣΑ), διαιρούμενος με τον αριθμό των επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν
		Αριθμός κρατών μελών με αποτελεσματικό σύστημα δικλίδων ελέγχου
		Ποσοστό ή αριθμός αποθεμάτων που αλιεύονται σε επίπεδα μέγιστης βιώσιμης απόδοσης (ΜΒΑ)
<p>ΠΕ 4. Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής</p>	<p>γ) προώθηση της ισορροπημένης και χωρίς αποκλεισμούς εδαφικής ανάπτυξης των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (ΤΑΠΤΚ)</p>	Δημιουργία θέσεων εργασίας στους κλάδους της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με στήριξη από το ΕΤΘΑ
		Διατήρηση των θέσεων εργασίας στους κλάδους της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με στήριξη από το ΕΤΘΑ
		Αριθμός τοπικών στρατηγικών που επελέγησαν από ομάδες τοπικής δράσης για την αλιεία (Fisheries Local Action Groups, FLAG)
<p>ΠΕ 6. Ενίσχυση της εφαρμογής της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής</p>	<p>δ) ενίσχυση της ανάπτυξης και της εφαρμογής της ΟΘΠ της Ένωσης, κατά τρόπο συμπληρωματικό προς την πολιτική συνοχής και την ΚΑΠ.</p>	Πρωτοβουλία «Γνώσεις για τη θάλασσα 2020»: Βαθμός χρήσης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρατηρήσεων και Δεδομένων της Θάλασσας (EMODnet) που μετράται βάσει του αριθμού των χρηστών που τηλεφορτώνουν δεδομένα
		Θαλάσσια επιτήρηση: Ποσοστό διαθέσιμων διατομεακών ή/και διασυνοριακών δεδομένων, ως ποσοστό του συνολικού κενού πληροφόρησης που διαπιστώθηκε στην εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με το κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών (ΚΠΑΠ)
		Ποσοστό της επιφάνειας των θαλάσσιων υδάτων που διατηρούνται μέσω μέτρων προστασίας του θαλάσσιου χώρου στο πλαίσιο του άρθρου 13, παράγραφος 4, της ΟΠΘΣ

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 508/2014.

Πηγή: ΓΔ MARE.

4.7. Το ΕΤΘΑ στηρίζει την εφαρμογή της ΚΑΠ, πρωταρχικός στόχος της οποίας είναι να διασφαλίζει ότι οι κλάδοι της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας είναι περιβαλλοντικά βιώσιμοι μακροπρόθεσμα και ότι υπόκεινται σε διαχείριση με τρόπο που είναι συμβατός με τον στόχο της επίτευξης οικονομικών, κοινωνικών οφελών και οφελών για την απασχόληση, συμβάλλοντας παράλληλα στη διαθεσιμότητα του επισιτιστικού εφοδιασμού¹.

4.8. Για τους σκοπούς της ανάλυσης των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις, επιλέξαμε τους ειδικούς στόχους 1 και 4 του ΕΤΘΑ, όπως διατυπώνονται στην προγραμματική δήλωση και την ΕΕΔΕ της Επιτροπής (βλέπε [παράρτημα 4.1](#)).

4.9. Ο στόχος «Προώθηση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας» (ΕΣ1) στηρίζει την ανταγωνιστική και *βιωσιμότερη αλιεία*. Παραδείγματος χάριν, το ΕΤΘΑ μπορεί να καλύπτει το κόστος αλιευτικών εργαλείων που προσφέρουν βελτιωμένη επιλεκτικότητα όσον αφορά το μέγεθος των αλιευόμενων ιχθύων, με στόχο τη μείωση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων ή την αντιστάθμιση της οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Όσον αφορά τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας, το ΕΤΘΑ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

4.10. Ο στόχος «Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ» (ΕΣ4) επικεντρώνεται στη διαχείριση της πολιτικής για τη διατήρηση της αλιείας, μέσω της βελτίωσης της επιστημονικής γνώσης και του ελέγχου της αλιείας. Ένα από τα εργαλεία διαχείρισης που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ στο πλαίσιο της ΚΑΠ για την επίτευξη βιώσιμων επιπέδων αλιείας είναι ο καθορισμός ορίων *συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων* (total allowable catch, TAC) για τα εμπορικά ιχθυαποθέματα. Το Συμβούλιο, βάσει της πρότασης της Επιτροπής, καθορίζει σε ετήσια βάση τα TAC, τα οποία στη συνέχεια κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών.

4.11. Όπως προβλέπει ο κανονισμός για την ΚΑΠ², η πρόταση της Επιτροπής για τα TAC λαμβάνει υπόψη επιστημονικές γνωμοδοτήσεις που εκδίδουν συμβουλευτικά όργανα, όπως το ΔΣΕΘ (Διεθνές Συμβούλιο για την Εξερεύνηση των Θαλασσών) και η ΕΤΟΕΑ (Επιστημονική, Τεχνική και Οικονομική Επιτροπή Αλιείας). Το ΕΤΘΑ στηρίζει μέτρα τα οποία αποσκοπούν στη βελτίωση της συλλογής και της παροχής επιστημονικών δεδομένων.

¹ Άρθρο 2, παράγραφος 1, του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1380/2013](#).

² Άρθρο 6, παράγραφος 2, του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1380/2013](#).

4.12. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν το ΕΤΘΑ προκειμένου να ενισχύσουν το σύστημα ελέγχου της αλιείας, με σκοπό τη βελτίωση της συμμόρφωσης με τους κανόνες της ΚΑΠ.

4.13. Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΕΤΘΑ για την περίοδο 2014-2020 ανήλθε σε 6,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ΕΤΘΑ τελεί υπό την **επιμερισμένη αρμοδιότητα** των κρατών μελών και της Επιτροπής, και ειδικότερα της Γενικής Διεύθυνσης Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας (ΓΔ ΜΑΡΕ). Η Επιτροπή διαχειρίζεται από κοινού με τα κράτη μέλη το 90 % του ταμείου, ενώ το υπόλοιπο 10 % τελεί υπό την άμεση διαχείρισή της.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΘΑ, βάσει των δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

4.14. Στο [γράφημα 4.4](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΤΘΑ που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση, καθώς και η αξιολόγησή μας σχετικά με το κατά πόσον η επίτευξή τους βρίσκεται σε καλό δρόμο. Για εννέα από τους 21 δείκτες, δεν είχαμε στη διάθεσή μας επαρκή στοιχεία για να καταλήξουμε σε συμπέρασμα. Στο [γράφημα 4.5](#) και το [γράφημα 4.7](#) παρουσιάζουμε τις ειδικές επισκοπήσεις των δεικτών για τους δύο επιλεγέντες στόχους. Στην [έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019³](#) εξετάζουμε ορισμένες γενικές επιφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας δείκτης «βρίσκεται σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα επίτευξης της τιμής-στόχου που έχει ορίσει η Επιτροπή. Στο πλαίσιο της εκτίμησης αυτής δεν συνεκτιμάται το κατά πόσο, ή πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με το ΕΤΘΑ, ούτε αν η τιμή-στόχος που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη έχει νόημα. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά τμήμα μόνο μιας συνολικής αξιολόγησης των επιδόσεων. Δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των υποκείμενων στοιχείων (την οποία, ωστόσο, εξετάζουμε στην [έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019⁴](#)).

³ Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019, σημείο 1.24.

⁴ Αυτόθι, σημεία 1.13-1.23.

Γράφημα 4.4 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του ΕΤΘΑ στην προγραμματική δήλωση

Στόχος (*)	Σύνολο	Εκροή			Αποτέλεσμα				Αντίκτυπος				
		σύνολο			?	σύνολο			?	σύνολο			?
ΕΣ1	8									7			
ΕΣ2	4												
ΕΣ3	3	1			2								
ΕΣ4	6	1			2					3			
Σύνολο	21	2			9					10			

(*) Πλήρης κατάσταση των στόχων παρατίθεται στο παράρτημα 4.1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

? Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παλαιά δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Οι περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής εστιάζουν στις εισροές, τις εκροές και τη χρηματοδοτική συνεισφορά και όχι στα αποτελέσματα

4.15. Το κύριο συμπέρασμα της *εκτίμησης επιπτώσεων* του 2011 σχετικά με τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ ήταν ότι απέτυχε να διασφαλίσει τη βιώσιμη εκμετάλλευση των έμβιων πόρων⁵. Η Επιτροπή προσδιόρισε ορισμένα καίρια προβλήματα, στα οποία συγκαταλέγονται η έλλειψη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, η χαμηλή οικονομική βιωσιμότητα και οι κοινωνικές αβεβαιότητες που συνδέονται με αναδυόμενες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή και η ρύπανση.

4.16. Οι περιγραφικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του ΕΤΘΑ που παρουσιάζονται στην προγραμματική δήλωση και στην ΕΕΔΕ της Επιτροπής εστιάζουν μεν στον αριθμό των *δικαιούχων* και των *πράξεων* που υποστηρίζονται από το ΕΤΘΑ (εκροές), καθώς και στα κεφάλαια που διατίθενται για συγκεκριμένα έργα (*εισροές*), όχι όμως και στα *αποτελέσματα*. Η Επιτροπή δεν παρουσίασε κάποια *λογική παρέμβασης*, στην οποία να προσδιορίζεται η συμβολή του ΕΤΘΑ στην επίτευξη των στόχων πολιτικής. Αυτό δυσχεραίνει, αφενός, τον προσδιορισμό της αιτιώδους σχέσης μεταξύ της στήριξης από το ΕΤΘΑ και ενός αποτελέσματος και, αφετέρου, την αξιολόγηση του *αντικτύπου* του ΕΤΘΑ στις επιδόσεις της πολιτικής συνολικά.

⁵ SEC(2011) 891 final, SEC(2011) 1416 final.

4.17. Η Επιτροπή έχει σχεδιάσει ένα συμπληρωματικό σύνολο ειδικών για το ΕΤΘΑ δεικτών⁶ για την παρακολούθηση των δαπανών στα κράτη μέλη. Οι πληροφορίες για τους εν λόγω δείκτες βασίζονται στα χρηματοοικονομικά δεδομένα που παρουσιάζονται στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης (ΕΕΥ) των κρατών μελών και στην ετήσια έκθεση Infosys (η οποία παρέχει συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με πράξεις που έχουν επιλέξει για χρηματοδότηση τα κράτη μέλη)⁷. Αυτοί οι δείκτες και τα δεδομένα, που παρουσιάζονται συνοπτικά στην [ετήσια έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ](#)⁸, εστιάζουν στη χρηματοδοτική συνεισφορά του ταμείου για την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ και όχι στα αποτελέσματα.

⁶ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1014/2014 της Επιτροπής.

⁷ Άρθρα 114 και 97, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014.

⁸ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

Πρώθηση ανταγωνιστικής, περιβαλλοντικά βιώσιμης, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

4.18. Στο *γράφημα 4.5* παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με αυτό τον στόχο.

Γράφημα 4.5 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον στόχο «Πρώθηση ανταγωνιστικής, περιβαλλοντικά βιώσιμης, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι 			 2	 2
Όχι 				
Δεν είναι σαφές ?		 1	 5	 6
ΣΥΝΟΛΟ		1	7	8

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Αποδοτικότητα του αλιευτικού στόλου της ΕΕ: Μέσος όρος	Αντίκτυπος 123 100 % (2018) 2012 2023 Ορόσημο 0 % (2018) ≈
Όγκος απορρίψεων ειδών που αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης	Αντίκτυπος ABC Τιμή-στόχος: μείωση ? ≈
Αξία της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ	Αντίκτυπος 123 82 % (2018) 2013 2023 Ορόσημο 100 % (2020) ?

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παλαιά δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Η οικονομική βιωσιμότητα της αλιείας αυξάνεται, αλλά τα δεδομένα για την υδατοκαλλιέργεια δεν επιτρέπουν την εξαγωγή αξιοποιήσιμων συμπερασμάτων

4.19. Η ΕΕ αντιπροσωπεύει περίπου το 3 % της παγκόσμιας παραγωγής προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και είναι ο έκτος μεγαλύτερος παραγωγός στον κόσμο⁹. Περίπου το 80 % της παραγωγής αυτής προέρχεται από την αλιεία και το 20 % από την υδατοκαλλιέργεια¹⁰.

4.20. Από τα δεδομένα της Επιτροπής προκύπτει ότι ο κλάδος των έμβιων θαλάσσιων πόρων (του οποίου σημαντικό τμήμα αποτελούν η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια) είναι μια σημαντική, αν και μικρή, συνιστώσα της γαλάζιας οικονομίας της ΕΕ. Το 2018¹¹, ο εν λόγω κλάδος, συμπεριλαμβανομένης της μεταποίησης και της διανομής, παρήγαγε το 11 % της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της γαλάζιας οικονομίας της ΕΕ.

4.21. Βάσει του δείκτη που χρησιμοποιήθηκε στην προγραμματική δήλωση για το 2022, τα τελευταία χρόνια η αποδοτικότητα του αλιευτικού στόλου της ΕΕ έχει βελτιωθεί (βλέπε [γράφημα 4.5](#) και [γράφημα 4.6](#))¹². Η Επιτροπή αναφέρει επίσης θετικά οικονομικά αποτελέσματα για τους στόλους που αλιεύουν αποθέματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο βιώσιμης εκμετάλλευσης, σημειώνοντας βελτιωμένη κερδοφορία και εξασφαλίζοντας καλύτερους μισθούς, και το αντίθετο για τους στόλους που αλιεύουν αποθέματα τα οποία υφίστανται υπεραλίευση¹³.

⁹ Blue economy report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

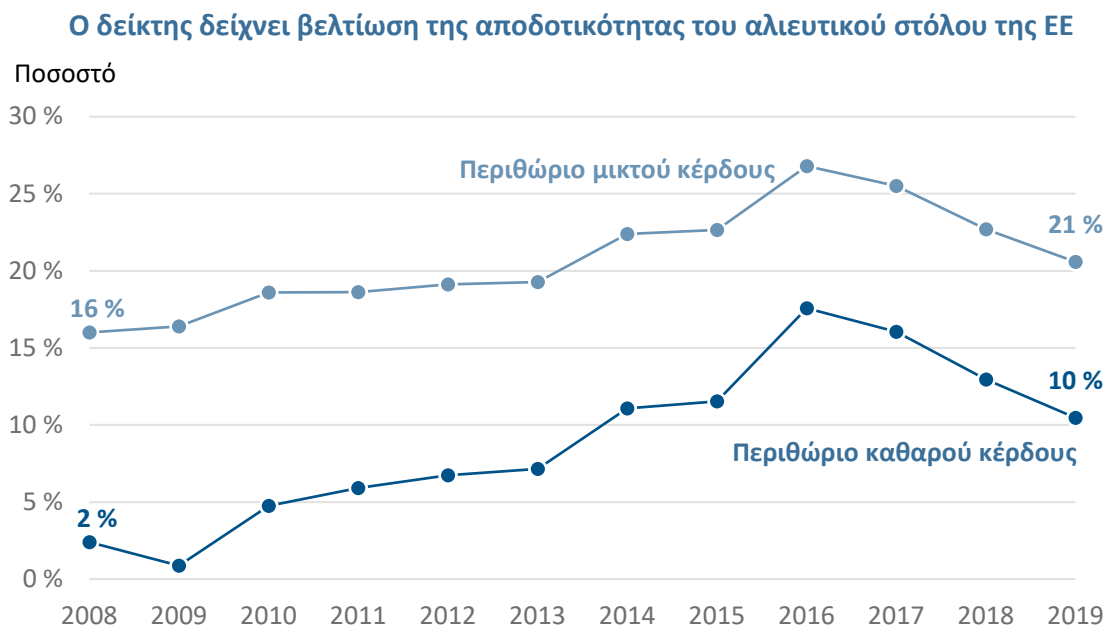
¹⁰ Στοιχεία και αριθμοί για την κοινή αλιευτική πολιτική, Eurostat, 2019.

¹¹ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

¹² COM(2021) 279 final.

¹³ Αυτόθι· βλέπε επίσης SWD(2020) 112 final.

Γράφημα 4.6 – Τάσεις εσόδων και κερδών

Πηγή: Στοιχεία που ελήφθησαν από τη ΓΔ MARE στις 16.7.2021. Καλύπτουν το Ηνωμένο Βασίλειο, όχι όμως την Ελλάδα και την Κροατία.

4.22. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η παραγωγή υδατοκαλλιέργειας έχει τετραπλασιαστεί από το 1990¹⁴. Στο εσωτερικό της ΕΕ, παρέμεινε στάσιμη μεταξύ 2008 και 2018¹⁵. Στην ΕΕΔΕ του 2020¹⁶, η Επιτροπή ανέφερε ότι η τιμή-στόχος για το 2023, για ετήσια παραγωγή αξίας 4,89 δισεκατομμυρίων ευρώ, είχε επιτευχθεί το 2016. Ωστόσο, στην προγραμματική δήλωση για το 2022 αναφέρεται ότι το 2017 και το 2018 η αξία της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας μειώθηκε εκ νέου κάτω από το επίπεδο της τιμής-στόχου.

4.23. Η άμεση στήριξη του ΕΤΘΑ στους κλάδους της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ανέρχεται σε 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ (64 % του συνόλου του ΕΤΘΑ) για ολόκληρη την περίοδο 2014-2020¹⁷. Οι δείκτες παρακολούθησης του ΕΤΘΑ που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση παρουσιάζουν τις γενικές τάσεις, λόγω χάριν την *αποδοτικότητα του αλιευτικού στόλου της ΕΕ* ή την *αξία των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας*, και είναι χρήσιμοι για τη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας της κατάστασης στους κλάδους της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Οι

¹⁴ The EU Aquaculture Sector-Economic report 2020, ΕΤΟΕΑ 2021.

¹⁵ Agriculture, forestry and fishery statistics, Eurostat, 2020.

¹⁶ ΕΕΔΕ, τόμος II, σημείο 1.4.2.

¹⁷ Υπολογισμοί του ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

δείκτες αυτοί εξαρτώνται από γενικές μακροοικονομικές μεταβλητές, όπως οι τιμές των καυσίμων, οι οποίες έχουν αμεσότερο αντίκτυπο στην κατάσταση και των δύο κλάδων.

4.24. Ειδικοί δείκτες που καταδεικνύουν τις επιδόσεις της στήριξης του ΕΤΘΑ σε επιχειρησιακό επίπεδο είναι διαθέσιμοι ως μέρος του πλαισίου παρακολούθησης που περιγράφεται στο σημείο **4.17**. Παραδείγματος χάριν, οι εν λόγω δείκτες καθιστούν δυνατή την καταγραφή της μεταβολής των καθαρών κερδών των δικαιούχων που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΘΑ (τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν το 2020 υπερέβαιναν ήδη την τιμή-στόχο για το 2023). Καθιστούν επίσης δυνατό να διαπιστωθεί ο αριθμός των μονάδων υδατοκαλλιέργειας που παρέχουν περιβαλλοντικές υπηρεσίες (έως το 2020, 1 600 τέτοιες εκμεταλλεύσεις είχαν λάβει στήριξη από το ΕΤΘΑ, αριθμός που αντιστοιχεί στο 19,5 % της τιμής-στόχου για το 2023), καθώς και ο αριθμός των επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν (486 έως το 2020 ή 10,8 % της τιμής-στόχου για το 2023)¹⁸.

Η Επιτροπή παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες του ΕΤΘΑ για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, αλλά ο τρόπος σύνδεσής τους με τους βασικούς περιβαλλοντικούς δείκτες δεν είναι σαφής

4.25. Το ΕΤΘΑ έχει ως στόχο την προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Η αλιεία αποτελεί την κύρια πίεση που ασκείται στο θαλάσσιο περιβάλλον¹⁹. Επιδίωξη της ΚΑΠ είναι να διασφαλίσει την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα και τη διαχείριση της αλιείας βάσει μιας οικοσυστημικής προσέγγισης²⁰. Σε πρόσφατη έκθεσή μας αναφέραμε ότι, παρά την ύπαρξη πλαισίου για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, οι δράσεις της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων των κρατών μελών, δεν είχαν αποκαταστήσει την καλή περιβαλλοντική κατάσταση²¹ των θαλασσών. Προβλήματα όπως ο αρνητικός αντίκτυπος των

¹⁸ Στοιχεία που παρέσχε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

¹⁹ Marine environmental pressures, ΕΟΠ, 2018· Ecosystem Effects of Fishing in the Mediterranean: An Analysis of the Major Threats of Fishing Gear and Practices to Biodiversity and Marine Habits, FAO, 2004· Marine messages II, ΕΕΑ, 2019· Global assessment report on biodiversity and ecosystem services, Διακυβερνητική πλατφόρμα επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (IPBES), 2019· The economics of Biodiversity: The Dasgupta Review, 2021.

²⁰ Άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013.

²¹ Ειδική έκθεση 26/2020, σημείο V.

μηχανότρατων βυθού στο θαλάσσιο περιβάλλον και τα παρεμπίπτοντα αλιεύματα προστατευόμενων ειδών δεν έχουν εξαλειφθεί²².

4.26. Έως το τέλος του 2020, η Επιτροπή είχε καταγράψει αναλήψεις υποχρεώσεων από το ΕΤΘΑ ύψους 20,1 εκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση 1 364 πράξεων στο πλαίσιο μέτρων που αποσκοπούσαν στον περιορισμό του αντίκτυπου της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον και στην προσαρμογή της αλιείας στην προστασία των ειδών²³.

4.27. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι *απορρίψεις* συγκαταλέγονται μεταξύ των παραγόντων που ευθύνονται για την έλλειψη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της ΚΑΠ²⁴. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΓΔ MARE του 2011, περίπου το 23 % των συνολικών αλιευμάτων απορρίπτονταν ετησίως στα ύδατα της ΕΕ. Προκειμένου να δοθεί τέλος σε αυτή την πρακτική και να ενθαρρυνθούν οι αλιείς να αλιεύουν περισσότερο επιλεκτικά, ώστε να αποφεύγονται τα ανεπιθύμητα αλιεύματα, η ισχύουσα ΚΑΠ (με την επιφύλαξη ορισμένων παρεκκλίσεων) απαγορεύει τις απορρίψεις. Η διάταξη που τις απαγορεύει, δηλαδή η «υποχρέωση εκφόρτωσης»²⁵, θεσπίστηκε το 2015 και ισχύει πλήρως από το 2019. Η χρηματοδότηση του ΕΤΘΑ μπορεί να συμβάλει στην υλοποίηση της υποχρέωσης εκφόρτωσης, παραδείγματος χάριν, βοηθώντας τους αλιείς να αγοράζουν επιλεκτικότερα αλιευτικά εργαλεία.

4.28. Ένας από τους ειδικούς στόχους του κανονισμού για το ΕΤΘΑ²⁶ είναι η μείωση του αντίκτυπου της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον, περιλαμβανομένης της κατά το δυνατόν αποφυγής και μείωσης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες δημοσιεύσεις, η πρακτική της απόρριψης ανεπιθύμητων αλιευμάτων συνεχίζεται²⁷. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (EFCA)

²² Assessment of the existing EU policy tools in the field of Sustainable Development Goal (SDG) 14 and other ocean-related Agenda 2030 targets, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021· Bycatch of protected and potentially vulnerable marine vertebrates – review of national reports under Council Regulation (EC) No. 812/2004 and other information, ΔΣΕΘ, 2019.

²³ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

²⁴ SEC(2011) 891 final.

²⁵ Άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013.

²⁶ Άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού (ΕΕ) 508/2014.

²⁷ SWD(2021) 122 final· Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση των στόχων της υποχρέωσης εκφόρτωσης σύμφωνα με το άρθρο 15 της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής· Μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τίτλο «EU fisheries policy – latest developments and future challenges».

διαπίστωσε σε εκθέσεις της²⁸ εκτεταμένη μη συμμόρφωση με την υποχρέωση εκφόρτωσης σε ορισμένα τμήματα του στόλου στη Βόρεια Θάλασσα και στα Βορειοδυτικά Ύδατα. Τόσο η προγραμματική δήλωση όσο και η ετήσια έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ²⁹ περιέχουν δείκτη σχετικό με τον όγκο των απορρίψεων. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τον εν λόγω δείκτη στην προγραμματική δήλωση. Στην ετήσια έκθεση υλοποίησης, από την άλλη, παρουσιάζει ορισμένα στοιχεία, τα οποία κρίνει αναξιόπιστα.

4.29. Η ΕΕ έχει αναλάβει διεθνή δέσμευση να δημιουργήσει *προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές* για τη διατήρηση της θαλάσσιας ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να εφαρμόζει διάφορα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων αλιευτικών περιορισμών. Το 2018, ο ΕΟΠ ανέφερε ότι η ΕΕ είχε επιτύχει την τιμή-στόχο του Aichi για τη βιοποικιλότητα, που αφορούσε τον χαρακτηρισμό τουλάχιστον του 10 % των υδάτων της ως ΠΘΠ έως το 2020³⁰. Αυτό επιβεβαιώνεται από τον σχετικό δείκτη στην προγραμματική δήλωση της Επιτροπής για το ΕΤΘΑ. Στην ειδική έκθεσή μας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι ΠΘΠ προστατεύουν σε περιορισμένο μόνο βαθμό τη θαλάσσια βιοποικιλότητα³¹.

Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ

4.30. Στο *γράφημα 4.7* παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με αυτό τον στόχο.

²⁸ Εκθέσεις *Compliance Evaluation*, EFCA, 2019.

²⁹ *EMFF Implementation Report*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

³⁰ *EU reaches the Aichi target of protecting ten percent of Europe's seas*, ΕΟΠ, 2018.

³¹ *Ειδική έκθεση 26/2020*, σημεία 31-39.

Γράφημα 4.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον στόχο «Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1			1
Όχι		2	3	5
Δεν είναι σαφές				
ΣΥΝΟΛΟ	1	2	3	6

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Κράτη μέλη με σχέδια δράσης για τη βελτίωση των συστημάτων ελέγχου Αποτέλεσμα	0% (2019) Ορόσημο 17% (2017) 2013 2020
Ποσοστό ή αριθμός αποθεμάτων που αλιεύονται σε επίπεδα ΜΒΑ: Περιοχή ΔΣΕΘ Αντίκτυπος	Δεδομένα σε περιγραφική μορφή
Ποσοστό ή αριθμός αποθεμάτων που αλιεύονται σε επίπεδα ΜΒΑ: Μεσόγειος Θάλασσα Αντίκτυπος	Δεδομένα σε περιγραφική μορφή
Ποσοστό ή αριθμός αποθεμάτων που αλιεύονται σε επίπεδα ΜΒΑ: Εύξεινος Πόντος Αντίκτυπος	Δεδομένα σε περιγραφική μορφή
Βαθμός επαρκούς ανταπόκρισης σε αιτήματα υποβολής δεδομένων Αποτέλεσμα	0% (2019) Ορόσημο 50% (2017) 2010 2020

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται σε καλό δρόμο ο δείκτης ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παλαιά δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Ο στόχος διατήρησης της ΚΑΠ δεν αναμένεται να επιτευχθεί

4.31. Το άρθρο 3 της ΣΛΕΕ παρέχει στην ΕΕ αποκλειστική αρμοδιότητα για τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων. Σε έγγραφο της του 2011, η Επιτροπή ανέφερε³² ότι ποσοστό 78,5 % των κοινοτικών αποθεμάτων για τα οποία υπήρχαν διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα είχε αλιευθεί με μη βιώσιμο τρόπο. Η ενίσχυση της βιωσιμότητας της αλιείας, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης και διατήρησης των ιχθυαποθεμάτων, αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο της ΚΑΠ. Έως το τέλος του 2020, τα κράτη μέλη είχαν επιλέξει σχεδόν 6 180 πράξεις για τις οποίες είχε δεσμευθεί συνολική χρηματοδότηση από το ΕΤΘΑ ύψους 695 εκατομμυρίων ευρώ και είχαν δαπανήσει για τον σκοπό αυτό 374 εκατομμύρια ευρώ³³.

4.32. Στο πλαίσιο της επιδίωξης του στόχου διατήρησης, η Επιτροπή παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με την πρόοδο προς την επίτευξη της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης (ΜΒΑ) μέσω παραγωγής που δεν υπερβαίνει τον ρυθμό βιώσιμης εκμετάλλευσης (Fmsy). Τα εν λόγω ασφαλή βάσει επιστημονικών γνωμοδοτήσεων επίπεδα αλιείας έπρεπε να έχουν επιτευχθεί έως το 2015, όπου ήταν

©Getty Images / Monty Rakusen.

δυνατόν, και το αργότερο έως το 2020 για το σύνολο των ιχθυαποθεμάτων³⁴. Ο δείκτης που χρησιμοποιεί η Επιτροπή στην προγραμματική δήλωση για το ΕΤΘΑ είναι «το ποσοστό ή ο αριθμός των αποθεμάτων που αλιεύονται σε επίπεδα ΜΒΑ», και τα σχετικά στοιχεία αναφέρονται χωριστά για τον Βορειοανατολικό Ατλαντικό (ΔΣΕΘ), τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο. Το ποσοστό αναφοράς του 59 %, το οποίο η Επιτροπή χρησιμοποίησε εσφαλμένα για όλες τις θάλασσες, στην πραγματικότητα ισχύει μόνο για τον Βορειοανατολικό Ατλαντικό.

4.33. Η προγραμματική δήλωση σχετικά με το ΕΤΘΑ για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022 δεν παρουσιάζει τα ποσοτικά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής στην πορεία για την εκπλήρωση του στόχου διατήρησης της ΚΑΠ, αν και οι σχετικές πληροφορίες είναι διαθέσιμες. Στο περιγραφικό μέρος, η Επιτροπή αναφέρεται στο υψηλό ποσοστό των προσδοκώμενων εκφορτώσεων στο

³² SEC(2011) 891 final, SEC(2011) 1416 final.

³³ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

³⁴ Άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013.

πλαίσιο των αλιευτικών ποσοστώσεων, οι οποίες έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το εύρος Fmsy, χωρίς να επισημαίνει ότι, για μεγάλο ποσοστό των ιχθυαποθεμάτων, το επίπεδο της αλιευτικής δραστηριότητας δεν είναι ακόμη εντός των ασφαλών ορίων. Διαπιστώσαμε ότι αυτή η εστίαση στις εκφορτώσεις και όχι στα ιχθυαποθέματα δημιουργεί υπέρμετρα θετική εικόνα όσον αφορά τις προοπτικές επίτευξης του στόχου της αλιείας σε επίπεδα MBA.

4.34. Η Επιτροπή αναφέρει επίσης στην προγραμματική δήλωση για το ΕΤΘΑ ότι, στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό, η *αλιευτική πίεση* έχει σταθεροποιηθεί σε βιώσιμο επίπεδο, ενώ στη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο, βρίσκεται σε επίπεδο υπερδιπλάσιο της τιμής-στόχου Fmsy.

4.35. Συνολικά, στην προγραμματική δήλωση για το ΕΤΘΑ για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, η Επιτροπή κρίνει ότι έχει σημειώσει μέτρια πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη του στόχου διατήρησης. Οι τελευταίες επίσημες αξιολογήσεις δείχνουν ότι η ΕΕ είναι απίθανο να έχει επιτύχει τον στόχο αυτό έως το 2020³⁵. Σύμφωνα με πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία³⁶, στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό, το ποσοστό των αποθεμάτων που υφίστανται υπεραλίευση, αν και μειώθηκε σημαντικά την τελευταία δεκαετία, προσεγγίζει το 40 %. Επιπλέον, στη Μεσόγειο και στον Εύξεινο Πόντο, το 83 % των ιχθυαποθεμάτων που υποβλήθηκαν σε αξιολόγηση υφίσταντο υπεραλίευση (υπολογισμός βάσει ελλειπών στοιχείων).

4.36. Στην πρόσφατη ειδική έκθεσή μας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος³⁷ εξετάσαμε παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτά τα μη ικανοποιητικά αποτελέσματα όσον αφορά τη διατήρηση. Διαπιστώσαμε ότι, ενώ η δράση της ΕΕ είχε ως αποτέλεσμα μετρήσιμη πρόοδο στον Ατλαντικό, όπου η διαχείριση της αλιευτικής δραστηριότητας συνδέεται με την επιβολή ορίων στα επιτρεπόμενα αλιεύματα, η Μεσόγειος εξακολουθεί να απειλείται από υπεραλίευση, χωρίς σοβαρές ενδείξεις πρόδου.

4.37. Η Επιτροπή θεωρεί³⁸ ότι η πλεονάζουσα ικανότητα του αλιευτικού στόλου αποτελεί την καθοριστικότερη αιτία της υπεραλίευσης. Η ικανότητα πολλών τμημάτων του στόλου υπερβαίνει τις αλιευτικές δυνατότητες που προσφέρονται. Ως εκ τούτου, ο στόχος της μείωσης της αλιευτικής ικανότητας αποτελεί επίσης ουσιώδη

³⁵ Status of marine fish and shellfish stocks in European seas, ΕΟΠ, 2021.

³⁶ Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy, ΕΤΟΕΑ, 2021.

³⁷ Ειδική έκθεση 26/2020, σημείο 84.

³⁸ SEC(2011) 891 final.

συνιστώσα της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας στην ΕΕ. Έως το τέλος του 2020, τα κράτη μέλη επέλεξαν 24 958 πράξεις που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΘΑ συνολικά με 260 εκατομμύρια ευρώ, και διέθεσαν 199 εκατομμύρια ευρώ για μέτρα που αποσκοπούσαν στη στήριξη της προσαρμογής της ικανότητας του αλιευτικού στόλου στις αλιευτικές δυνατότητες³⁹.

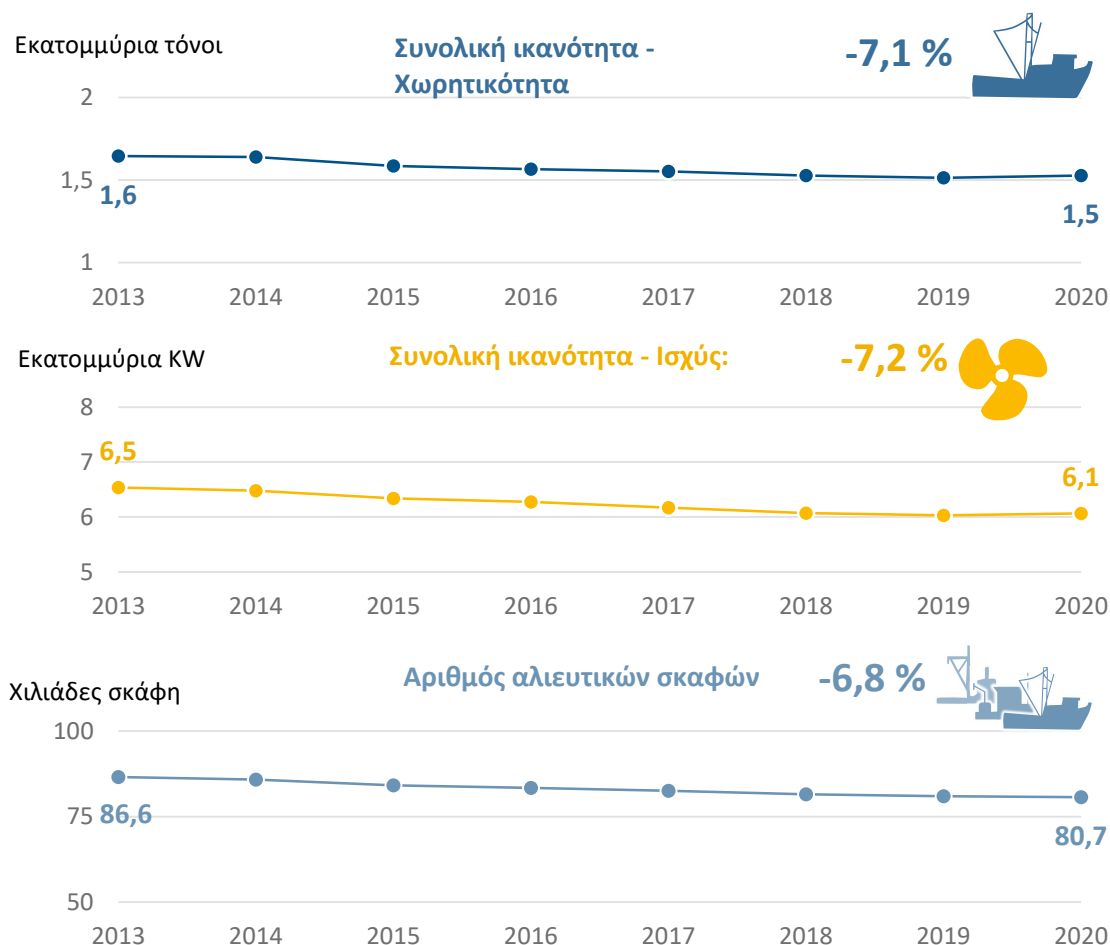
4.38. Πρόσφατα στοιχεία⁴⁰ δείχνουν ότι η ικανότητα του αλιευτικού στόλου της ΕΕ μειώνεται με αργό ρυθμό (βλέπε [γράφημα 4.8](#)). Ωστόσο, ο δείκτης αιφορικής συγκομιδής δείχνει ότι για μεγάλο αριθμό τμημάτων του στόλου στην πλειονότητα των κρατών μελών, η αλιευτική ικανότητα εξακολουθεί να είναι δυσανάλογα υψηλότερη από τις αλιευτικές τους δυνατότητες (το 2018, αυτό ίσχυε για 145 από τα 182 τμήματα του στόλου που αξιολογήθηκαν)⁴¹.

³⁹ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

⁴⁰ Μητρώο στόλου της ΕΕ, στοιχεία Δεκεμβρίου 2020.

⁴¹ SWD(2021) 122 final, COM(2021) 279 final.

Γράφημα 4.8 – Επισκόπηση της ικανότητας του αλιευτικού στόλου της ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από το μητρώο στόλου της ΕΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Δεκεμβρίου 2020.

4.39. Η ικανότητα ενός αλιευτικού σκάφους μετράται βάσει του όγκου του (ολική χωρητικότητα, GT) και της ισχύος του κινητήρα του (kW). Στην έκθεσή μας του 2017 σχετικά με τον έλεγχο της αλιείας της ΕΕ, διαπιστώσαμε ότι ορισμένα κράτη μέλη δεν επαλήθευαν σωστά την ικανότητα του αλιευτικού στόλου τους βάσει των δύο αυτών κριτηρίων⁴².

4.40. Σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΘΑ, η στήριξη από το ταμείο δεν πρέπει να συνεπάγεται αύξηση της αλιευτικής ικανότητας του στόλου της ΕΕ⁴³. Το ζήτημα των επιβλαβών αλιευτικών επιδοτήσεων επισημαίνεται στους **στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (στόχος 14.6)**, επιδίωξη των οποίων είναι να δοθεί τέλος σε πρακτικές

⁴² Ειδική έκθεση 08/2017.

⁴³ Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014.

αυτού του είδους έως το 2020. Το ζήτημα αυτό αποτελεί αντικείμενο εντατικών διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Βασικές πτυχές της διαχείρισης της αλιείας αποτελούν οι επιστημονικές γνωμοδοτήσεις και η συλλογή δεδομένων

4.41. Κατά τη λήψη σημαντικών αποφάσεων στο πλαίσιο της ΚΑΠ, λόγω χάριν σχετικά με τις ποσοτώσεις των αλιευμάτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη επιστημονικές γνωμοδοτήσεις. Ως εκ τούτου, η διαθεσιμότητα επιστημονικών δεδομένων είναι ουσιώδους σημασίας. Το ΕΤΘΑ παρέχει στήριξη για τη συλλογή και διαχείριση δεδομένων από τα κράτη μέλη. Έως το τέλος του 2020, αυτά είχαν δεσμεύσει 482 εκατομμύρια ευρώ και είχαν δαπανήσει 379 εκατομμύρια ευρώ για τον σκοπό αυτό⁴⁴.

4.42. Στην ειδική έκθεσή μας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος⁴⁵, επισημάνσαμε ότι το 2017 το ΔΣΕΘ δεν ήταν σε θέση να παράσχει επιστημονική γνωμοδότηση για περισσότερο από το ήμισυ των αποθεμάτων, λόγω περιορισμών που σχετίζονταν με τα διαθέσιμα δεδομένα. Το 2019, αυτό ίσχυε για το 62 % των αποθεμάτων (για 159 από τα 256 αποθέματα τα διαθέσιμα δεδομένα ήταν ελλιπή⁴⁶). Στη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο, το 2016 υποβλήθηκαν σε αξιολόγηση 47 ιχθυαποθέματα, αλλά το 2018 πληροφορίες ήταν διαθέσιμες μόνο για 21⁴⁷.

Το σύστημα ελέγχου της αλιείας αναβαθμίζεται

4.43. Η επιτυχία της ΚΑΠ είναι στενά συνδεδεμένη με την αποτελεσματικότητα του συστήματος ελέγχου της αλιείας. Στην έκθεσή μας του 2017, αναφερθήκαμε στα προβλήματα του συστήματος αυτού⁴⁸. Το 2018, η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση του κανονισμού για τον έλεγχο της αλιείας⁴⁹. Η νομοθετική πρόταση δεν

⁴⁴ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

⁴⁵ Ειδική έκθεση 26/2020.

⁴⁶ Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy, ΕΤΟΕΑ, 2021.

⁴⁷ SWD(2020) 112 final.

⁴⁸ Ειδική έκθεση 08/2017.

⁴⁹ COM(2018) 368 final.

έχει εγκριθεί από τους συννομοθέτες και το σύστημα ελέγχου εξακολουθεί να εμφανίζει αδυναμίες⁵⁰.

4.44. Το ΕΤΘΑ χορηγεί χρηματοδότηση για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων ελέγχου, τα οποία είναι απαραίτητα για την επιβολή των κανόνων. Τα μέτρα του ΕΤΘΑ που συμβάλλουν στη διαδικασία αυτή είναι μέχρι στιγμής τα μεγαλύτερα από την άποψη των αναληφθέντων κεφαλαίων (440 εκατομμύρια ευρώ έως το 2020⁵¹). Εντούτοις, δεν υπάρχουν δείκτες που να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή του ΕΤΘΑ στην επίτευξη του στόχου για ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου.

⁵⁰ Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού περί συστήματος ελέγχου, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

⁵¹ EMFF Implementation Report, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021.

Συμπεράσματα

4.45. Η ΚΑΠ καλείται να ανταποκριθεί σε προκλήσεις όπως η μη βιώσιμη αλιεία, η υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και ο μετασχηματισμός των κλάδων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ. Το ΕΤΘΑ πρέπει να συμβάλει στην επιδίωξη αυτών των στόχων της ΚΑΠ. Οι σχετικές με τις επιδόσεις πληροφορίες που παράγει ή λαμβάνει η Επιτροπή πρέπει να αντικατοπτρίζουν τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν χάρη στην παρέμβαση του ΕΤΘΑ, να αναδεικνύουν τυχόν περιπτώσεις μη ικανοποιητικής προόδου και να ενεργοποιούν τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

4.46. Διαπιστώσαμε ότι οι πληροφορίες της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις επικεντρώνονται ως επί το πλείστον στη χρηματοδοτική συνεισφορά του ταμείου στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, και όχι στα αποτελέσματα.

4.47. Η προγραμματική δήλωση και η ΕΕΔΕ περιλαμβάνουν κυρίως γενικούς, μακροσκοπικούς δείκτες, οι οποίοι είναι χρήσιμοι για τη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας της κατάστασης στους κλάδους της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Ωστόσο, δεν είναι σαφής η σύνδεση της συνεισφοράς του ΕΤΘΑ με τα δηλωθέντα επιτεύγματα (βλέπε σημείο [4.16](#)). Η σύνδεση αυτή είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του ΕΤΘΑ όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, καθώς και για την αιτιολόγηση των αιτημάτων για πιστώσεις από τον προϋπολογισμό. Οι ειδικοί δείκτες και τα δεδομένα για το ΕΤΘΑ, που έχουν σχεδιαστεί εκτός του πλαισίου της προγραμματικής δήλωσης και της ΕΕΔΕ και συνοψίζονται στην ετήσια έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ, παρέχουν πληρέστερη εικόνα της εκτέλεσης του ταμείου, αν και εστιάζουν επίσης στις δαπάνες και όχι στα αποτελέσματα (βλέπε σημείο [4.17](#)).

4.48. Διαπιστώσαμε ότι οι σχετικές με τις επιδόσεις πληροφορίες που παρέχει η Επιτροπή, στην προγραμματική δήλωση για το ΕΤΘΑ και στην ΕΕΔΕ, όσον αφορά τα αποτελέσματα του ΕΤΘΑ από την άποψη της στήριξης των περιβαλλοντικών στόχων της ΚΑΠ, είναι ελάχιστες. Η τιμή-στόχος της ΚΑΠ για την επίτευξη της επιθυμητής κατάστασης διατήρησης για όλα τα ιχθυαποθέματα έως το 2020 είναι απίθανο να έχει επιτευχθεί. Ο βασικός δείκτης που έχει σχεδιαστεί για την παρακολούθηση της προόδου σε αυτόν τον τομέα (αλιεία σε επίπεδα MBA) δεν περιέχει επαρκείς πληροφορίες που να υποδεικνύουν τον βαθμό προόδου προς την επίτευξη της τιμής αυτής (βλέπε σημεία [4.32](#) -[4.36](#)). Επισημάναμε επίσης ότι οι αλιευτικές δραστηριότητες εξακολουθούν να έχουν αρνητικές συνέπειες στο θαλάσσιο οικοσύστημα, ότι συνεχίζεται η επιβλαβής πρακτική της απόρριψης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων και ότι οι τρόποι μέτρησης του βαθμού

αποτελεσματικότητας της προστασίας των θαλάσσιων περιοχών παρουσιάζουν σημαντικές αδυναμίες (βλέπε σημεία [4.25](#) -[4.29](#)).

4.49. Από τις διαθέσιμες πληροφορίες προκύπτει ότι ο αλιευτικός στόλος της ΕΕ είναι συνολικά κερδοφόρος και ότι η βιώσιμη αλιεία είναι επωφελής για τους αλιείς. Μικρότερη είναι η πρόοδος όσον αφορά την ανάπτυξη της παραγωγής της υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ, η οποία τελευταία παρουσιάζει στασιμότητα (βλέπε σημεία [4.20](#) -[4.24](#)).

4.50. Από το ΕΤΘΑ χρηματοδοτείται η συλλογή και η διαχείριση δεδομένων για την εκπόνηση των απαραίτητων επιστημονικών γνωμοδοτήσεων. Ωστόσο, λόγω περιορισμών που σχετίζονται με τα δεδομένα, δεν είναι διαθέσιμες επιστημονικές γνωμοδοτήσεις για πληθώρα ιχθυοαποθεμάτων, ιδίως στη Μεσόγειο και στον Εύξεινο Πόντο (βλέπε σημεία [4.41](#)-[4.42](#)).

4.51. Τέλος, το σύστημα ελέγχου της αλιείας αποτελεί καίριο παράγοντα για την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ. Η Επιτροπή έχει λάβει διορθωτικά μέτρα, τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν βελτιώσεις στα εθνικά συστήματα ελέγχου. Ωστόσο, τα προβλήματα δεν έχουν εξαλειφθεί (βλέπε σημείο [4.43](#)).

Παραρτήματα

Παράρτημα 4.1 – Οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Ειδικός στόχος 1	Πρώθηση ανταγωνιστικής, περιβαλλοντικά βιώσιμης, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	Πρώθηση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΣ1)	Ναι
Ειδικός στόχος 2	Ενίσχυση της ανάπτυξης και της εφαρμογής της ΟΘΠ της Ένωσης, κατά τρόπο συμπληρωματικό προς την πολιτική συνοχής και την ΚΑΠ	Ενίσχυση της ΟΘΠ (ΕΣ2)	Όχι
Ειδικός στόχος 3	Πρώθηση της ισορροπημένης και χωρίς αποκλεισμούς εδαφικής ανάπτυξης των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	Πρώθηση της εδαφικής ανάπτυξης (ΕΣ3)	Όχι
Ειδικός στόχος 4	Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΠ	Ενίσχυση της ΚΑΠ (ΕΣ4)	Ναι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Κεφάλαιο 5

Ασφάλεια και ιθαγένεια

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	5.1.-5.9.
Σύντομη περιγραφή του τομέα «Ασφάλεια και Ιθαγένεια»	5.1.-5.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	5.3.-5.5.
Ο σκοπός του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει	5.6.-5.9.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις	5.10.-5.31.
Γενικά σχόλια	5.10.-5.17.
Σημαντικές διαφορές στην υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων	5.11.
Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις εμφανίζουν ορισμένα κενά	5.12.-5.14.
Οι δείκτες επιδόσεων που δημοσιεύθηκαν στην ΕΕΔΕ παρουσιάζουν μια αισιόδοξη εικόνα των επιδόσεων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις	5.15.-5.16.
Ο δείκτης για τον γενικό στόχο του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις βρίσκεται σε καλό δρόμο, αλλά επηρεάζεται από διάφορους εξωγενείς παράγοντες	5.17.
Στήριξη μιας κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις	5.18.-5.21.
Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έχει συμβάλει στην αποδοτική διεκπεραίωση των θεωρήσεων, αλλά δεν επιτυγχάνει να ενθαρρύνει τη συνεπή εφαρμογή του κεκτημένου μέσω επιμόρφωσης	5.20.-5.21.
Στήριξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων	5.22.-5.31.
Οι επιδόσεις του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις είναι καλύτερες στον τομέα της αναβάθμισης των συστημάτων και του εξοπλισμού ΤΠ από ό,τι στον τομέα της εκπαίδευσης των συνοριοφυλάκων στη χρήση τους	5.23.-5.26.
Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις κατέστησε δυνατή την ανάπτυξη των αναγκαίων συστημάτων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων	5.27.-5.30.
Η συμβολή του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις στην αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων εξαρτάται από την αξιοπιστία, τη συνάφεια και τον επίκαιρο χαρακτήρα των πληροφοριών που καταχωρίζουν στα συστήματα τα κράτη μέλη	5.31.
Συμπεράσματα	5.32.-5.36.

Παραρτήματα

Παράρτημα 5.1 – Στόχοι του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας – Σύνορα και Θεωρήσεις

Εισαγωγή

Σύντομη περιγραφή του τομέα «Ασφάλεια και ιθαγένεια»

5.1. Ο τομέας 3 του ΠΔΠ αφορά τις δαπάνες που συνδέονται με πολιτικές, των οποίων στόχος είναι η ενίσχυση της ιδέας της ευρωπαϊκής ιθαγένειας με τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, δικαιοσύνης και ασφάλειας χωρίς εσωτερικά σύνορα. Στον τομέα αυτό εμπίπτει η χρηματοδότηση για:

- ο το άσυλο και τη μετανάστευση,
- ο την εσωτερική ασφάλεια, που καλύπτει την εναρμονισμένη διαχείριση των συνόρων, την ανάπτυξη της κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις, τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, και τη βελτίωση της ικανότητας διαχείρισης κινδύνων και κρίσεων που απειλούν την ασφάλεια,
- ο τη μετανάστευση και την ασφάλεια, καθώς και τη δικαστική συνεργασία,
- ο την υγεία ανθρώπων, ζώων και φυτών,
- ο τον πολιτιστικό και τον οπτικοακουστικό τομέα, και
- ο τους τομείς της δικαιοσύνης, των δικαιωμάτων των καταναλωτών, της ισότητας και της ιθαγένειας.

5.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανέρχονται, για το ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020, σε 22,4 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 17,5 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2020 (βλέπε [γράφημα 5.1](#)). Ο σημαντικότερος τομέας δαπανών αφορά δύο αλληλοσυνδεόμενους τομείς πολιτικής, αυτούς της μετανάστευσης και της ασφάλειας.

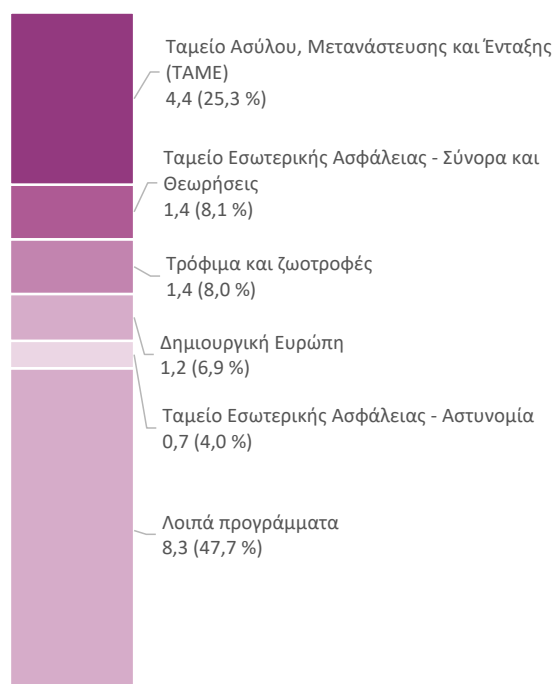
Γράφημα 5.1 – Ασφάλεια και ιθαγένεια: πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 2014-2020 για αναλήψεις υποχρεώσεων της περιόδου

i) ως ποσοστό όλων των τομέων του ΠΔΠ

ii) ανά επιμέρους πρόγραμμα

(σε δισεκατ. ευρώ)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

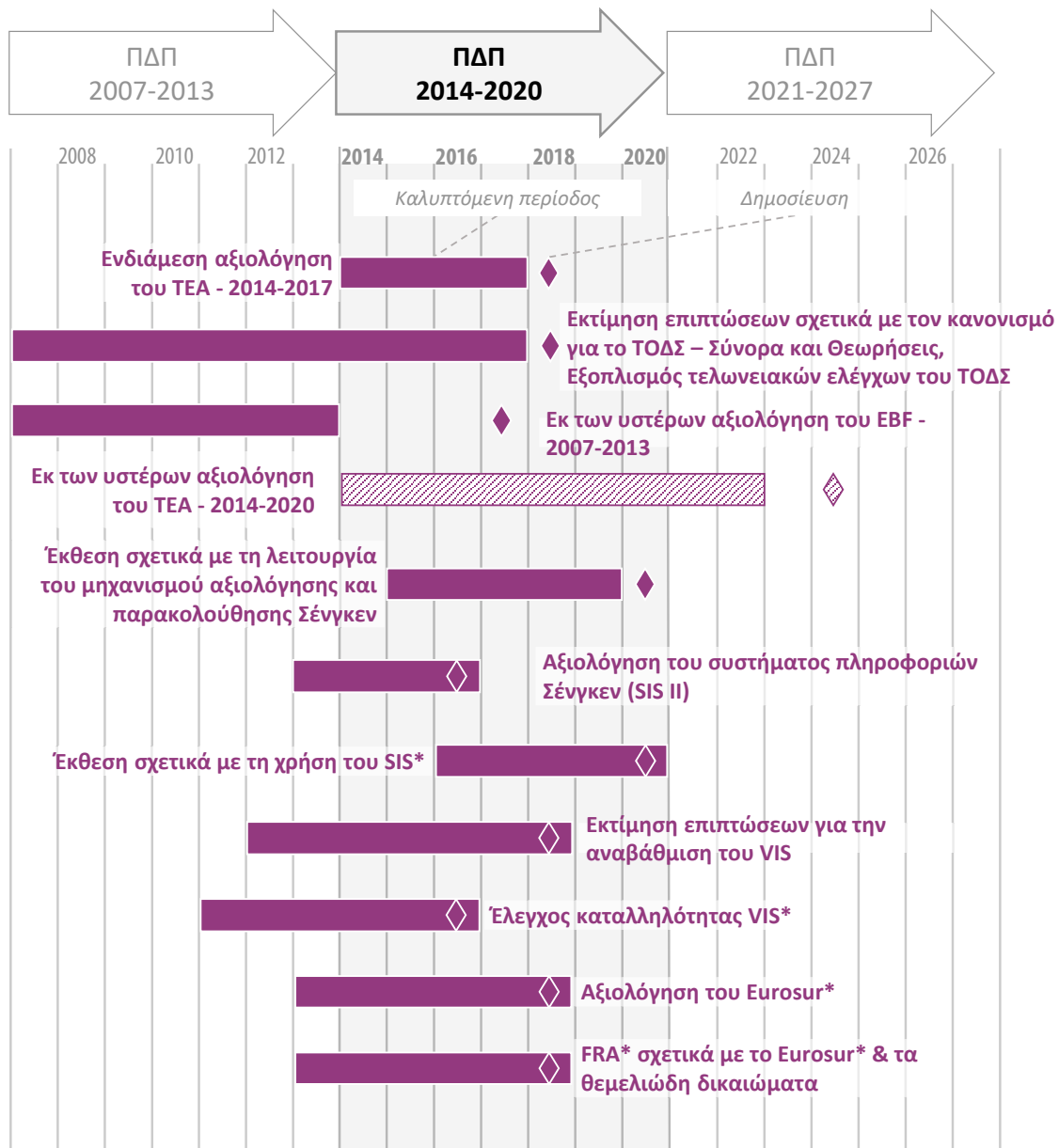
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

5.3. Από τα 11 προγράμματα του τομέα «Ασφάλεια και ιθαγένεια», επιλέξαμε το ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις, το οποίο αντιπροσωπεύει το 8,1 % των συνολικών πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί έως το τέλος του 2020 για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Προηγουμένως, στην *έκθεσή μας σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019*, καλύψαμε το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME), στο οποίο αντιστοιχούσε το 23,9 % του συνόλου των πληρωμών που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2019.

5.4. Για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου βασιστήκαμε στις πληροφορίες της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις, και συγκεκριμένα στην *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) του 2020*, τις *προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022*, καθώς και σε βασικές αξιολογήσεις και άλλες

εκθέσεις που παρουσιάζονται στο **γράφημα 5.2**. Εξετάσαμε την ευλογοφάνεια των εν λόγω πληροφοριών και τις συγκρίναμε με τις δικές μας διαπιστώσεις, χωρίς ωστόσο να ελέγξουμε την αξιοπιστία τους. Αντλήσαμε επίσης στοιχεία από τα αποτελέσματα πρόσφατων ελέγχων και επισκοπήσεων που διενεργήσαμε. Στο **προσάρτημα** που ακολουθεί περιγράφεται λεπτομερέστερα η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

Γράφημα 5.2 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και άλλων εκθέσεων και καλυπτόμενες περιόδους

* SIS: Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, VIS: Σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις, FRA: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, Eurosur: Ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης των συνόρων.

Πηγή: ΕΕΣ.

5.5. Η νομοθεσία για τη θέσπιση των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ προβλέπει μια σειρά στόχων, οι οποίοι διακρίνονται σε γενικούς (συνήθως ευρύτεροι και περισσότερο στρατηγικοί) και ειδικούς (συνήθως πιο στοχευμένοι και περισσότερο επιχειρησιακοί). Το παρόν κεφάλαιο καλύπτει τον γενικό στόχο και τους δύο ειδικούς στόχους που αφορούν το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις. Η νομοθεσία για το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις καθορίζει επίσης τους επιχειρησιακούς στόχους της χρηματοδότησης (βλέπε [παράρτημα 5.1](#))¹.

Ο σκοπός του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις και ο τρόπος με τον οποίο έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει

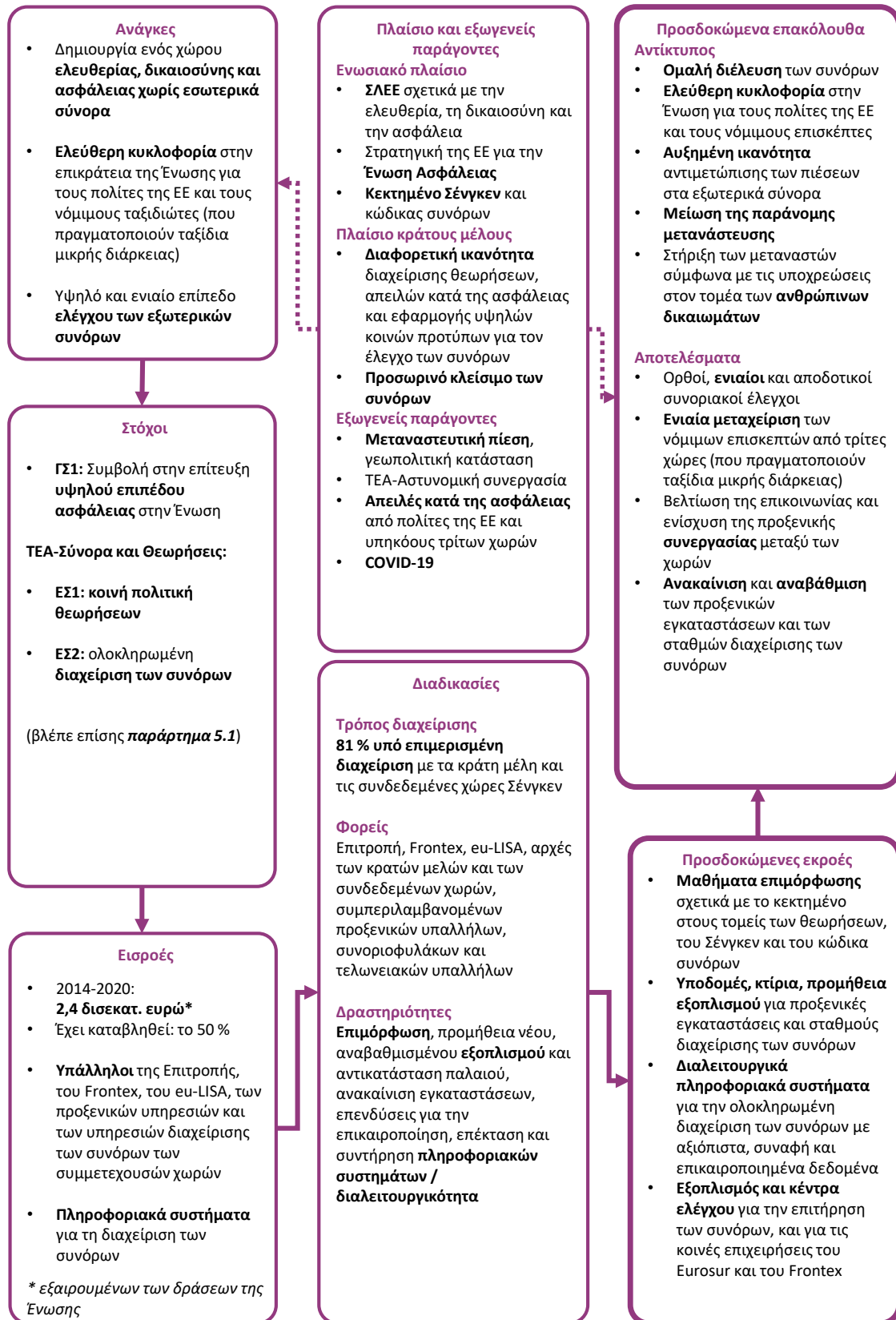
5.6. Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις παρέχει στήριξη (2,4 δισεκατομμύρια ευρώ² σε αναλήψεις υποχρεώσεων για την περίοδο 2014-2020) για την εφαρμογή εναρμονισμένων μέτρων διαχείρισης των συνόρων που καθιστούν δυνατό ένα υψηλό και ομοιόμορφο επίπεδο ελέγχου των συνόρων, καθώς και για την ανάπτυξη κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις³, σε συμφωνία με τη δέσμευση της Ένωσης για σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο [γράφημα 5.3](#) παρουσιάζεται το πλαίσιο στο οποίο δημιουργήθηκε το πρόγραμμα TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις και παρέχεται μια εννοιολογική επισκόπηση των αναγκών τις οποίες προορίζεται να καλύψει, των στόχων του και των προσδοκώμενων *εκροών* και *επακολούθων* του.

¹ Άρθρο 3 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 515/2014](#) για τη θέσπιση του μέσου χρηματοδοτικής στήριξης στον τομέα των εξωτερικών συνόρων και των θεωρήσεων.

² Μόνον υπό επιμερισμένη διαχείριση, δεν περιλαμβάνονται η βοήθεια έκτακτης ανάγκης (414 εκατομμύρια ευρώ) και οι δράσεις της Ένωσης.

³ Άρθρο 3 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 515/2014](#).

Γράφημα 5.3 – Επισκόπηση του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 515/2014.

5.7. Η διαχείριση του μεγαλύτερου μέρους της χρηματοδότησης του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις (81 %) πραγματοποιείται μέσω των εθνικών προγραμμάτων των συμμετεχόντων κρατών μελών της ΕΕ (ήτοι όλων πλην της Ιρλανδίας) και των τεσσάρων συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Ελβετία και Νορβηγία), από κοινού με τη Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Επιτροπής (ΓΔ HOME). Η τελευταία διαχειρίζεται επίσης, άμεσα ή έμμεσα, τις υπόλοιπες δράσεις της ΕΕ, καθώς και τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης. Στο [γράφημα 5.4](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των πραγματικών δαπανών που ανέφεραν οι χώρες στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων τους για την περίοδο 2014-2020.

Γράφημα 5.4 – Επισκόπηση των δαπανών στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων

Δαπάνες εθνικών προγραμμάτων που δηλώθηκαν από τα κράτη μέλη (2014-2020): 1 320 εκατ. ευρώ			
% πληρωμών ανά είδος δαπάνης			
Εθνικοί στόχοι για το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις	ΕΣ1 Στήριξη μιας κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις 8 %	ΕΣ2 Ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων 82 %	STS Ειδικό καθεστώς διέλευσης 10 %
ΕΣ1 - Επιχειρησιακή στήριξη για μια κοινή πολιτική θεωρήσεων: Βελτίωση της ικανότητας των κρατών μελών να εφαρμόζουν κοινή πολιτική θεωρήσεων για τη διευκόλυνση των νόμιμων μετακινήσεων (θεωρήσεις Σένγκεν), εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης των υπηκόων	2,5 %		
ΕΣ1 - ΕθνΣ1 - Εθνική ικανότητα: Ανάπτυξη εθνικών συνιστωσών του VIS και άλλων εργαλείων ΤΠ για την έκδοση θεωρήσεων, ανακαίνιση/εκσυγχρονισμό υπηρεσιών θεωρήσεων, άνοιγμα νέων τμημάτων θεωρήσεων σε τρίτες χώρες	4,6 %		
ΕΣ1 - ΕθνΣ2 - Κεκτημένο της Ένωσης: Επιμόρφωση στην κοινή πολιτική θεωρήσεων, εφαρμογή ειδικών συστάσεων του μηχανισμού αξιολόγησης Σένγκεν	0,2 %		
ΕΣ1 - ΕθνΣ3 - Ενίσχυση της προξενικής συνεργασίας: Δημιουργία κοινών κέντρων υποβολής αιτήσεων Θεώρησης, συμφωνίες εκπροσώπησης, δημιουργία και αναβάθμιση προξενείων, εξοπλισμός και υποστήριξη εξειδικευμένων θέσεων σε τρίτες χώρες, όπως αξιωματικοί-σύνδεσμοι μετανάστευσης	0,7 %		
ΕΔ1 - Προξενική συνεργασία: στο πλαίσιο ειδικών δράσεων	0,3 %		
ΕΣ2- ΕθνΣ1 - Eurosur: Δημιουργία των εθνικών συνιστωσών του Eurosur (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, του εξοπλισμού και των ΤΠΕ για τα εθνικά κέντρα συντονισμού, της παρακολούθησης της κατάστασης σε εθνικό επίπεδο και της ανταλλαγής πληροφοριών), επενδύσεις σε εξοπλισμό ελέγχου των συνόρων και συστήματα επιτήρησης, συμπεριλαμβανομένου εξοπλισμού που προορίζεται για χρήση από κοινού με τον Frontex		8 %	
ΕΣ2- ΕθνΣ2 - Ανταλλαγή πληροφοριών: Συστήματα επικοινωνίας, μαθήματα επιμόρφωσης, συναντήσεις εμπειρογνομόνων και σεμινάρια μεταξύ διαφόρων οργανισμών για τη βελτίωση της συνεργασίας		2 %	
ΕΣ2- ΕθνΣ3 - Κοινά ενωσιακά πρότυπα: Δημιουργία ασφαλών, διαλειτουργικών πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης των συνόρων, όπως το SIS, το VIS, το ETIAS και το Eurosur, ανάπτυξη και αναβάθμιση της υποδομής συνοριακών ελέγχων (όπως οι πύλες αυτοματοποιημένου συνοριακού ελέγχου)		2 %	
ΕΣ2- ΕθνΣ4 - Ενωσιακό κεκτημένο: Επιμόρφωση σχετικά με τα σύνορα (κώδικας συνόρων Σένγκεν), υλοποίηση ειδικών συστάσεων του μηχανισμού αξιολόγησης Σένγκεν		1 %	
ΕΣ2- ΕθνΣ5 - Μελλοντικές προκλήσεις: Δραστηριότητες ανάλυσης των συνόρων των οργανισμών		1 %	
ΕΣ2- ΕθνΣ6 - Εθνική ικανότητα: Επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συντήρηση υποδομών στα σημεία διέλευσης των συνόρων		30 %	
ΕΣ2- ΕΔ2 - Εξοπλισμός Frontex: Ειδικές δράσεις των κρατών μελών για την προμήθεια εξοπλισμού που διατίθεται στον Frontex για κοινές επιχειρήσεις		11 %	
ΕΣ2 - Τεχνική βοήθεια για τα σύνορα: Παροχή τεχνικής βοήθειας στα κράτη μέλη		2 %	
ΕΣ2 - Επιχειρησιακή στήριξη για τα σύνορα: Δαπάνες συντήρησης σταθερού και κινητού εξοπλισμού συνοριακών ελέγχων		25 %	
STS - Ειδικό καθεστώς διέλευσης: Ειδική συμφωνία για καθεστώς διέλευσης μεταξύ Λιθουανίας και Ρωσίας			10 %

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των κρατών μελών για το 2020.

5.8. Η εφαρμογή των πολιτικών και η εκτέλεση των δαπανών στο πλαίσιο του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις προϋποθέτουν στενό συντονισμό και συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, των οργανισμών της ΕΕ (ιδίως του Frontex) και των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για τα τελωνεία (κατά την εκτέλεση καθηκόντων που σχετίζονται με τα σύνορα), τις θεωρήσεις, τη μετανάστευση και τη διαχείριση των συνόρων. Ειδικότερα, η γνώμη του Frontex πρέπει να ζητείται σχετικά με τα εθνικά προγράμματα, τις

δαπάνες που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων και την αγορά οχημάτων και εξοπλισμού για κοινές επιχειρήσεις⁴.

5.9. Οι συνοριακοί έλεγχοι και η υλοποίηση των δραστηριοτήτων του ΤΕΑ επηρεάζονται ενδεχομένως από συμβάντα που εκφεύγουν του ελέγχου των εθνικών κυβερνήσεων, όπως οι υγειονομικές εξελίξεις λόγω της πανδημίας COVID-19, ανησυχίες για την ασφάλεια που σχετίζονται με τρομοκρατικές απειλές και απρόβλεπτες μεταναστευτικές ροές από χώρες εκτός της ΕΕ.

⁴ Άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο στ), και παράρτημα ΙΙ, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 514/2014.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις

Γενικά σχόλια

5.10. Στο [γράφημα 5.5](#) παρέχεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση, στο [γράφημα 5.6](#) παρουσιάζεται ο δείκτης που αφορά τον γενικό στόχο του ταμείου και, τέλος, στο [γράφημα 5.8](#) και το [γράφημα 5.9](#) παρουσιάζονται οι ειδικές επισκοπήσεις των δεικτών για τους δύο ειδικούς στόχους του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις. Στην έκθεσή μας σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019⁵ εξετάσαμε ορισμένες γενικές επιφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η εκτίμησή μας σχετικά με το κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης «βρίσκεται σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα επίτευξης της επιδιωκόμενης τιμής-στόχου. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη κατά πόσο, ή πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι επαρκής. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του προγράμματος. Επίσης, δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των υποκείμενων στοιχείων (την οποία, ωστόσο, εξετάσαμε στην [έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019](#)⁶).

⁵ Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019, σημείο 1.24.

⁶ Αυτόθι, σημεία 1.13-1.23.

Γράφημα 5.5 – Επισκόπηση όλων των δεικτών του προγράμματος ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις στην προγραμματική δήλωση

Στόχος (*)	Σύνολο	Εκροή			Αποτέλεσμα			Αντίκτυπος					
		σύνολο			?	σύνολο			?	σύνολο			?
ΓΣ01	1									1	—	1	
ΕΣ01	5	3	— 1	— 2		2	— 2						
ΕΣ02	6	4	— 2	— 1	— 1	1		— 1		1		— 1	
Σύνολο	12	7	— 3	— 3	— 1	3	— 2	— 1		2	— 1	— 1	

(*) Πλήρης κατάσταση των στόχων παρατίθεται στο παράρτημα 5.1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο για την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

? Ασαφές: απουσία στοιχείων, ανεπίκαιρα στοιχεία ή στοιχεία που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή συμπεράσματος.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Σημαντικές διαφορές στην υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων

5.11. Οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που δημοσιεύονται στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις παρουσιάζουν συγκεντρωτικά πολύ διαφορετικά ποσοστά κατανομής και απορρόφησης σε σχέση με τα εθνικά προγράμματα των κρατών μελών:

- Βάσει των κριτηρίων κατανομής που προβλέπονται στον κανονισμό, το 43 % (1 δισεκατομμύριο ευρώ) της υπό επιμερισμένη διαχείριση χρηματοδότησης από το μέσο (2,4 δισεκατομμύρια ευρώ) διατίθεται σε τέσσερα κράτη μέλη (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Λιθουανία).
- Έως το τέλος του 2020, είχε καταβληθεί μόλις το 55 % των πιστώσεων των εθνικών προγραμμάτων⁷. Οι δαπάνες των χωρών ήταν άνισες, και κυμαίνονταν μεταξύ 18 % και 79 % των πιστώσεών τους. Τα κράτη μέλη ανέφεραν τα ακόλουθα προβλήματα που καθυστερούν την απορρόφηση των κεφαλαίων⁸:
 - Καθυστερήσεις στις δημόσιες συμβάσεις, οφειλόμενες σε παράγοντες όπως ο μικρός αριθμός αιτούντων, οι πολύπλοκες συγγραφές υποχρεώσεων και τα ελάχιστα τεχνικά πρότυπα, με αποτέλεσμα, παραδείγματος χάριν, την ανάγκη κατάρτισης νέων τεχνικών προδιαγραφών και ακυρώσεις διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

⁷ Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, σ. 1006.

⁸ Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των κρατών μελών για το 2020.

- Την ακαμψία της νομοθεσίας, η οποία δυσχέρανε την ανακατανομή των εθνικών πιστώσεων ώστε να αυξηθεί η χρηματοδότηση έργων που σχετίζονται με πληροφοριακά συστήματα, με αποτέλεσμα χαμηλότερα ποσοστά απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων.
- Την αδράνεια ορισμένων κρατών μελών όσον αφορά τον συντονισμό για τη δημιουργία προξενείων σε τρίτες χώρες (π.χ. δημιουργία κοινού γραφείου Σένγκεν σε τρίτες χώρες).
- Άλλους παράγοντες που εκφεύγουν του ελέγχου των αρχών υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων της COVID-19, της αλληλεξάρτησης με άλλα έργα που σημειώνουν καθυστερήσεις, του αυξημένου αριθμού προσφυγών στο πλαίσιο διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων, καθώς και πολιτικών και διοικητικών εμποδίων σε τρίτες χώρες.

Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις εμφανίζουν ορισμένα κενά

5.12. Η δράση σε επίπεδο ΕΕ («δράσεις της Ένωσης») και η βοήθεια έκτακτης ανάγκης, που αντιπροσωπεύουν το 19 % των κονδυλίων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις, δεν καλύπτονται από το πλαίσιο επιδόσεων. Ελλείψει σχετικής νομικής υποχρέωσης, η Επιτροπή δεν έχει αναπτύξει ακόμη πλαίσιο παρακολούθησης των επιδόσεων για τις εν λόγω δράσεις. Κατά συνέπεια, οι συγκεντρωτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις είναι περιορισμένες για συνολικό ποσό 553 εκατομμυρίων ευρώ.

5.13. Στην ΕΕΔΕ και τις προγραμματικές δηλώσεις παρέχονται ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την *οικονομία* και την *αποδοτικότητα* που επιτυγχάνονται κατά την υλοποίηση του ταμείου, ή σχετικά με την οικονομική αποδοτικότητα των δράσεών του.

5.14. Περισσότερο από το ήμισυ (7 επί συνόλου 12) των δεικτών του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις που δημοσιεύθηκαν στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις είναι δείκτες εκροής και, ως εκ τούτου, μετρούν την επιχειρησιακή υλοποίηση του προγράμματος, η οποία συνδέεται στενά με το ποσοστό εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Εκτός από τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν στην ενδιάμεση αξιολόγηση του TEA το 2018 (βλέπε [γράφημα 5.2](#)), σε μια περίοδο κατά την οποία ο ρυθμός υλοποίησης ήταν αργός, δεν έχουν παρουσιαστεί άλλα στοιχεία σχετικά με την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων (βλέπε [παράρτημα 5.1](#)). Μεταξύ του χρόνου πραγματοποίησης των δαπανών στο πλαίσιο ενός πολυετούς προγράμματος και της παρακολούθησης των επακολούθων του μεσολαβεί αναπόφευκτα κάποιο χρονικό

διάστημα. Στο τέλος του 2020, το 45 % των πόρων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις δεν είχε ακόμη εκταμειωθεί από τα κράτη μέλη, κάτι που σημαίνει ότι πολλά αποτελέσματα πιθανώς θα υλοποιηθούν αργότερα. Τα κράτη μέλη θα υποβάλουν εκ των υστέρων αξιολόγηση στην Επιτροπή έως το τέλος του 2023.

Οι δείκτες επιδόσεων που δημοσιεύθηκαν στην ΕΕΔΕ παρουσιάζουν μια αισιόδοξη εικόνα των επιδόσεων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις

5.15. Οι βασικοί δείκτες επιδόσεων που επελέγησαν για δημοσίευση στην ΕΕΔΕ του 2020 είναι εκείνοι που δείχνουν σημαντική πρόοδο του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις προς την κατεύθυνση της επίτευξης των τιμών-στόχου του, επιτυγχάνοντας τιμές άνω του 100 % (βλέπε σημείο **5.16** σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι εξαιρετικές εκροές περιορισμένου αριθμού χωρών μπορούν να μεταβάλουν τις συνολικές επιδόσεις των ΕΣ2.2 και ΕΣ1.4). Αυτοί, σε συνδυασμό με την περιγραφή των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις, παρέχουν μια αισιόδοξη εικόνα της προόδου. Οι λιγότερο ενθαρρυντικοί δείκτες, σχετικά με την επιμόρφωση και την ανάπτυξη των ικανοτήτων των προξενείων και των συνοριοφυλάκων των κρατών μελών, δεν παρουσιάζονται.

5.16. Καθώς όμως οι δημοσιευμένοι δείκτες επιδόσεων παρουσιάζουν συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα που αναφέρουν τα κράτη μέλη, οι εξαιρετικές επιδόσεις περιορισμένου αριθμού χωρών δημιουργούν μια θετική συνολική εικόνα:

- Τα στοιχεία για την ανάπτυξη 2 680 προξενείων στο πλαίσιο του ΕΣ1.4 (τιμή-στόχος για το 2020: 923) οφείλονται κυρίως στη δραστηριότητα τεσσάρων χωρών που ανέφεραν περισσότερα από 500 προξενεία η καθεμία (Γερμανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιταλία). Χωρίς αυτές, η συνολική τιμή-στόχος μειώνεται σε 641 και το ποσοστό που αντιπροσωπεύει τη σημειωθείσα μέχρι στιγμής πρόοδο μειώνεται από 290 % σε 85 %.
- Η Γαλλία ανέφερε εξαιρετικά αποτελέσματα στο πλαίσιο του ΕΣ2.2 όσον αφορά την αναβάθμιση ή την ανάπτυξη υποδομών συνοριακών ελέγχων (14 735 στοιχεία σε σύγκριση με την τιμή-στόχο των 4 000), συμβάλλοντας σημαντικά στην υπερκάλυψη, με την αναβάθμιση ή την ανάπτυξη 33 516 στοιχείων, της συνολικής τιμής-στόχου που είχε οριστεί σε 19 902. Αποκλειομένης της Γαλλίας, ο αντίστοιχος αριθμός θα ήταν 18 781 στοιχεία έναντι της τιμής-στόχου των 15 902.
- Εάν εξαιρεθούν οι τρεις χώρες (Γαλλία, Σλοβενία, Νορβηγία) που ανέφεραν εξαιρετική ανάπτυξη δραστηριοτήτων προξενικής συνεργασίας στο πλαίσιο του ΕΣ1.1, το ποσοστό που αντιπροσωπεύει τη σημειωθείσα μέχρι στιγμής πρόοδο μειώνεται από 294 % (430, έναντι τιμής-στόχου 146) σε 121 %.

- Από τις 759 θέσεις εξειδικευμένων προξενικών υπαλλήλων σε τρίτες χώρες που αναφέρθηκαν στο πλαίσιο του ΕΣ1.3 (τιμή-στόχος: 395), οι 679 αναφέρθηκαν μόνον από τέσσερις χώρες (Αυστρία, Γερμανία, Ελλάδα, Κάτω Χώρες). Χωρίς αυτές τις τέσσερις χώρες, το ποσοστό που αντιπροσωπεύει τη σημειωθείσα μέχρι στιγμής πρόοδο μειώνεται από 192 % σε 28 %.

Ο δείκτης για τον γενικό στόχο του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις βρίσκεται σε καλό δρόμο, αλλά επηρεάζεται από διάφορους εξωγενείς παράγοντες

Γράφημα 5.6 – Επισκόπηση του δείκτη που συνδέεται με τον γενικό στόχο

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτελέσματα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι 			 1	 1
Όχι 				
Ασαφές ?				
ΣΥΝΟΛΟ			1	1

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με έναν επιλεγμένο επιμέρους δείκτη

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Παράτυποι μετανάστες που συνελήφθησαν στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ	Αντίκτυπος 123 100 % (2020) Απουσία ορόσημου

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

 Ποσοτική
  Ποιοτική
  Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο για την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

 Ναι
  Όχι
  Ασαφές: απουσία στοιχείων, ανεπίκαιρα στοιχεία ή στοιχεία που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή συμπεράσματος.

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

 Ναι
  Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

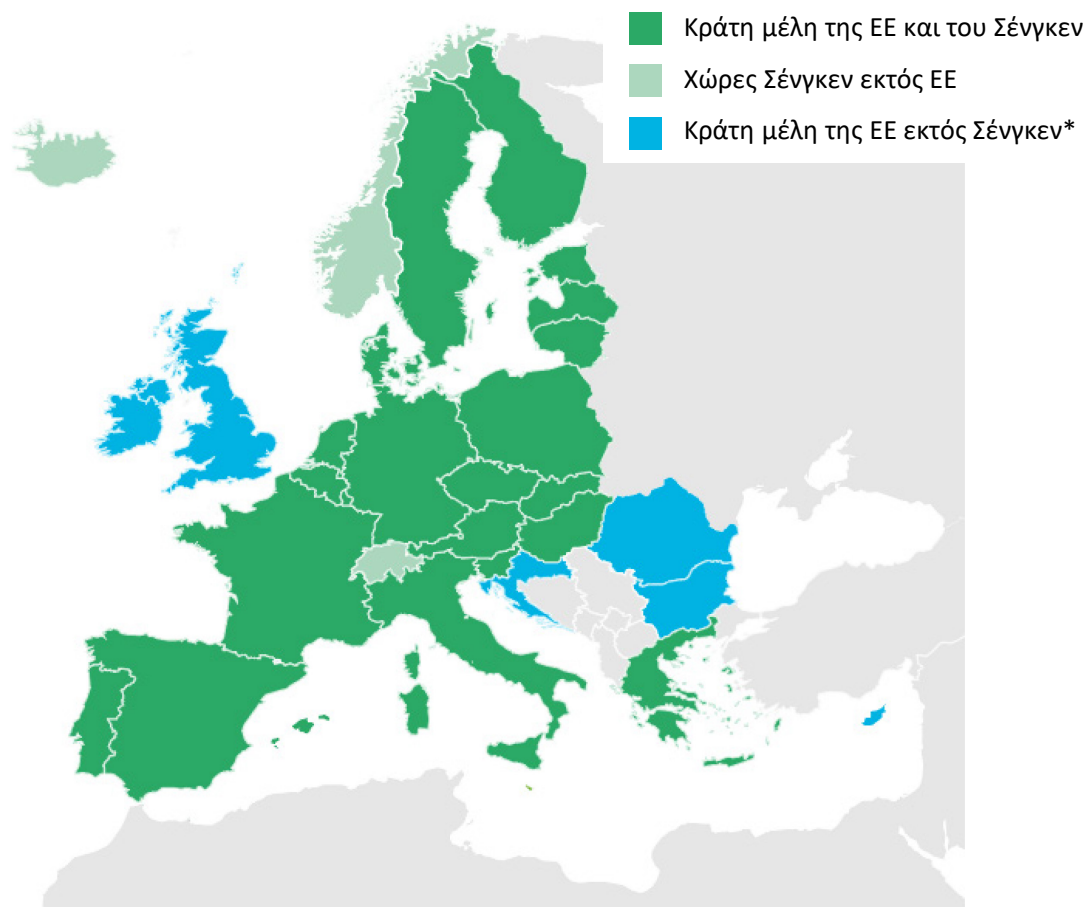
5.17. Γενικός στόχος του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις είναι να «συμβάλει στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση». Η μεταναστευτική κρίση άσκησε τεράστια πίεση στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, ωθώντας ορισμένα κράτη μέλη να επαναφέρουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα και να εντείνουν άλλες πρωτοβουλίες απόκρισης στην κρίση. Το ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις υπήρξε αρωγός

των κρατών μελών στην προσπάθεια αυτή, μέσω της χορήγησης αυξημένης χρηματοδότησης. Ωστόσο, είναι δύσκολο να απομονωθεί και να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του προγράμματος όσον αφορά την επίτευξη αυτού του στόχου, που επηρεάζεται και από διάφορους εξωγενείς παράγοντες. Το ίδιο ισχύει και για τον γενικό δείκτη αντικτύπου που ορίστηκε για την αξιολόγηση του γενικού στόχου (βλέπε [γράφημα 5.6](#)). Μολονότι οι δαπάνες και οι δραστηριότητες του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις μπορούν να συμβάλουν στις συλλήψεις αντικανονικών μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, ο αντίστοιχος αριθμός των μεταναστών εξαρτάται από εξαιρετικά ευμετάβλητους εξωγενείς παράγοντες που εκφεύγουν του ελέγχου της ΕΕ.

Στήριξη μιας κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις

5.18. Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έχει ως στόχο να ενθαρρύνει την ανάπτυξη κοινής πολιτικής που θα επιτρέπει τις άνευ ελέγχων μετακινήσεις εντός του χώρου Σένγκεν τόσο των υπηκόων της ΕΕ όσο και των υπηκόων τρίτων χωρών (ΥΤΧ) που διαθέτουν θεώρηση ([γράφημα 5.7](#)). Επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1, «Στήριξη μιας κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις», παρουσιάζεται στο [γράφημα 5.8](#).

Γράφημα 5.7 – Χάρτης του χώρου Σένγκεν

* Το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετείχε στα προγράμματα αυτά έως ότου έπαψε να είναι μέλος της ΕΕ στις 31.1.2020.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από τη μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου PE 658.699 – *The State of Play of Schengen Governance*, του Νοεμβρίου 2020, σ. 16.

Γράφημα 5.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την κοινή πολιτική για τις θεωρήσεις

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτελέσματα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	2		3
Όχι	2			2
Ασαφές (*)				
ΣΥΝΟΛΟ	3	2		5

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης		Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Δραστηριότητες προξενικής συνεργασίας που αναπτύχθηκαν με στήριξη από το TEA	Αποτελέσματα	100 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈
Υπάλληλοι που επιμορφώθηκαν σχετικά με την κοινή πολιτική θεωρήσεων με χρηματοδότηση από το TEA	Εκροή	38 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈
Μαθήματα επιμόρφωσης σχετικά με την κοινή πολιτική θεωρήσεων με χρηματοδότηση από το TEA	Εκροή	7 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈
Εξειδικευμένες θέσεις σε τρίτες χώρες με τη στήριξη του TEA	Εκροή	100 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈
Προξενεία που αναπτύχθηκαν ή αναβαθμίστηκαν με τη βοήθεια του TEA	Αποτελέσματα	100 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο για την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας πρόοδου);

Ναι

Όχι

Ασαφές: απουσία στοιχείων, ανεπίκαιρα στοιχεία ή στοιχεία που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή συμπεράσματος.

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

5.19. Η κοινή πολιτική για τις θεωρήσεις αφορά μόνο τις θεωρήσεις βραχείας διαμονής. Οι θεωρήσεις μεγαλύτερης διάρκειας και οι άδειες διαμονής εξακολουθούν να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, τα οποία δεν υπέχουν υποχρέωση ανταλλαγής των σχετικών πληροφοριών με άλλες χώρες (βλέπε σημείο 5.31). Παραδείγματος χάριν, οι χώρες Σένγκεν εξακολουθούν να χρησιμοποιούν περισσότερα από 200 διαφορετικά είδη εθνικών θεωρήσεων και αδειών διαμονής, προκειμένου να επιτρέπουν σε ΥΤΧ να εισέρχονται στον χώρο Σένγκεν και να μετακινούνται εντός αυτού. Στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με τα πληροφοριακά συστήματα της ΕΕ για τους συνοριακούς ελέγχους διαπιστώσαμε ότι, μόνο το 2017, εκδόθηκαν σχεδόν 2,7 εκατομμύρια τέτοιες άδειες⁹. Ως εκ τούτου, το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις μπορεί να συμβάλει στη συνεπή και αποδοτική διεκπεραίωση ορισμένων μόνον από τις άδειες που χρησιμοποιούνται για την είσοδο στην ΕΕ.

Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έχει συμβάλει στην αποδοτική διεκπεραίωση των θεωρήσεων, αλλά δεν επιτυγχάνει να ενθαρρύνει τη συνεπή εφαρμογή του κεκτημένου μέσω επιμόρφωσης

5.20. Με τη χρηματοδότηση της αναβάθμισης 2 680 προξενίων (290 % της τιμής-στόχου για το 2020), το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις συνέβαλε στη δημιουργία ασφαλέστερων και αποδοτικότερων κέντρων διεκπεραίωσης θεωρήσεων. Αρχικά, τα κράτη μέλη ήταν απρόθυμα να δημιουργήσουν κοινές προξενικές δραστηριότητες και κέντρα θεωρήσεων, παρά τα οικονομικά κίνητρα που παρέχονται στο πλαίσιο του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις¹⁰. Μολονότι αναπτύχθηκαν 430 κοινές προξενικές δραστηριότητες (295 % της τιμής-στόχου για το 2020), αυτό οφείλεται κυρίως στις εξαιρετικές επιδόσεις τριών κρατών μελών (βλέπε σημείο 5.16). Επιπλέον, το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των πληροφοριακών συστημάτων¹¹ που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής θεωρήσεων (βλέπε επίσης την ενότητα για τον ΕΣ2 κατωτέρω).

5.21. Ωστόσο, μέχρι σήμερα έχουν επιμορφωθεί 4 322 υπάλληλοι (38 % της τιμής-στόχου για το 2020) σχετικά με την κοινή πολιτική θεωρήσεων και έχουν

⁹ Ειδική έκθεση 20/2019, με τίτλο «Πληροφοριακά συστήματα της ΕΕ για την υποστήριξη των συνοριακών ελέγχων: ισχυρό εργαλείο που όμως χρειάζεται να εστιάσει περισσότερο στην πληρότητα και στην έγκαιρη διάθεση των δεδομένων», σημεία 59-62 και 73.

¹⁰ SWD(2018) 340 final, «Interim Evaluation of the Internal Security Fund - Borders and Visa 2014-2017», ενότητα 5.1.1, παράγραφος 5.

¹¹ SWD(2018) 340 final, «Interim Evaluation of the Internal Security Fund - Borders and Visa 2014-2017», ενότητα 5.1.1, παράγραφος 1.

πραγματοποιηθεί 12 386 ώρες επιμόρφωσης (7 % της τιμής-στόχου για το 2020). Μολονότι τα ποσοστά υλοποίησης της επιμόρφωσης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των επιμέρους χωρών, ο μέσος όρος είναι μόλις τρεις ώρες πραγματοποιηθείσας επιμόρφωσης έναντι των προβλεπόμενων 16 ωρών. Το χαμηλό ποσοστό υλοποίησης αυξάνει τον κίνδυνο μη εναρμονισμένης διεκπεραίωσης των αιτήσεων θεώρησης Σένγκεν (ιδίως κατά τον καθορισμό της ισχύος θεωρήσεων και δικαιολογητικών εγγράφων), με αποτέλεσμα οι ΥΤΧ να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης¹²

Στήριξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων

5.22. Στο *γράφημα 5.9* παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο ΕΣ2, «Στήριξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων».

¹² COM(2020) 779 final, «Έκθεση [...] σχετικά με τη λειτουργία του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν», σ. 8.

Γράφημα 5.9 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	2			2
Όχι	1	1	1	3
Ασαφές ?	1			1
ΣΥΝΟΛΟ	4	1	1	6

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Υπάλληλοι που επιμορφώθηκαν στη διαχείριση των συνόρων με τη βοήθεια του TEA	Εκροή 123 86 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ?
Μαθήματα επιμόρφωσης στη διαχείριση των συνόρων με τη βοήθεια του TEA	Εκροή 123 39 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈
Υποδομές για τον έλεγχο των συνόρων και μέσα που δημιουργήθηκαν ή αναβαθμίστηκαν με τη βοήθεια του TEA	Εκροή 123 100 % (2020) Ορόσημο 53 % (2017) ≈
Διέλευση των εξωτερικών συνόρων μέσω πυλών αυτοματοποιημένου συνοριακού ελέγχου που χρηματοδοτήθηκαν από το TEA	Αποτέλεσμα 123 30 % (2020) Απουσία ορόσημου ≠
Υποδομές επιτήρησης των εθνικών συνόρων που δημιουργήθηκαν/αναπτύχθηκαν περαιτέρω στο πλαίσιο του Eurosur	Εκροή 123 100 % (2020) Ορόσημο 100 % (2017) ≈
Συμβάντα που αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη στην Ευρωπαϊκή Εικόνα Κατάστασης	Αντίκτυπος 123 60 % (2020) Ορόσημο 50 % (2017) ≈

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία ή ασάφεια της τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο για την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβανομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Ασαφές: απουσία στοιχείων, ανεπίκαιρα στοιχεία ή στοιχεία που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή συμπεράσματος.

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Οι επιδόσεις του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις είναι καλύτερες στον τομέα της αναβάθμισης των συστημάτων και του εξοπλισμού ΤΠ από ό,τι στον τομέα της εκπαίδευσης των συνοριοφυλάκων στη χρήση τους

5.23. Η αναβάθμιση των συστημάτων, του εξοπλισμού και των υποδομών ΤΠ που χρησιμοποιούνται για τις θεωρήσεις και τους συνοριακούς ελέγχους έχει πραγματική ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Καθώς αυξάνουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των συνοριακών ελέγχων, οι αναβαθμίσεις μπορούν να βελτιώσουν την όλη διαδικασία για τους νόμιμους ταξιδιώτες. Δεδομένου ότι τα οφέλη που αποφέρουν εξαρτώνται από την κατάλληλη εκπαίδευση των συνοριοφυλάκων¹³, τυχόν ελλείψεις στην εκπαίδευση αυτή ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την ελλιπή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι αναβαθμίσεις. Η Επιτροπή διαπίστωσε, κατά την αξιολόγηση που διενήργησε σε σχέση με το SIS II¹⁴, πως, παρότι πρόκειται για ένα εξαιρετικά επιτυχημένο σύστημα σε επιχειρησιακό και τεχνικό επίπεδο, οι δυνατότητές του δεν χρησιμοποιούνταν πλήρως.

5.24. Έως το τέλος του 2020, είχαν αναπτυχθεί ή αναβαθμιστεί με τη στήριξη του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις 33 516 στοιχεία υποδομών και εξοπλισμού συνοριακών ελέγχων. Ο αριθμός αυτός υπερβαίνει κατά πολύ την τιμή-στόχο των 19 902 στοιχείων για το 2020. Μέχρι τότε, 29 903 υπάλληλοι (86 % της τιμής-στόχου για το 2020) είχαν συμμετάσχει κατά μέσο όρο σε επιμόρφωση διάρκειας ελαφρώς άνω των τεσσάρων ωρών σχετικά με πτυχές της διαχείρισης των συνόρων, αν και οι ώρες επιμόρφωσης εμφάνιζαν σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ των επιμέρους χωρών. Ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν, στο πλαίσιο του ίδιου δείκτη, ώρες επιμόρφωσης, ημέρες επιμόρφωσης, καθώς και τον αριθμό των μαθημάτων επιμόρφωσης με αποτέλεσμα οι συγκεντρωτικές τιμές να μην είναι συγκρίσιμες.

5.25. Οι πύλες αυτοματοποιημένου συνοριακού ελέγχου, γνωστές και ως «ηλεκτρονικές θύρες», εξασφαλίζουν αποδοτικότερες διελεύσεις των συνόρων (συνήθως στους αερολιμένες), καθιστώντας δυνατό τον έλεγχο μεγάλου αριθμού επιβατών χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, και αποδεδειγμένα έτσι τους συνοριοφύλακες ώστε να είναι σε θέση να διενεργούν λεπτομερέστερους ελέγχους όπου είναι αναγκαίο. Μολονότι τα ετήσια στοιχεία για τις διελεύσεις μέσω ηλεκτρονικών θυρών βελτιώθηκαν, από το 2 % της τιμής-στόχου το 2015 στο 30 % το 2020, δεν αναμένεται να επιτευχθεί η τιμή-στόχος το 2022.

¹³ Ειδική έκθεση 20/2019, σημείο 23.

¹⁴ COM(2016) 880 final, σχετικά με την αξιολόγηση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II), παράγραφοι 4.3.3, 4.3.4, 4.3.5, 4.3.7, 4.3.8, 4.3.9.

5.26. Ένα στοιχείο του ταμείου που σαφώς προσφέρει ενωσιακή προστιθέμενη αξία είναι ότι οι χώρες μπορούν να χρησιμοποιούν τη χρηματοδότηση του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις για την προμήθεια εξοπλισμού επιτήρησης των συνόρων, τον οποίο εν συνεχεία θέτουν στη διάθεση του Frontex προς χρήση στο πλαίσιο κοινών επιχειρήσεων. Στην προγραμματική δήλωση του 2020 αναφέρονται αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 337 εκατομμυρίων ευρώ και πληρωμές έως το συγκεκριμένο έτος ύψους 141 εκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο αυτού του τομέα.

Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις κατέστησε δυνατή την ανάπτυξη των αναγκαίων συστημάτων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων

5.27. Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έχει παράσχει πολύ σημαντική στήριξη για την ανάπτυξη, τη συντήρηση, την επέκταση και τη διαλειτουργικότητα τεσσάρων¹⁵ υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση των συνόρων (Eurosur, SIS II, VIS και Eurodac), καθώς και για τα συστήματα ΣΕΕ και ETIAS, τα οποία βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης (βλέπε [γράφημα 5.10](#)). Τον Μάιο του 2019 εγκρίθηκε δέσμη μέτρων για τη διαλειτουργικότητα των εν λόγω συστημάτων, αν και το έργο δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από το τέλος του 2023.

¹⁵ Επιπλέον, υπάρχει η «κατάσταση ονομάτων επιβατών» (Passenger Name Record, PNR), ένα πληροφοριακό σύστημα που χρηματοδοτείται από το TEA-Αστυνομία και είναι διασυνδεδεμένο με το λογισμικό του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις.

Γράφημα 5.10 – Συστήματα πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση των συνόρων

Πριν από τα σύνορα

- επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων
- πλαίσιο για την ανταλλαγή πληροφοριών, εικόνες της κατάστασης και εργαλεία εποπτείας
- υπό τη διαχείριση του Frontex

Eurosur

PNR*

- δεδομένα για τους επιβάτες πτήσεων
- χρήστες από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα (αεροπορικές εταιρείες)
- αποκεντρωμένο σύστημα, υπό τη διαχείριση κάθε χώρας

Στα σύνορα

Τρέχοντα συστήματα

επιτρέπει την καταγραφή των αιτούντων άσυλο & των αντικανονικών μεταναστών:

- βάση δεδομένων με δακτυλικά αποτυπώματα
- χρησιμοποιείται για την είσοδο/έξοδο και τις ποινικές διαδικασίες
- υπό τη διαχείριση του eu-LISA

Eurodac

επιτρέπει την αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με πρόσωπα στα σύνορα:

- πληροφορίες για αγνοούμενα ή καταζητούμενα πρόσωπα
- κύριο σύστημα του χώρου Σένγκεν
- χρησιμοποιείται για την είσοδο/έξοδο και τις ποινικές διαδικασίες
- υπό τη διαχείριση του eu-LISA

SIS

επιτρέπει τον έλεγχο των κατόχων θεωρήσεων:

- υποστηρίζει τη διαδικασία αίτησης χορήγησης θεώρησης
- χρησιμοποιείται για την επαλήθευση των θεωρήσεων Σένγκεν
- υπό τη διαχείριση του eu-LISA

VIS

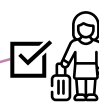
Μελλοντικά συστήματα

είσοδοι υπηκόων τρίτων χωρών (ΥΤΧ) στον χώρο Σένγκεν, για διαμονή μικρής διάρκειας, και έξοδοι από αυτόν

ΣΕΕ

ΥΤΧ που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, οι οποίοι έρχονται για διαμονή μικρής διάρκειας

ETIAS

ΥΤΧ που διαμένουν στην ΕΕ και έρχονται για μακρά διαμονή ή διασχίζουν συχνά τα εξωτερικά σύνορα

Επικαιροποίηση VIS

* Η PNR χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το TEA-Αστυνομία, το οποίο δεν καλύπτεται στο παρόν κεφάλαιο.

Πηγή: ΕΕΣ.

5.28. Τα συστήματα αυτά είναι ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό, στο πλαίσιο των συνοριακών ελέγχων, ατόμων που συνιστούν απειλή για την ασφάλεια, ενώ παράλληλα επιτρέπουν στους νόμιμους ταξιδιώτες να διέρχονται ομαλά. Οι αναζητήσεις στις βάσεις δεδομένων είναι ολοένα συχνότερες. Παραδείγματος χάριν, το 2019 έγιναν 6,7 δισεκατομμύρια αναζητήσεις στο SIS II, έναντι 4 δισεκατομμυρίων

το 2016¹⁶. Παρότι οι παράτυπες διελεύσεις των συνόρων μειώθηκαν από 149 000 το 2018 σε 142 000 το 2019 και στη συνέχεια σε 125 000 το 2020, ο αριθμός των ΥΤΧ στους οποίους δεν επιτράπηκε η είσοδος στα σημεία διέλευσης των εξωτερικών συνόρων αυξανόταν σταθερά, από 297 860 το 2015 σε 689 065 το 2019¹⁷, γεγονός που δείχνει ότι τα συστήματα διαχείρισης των συνόρων συντελούν στην αποτελεσματική διενέργεια των συνοριακών ελέγχων.

5.29. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, το 2019, σχετικά με τα πληροφοριακά συστήματα της ΕΕ για τους συνοριακούς ελέγχους¹⁸, διαπιστώσαμε ότι οι χώρες που κάλυψε ο έλεγχος αφιέρωσαν ποσοστό μεταξύ 3 % και 29 % των πιστώσεών τους από το TEA στα πέντε ελεγχθέντα συστήματα.

5.30. Σημαντικοί χρηματοδοτικοί και άλλοι πόροι έχουν διατεθεί για τα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση των συνόρων. Η χρηματοδότηση προέρχεται από ποικίλες πηγές: από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, εθνικά προγράμματα του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις και του TEA-Αστυνομία, ειδικές γραμμές του προϋπολογισμού της ΕΕ και οργανισμούς. Ωστόσο, μέχρι στιγμής δεν υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα του συνολικού κόστους τους για τον ενωσιακό προϋπολογισμό, καθώς οι διαθέσιμες πληροφορίες βρίσκονται διάσπαρτες σε διάφορα έγγραφα που καλύπτουν διαφορετικές χρονικές περιόδους.

Η συμβολή του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις στην αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων εξαρτάται από την αξιοπιστία, τη συνάφεια και τον επίκαιρο χαρακτήρα των πληροφοριών που καταχωρίζουν στα συστήματα τα κράτη μέλη

5.31. Για τη διενέργεια αποδοτικών και αποτελεσματικών ελέγχων θεωρήσεων και συνοριακών ελέγχων, είναι σημαντικό τα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται για τους συνοριακούς ελέγχους να λειτουργούν σωστά και να χρησιμοποιούν αξιόπιστες, συναφείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες. Τα ακόλουθα προβλήματα θα μπορούσαν να περιορίσουν τη συμβολή του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις στην αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων:

- Το SIS II είναι το μεγαλύτερο και ευρύτερα χρησιμοποιούμενο σύστημα ασφάλειας και διαχείρισης των συνόρων. Παρέχει τη δυνατότητα στις εθνικές

¹⁶ Προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2020, σ. 344 και EU-lisa SIS II – 2019 Statistics, σ. 6.

¹⁷ Πηγή: Eurostat.

¹⁸ Ειδική έκθεση 20/2019, σημείο 46.

αρχές να καταχωρίζουν και να έχουν πρόσβαση σε σήματα που αφορούν πρόσωπα ή αντικείμενα. Μολονότι το σύστημα ενισχύει την αποτελεσματικότητα των συνοριακών ελέγχων (βλέπε σημείο 5.28), προβλήματα ποιότητας των στοιχείων¹⁹ υπονομεύουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων²⁰. Επιπλέον, οι συνοριοφύλακες θα μπορούσαν να συμβουλευονται συστηματικότερα το SIS II²¹: στο πλαίσιο έρευνας του 2019 διαπιστώσαμε ότι, λόγω των χρονικών περιορισμών, το προσωπικό υποχρεώνεται να λαμβάνει αποφάσεις για την είσοδο/έξοδο χωρίς να συμβουλευείται τη βάση δεδομένων.

- Το VIS καθιστά δυνατή τη σύνδεση των προξενείων σε χώρες εκτός ΕΕ με όλα τα σημεία ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα των χωρών Σένγκεν, επιτρέποντας στις χώρες να ανταλλάσσουν δεδομένα σχετικά με τις θεωρήσεις. Παρέχει στους συνοριοφύλακες τη δυνατότητα να επαληθεύουν αν το πρόσωπο που προσκομίζει μια θεώρηση είναι ο νόμιμος κάτοχός της, αν η θεώρηση είναι γνήσια και αν το πρόσωπο εξακολουθεί να πληροί τις απαιτήσεις της θεώρησης. Ωστόσο, το σύστημα καταγράφει μόνο θεωρήσεις Σένγκεν βραχείας διαμονής (βλέπε σημείο 5.19) και δεν υπάρχει ενοποιημένο αρχείο όλων των θεωρήσεων που έχουν εκδοθεί και ελεγχθεί²².
- Σύμφωνα με την προγραμματική δήλωση του 2020 για το Eurosur, όλα τα εθνικά και υποεθνικά κέντρα συντονισμού που προβλέπονται στους κανόνες του συστήματος είχαν τεθεί σε λειτουργία μέχρι τον Δεκέμβριο του 2014. Ωστόσο, από την αξιολόγηση της Επιτροπής τέσσερα χρόνια αργότερα, προέκυψε ότι αρκετά κράτη μέλη εξακολουθούσαν να μην συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις, και διαπιστώσαμε ότι οι χώρες δεν είχαν εκπληρώσει όλες τις απαιτήσεις πλήρως και με συνέπεια²³. Η αποτελεσματικότητα του Eurosur παρεμποδίζεται από το γεγονός ότι ορισμένες χώρες δεν αναφέρουν όλα τα συμβάντα (ανά αριθμό και είδος πληροφοριών) και δεν επικαιροποιούν αμέσως ή/και δεν μοιράζονται όλες τις πληροφορίες. Κατά συνέπεια, ο δείκτης που αφορά τον αριθμό των συμβάντων που αναφέρθηκαν από τις χώρες είναι πιθανό να έχει υποεκτιμηθεί. Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση των εν

¹⁹ Αυτόθι, σημεία 68-72.

²⁰ COM(2016) 880 final, παράγραφος 4.3.6.

²¹ Ειδική έκθεση 20/2019, σημεία 49-54, 91.

²² Αυτόθι, σημείο 91.

²³ Ειδική έκθεση 08/2021, με τίτλο «Υποστήριξη της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων από τον Frontex: όχι αρκετά αποτελεσματική μέχρι στιγμής», σημείο 29 και παράρτημα III.

λόγω προβλημάτων, θεσπίζοντας δεσμευτικούς κανόνες όσον αφορά την υποχρέωση των κρατών μελών να παρουσιάζουν στοιχεία²⁴.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/581, της 9ης Απριλίου 2021, σχετικά με τις εικόνες κατάστασης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (EUROSUR), ΕΕ L 124 της 12.4.2021, σ. 3.

Συμπεράσματα

5.32. Το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έχει παράσχει σημαντική στήριξη (1,4 δισεκατομμύρια ευρώ μέχρι στιγμής) στα κράτη μέλη, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στο κόστος και στις προκλήσεις της θέσπισης και λειτουργίας ενός πλαισίου ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και μιας κοινής πολιτικής θεωρήσεων, σε μια εποχή κατά την οποία η πίεση στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ εξαιτίας της μεταναστευτικής κρίσης είναι τεράστια. Δεν είναι σαφές σε ποιο βαθμό το πρόγραμμα έχει επιτύχει τον γενικό στόχο του να συμβάλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην ΕΕ, διότι ο δείκτης μέτρησης της προόδου προς την επίτευξη του στόχου αυτού επηρεάζεται από διάφορους εξωγενείς παράγοντες (βλέπε σημείο [5.17](#)).

5.33. Έως το τέλος του 2020, είχε καταβληθεί το 55 % των κονδυλίων των εθνικών προγραμμάτων. Τα ποσοστά απορρόφησης από τα κράτη μέλη της χρηματοδότησης του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις εμφάνιζαν σημαντικές διαφορές, κυμαινόμενα από 18 % έως 79 %. Έτσι, πολλά αποτελέσματα αναμένεται να επέλθουν μετά το 2020. Οι δράσεις της Ένωσης και η βοήθεια έκτακτης ανάγκης, που αντιστοιχούν στο 19 % των πιστώσεων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις, δεν καλύπτονται από το πλαίσιο επιδόσεων (βλέπε σημεία [5.11-5.12](#)).

5.34. Συνολικά, έξι από τους 12 δείκτες για το TEA- Σύνορα και Θεωρήσεις που δημοσιεύονται στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των τιμών-στόχους τους για το 2020. Περισσότερο από το ήμισυ (επτά) των δεικτών είναι δείκτες εκροής και, ως εκ τούτου, μετρούν την επιχειρησιακή υλοποίηση του προγράμματος. Στην ΕΕΔΕ της, η Επιτροπή παρουσιάζει τους δείκτες που αποτυπώνουν υψηλό βαθμό προόδου προς την επίτευξη των τιμών-στόχου του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις, όχι όμως και τους λιγότερο ενθαρρυντικούς δείκτες σχετικά με την επιμόρφωση και την ανάπτυξη των ικανοτήτων των προξενείων και των συνοριοφυλάκων. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι δημοσιευμένοι δείκτες επιδόσεων συγκεντρώνουν τα στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα που ανέφεραν τα κράτη μέλη, τα εξαιρετικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από περιορισμένο αριθμό χωρών δημιουργούν μια θετική συνολικά εικόνα και παρέχουν μια αισιόδοξη αποτύπωση της μέχρι στιγμής σημειωθείσας προόδου (βλέπε σημεία [5.10](#), [5.14-5.16](#)).

5.35. Όσον αφορά τον ειδικό στόχο της στήριξης μιας κοινής πολιτικής θεωρήσεων, το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έχει συμβάλει στην αναβάθμιση περισσότερων από 2 620 προξενείων και, ως εκ τούτου, στη δημιουργία ασφαλέστερων και αποτελεσματικότερων κέντρων διεκπεραίωσης θεωρήσεων. Ενθάρρυνε επίσης τις δραστηριότητες προξενικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών

μελών, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας κοινών κέντρων θεωρήσεων. Εντούτοις, ο μέσος όρος των τριών ωρών επιμόρφωσης σχετικά με τις θεωρήσεις σημαίνει ότι το πρόγραμμα δεν έχει συμβάλει επαρκώς μέσω της επιμόρφωσης στην ομοιόμορφη εφαρμογή του κεκτημένου (βλέπε σημεία [5.20-5.21](#)).

5.36. Όσον αφορά τη στήριξη για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, το πρόγραμμα αποφέρει προστιθέμενη αξία παρέχοντας στις χώρες τη δυνατότητα να αναβαθμίσουν και να αναπτύξουν τις υποδομές τους επιτήρησης των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των βασικών πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τους συνοριακούς ελέγχους. Ωστόσο, για να είναι αποτελεσματική η διαχείριση των συνόρων, τα συστήματα αυτά πρέπει να περιέχουν αξιόπιστες, συναφείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η ποιότητα των δεδομένων αποτελεί ζήτημα που έχει επανειλημμένως απασχολήσει και ότι τα συστήματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται συστηματικότερα. Η κατάλληλη εκπαίδευση των συνοριοφυλάκων είναι επίσης ουσιώδους σημασίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης αξιοποίηση των νέων συστημάτων και εργαλείων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα. Εντούτοις, οι τιμές-στόχος για την επιμόρφωση δεν επιτεύχθηκαν και τα συγκεντρωτικά αριθμητικά στοιχεία που ανέφεραν τα κράτη μέλη δεν είναι συγκρίσιμα (βλέπε σημεία [5.23-5.31](#)).

Παραρτήματα

Παράρτημα 5.1 – Στόχοι του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας – Σύνορα και Θεωρήσεις

Γενικός στόχος			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
Γενικός στόχος 1	Συμβολή στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση, διευκολύνοντας παράλληλα τις νόμιμες μετακινήσεις, μέσω ενός ομοιόμορφου και υψηλού επιπέδου ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα και της αποτελεσματικής διαχείρισης των θεωρήσεων Σένγκεν, σύμφωνα με τη δέσμευση της Ένωσης στις θεμελιώδεις ελευθερίες και στα ανθρώπινα δικαιώματα.	Συμβολή στην επίτευξη υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση (ΓΣ1)	Ναι
Ειδικόί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
Ειδικός στόχος 1	Στήριξη μιας κοινής πολιτικής θεωρήσεων για τη διευκόλυνση της νόμιμης κυκλοφορίας, την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών σε όσους ζητούν θεώρηση διαβατηρίου, τη διασφάλιση ίσης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών και την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης.	Στήριξη μιας κοινής πολιτικής για τις θεωρήσεις (ΕΣ1)	Ναι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
Ειδικός στόχος 2	Στήριξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων (...) για να εξασφαλιστεί, αφενός, υψηλό επίπεδο ελέγχου των εξωτερικών συνόρων και, αφετέρου, η ομαλή διέλευση των εξωτερικών συνόρων, σύμφωνα με το κεκτημένο του Σένγκεν, διασφαλίζοντας παράλληλα στα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας πρόσβαση σε αυτή, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης.	Στήριξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων (ΕΣ2)	Ναι
Επιχειρησιακοί στόχοι του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
α)	Προώθηση της ανάπτυξης, της υλοποίησης και της εφαρμογής πολιτικών που αποσκοπούν να διασφαλίζουν την απουσία κάθε ελέγχου προσώπων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων, και τη διενέργεια ελέγχων προσώπων και την αποτελεσματική παρακολούθηση της διέλευσης των εξωτερικών συνόρων.		Ναι

Επιχειρησιακοί στόχοι του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
β)	<p>Σταδιακή θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, βασιζόμενου στην αλληλεγγύη και την υπευθυνότητα, ιδίως μέσω:</p> <p>i) της ενίσχυσης των συστημάτων ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα και των συστημάτων επιτήρησης, καθώς και της διυπηρεσιακής συνεργασίας μεταξύ των αρχών φύλαξης των συνόρων, των τελωνειακών αρχών, των αρχών μετανάστευσης, ασύλου και των δικτυικών αρχών των κρατών μελών στα εξωτερικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένων και των θαλάσσιων συνόρων,</p> <p>ii) μέτρων στο εσωτερικό του εδάφους που συνδέονται με τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και των απαραίτητων επικουρικών μέτρων που συνδέονται με την ασφάλεια των εγγράφων, τη διαχείριση της ταυτότητας και τη διαλειτουργικότητα αγοραζόμενου τεχνικού εξοπλισμού,</p> <p>iii) οποιωνδήποτε μέτρων που συμβάλλουν επίσης στην πρόληψη και στην καταστολή της διασυνοριακής εγκληματικότητας στα εξωτερικά σύνορα όσον αφορά την κυκλοφορία προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας και της παράνομης διακίνησης ανθρώπων.</p>		Ναι

Επιχειρησιακοί στόχοι του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
γ)	Προώθηση της ανάπτυξης και εφαρμογής της κοινής πολιτικής θεωρήσεων και άλλων αδειών βραχείας διαμονής, και διαφόρων μορφών προξενικής συνεργασίας προκειμένου εξασφαλιστούν πληρέστερη προξενική κάλυψη και εναρμονισμένες πρακτικές σχετικά με την έκδοση θεωρήσεων.		Ναι
δ)	Δημιουργία και λειτουργία συστημάτων ΤΠ, της υποδομής επικοινωνίας τους και του εξοπλισμού που στηρίζουν την κοινή πολιτική θεωρήσεων, τους συνοριακούς ελέγχους και την επιτήρηση στα εξωτερικά σύνορα και σέβονται πλήρως τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.		Ναι
ε)	Ενίσχυση της επίγνωσης της κατάστασης στα εξωτερικά σύνορα και των ικανοτήτων αντίδρασης των κρατών μελών.		Ναι
στ)	Εξασφάλιση της αποτελεσματικής και ενιαίας εφαρμογής του κεκτημένου της Ένωσης για τη διαχείριση των συνόρων και των θεωρήσεων, καθώς και της αποτελεσματικής λειτουργίας του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν.		Ναι
ζ)	Ενίσχυση των δράσεων των κρατών μελών που		Ναι

Επιχειρησιακοί στόχοι του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις			
Στόχος	Πλήρες κείμενο του στόχου	Σύντομη ονομασία (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας;
	<p>συμβάλλουν στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες όσον αφορά τις ροές υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφος των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και της συνεργασίας με τρίτες χώρες σε αυτό τον τομέα, με πλήρη σεβασμό των στόχων και των αρχών της εξωτερικής δράσης και της ανθρωπιστικής πολιτικής της Ένωσης.</p>		

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 515/2014.

Κεφάλαιο 6

Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	6.1.-6.10.
Σύντομη περιγραφή του τομέα «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας»	6.1.-6.2.
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης	6.3.-6.6.
Ο σκοπός του ΜΠΒ II και ο τρόπος με τον οποίο προορίζεται να λειτουργήσει	6.7.-6.10.
Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΜΠΒ II, βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις	6.11.-6.49.
Γενικά σχόλια	6.11.-6.30.
Οι περισσότεροι δείκτες είτε δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο είτε η πρόοδός τους είναι ασαφής	6.12.-6.16.
Η τομεακή προσέγγιση αποτέλεσε στρατηγική επιλογή για τη βελτίωση των επιδόσεων του ΜΠΒ II, όμως δεν μπόρεσε να εφαρμοστεί με συνέπεια	6.17.-6.20.
Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έμμεση διαχείριση από δικαιούχους χώρες επηρέασε αρνητικά την επιχειρησιακή αποδοτικότητα	6.21.-6.23.
Ο ΜΠΒ II απέδειξε την ευελιξία του συμβάλλοντας στον μετριασμό των κρίσεων	6.24.-6.25.
Ελλείπει οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του ΜΠΒ II	6.26.-6.30.
Πολιτικές μεταρρυθμίσεις	6.31.-6.39.
Οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις υλοποιούνται κατά γενικό κανόνα με αργούς ρυθμούς	6.32.-6.36.
Η στήριξη από την ΕΕ είναι αποτελεσματικότερη για την προώθηση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων από ό,τι για την εξασφάλιση της υλοποίησής τους	6.37.-6.39.
Οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη	6.40.-6.43.
Ο ΜΠΒ II συνέβαλε στον αγροδιατροφικό τομέα και στον τομέα αγροτικής ανάπτυξης αλλά σε βαθμό μικρότερο του προσδοκώμενου	6.41.-6.43.

Ευθυγράμμιση με το κεκτημένο και διαχείριση των ταμείων της ΕΕ 6.44.-6.49.

Οι δικαιούχοι του ΜΠΒ ΙΙ έχουν μεν πραγματοποιήσει κάποια πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση, ωστόσο μόνο περιορισμένες πληροφορίες υπάρχουν όσον αφορά την ετοιμότητά τους να διαχειριστούν τα ταμεία της ΕΕ 6.45.-6.49.

Συμπεράσματα 6.50.-6.55.

Παραρτήματα

Παράρτημα 6.1 – Στόχοι του ΜΠΒ ΙΙ

Εισαγωγή

Σύντομη περιγραφή του τομέα «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας»

6.1. Ο τομέας 4 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) της περιόδου 2014-2020, «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας», καλύπτει τις δαπάνες του συνόλου της εξωτερικής δράσης που χρηματοδοτούνται από τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ. Με τις πολιτικές αυτές επιδιώκονται τα εξής:

- η προώθηση των αξιών της ΕΕ, όπως η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, πέραν των συνόρων της,
- η αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας,
- η αύξηση του *αντικτύπου* της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ, με στόχο την υποστήριξη των προσπαθειών για την εξάλειψη της φτώχειας, τη στήριξη της *βιώσιμης ανάπτυξης* και την προαγωγή της ευημερίας,
- η ενίσχυση της σταθερότητας και της ασφάλειας στις χώρες της διεύρυνσης και στις χώρες της ευρωπαϊκής γειτονίας,
- η ενίσχυση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης μετά από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές,
- η βελτίωση της πρόληψης κρίσεων και της επίλυσης διαφορών, η διατήρηση της ειρήνης, η ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας και η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας,
- η προαγωγή της ΕΕ και των αμοιβαίων συμφερόντων στο εξωτερικό.

6.2. Οι συνολικές προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο του τομέα αυτού ανέρχονται, για το ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020, σε 66,3 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 44,2 δισεκατομμύρια ευρώ είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2020 (βλέπε [γράφημα 6.1](#)).

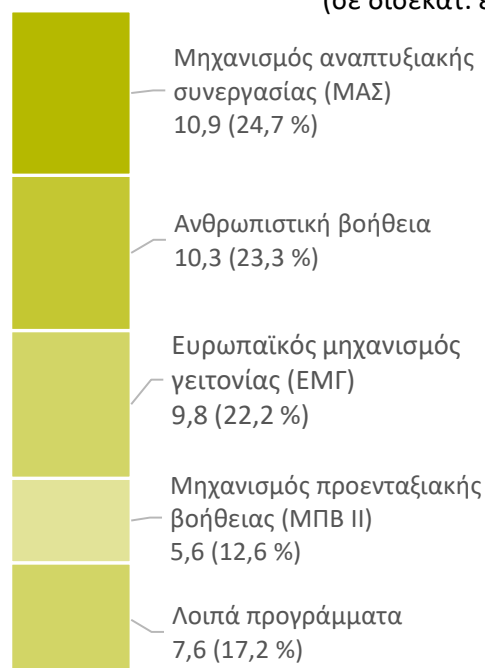
Γράφημα 6.1 – Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας: πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2014-2020 βάσει των αντίστοιχων αναλήψεων υποχρεώσεων

i) ως ποσοστό όλων των τομέων του ΠΔΠ

ii) ανά επιμέρους πρόγραμμα

(σε δισεκατ. ευρώ)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης

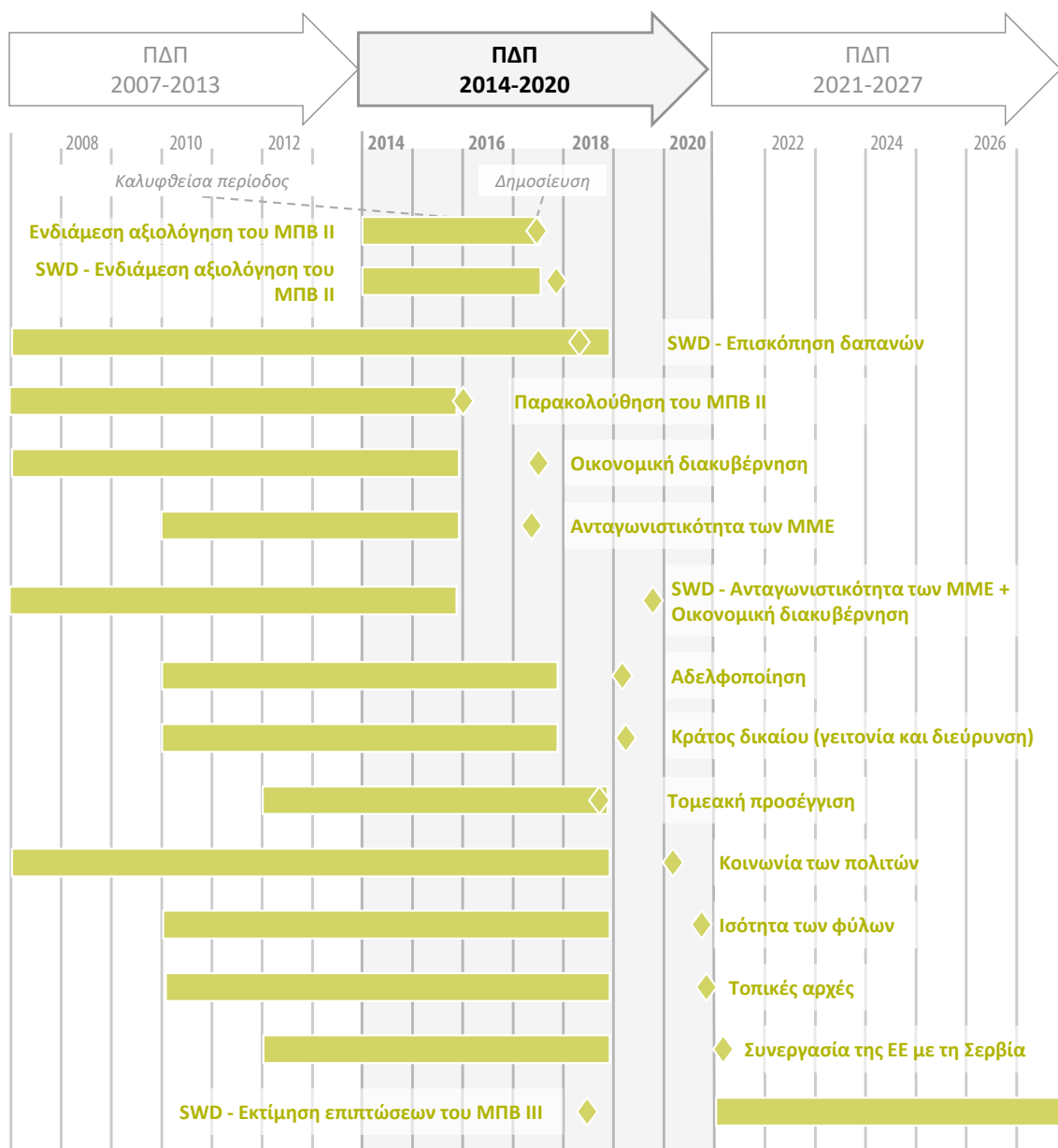
6.3. Επιλέξαμε ένα εκ των 15 προγραμμάτων του τομέα «Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας»: τον μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας ΙΙ (ΜΠΒ ΙΙ), ο οποίος αντιπροσωπεύει το 12,6 % (5,6 δισεκατομμύρια ευρώ) των συνολικών πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν έως το τέλος του 2020 για τον συγκεκριμένο τομέα του ΠΔΠ. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε ποιες ήταν οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ. Αυτό αποτελεί συνέχεια της από μέρους μας αναφοράς, στο πλαίσιο της έκθεσης σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019, στον μηχανισμό αναπτυξιακής συνεργασίας (ΜΑΣ) και στον ευρωπαϊκό μηχανισμό γειτονίας (ΕΜΓ), οι οποίοι αντιστοιχούσαν στο 44,8 % των συνολικών πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2019.

6.4. Για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου βασιστήκαμε στις περί επιδόσεων πληροφορίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις οποίες περιλαμβάνονται η *ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις για το 2020 (ΕΕΔΕ), οι προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, η ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2020 (ΕΕΔ)* της Γενικής Διεύθυνσης Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση (ΓΔ NEAR), καθώς και οι βασικές αξιολογήσεις και άλλες εκθέσεις που παρουσιάζονται στο *γράφημα 6.2*. Η επισκόπησή μας έλαβε επίσης υπόψη την ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων χρηματοδότησης της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, η οποία αναφέρεται στην υλοποίηση των *δεσμεύσεων* που έχει αναλάβει η ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων, βάσει των *αποτελεσμάτων* της όσον αφορά την ανάπτυξη και τη διεθνή συνεργασία και των δεικτών του πλαισίου επιδόσεων του ΜΠΒ. Ελέγξαμε την ευλογοφάνεια των εν λόγω πληροφοριών και τις συγκρίναμε με τις δικές μας διαπιστώσεις, χωρίς όμως να ελέγξουμε την αξιοπιστία τους. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου και της παρούσας έκθεσης στο σύνολό της, ο όρος «αποτέλεσμα» αντιστοιχεί στον όρο «outcome», όπως αυτός ορίζεται στο επίσημο γλωσσάριο για την αναπτυξιακή βοήθεια¹.

6.5. Αντλήσαμε επίσης στοιχεία από τα αποτελέσματα πρόσφατων ελέγχων και επισκοπήσεων που διενεργήσαμε. Στο *προσάρτημα* που ακολουθεί περιγράφεται λεπτομερέστερα η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου.

¹ ΟΟΣΑ, Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας (DAC), «Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management».

Γράφημα 6.2 – Χρονοδιάγραμμα των κύριων αξιολογήσεων και άλλων εκθέσεων και καλυπτόμενες περιόδους

Πηγή: ΕΕΣ.

6.6. Κάθε πρόγραμμα δαπανών της ΕΕ περιλαμβάνει μια σειρά στόχων, οι οποίοι εντάσσονται σε δύο κατηγορίες, γενικοί ή ειδικοί, και καθορίζονται στις νομοθετικές πράξεις θέσπισής του². Το ΜΠΒ ΙΙ έχει πέντε στόχους (έναν γενικό και τέσσερις ειδικούς), τέσσερις εκ των οποίων καλύπτονται στο παρόν κεφάλαιο (βλέπε [παράρτημα 6.1](#)).

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 231/2014 για τη θέσπιση Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙ).

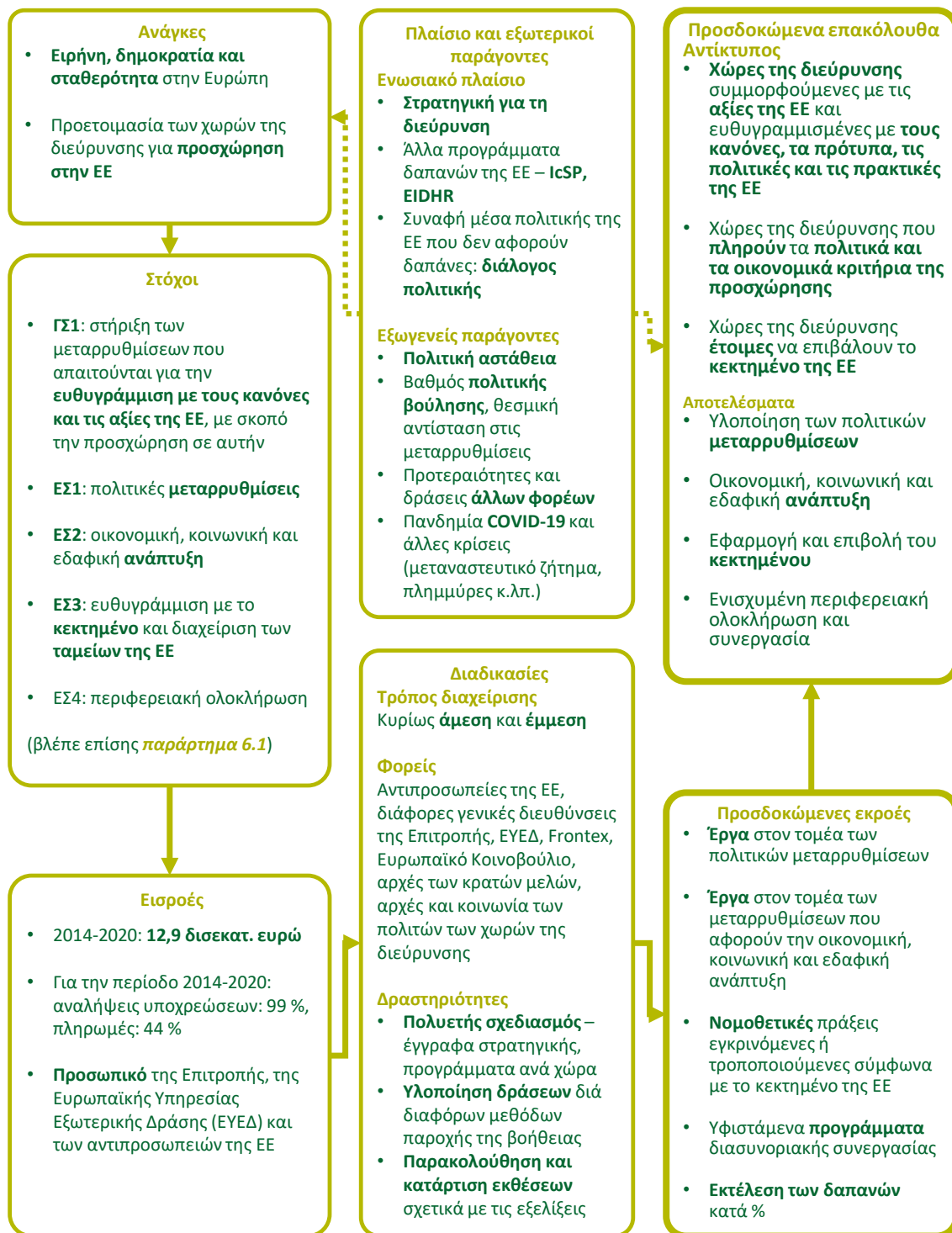
Ο σκοπός του ΜΠΒ ΙΙ και ο τρόπος με τον οποίο προορίζεται να λειτουργήσει

6.7. Η διαδικασία προσχώρησης βασίζεται στην πλήρωση των τριών κατηγοριών κριτηρίων της Κοπεγχάγης (των πολιτικών, των οικονομικών και αυτών που έχουν να κάνουν με τη διοικητική και θεσμική ικανότητα για αποτελεσματική εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας (αναφερόμενων συνολικά ως το *κεκτημένο*)³. Προτεραιότητα δίνεται σε ορισμένα στοιχεία των εν λόγω κριτηρίων, συγκεκριμένα στο κράτος δικαίου, στα θεμελιώδη δικαιώματα, στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και στην οικονομική διακυβέρνηση· πρόκειται για την προσέγγιση που είναι γνωστή ως «προτεραιότητα στις θεμελιώδεις αξίες». Ο ΜΠΒ ΙΙ αποτελεί την κύρια πηγή ενωσιακής χρηματοδότησης για πέντε *υποψήφιας προς ένταξη χώρες* (Αλβανία, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Τουρκία) και δύο *δυνάμει υποψήφια μέλη* (Βοσνία-Ερζεγοβίνη και Κόσοβο*⁴), που αναφέρονται από κοινού στο εξής ως «δικαιούχοι του ΜΠΒ ΙΙ». Υπό τη διαχείριση της ΓΔ NEAR και της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI), ο ΜΠΒ ΙΙ στηρίζει την υλοποίηση της πολιτικής διεύρυνσης της ΕΕ. Στο [γράφημα 6.3](#) παρατίθεται η εκ μέρους μας εννοιολογική επισκόπηση του ΜΠΒ ΙΙ και το σχετικό γενικότερο πλαίσιο και παρουσιάζονται οι ανάγκες τις οποίες προορίζεται να καλύψει, οι επιδιωκόμενοι στόχοι του, καθώς και οι προσδοκώμενες εκροές και τα προσδοκώμενα επακόλουθά του.

³ Συμπεράσματα της Προεδρίας, συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην Κοπεγχάγη, 21-22 Ιουνίου 1993.

⁴ * Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με το ψήφισμα 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

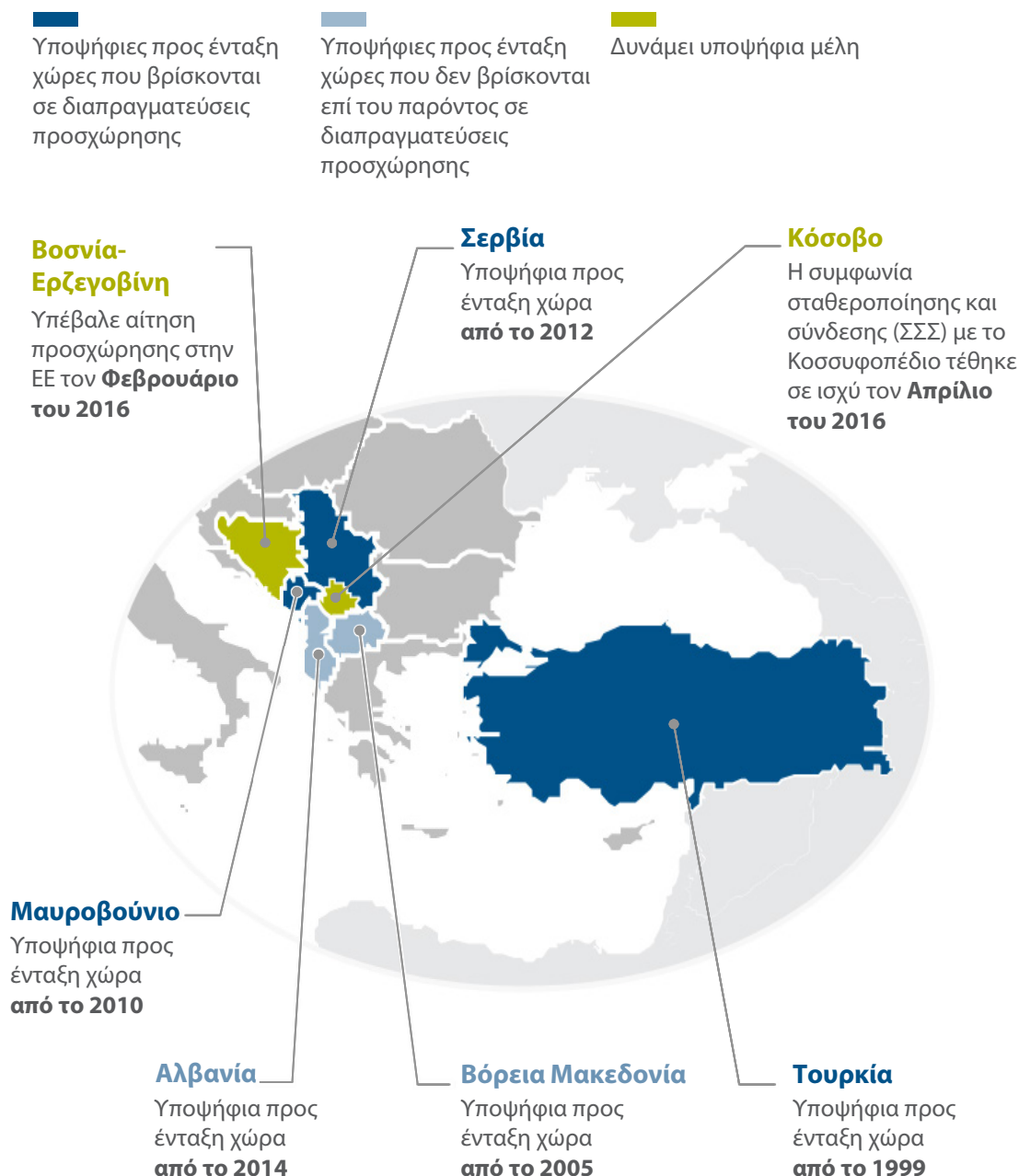
Γράφημα 6.3 – Επισκόπηση του ΜΠΒ II

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού 231/2014 για τον ΜΠΒ II, των προγραμματικών δηλώσεων της Επιτροπής, της ΕΕΔΕ και της αξιολόγησης του ΜΠΒ II (SWD(2017) 463 final).

6.8. Ο ΜΠΒ, ο οποίος θεσπίστηκε αρχικά για την *περίοδο προγραμματισμού 2007-2013*, επικουρεί τους δικαιούχους (βλέπε χάρτη στο *γράφημα 6.4*) στην ευρωπαϊκή τους πορεία. Αντικατέστησε σειρά προγραμμάτων και *χρηματοδοτικών μέσων* που υπήρχαν πριν από το 2007 για τον σκοπό αυτό. Ο ΜΠΒ II καλύπτει την περίοδο 2014-2020.

Γράφημα 6.4 – Δικαιούχοι του ΜΠΒ II

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής.

6.9. Ο ΜΠΒ II βοηθά τους δικαιούχους να εγκρίνουν και να υλοποιήσουν τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται, ώστε αυτοί να ευθυγραμμιστούν με τα πρότυπα και τις πολιτικές της ΕΕ, καθώς και με το κεκτημένο. Τους προετοιμάζει ενόψει των διαπραγματεύσεων προσχώρησης στην ΕΕ, οι οποίες χωρίζονται σε 35 *διαπραγματευτικά κεφάλαια* που καλύπτουν τους διάφορους τομείς του κεκτημένου. Σύμφωνα με την αναθεωρημένη μεθοδολογία διεύρυνσης, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2020, τα διαπραγματευτικά κεφάλαια ομαδοποιούνται σε έξι θεματικές «ομάδες κεφαλαίων»⁵.

6.10. Έως το τέλος του 2020, το 97 % του προϋπολογισμού του ΜΠΒ II για την περίοδο 2014-2020 είχε αποτελέσει αντικείμενο συμβάσεων και τελούσε κυρίως υπό *άμεση ή έμμεση διαχείριση*. Στην περίπτωση μεταβίβασης καθηκόντων εκτέλεσης σε κράτη μέλη της ΕΕ, η *επιμερισμένη διαχείριση* χρησιμοποιείται μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας με χώρες της ΕΕ (έως 4 % του προϋπολογισμού του ΜΠΒ II).

⁵ COM(2020) 57 final.

Αξιολόγηση των επιδόσεων του ΜΠΒ ΙΙ, βάσει δημοσιευμένων πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

Γενικά σχόλια

6.11. Στο [γράφημα 6.5](#) παρουσιάζεται επισκόπηση όλων των δεικτών του ΜΠΒ ΙΙ που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση. Στο [γράφημα 6.6](#), στο [γράφημα 6.7](#) και στο [γράφημα 6.8](#), παρουσιάζονται οι δικές μας ειδικές επισκοπήσεις. Στην έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019⁶ εξετάσαμε ορισμένους γενικούς περιορισμούς που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία αυτών των δεικτών. Ειδικότερα, η αξιολόγησή μας του κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την πιθανότητα ο εν λόγω δείκτης να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο. Η συγκεκριμένη αξιολόγηση δεν λαμβάνει υπόψη αν, και πόσο στενά, ένας συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται με τις δράσεις και τους στόχους του ΜΠΒ ΙΙ, ούτε αν ο βαθμός φιλοδοξίας που αποτυπώνεται στην τιμή-στόχο που έχει τεθεί για τον εν λόγω δείκτη είναι ο ενδεδειγμένος. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί παρά ένα πρώτο βήμα για την ανάλυση των επιδόσεων του ΜΠΒ ΙΙ. Δεν ελέγξαμε την αξιοπιστία των υποκείμενων στοιχείων (την οποία, ωστόσο, εξετάσαμε στην έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019⁷).

⁶ Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019, σημείο 1.24.

⁷ Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2019, σημεία 1.13-1.23.

Γράφημα 6.5 –Επισκόπηση όλων των δεικτών του ΜΠΒ ΙΙ στην προγραμματική δήλωση

Στόχος (*)	Σύνολο	Εκροή			Αποτέλεσμα			Αντίκτυπος					
		Σύνολο			?	Σύνολο			?	Σύνολο			?
ΕΣ1	3									3			3
ΕΣ2	11	4	 1	 1	 3					7	 3	 4	
ΕΣ3	3	2	 1		 1					1			 1
ΕΣ4	2	2		 2									
Σύνολο	19	8	 2	 2	 4					11	 3	 7	 1

(*) Πλήρης κατάσταση των στόχων παρατίθεται στο παράρτημα 6.1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

? Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Οι περισσότεροι δείκτες είτε δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο είτε η πρόοδός τους είναι ασαφής

6.12. Παρόλο που ο ΜΠΒ ΙΙ έχει έναν γενικό στόχο (βλέπε [παράρτημα 6.1](#)), η προγραμματική δήλωση δεν περιλαμβάνει κανένα σχετικό δείκτη. Από τους 19 δείκτες που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση για τον ΜΠΒ ΙΙ σχετικά με τους ειδικούς στόχους του προγράμματος, η πλειονότητα (11) αφορά τον ειδικό στόχο 2, ο οποίος αντιστοιχεί στο 40 % των αναλήψεων υποχρεώσεων από τον προϋπολογισμό του ΜΠΒ ΙΙ. Συνολικά, το 58 % (11) των δεικτών του ΜΠΒ ΙΙ είναι δείκτες αντικτύπου και το 42 % (8) δείκτες εκροής.

6.13. Βάσει των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση, θεωρούμε ότι το ένα τέταρτο (5) των δεικτών βρίσκεται «σε καλό δρόμο», σε αντίθεση με το ήμισυ (9) αυτών. Όσον αφορά το υπολειπόμενο τέταρτο (5), τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση δεν επαρκούν για να αξιολογήσουμε με σαφήνεια την πρόοδό τους⁸. Αυτό συμβαίνει είτε διότι δεν αναφέρονται αποτελέσματα σε σχέση με τα ορόσημα (3) είτε διότι δεν υπήρχαν ορόσημα (2) εξ αρχής.

⁸ Αφορά τους δείκτες 5 (σε σχέση με τα Δυτικά Βαλκάνια) και 6 υπό τον ειδικό στόχο 2, καθώς και τους δείκτες 1 και 2 (ο τελευταίος σε σχέση με τα Δυτικά Βαλκάνια) υπό τον ειδικό στόχο 3.

6.14. Οι δείκτες (17) για τους τρεις επιλεγμένους ειδικούς στόχους (ειδικοί στόχοι 1-3), στους οποίους αντιστοιχούν τα δύο τρίτα του προϋπολογισμού του ΜΠΒ ΙΙ, είναι δείκτες αντικτύπου (11) και εκροής (6). Η προγραμματική δήλωση αναφέρει πηγή για κάθε δείκτη: για ορισμένους γίνεται σαφής αναφορά σε εκθέσεις ή ιστοτόπους όπου δημοσιεύονται τα σχετικά στοιχεία (7), όμως για την πλειονότητα γίνεται μόνον αναφορά στους παρέχοντες τα στοιχεία οργανισμούς (10). Επομένως, δεν είναι πάντοτε σαφής ο τρόπος υπολογισμού των παρουσιαζόμενων αριθμητικών στοιχείων⁹. Παραδείγματος χάριν, δεν είναι σαφής ο τρόπος υπολογισμού του μέσου όρου των εξαγωγών/εισαγωγών που αφορούν τα Δυτικά Βαλκάνια.

6.15. Φέτος, η Επιτροπή εισήγαγε για πρώτη φορά στην προγραμματική δήλωση τη δική της αξιολόγηση της πρόοδου. Θεωρούμε ότι το γεγονός αυτό αποτελεί βελτίωση σε σύγκριση με προηγούμενες προγραμματικές δηλώσεις. Εντούτοις, η ανάλυση της Επιτροπής ενίοτε διαφέρει από τη δική μας. Παραδείγματος χάριν, η Επιτροπή εκτιμά ότι το σύνολο των τριών δεικτών υπό τον ειδικό στόχο 1 μαρτυρά μέτρια πρόοδο, ενώ από τα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται και για τους τρεις δείκτες δεν προκύπτει καμία πρόοδος (βλέπε επίσης σημεία 6.33-6.35).

6.16. Έξι εκ των 19 δεικτών που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση παρουσιάζονται στην ΕΕΔΕ ως *βασικοί δείκτες επιδόσεων*. Ωστόσο, δεν θεωρούμε ότι το σύνολο των δεικτών που επιλέχθηκε για παρουσίαση στην ΕΕΔΕ είναι αντιπροσωπευτικό των επιδόσεων του ΜΠΒ ΙΙ. Οι τέσσερις είναι δείκτες αντικτύπου και παρέχουν ένδειξη σχετικά με το πλαίσιο του ΜΠΒ ΙΙ, όχι όμως με τις επιδόσεις του. Οι άλλοι δύο είναι δείκτες εκροών που σχετίζονται όμως με προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας, τα οποία δεν είναι αντιπροσωπευτικά των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΠΒ ΙΙ (βλέπε σημείο 6.10). Επιπλέον, όλοι οι επιλεγμένοι δείκτες μαρτυρούν πρόοδο και οι δύο που πέτυχαν τις αντίστοιχες τιμές-στόχο είναι δείκτες αντικτύπου. Επίσης, κανένας από τους βασικούς δείκτες επιδόσεων δεν υπάγεται στον ειδικό στόχο 1 σχετικά με τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις, παρόλο που αυτές αποτελούν καθοριστικό στοιχείο για τη διεύρυνση (βλέπε σημείο 6.7).

⁹ Αφορά τους δείκτες 2, 3 και 4 (σε σχέση με τα Δυτικά Βαλκάνια) υπό τον ειδικό στόχο 2, καθώς και τον δείκτη 2 (σε σχέση με τα Δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία) υπό τον ειδικό στόχο 3.

Η τομεακή προσέγγιση αποτέλεσε στρατηγική επιλογή για τη βελτίωση των επιδόσεων του ΜΠΒ II, όμως δεν μπόρεσε να εφαρμοστεί με συνέπεια

6.17. Ο ΜΠΒ αποτελεί ένα μοναδικό μέσο για τη στήριξη της προετοιμασίας για την προσχώρηση στην ΕΕ, η οποία αποτελεί μια μακροχρόνια διαδικασία. Ως «τομεακή προσέγγιση» νοείται ο καθορισμός ενός συνεκτικού συνόλου δράσεων για την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων σε ένα συγκεκριμένο πεδίο ή «τομέα», όπως το κράτος δικαίου, το δικαστικό σύστημα ή η δημόσια διοίκηση, με σκοπό την αναβάθμισή του, ώστε να ανταποκρίνεται στα πρότυπα της ΕΕ. Περιλαμβάνει την ανάλυση των συνθηκών που επικρατούν στον συγκεκριμένο τομέα, των απαιτούμενων δράσεων και της ακολουθίας τους, καθώς και των φορέων και των εργαλείων που απαιτούνται για την υλοποίησή τους. Όσον αφορά τον ΜΠΒ II, η Επιτροπή προέβη στη στρατηγική επιλογή αυτής της προσέγγισης, ώστε να διασφαλιστεί η εφαρμογή μιας μακροπρόθεσμης, συνεπούς και βιώσιμης προσέγγισης, να ενισχυθεί η οικειοποίηση, να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ των δωρητών, να εξαλειφθεί η αλληλοεπικάλυψη των προσπαθειών και να επιτευχθεί μεγαλύτερη *αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα*¹⁰.

6.18. Κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής της, η τομεακή προσέγγιση ήλθε αντιμέτωπη με σειρά εμποδίων σε ορισμένους δικαιούχους του ΜΠΒ II. Τα κύρια εμπόδια ήταν:

- η απουσία εθνικών τομεακών στρατηγικών και πλαισίων για την αξιολόγηση των επιδόσεων για τους σκοπούς της παρακολούθησής τους¹¹,
- η ασθενής πολιτική βούληση, οι γραφειοκρατικές αντιστάσεις και η ελλιπής διοικητική ικανότητα¹².

6.19. Επιπλέον, όσον αφορά τον προγραμματισμό του ΜΠΒ II, η τομεακή προσέγγιση οδήγησε σε εντατικοποίηση του διαλόγου μεταξύ της ΕΕ και των

¹⁰ Revised indicative strategy paper for Turkey (2014-2020), σ. 5.

¹¹ External Evaluation of the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) (2014 – mid 2017), σ. iii-iv και 38-39· Revised indicative strategy paper for Bosnia and Herzegovina (2014-2020), σ. 10· και Revised indicative strategy paper for Kosovo* (2014-2020), σ. 12.

¹² Evaluation of Sector Approach under IPA II, σ. 44.

δικαιούχων του ΜΠΒ ΙΙ και ενίσχυσε τη συνοχή¹³ εντός του ΜΠΒ ΙΙ, στους τομείς οι οποίοι¹⁴:

- εντάχθηκαν στην προσέγγιση «προτεραιότητα στις θεμελιώδεις αξίες» (παραδείγματος χάριν, ο τομέας της δικαιοσύνης), εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την αδιάλειπτη ροή βοήθειας·
- έλαβαν τομεακή δημοσιονομική στήριξη ή εντάχθηκαν σε πολυετή προγράμματα¹⁵ συνδυασμένα κατάλληλα με ειδικούς μηχανισμούς / ειδικά εργαλεία για την ανάπτυξη ικανοτήτων¹⁶.

6.20. Η εφαρμογή της τομεακής προσέγγισης, ιδίως μέσω της δημοσιονομικής στήριξης, βελτίωσε τη στρατηγική εστίαση του ΜΠΒ ΙΙ και ενέτεινε την έμφαση στις μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, σύμφωνα με την ενδιάμεση αξιολόγηση, η εφαρμογή της τομεακής προσέγγισης παρέμενε ανομοιογενής μεταξύ των τομέων και των δικαιούχων του ΜΠΒ ΙΙ¹⁷.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έμμεση διαχείριση από δικαιούχους χώρες επηρέασε αρνητικά την επιχειρησιακή αποδοτικότητα

6.21. Όπως αναφέρεται στο σημείο **6.10**, ο προϋπολογισμός του ΜΠΒ ΙΙ τελεί κυρίως υπό άμεση και έμμεση διαχείριση. Στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή εκτελεί απευθείας τον προϋπολογισμό, έως ότου οι αρμόδιες αρχές των δικαιούχων του ΜΠΒ ΙΙ λάβουν οι ίδιες τη σχετική διαπίστευση. Υπό την έμμεση διαχείριση, η Επιτροπή αναθέτει καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

- στις δικαιούχους του ΜΠΒ ΙΙ χώρες ή σε οντότητές τους που έχουν οριστεί για τον σκοπό αυτό (η λεγόμενη έμμεση διαχείριση με δικαιούχους χώρες), ή
- στην ΕΕ ή σε οργανισμούς των κρατών μελών, ή
- σε διεθνείς οργανισμούς.

¹³ Αυτόθι, σ. 45.

¹⁴ Αυτόθι, σ. viii.

¹⁵ Αυτόθι, σ. viii.

¹⁶ Αυτόθι, σ. 30· [SWD\(2017\) 463 final](#), σ. 11.

¹⁷ [SWD\(2017\) 463 final](#), σ. 3.

6.22. Η έμμεση διαχείριση με τις δικαιούχους χώρες χρησιμοποιείται πρωτίστως για την προετοιμασία των αρχών των δικαιούχων για τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων / του ταμείου συνοχής στο μέλλον. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΠΒ II, η οποία αφορούσε τα πρώτα έτη εφαρμογής του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, παρά τη βελτίωση που σημειώθηκε όσον αφορά την οικειοποίηση του προγράμματος από τους δικαιούχους χάρη στο καθεστώς της έμμεσης διαχείρισης με τις δικαιούχους χώρες, αυτή ήταν λιγότερο αποδοτική από την άμεση διαχείριση¹⁸. Λόγω σοβαρών προβλημάτων αποδοτικότητας που σχετίζονταν με συστημικές αδυναμίες και ελλιπή διοικητική ικανότητα, η Επιτροπή είχε επαναφέρει την άμεση διαχείριση σε ορισμένους τομείς. Στην Τουρκία, όπου η χρηματοδότηση των ΜΠΒ I και II τελούσε κατά κύριο λόγο υπό το καθεστώς της έμμεσης διαχείρισης, οι χρόνιες καθυστερήσεις οδήγησαν σε συσσώρευση ανεκτέλεστων δαπανών, που υπερέβαιναν τα 600 εκατομμύρια ευρώ. Στην Αλβανία, η αναστολή διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στο πλαίσιο του ΜΠΒ II, που ενέπιπταν στο καθεστώς της έμμεσης διαχείρισης, προκάλεσε καθυστερήσεις στις διαγωνιστικές διαδικασίες¹⁹. Τέτοιου είδους αδυναμίες επηρεάζουν τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητα των έργων²⁰.

6.23. Η Σερβία και το Μαυροβούνιο πληρούσαν και αυτές τις προϋποθέσεις για υπαγωγή στο καθεστώς της έμμεσης διαχείρισης με δικαιούχους χώρες, σε αντίθεση με το Κόσοβο και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη²¹. Εντούτοις, οι δικαιούχοι του ΜΠΒ II δεν ενδιαφέρονται πάντα για την υπαγωγή στο εν λόγω καθεστώς. Παραδείγματος χάριν, στο τομέα του κράτους δικαίου, οι αρχές της Σερβίας προτίμησαν την άμεση διαχείριση, κατά κύριο λόγο εξαιτίας της αναντιστοιχίας που παρουσιάζεται μεταξύ των αυστηρών απαιτήσεων της ΕΕ για υπαγωγή στο καθεστώς της έμμεσης διαχείρισης με τις δικαιούχους χώρες και της ελλιπούς διοικητικής ικανότητας των

¹⁸ External evaluation of the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) (2014 – mid 2017), σ. iii, 36 και 39.

¹⁹ SWD(2018) 151 final, σ. 83.

²⁰ External evaluation of the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) (2014 – mid 2017), σ. i, iii, iv και 36.

²¹ Αυτόθι, σ. 13.

αρμόδιων οργανισμών²², την οποία επιδεινώνει η μεγάλη εναλλαγή του προσωπικού²³.

Ο ΜΠΒ II απέδειξε την ευελιξία του συμβάλλοντας στον μετριασμό των κρίσεων

6.24. Ο ΜΠΒ II συμβάλλει στον μετριασμό των κρίσεων με δυναμικό αντίκτυπο στους γενικούς και ειδικούς στόχους του, ήτοι στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των δικαιούχων του. Παραδείγματος χάριν, μετά από τις πλημμύρες του 2014 στα Δυτικά Βαλκάνια, η ΓΔ NEAR επαναδιέθεσε πόρους του ΜΠΒ II (127 εκατομμύρια ευρώ) σε ειδικό μέτρο για την αποκατάσταση των ζημιών από πλημμύρες και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας²⁴.

6.25. Ως απόκριση στην πανδημία COVID-19, περί τα 900 εκατομμύρια ευρώ σε κονδύλια του ΜΠΒ II αναπρογραμματίστηκαν για τη στήριξη των Δυτικών Βαλκανίων²⁵ και αποτέλεσαν μέρος των 3,3 δισεκατομμυρίων ευρώ που διατέθηκαν στην περιοχή και μέσω άλλων ενωσιακών μέσων, όπως η *μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή*, καθώς και μέσω προτιμησιακών δανείων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Ελλειπείς οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις του ΜΠΒ II

6.26. Η ΓΔ NEAR δημοσιεύει, για κάθε υποψήφια προς ένταξη χώρα και δυνάμει υποψήφιο μέλος, λεπτομερείς ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και την πρόοδο όσον αφορά τα διαφορετικά διαπραγματευτικά κεφάλαια και την πλήρωση των πολιτικών και των οικονομικών κριτηρίων (βλέπε σημείο 6.7). Παρόλο που οι εν λόγω εκθέσεις, οι οποίες καταρτίζονται κατόπιν εντολής του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «το Συμβούλιο»), εκπληρώνουν τον σκοπό της παροχής πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία της διεύρυνσης, η ενημερωτική αξία τους θα ήταν μεγαλύτερη, εάν διευκρινιζόταν ο βαθμός στον οποίο η πρόοδος (ή η έλλειψη

²² IPA II monitoring, reporting and performance framework, σ. 14· Thematic evaluation of EU support for rule of law in neighbourhood countries and candidates and potential candidates of enlargement (2010-2017), σ. 29-30.

²³ Strategic country-level evaluation of the European Union's cooperation with Serbia over the period 2012-2018, σ. 61-62.

²⁴ C(2014) 9797 final.

²⁵ Annual Activity Report 2020, ΓΔ NEAR, σ. 17.

προόδου) οφείλεται στον ΜΠΒ II και το κατά πόσον αυτή ανάγεται σε άλλους φορείς ή παράγοντες.

6.27. Όπως διαπιστώθηκε σε αρκετές εξωτερικές αξιολογήσεις και σε ελέγχους τους οποίους διεξήγαγε το ΕΕΣ, η παρακολούθηση των επιμέρους έργων έπασχε από διάφορες αδυναμίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτή εστίαζε στις εισροές, στις δραστηριότητες και στις διαδικασίες, όχι όμως στα αποτελέσματα και στον αντίκτυπο²⁶. Ορισμένοι από τους δείκτες που αναλύσαμε στις εκθέσεις μας δεν συνοδεύονταν από τιμές βάσης ή δεν είχαν οριστεί με σαφήνεια²⁷.

6.28. Η Επιτροπή αναθέτει σε εξωτερικούς αναδόχους την αξιολόγηση των προγραμμάτων όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνάφεια, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία τους. Βασικό παραδοτέο της εν λόγω αξιολόγησης αποτελεί ένα *έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD)*, στο οποίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα. Ωστόσο, τέτοιο έγγραφο δεν καταρτίστηκε για επτά από τις έντεκα αξιολογήσεις που υποβάλαμε σε επισκόπηση, γεγονός που σήμαινε ότι δεν δημοσιεύθηκε η άποψη της ΓΔ NEAR σχετικά με τα συμπεράσματα των εξωτερικών αξιολογητών. Επιπλέον, διαπιστώσαμε ότι τα συμπεράσματα της αξιολόγησης στους τομείς της οικονομικής διακυβέρνησης και της ανταγωνιστικότητας των *μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων* ενσωματώθηκαν στο αντίστοιχο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, ωστόσο δεν λήφθηκαν υπόψη σημαντικές αδυναμίες της διαδικασίας αξιολόγησης. Παρόμοιες αδυναμίες επισημάναμε και σε άλλους τομείς εστίασης στην *έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019*.

6.29. Η προγραμματική δήλωση του ΜΠΒ II περιλαμβάνει δείκτες αντικτύπου και εκρών, απουσιάζουν όμως *δείκτες αποτελέσματος* που να συνδέουν τους δύο προηγούμενους. Οι δείκτες αποτελέσματος έχουν καθοριστική σημασία για την κατανόηση της συμβολής του προγράμματος στην πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Άλλες εκθέσεις της Επιτροπής, όπως οι ΕΕΔ και η ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής δράσης, περιέχουν πρόσθετους δείκτες, συμπεριλαμβανομένων δεικτών

²⁶ Evaluation of EU support to local authorities in enlargement and neighbourhood regions (2010-2018), σ. 6· Evaluation of the EU's external action support to gender equality and women's and girls' empowerment (2010-2018), σ. 14· Thematic evaluation of EU support for rule of law in neighbourhood countries and candidates and potential candidates of enlargement (2010-2017), σ. ix και 32.

²⁷ Ειδική έκθεση αριθ. 07/2018, σημεία VIII και 39· ειδική έκθεση αριθ. 27/2018, σημεία IX και 54.

αποτελεσμάτων, από τους οποίους θα μπορούσε να εξαχθεί μια πληρέστερη εικόνα. Μολονότι οι δείκτες αυτοί παρέχουν τιμές για τη ΓΔ NEAR συνολικά ή για όλα τα μέσα εξωτερικής δράσης από κοινού, οι πληροφορίες για ορισμένους από αυτούς μπορούν να κατανεμηθούν ανά μέσο. Αυτό σημαίνει ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να τους χρησιμοποιήσει, προκειμένου να αξιολογήσει ειδικά τις επιδόσεις του ΜΠΒ II και να προβεί σε αναφορά των σχετικών στοιχείων. Στο πλαίσιο του προγραμματισμού του ΜΠΒ III (του μηχανισμού που θα διαδεχθεί τον ΜΠΒ II την περίοδο 2021-2027), η ΓΔ NEAR επεξεργάζεται έναν πίνακα ο οποίος θα συγκεντρώνει όλους τους διαθέσιμους δείκτες του προγράμματος.

6.30. Μεταξύ του χρόνου εκτέλεσης των δαπανών στο πλαίσιο ενός πολυετούς προγράμματος και της παρακολούθησης των επακολούθων του υπάρχει αναπόφευκτα χρονική διαφορά. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, το 56 % των συνολικών κονδυλίων του ΜΠΒ II για το ΠΔΠ 2014-2020 δεν είχε ακόμη καταβληθεί, κάτι που σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των αποτελεσμάτων αναμένεται να πραγματοποιηθεί μετά το 2020. Όπως για το σύνολο των μέσων εξωτερικής δράσης, η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει τελική έκθεση αξιολόγησης για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της επόμενης δημοσιονομικής περιόδου, η οποία θα πραγματοποιηθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Πολιτικές μεταρρυθμίσεις

6.31. Στο [γράφημα 6.6](#) παρατίθεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 1 «Πολιτικές μεταρρυθμίσεις».

Γράφημα 6.6 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τις «Πολιτικές μεταρρυθμίσεις»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	0	0	0	0
Όχι	0	0	3	3
Δεν είναι σαφές	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	0	0	3	3

Λεπτομέρειες για τους επιμέρους δείκτες

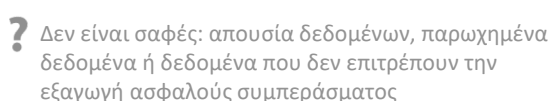
Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Ετοιμότητα των χωρών της διεύρυνσης όσον αφορά τα πολιτικά κριτήρια προσχώρησης Αντίκτυπος	Τιμή-στόχος: μέτρια προετοιμασία για την πλειονότητα των χωρών
Σταθμισμένη βαθμολογία βάσει 8 εξωτερικών πηγών: Δυτικά Βαλκάνια Αντίκτυπος	0 % (2019) Ορόσημο 14 % (2017)
Σταθμισμένη βαθμολογία βάσει 8 εξωτερικών πηγών: Τουρκία Αντίκτυπος	0 % (2019) Ορόσημο 38 % (2017)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβανομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις υλοποιούνται κατά γενικό κανόνα με αργούς ρυθμούς

6.32. Τα πολιτικά κριτήρια αποτελούν μία από τις τρεις κατηγορίες κριτηρίων της Κοπεγχάγης (βλέπε σημείο 6.7). Εστιάζουν στο κράτος δικαίου, στα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και της δημόσιας διοίκησης.

6.33. Παρά την πρόοδο που έχουν σημειώσει ορισμένοι δικαιούχοι σχετικά με την πλήρωση των πολιτικών κριτηρίων²⁸, το σύνολο των δεικτών που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση²⁹ και σχετίζονται με την ετοιμότητα των δικαιούχων του ΜΠΒ II να προσχωρήσουν στην ΕΕ οπισθοδρόμησαν σε σχέση με τις τιμές βάσης τους όσον αφορά τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις και κανένας εξ αυτών δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του. Ωστόσο, δεδομένου ότι το σύνολο των δεικτών των πολιτικών μεταρρυθμίσεων αποτελούν δείκτες αντικτύπου, η πρόοδός τους εξαρτάται όχι μόνο από τη στήριξη που παρέχει ο ΜΠΒ II αλλά και από άλλους συγκυριακούς παράγοντες, παραδείγματος χάριν την πολιτική βούληση του δικαιούχου του ΜΠΒ II, όπως το αναγνωρίζει η Επιτροπή στην ανακοίνωση που εξέδωσε το 2020 σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ³⁰.

6.34. Ο πρώτος δείκτης για τον ειδικό στόχο 1 αφορά τον αριθμό των περιπτώσεων δικαιούχων του ΜΠΒ II που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο προετοιμασίας όσον αφορά την πλήρωση των πολιτικών κριτηρίων προσχώρησης. Το ορόσημο του 2018 απαιτούσε τη μείωση του αριθμού αυτού. Εντούτοις, ο αριθμός αυξήθηκε, κυρίως λόγω της οπισθοδρόμησης που σημειώθηκε στην Τουρκία σχετικά με τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος, τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και την ελευθερία της έκφρασης. Η οπισθοδρόμηση αυτή σημαίνει ότι, παρά την επιτευχθείσα από ορισμένους δικαιούχους του ΜΠΒ II πρόοδο, δεν επιτεύχθηκε ο στόχος σύμφωνα με τον οποίο αυτοί έπρεπε στην πλειονότητά τους να έχουν προετοιμαστεί μέχρις ενός βαθμού έως το 2020.

6.35. Οι άλλοι δύο δείκτες βασίζονται σε οκτώ εξωτερικές πηγές οι οποίες μετρούν κυρίως την αντίληψη σχετικά με τη διαφθορά, την ελευθερία του Τύπου, την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα, το κράτος δικαίου, την ποιότητα του κανονιστικού πλαισίου, καθώς και τη φωνή των πολιτών και τη λογοδοσία. Οι δείκτες

²⁸ 2020 annual reports.

²⁹ COM(2021) 300, σ. 1164-1165.

³⁰ COM(2020) 660 final.

αυτοί εμφανίζουν γενική οπισθοδρόμηση μέχρι και το 2019 και, παρά τη βελτίωση που σημειώθηκε το 2020, παραμένουν χαμηλότεροι της τιμής βάσης, ιδίως όσον αφορά την Τουρκία, και σαφώς δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους.

6.36. Επίσης, ένας από τους δείκτες που είχε αρχικά καθοριστεί για τον ειδικό στόχο 1 και αφορούσε την παρακολούθηση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες μεταρρύθμισης καταργήθηκε, παρά την αναφορά που γινόταν στην αξιολόγηση της παρακολούθησης του ΜΠΒ II ότι ο εν λόγω δείκτης μπορούσε να παρέχει πολύ χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στον ΜΠΒ II.

Η στήριξη από την ΕΕ είναι αποτελεσματικότερη για την προώθηση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων από ό,τι για την εξασφάλιση της υλοποίησής τους

6.37. Η παρεχόμενη στο πλαίσιο του ΜΠΒ βοήθεια συνέβαλε στην ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ζητημάτων που άπτονται της δημοκρατίας στα εθνικά πλαίσια πολιτικής των δικαιούχων του ΜΠΒ II. Η ΕΕ συνέβαλε σε νομικές και συνταγματικές μεταρρυθμίσεις, μέσω της χρηματοδοτικής στήριξης, της τεχνικής βοήθειας και του διαλόγου πολιτικής³¹.

6.38. Η στήριξη από την ΕΕ και ο διάλογος πολιτικής ενθάρρυναν πολλούς δικαιούχους του ΜΠΒ II να προσχωρήσουν σε διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα³². Η Τουρκία διοργάνωσε τη διάσκεψη της Κωνσταντινούπολης το 2011, η οποία οδήγησε στη σύναψη συνθήκης για την προώθηση της δημιουργίας ενός πανευρωπαϊκού νομικού πλαισίου για την προστασία των γυναικών από κάθε μορφής βία, καθώς και για την πρόληψη, τη δίωξη και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Έκτοτε, η συνθήκη αυτή επικυρώθηκε από όλους τους δικαιούχους του ΜΠΒ II πλην ενός. Λόγω του ειδικού καθεστώτος του, το Κόσοβο δεν έχει ακόμη υπογράψει επίσημα τη σύμβαση, έχει όμως ξεκινήσει να εφαρμόζει τις διατάξεις της μέσω τροποποιήσεων του Συντάγματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι, εν συνεχεία, η Τουρκία αποσύρθηκε επίσημα από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης τον Ιούλιο του 2021.

³¹ Thematic evaluation of EU support for rule of law in neighbourhood countries and candidates and potential candidates of enlargement (2010-2017), σ. 40.

³² Αυτόθι, σ. 59.

6.39. Ωστόσο, σύμφωνα με τη θεματική αξιολόγηση που αφορά το κράτος δικαίου, οι νομικές μεταρρυθμίσεις, όπως οι συνταγματικές, απαιτούν μεγάλο όγκο παράγωγης νομοθεσίας και ρυθμίσεων, προκειμένου να καταστούν εφαρμόσιμες³³. Η αξιολόγηση επισημαίνει ότι, παρά τη συμβολή της ΕΕ, μέσω της τεχνικής βοήθειας, στη σύνταξη νομοθεσίας σχετικά με τη μεταρρύθμιση του θεσμού της δικαιοσύνης ή στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των θεσμών, στους οποίους συγκαταλέγονται τα κοινοβούλια, η παραγωγή αποτελεσμάτων συχνά είναι αργή. Η αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, εν γένει, η στήριξη από την ΕΕ είναι περισσότερο αποτελεσματική για την προώθηση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων από ό,τι για την παρακολούθηση της λεπτομερούς υλοποίησής τους. Επιπλέον, ενώ η στήριξη των νομοθετικών μεταρρυθμίσεων ήταν σημαντική, τα ενδιαφερόμενα μέρη στην ΕΕ επισημαίνουν ότι ήταν σχετικά περιορισμένη η παράλληλη στήριξη που έλαβαν οι κοινοβουλευτικοί θεσμοί για την υπερψήφιση των μεταρρυθμίσεων³⁴.

Οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη

6.40. Στο *γράφημα 6.7* παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 2, «Οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη».

³³ Αυτόθι, σ. 38.

³⁴ Αυτόθι, σ. 38.

Γράφημα 6.7 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με την «Οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	0	3	4
Όχι	0	0	4	4
Δεν είναι σαφές	3	0	0	3
ΣΥΝΟΛΟ	4	0	7	11

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με επιλεγμένους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόδος προς την τιμή-στόχο
Ετοιμότητα των χωρών της διεύρυνσης όσον αφορά τα οικονομικά κριτήρια	Αντίκτυπος Τιμή-στόχος: καλή προετοιμασία για την πλειονότητα των χωρών
Οικονομικές οντότητες που εκπονούν έργα εκσυγχρονισμού στον αγροδιατροφικό τομέα: Δυτικά Βαλκάνια	Εκροή 52 % (2020) Ορόσημο 10 % (2017)
Οικονομικές οντότητες που εκπονούν έργα εκσυγχρονισμού στον αγροδιατροφικό τομέα: Τουρκία	Εκροή 100 % (2020) Ορόσημο 10 % (2017)
Επένδυση υλικού κεφαλαίου από δικαιούχους του ΜΠΒ II στον αγροδιατροφικό τομέα και στην αγροτική ανάπτυξη: Δυτικά Βαλκάνια	Εκροή 34 % (2020) Ορόσημο 7 % (2017)
Επένδυση υλικού κεφαλαίου από δικαιούχους του ΜΠΒ II στον αγροδιατροφικό τομέα και στην αγροτική ανάπτυξη: Τουρκία	Εκροή 66 % (2020) Ορόσημο 13 % (2017)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Ποσοτική

Ποιοτική

Απουσία τιμής-στόχου ή ασαφής τιμή-στόχος

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβάνομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Ναι

Όχι

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Ναι

Όχι

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Ο ΜΠΒ ΙΙ συνέβαλε στον αγροδιατροφικό τομέα και στον τομέα αγροτικής ανάπτυξης αλλά σε βαθμό μικρότερο του προσδοκώμενου

6.41. Οι 11 δείκτες που αφορούν την «Οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη», πλην ενός, μαρτυρούν πρόοδο σε σύγκριση με τις αντίστοιχες τιμές βάσης τους. Εντούτοις, λιγότεροι από τους μισούς (4) βρίσκονται σαφώς σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Οι δείκτες αυτοί παρέχουν κατά κύριο λόγο πληροφορίες σχετικά με το οικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εφαρμόζεται ο ΜΠΒ ΙΙ και με τον τρόπο με τον οποίο αυτός συμβάλλει στον αγροδιατροφικό τομέα και στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Δεν υπάρχουν δείκτες που να μετρούν συγκεκριμένα τη συμβολή του ΜΠΒ ΙΙ στην κοινωνική και την εδαφική ανάπτυξη.

6.42. Η πλειονότητα των 11 δεικτών παρέχει στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο του ΜΠΒ ΙΙ (7). Τρεις εξ αυτών βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για τους υπόλοιπους, λόγω του επιδεινούμενου οικονομικού πλαισίου. Ο πρώτος δείκτης παρακολουθεί την ετοιμότητα όσον αφορά τα οικονομικά κριτήρια, τα οποία αποτελούν μέρος των «θεμελιωδών ζητημάτων» στα οποία δίνεται προτεραιότητα (βλέπε σημείο 6.7). Παρέμεινε σταθερός καθότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κόσοβο βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο προετοιμασίας όσον αφορά τη λειτουργική οικονομία της αγοράς και την ανταγωνιστικότητα.

6.43. Οι υπόλοιποι δείκτες παρακολουθούν τις εκροές του ΜΠΒ ΙΙ (4) και αφορούν την αγροδιατροφική και την αγροτική ανάπτυξη, οι οποίες αποτελούν σημαντικούς τομείς ανάπτυξης των δικαιούχων του ΜΠΒ ΙΙ, ιδίως των Δυτικών Βαλκανίων. Όλοι τους μαρτυρούν πρόοδο αλλά μόνον ένας έχει μέχρι στιγμής επιτύχει την τιμή-στόχο του.

Ευθυγράμμιση με το κεκτημένο και διαχείριση των ταμείων της ΕΕ

6.44. Στο [γράφημα 6.8](#) παρουσιάζεται επισκόπηση των δεικτών της προγραμματικής δήλωσης που συνδέονται με τον ειδικό στόχο 3, «Ευθυγράμμιση με το κεκτημένο και διαχείριση των ταμείων της ΕΕ».

Γράφημα 6.8 – Επισκόπηση των δεικτών που συνδέονται με τον στόχο «Ευθυγράμμιση με το κεκτημένο και διαχείριση των ταμείων της ΕΕ»

Σύνοψη όλων των δεικτών

Σε καλό δρόμο;	Εκροή	Αποτέλεσμα	Αντίκτυπος	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1	0	0	1
Όχι	0	0	0	0
Δεν είναι σαφές	1	0	1	2
ΣΥΝΟΛΟ	2	0	1	3

Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τους επιμέρους δείκτες

Δείκτης	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
Ετοιμότητα των χωρών της διεύρυνσης όσον αφορά την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο	Αντίκτυπος Απουσία τιμής βάσης, απουσία τιμής-στόχου
Οικονομικές οντότητες που βρίσκονται σε πορεία αναβάθμισης βάσει των προτύπων της ΕΕ στον αγροδιατροφικό τομέα: Δυτικά Βαλκάνια	Εκροή 68 % (2020) Απουσία ορόσημου
Οικονομικές οντότητες που βρίσκονται σε πορεία αναβάθμισης βάσει των προτύπων της ΕΕ στον αγροδιατροφικό τομέα: Τουρκία	Εκροή 100 % (2020) Απουσία ορόσημου

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος τιμής-στόχου

Βρίσκεται ο δείκτης σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβανομένων υπόψη τυχόν ορόσημων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου);

Δεν είναι σαφές: απουσία δεδομένων, παρωχημένα δεδομένα ή δεδομένα που δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος

Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά την επιτευχθείσα πρόοδο με τη δική μας;

Η επισκόπηση αυτή και η μεθοδολογία μας παρουσιάζονται αναλυτικά στο προσάρτημα, σημεία 15-23.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Οι δικαιούχοι του ΜΠΒ II έχουν μεν πραγματοποιήσει κάποια πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση, ωστόσο μόνο περιορισμένες πληροφορίες υπάρχουν όσον αφορά την ετοιμότητά τους να διαχειριστούν τα ταμεία της ΕΕ

6.45. Ένας εκ των τριών δεικτών που υπάγονται σε αυτό τον ειδικό στόχο έχει επιτύχει την τιμή-στόχο του. Όσον αφορά τους άλλους δύο, δεν είναι δυνατό να εξαγάγουμε συμπέρασμα για το κατά πόσον βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους, λόγω την απουσίας τιμών βάσης ή/και τιμών-στόχου.

6.46. Ο πρώτος δείκτης, που αφορά την ετοιμότητα των δικαιούχων του ΜΠΒ II να ευθυγραμμιστούν με το κεκτημένο, αναφέρεται στον αριθμό των κεφαλαίων για τα οποία η προετοιμασία βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Η προγραμματική δήλωση δεν περιλαμβάνει ούτε ορόσημο ούτε τιμή-στόχο σχετικά με αυτόν τον δείκτη. Το 2015, η τιμή βάσης ανερχόταν σε 50 κεφάλαια και, παρά τη μείωση του αριθμού αυτού σχεδόν κατά το ήμισυ έως το 2017, έκτοτε έχει ανέλθει σε 30 (από το 2019). Αυτό οφείλεται κυρίως στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και στο Κόσοβο, καθότι βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο προετοιμασίας σε 14 και 7 κεφάλαια αντίστοιχα.

6.47. Το [γράφημα 6.9](#) παρουσιάζει την αξιολόγηση της Επιτροπής του επιπέδου προετοιμασίας των δικαιούχων του ΜΠΒ II όσον αφορά το κάθε διαπραγματευτικό κεφάλαιο, παρόλο που οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης έχουν ξεκινήσει επίσημα μόνο με το Μαυροβούνιο, τη Σερβία και την Τουρκία. Το επίπεδο προετοιμασίας δεν εξαρτάται μόνο από τη στήριξη που παρέχει ο ΜΠΒ II αλλά και από μια σειρά εξωτερικών παραγόντων, ιδίως από την πολιτική βούληση των ίδιων των δικαιούχων. Οι διαπραγματεύσεις επί ενός κεφαλαίου είναι δυνατόν επίσης να ανασταλούν από το Συμβούλιο ή να παγώσουν μονομερώς από ένα κράτος μέλος.

Γράφημα 6.9 – Επίπεδο προετοιμασίας όσον αφορά τα κεφάλαια του ενωσιακού κεκτημένου το 2020

Η προετοιμασία, όπως αξιολογήθηκε:

- Δεν αξιολογήθηκε
- ▲ Σε πρώιμο στάδιο
- ▲ Σε πρώιμο στάδιο / στοιχειώδης
- ▲ Στοιχειώδης
- ▲ Στοιχειώδης / μετρίου επιπέδου
- Μετρίου επιπέδου
- Μετρίου επιπέδου / καλή
- Καλή
- Σε προχωρημένο στάδιο

* Όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2018 σχετικά με τη διεύρυνση και τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης, κανένα κεφάλαιο δεν μπορεί επί του παρόντος ούτε να ανοίξει ούτε να κλείσει.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει εκθέσεων του 2020 που αποτελούν μέρος της δέσμης μέτρων της Επιτροπής για τη διεύρυνση.

6.48. Οι άλλοι δύο δείκτες αφορούν τον αριθμό των οικονομικών οντοτήτων που βρίσκονται σε πορεία αναβάθμισης βάσει των προτύπων της ΕΕ στον αγροδιατροφικό τομέα στα Δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, αντίστοιχα, με έτος-στόχο το 2023. Βάσει των αποτελεσμάτων για το 2020, ο δείκτης για την Τουρκία έχει ήδη επιτύχει την τιμή-στόχο του. Δεδομένου ότι δεν έχει οριστεί έτος βάσης για την αξιολόγηση της προόδου, είναι δύσκολο να προσδιοριστεί αν ο δείκτης για τα Δυτικά Βαλκάνια μπορεί να επιτύχει τη σχετική τιμή-στόχο του.

6.49. Ο ειδικός στόχος 3 αφορά επίσης την προετοιμασία των δικαιούχων του ΜΠΒ II για τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, των *Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων* και του Ταμείου Συνοχής. Ωστόσο, ούτε η προγραμματική δήλωση ούτε τα στοιχεία που αναφέρονται στην ΕΕΔΕ σχετικά με την ετοιμότητα για τη διαχείριση των εν λόγω ταμείων περιλαμβάνουν σχετικούς δείκτες.

Συμπεράσματα

6.50. Κατά την περίοδο 2014-2020, 5,6 δισεκατομμύρια ευρώ εκταμιεύθηκαν με σκοπό τη συνδρομή των δικαιούχων του ΜΠΒ II στην ευρωπαϊκή τους πορεία. Οι δείκτες που αναφέρονται από την Επιτροπή στην προγραμματική δήλωση μαρτυρούν μέτριες επιδόσεις σχετικά με τον ΜΠΒ II: θεωρούμε ότι το ένα τέταρτο (5) των δεικτών βρίσκεται σε πορεία επίτευξης των τιμών-στόχου του σε αντίθεση με το ήμισυ (9) αυτών. Όσον αφορά το υπολειπόμενο τέταρτο (5), τα στοιχεία δεν επαρκούν για να αξιολογήσουμε με σαφήνεια την πρόδοό τους. Ωστόσο, σύμφωνα με τη νομική βάση του ΜΠΒ II, οι περισσότεροι δείκτες (11) μετρούν τον αντίκτυπο και, ως εκ τούτου, μπορούν να επηρεαστούν από εξωτερικούς παράγοντες που δεν σχετίζονται με τις επιδόσεις του προγράμματος. Η ΕΕΔΕ παρουσιάζει μια επιλογή των εν λόγω δεικτών, την οποία δεν θεωρούμε πλήρως αντιπροσωπευτική των δραστηριοτήτων ή των επιδόσεων του ΜΠΒ II (βλέπε σημεία [6.11-6.16](#)).

6.51. Η Επιτροπή έκανε τη στρατηγική επιλογή να χρησιμοποιήσει την τομεακή προσέγγιση για την υλοποίηση του ΜΠΒ II. Κατ' αυτό τον τρόπο κατέστη δυνατός ο καθορισμός ενός συνεκτικότερου συνόλου δράσεων για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων και του ενισχυμένου διαλόγου μεταξύ της ΕΕ και των δικαιούχων του ΜΠΒ II. Η προσέγγιση δεν εφαρμόστηκε όμως με συνέπεια από όλους τους δικαιούχους του ΜΠΒ II λόγω της απουσίας εθνικών τομεακών στρατηγικών, έλλειψης ισχυρής πολιτικής βούλησης, γραφειοκρατικών αντιστάσεων και ανεπαρκούς διοικητικής ικανότητας σε ορισμένες περιπτώσεις. Κατά συνέπεια, τα οφέλη της τομεακής προσέγγισης δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί πλήρως (βλέπε σημεία [6.17-6.20](#)).

6.52. Η απόκριση του ΜΠΒ II στον μετριασμό του αρνητικού αντικτύπου απρόβλεπτων κρίσεων, μέσω της ανακατανομής σημαντικών χρηματοδοτικών πόρων σε ειδικά μέτρα και νέα έργα, υπήρξε ευέλικτη και ταχεία. Ωστόσο, η χρήση της έμμεσης διαχείρισης με δικαιούχους χώρες προκάλεσε καθυστερήσεις και τη συσσώρευση ανεκτέλεστων δαπανών σε ορισμένες περιπτώσεις, γεγονός που επέδρασε αρνητικά στην αποδοτικότητα των δαπανών σε σύγκριση με αυτή που θα ήταν υπό το καθεστώς της άμεσης διαχείρισης. Επιπλέον, ορισμένα κενά στην πληροφόρηση περιόρισαν την έγκαιρη διαθεσιμότητα συναφών πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις του ΜΠΒ II (βλέπε σημεία [6.21-6.30](#)).

6.53. Παρά την επιτευχθείσα από ορισμένους δικαιούχους του ΜΠΒ II πρόοδο, το σύνολο των δεικτών που περιλαμβάνονται στην προγραμματική δήλωση και σχετίζονται με τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις οπισθοδρόμησαν σε σχέση με τις τιμές

βάσης τους και κανένας τους δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του. Ο βασικός λόγος για την αργή πρόοδο είναι η ανεπαρκής πολιτική βούληση σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχουν όμως και στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η στήριξη από την ΕΕ είναι περισσότερο αποτελεσματική για την προώθηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων από ό,τι για την διασφάλιση της υλοποίησής τους (βλέπε σημεία [6.31-6.39](#)).

6.54. Ο ΜΠΒ II συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό του αγροδιατροφικού τομέα και του τομέα αγροτικής ανάπτυξης. Ωστόσο, η συνολική πρόοδος των δικαιούχων του ΜΠΒ II όσον αφορά την οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη είναι βραδύτερη από την προσδοκώμενη. Επτά από τους έντεκα δείκτες που μετρούν την πρόοδο στον τομέα αυτό είτε δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχου τους είτε είναι δύσκολο να προσδιοριστεί αν θα τις επιτύχουν (βλέπε σημεία [6.40-6.43](#)).

6.55. Τέλος, ανάμεσα στους στόχους του ΜΠΒ II συγκαταλέγεται η συνδρομή των δικαιούχων του ΜΠΒ II, προκειμένου αυτοί να ευθυγραμμιστούν με το ενωσιακό κεκτημένο. Συνολικά, η ευθυγράμμισή τους έχει προχωρήσει. Εντούτοις, δεδομένου ότι η τελευταία προγραμματική δήλωση δεν περιλαμβάνει τιμή-στόχο για τον δείκτη που μετρά την πρόοδο στον τομέα αυτό, είναι δύσκολο να αξιολογήσουμε κατά πόσον ο ρυθμός της ευθυγράμμισης είναι επαρκής. Το ίδιο ισχύει και για τον στόχο του ΜΠΒ II που αφορά την προετοιμασία των δικαιούχων για τη διαχείριση των ενωσιακών ταμείων, δεδομένου ότι αυτός δεν συνδέεται με κάποιον σχετικό δείκτη (βλέπε σημεία [6.44-6.49](#)).

Παράρτηματα

Παράρτημα 6.1 – Στόχοι του ΜΠΒ II

Γενικός στόχος			
Στόχος	Πλήρης διατύπωση	Σύντομη διατύπωση (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Γενικός στόχος 1	<p>Ο μηχανισμός προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ II) στηρίζει τις υποψήφιας προς ένταξη χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη για τη θέσπιση και την υλοποίηση των πολιτικών, θεσμικών, νομικών, διοικητικών, κοινωνικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται από τους δικαιούχους, που παρατίθενται στο παράρτημα I, για τη συμμόρφωση με τις αξίες της Ένωσης και τη σταδιακή ευθυγράμμιση με τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης, προκειμένου να προσχωρήσουν σε αυτήν. Μέσω της στήριξης αυτής, ο ΜΠΒ II συμβάλλει στη σταθερότητα, στην ασφάλεια και στην ευημερία των δικαιούχων.</p>	Προσχώρηση στην Ένωση (ΓΣ1)	Ναι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρης διατύπωση	Σύντομη διατύπωση (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Ειδικός στόχος 1	Στήριξη των πολιτικών μεταρρυθμίσεων	Πολιτικές μεταρρυθμίσεις (ΕΣ1)	Ναι
Ειδικός στόχος 2	Στήριξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής ανάπτυξης με σκοπό την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης	Οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη (ΕΣ2)	Ναι
Ειδικός στόχος 3	Ενίσχυση της ικανότητας των δικαιούχων, που παρατίθενται στο παράρτημα I του κανονισμού για τον ΜΠΒ II, να εκπληρώνουν τις απορρέουσες από την ιδιότητα μέλους της Ένωσης υποχρεώσεις στηρίζοντας τη σταδιακή ευθυγράμμιση με το ενωσιακό κεκτημένο, καθώς και τη θέσπιση, την εφαρμογή και την επιβολή του, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων, του Ταμείου Συνοχής και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης	Ευθυγράμμιση με το κεκτημένο και διαχείριση των ταμείων της ΕΕ (ΕΣ3)	Ναι

Ειδικοί στόχοι			
Στόχος	Πλήρης διατύπωση	Σύντομη διατύπωση (και συντομογραφία)	Εκπροσωπείται στο δείγμα μας
Ειδικός στόχος 4	Ενίσχυση της περιφερειακής ολοκλήρωσης και της εδαφικής συνεργασίας εμπλέκοντας τους δικαιούχους που παρατίθενται στο παράρτημα Ι του κανονισμού για τον ΜΠΒ ΙΙ, τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, τρίτες χώρες στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου	Περιφερειακή ολοκλήρωση (ΕΣ4)	Όχι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προγραμματικών δηλώσεων για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022.

Κεφάλαιο 7

Μεταπαρακολούθηση των συστάσεών μας

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	7.1.-7.5.
Παρατηρήσεις	7.6.-7.21.
Πώς ενήργησε η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεών μας;	7.7.-7.13.
Ποια η θέση των άλλων ελεγχόμενων έναντι των συστάσεών μας;	7.14.-7.15.
Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, πώς ενήργησαν οι ελεγχόμενοί μας σε συνέχεια των συστάσεών μας;	7.16.-7.17.
Υλοποίησαν εγκαίρως οι ελεγχόμενοι τις συστάσεις μας;	7.18.-7.20.
Ποιος είναι ο καθοριστικός παράγοντας για την επαρκή και έγκαιρη υλοποίηση;	7.21.
Συμπέρασμα	7.22.
Παραρτήματα	
Παράρτημα 7.1 – Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2017 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή	
Παράρτημα 7.2 – Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2017 – άλλοι ελεγχόμενοι	

Εισαγωγή

7.1. Κάθε χρόνο, εξετάζουμε κατά πόσον οι ελεγχόμενοι μας έλαβαν μέτρα σε συνέχεια των συστάσεών μας. Αυτή η διαδικασία μεταπαρακολούθησης αποτελεί σημαντικό στάδιο του κύκλου του ελέγχου. Μας παρέχει αναπληροφόρηση σχετικά με το κατά πόσον οι ελεγχόμενοι μας εφάρμοσαν τις δράσεις που συστήσαμε και κατά πόσον διευθετήθηκαν τα ζητήματα που θέσαμε. Επίσης, παρέχει κίνητρο στους ελεγχόμενους για να υλοποιήσουν τις συστάσεις μας και είναι σημαντική για τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των μελλοντικών ελεγκτικών εργασιών μας, καθώς και για την καταγραφή και την παρακολούθηση των κινδύνων.

7.2. Φέτος, αναλύσαμε συστάσεις προερχόμενες από 20 εκ των 23 ειδικών εκθέσεων που δημοσιεύσαμε το 2017. Οι συστάσεις της [ειδικής έκθεσης 06/2017](#), με τίτλο «Η ανταπόκριση της ΕΕ στην προσφυγική κρίση: η προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης (hotspot)», της [ειδικής έκθεσης 17/2017](#), με τίτλο «Η παρέμβαση της Επιτροπής στην ελληνική χρηματοπιστωτική κρίση», και της [ειδικής έκθεσης 23/2017](#), με τίτλο «Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης: ένα φιλόδοξο έργο της τραπεζικής ένωσης δρομολογήθηκε, αλλά απομένουν να γίνουν πολλά», δεν συμπεριλήφθηκαν στη διαδικασία αυτή, καθώς η υλοποίησή τους έχει αποτελέσει ή πρόκειται να αποτελέσει αντικείμενο μεταπαρακολούθησης στο πλαίσιο χωριστών ελέγχων.

7.3. Συνολικά παρακολουθήσαμε τη συνέχεια που δόθηκε σε 161 συστάσεις. Εξ αυτών, οι 149 απευθύνονταν στην Επιτροπή και οι υπόλοιπες 12 στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης. Όπως και στο παρελθόν, οι συστάσεις που απευθύνονταν σε κράτη μέλη δεν συμπεριλήφθηκαν σε αυτή τη διαδικασία μεταπαρακολούθησης. Το 2017, διατυπώθηκαν 20 τέτοιες συστάσεις.

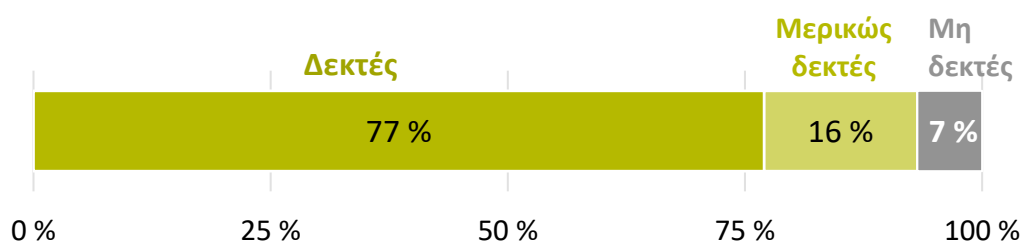
7.4. Οι εργασίες μεταπαρακολούθησης πραγματοποιήθηκαν μέσω επισκόπησης εγγράφων και συζητήσεων με τους ελεγχόμενους. Προς εξασφάλιση μιας δίκαιης και ισορροπημένης επισκόπησης, διαβιβάσαμε τις διαπιστώσεις μας στους ελεγχόμενους και λάβαμε υπόψη τις απαντήσεις τους στην οριστική μας ανάλυση. Προκειμένου να αποφευχθεί η διπλή καταμέτρηση, οι συστάσεις ομαδοποιούνται ανάλογα με τον ελεγχόμενο στον οποίο κυρίως απευθύνονται.

7.5. Τα αποτελέσματα των εργασιών μας αποτυπώνουν την κατάσταση στο τέλος Απριλίου του 2021.

Παρατηρήσεις

7.6. Οι ελεγχόμενοί μας έκαναν δεκτές, εν μέρει ή πλήρως, 150 (93 %) από τις συστάσεις που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2017 και δεν έκαναν δεκτές έντεκα (7 %) (βλέπε [γράφημα 7.1](#)).

Γράφημα 7.1 – Αποδοχή από τους ελεγχόμενούς μας των συστάσεων που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2017

Πηγή: ΕΕΣ.

Πώς ενήργησε η Επιτροπή σε συνέχεια των συστάσεών μας;

7.7. Ο συνολικός αριθμός των συστάσεων που απευθύνονταν στην Επιτροπή ανήλθε σε 165. Δεκαέξι εξ αυτών προέρχονταν από τις [ειδικές εκθέσεις 06/2017](#) και [17/2017](#), οι οποίες δεν συμπεριλήφθηκαν στην εν προκειμένω διαδικασία.

7.8. Η Επιτροπή υλοποίησε πλήρως 100 (67 %) από τις 149 συστάσεις μας που υποβάλαμε σε μεταπαρακολούθηση, και ως επί το πλείστον 17 άλλες (12 %). Από τις υπόλοιπες, υλοποίησε 14 (9 %) μερικώς, ενώ δεν υλοποίησε 16 (11 %) (βλέπε [γράφημα 7.2](#)). Τις περισσότερες φορές, η μη υλοποίηση των συστάσεών μας από τους ελεγχόμενους οφειλόταν στο γεγονός ότι αυτοί δεν τις είχαν αποδεχθεί (βλέπε σημείο [7.21](#)). Σε δύο περιπτώσεις (1 %), δεν κρίναμε αναγκαία την αξιολόγηση της κατάστασης υλοποίησης, δεδομένου ότι η σύσταση είχε καταστεί άνευ αντικειμένου.

Γράφημα 7.2 – Υλοποίηση των συστάσεων που απευθύνουμε στην Επιτροπή στις ειδικές εκθέσεις μας του 2017

Πηγή: ΕΕΣ.

7.9. Στο [παράρτημα 7.1](#) παρουσιάζεται με περισσότερες λεπτομέρειες η πορεία της υλοποίησης των συστάσεων. Περιγράφονται επίσης εν συντομία οι βελτιώσεις που επήλθαν και οι αδυναμίες που παραμένουν προς αντιμετώπιση όσον αφορά τις συστάσεις που έχουν υλοποιηθεί μερικώς.

7.10. Στις περιπτώσεις έξι από τις 18 ειδικές εκθέσεις που της απευθύνονταν, η Επιτροπή υλοποίησε το σύνολο των συστάσεων είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον (βλέπε [πλαίσιο 7.1](#)).

Πλαίσιο 7.1

Ειδικές εκθέσεις των οποίων όλες οι συστάσεις προς την Επιτροπή υλοποιήθηκαν είτε πλήρως είτε ως επί το πλείστον

- Ειδική έκθεση 08/2017 – «Έλεγχος της αλιείας στην ΕΕ: απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες»
- Ειδική έκθεση 09/2017 – «Η στήριξη της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία»
- Ειδική έκθεση 10/2017 – «Πρέπει να βελτιωθεί η στόχευση της στήριξης που παρέχει η ΕΕ σε νέους γεωργούς ώστε να προωθηθεί αποτελεσματικά η ανανέωση των γενεών»
- Ειδική έκθεση 12/2017 – «Εφαρμογή της οδηγίας για το πόσιμο νερό: παρά τη βελτίωση της ποιότητας του νερού και της πρόσβασης σε αυτό στη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές επενδυτικές ανάγκες»
- Ειδική έκθεση 16/2017 – «Προγραμματισμός στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης: λιγότερη πολυπλοκότητα και μεγαλύτερη έμφαση στα αποτελέσματα»
- Ειδική έκθεση 18/2017 – «Ενιαίος ευρωπαϊκός ουρανός: η νοοτροπία έχει αλλάξει, αλλά ο ουρανός δεν είναι ενιαίος»

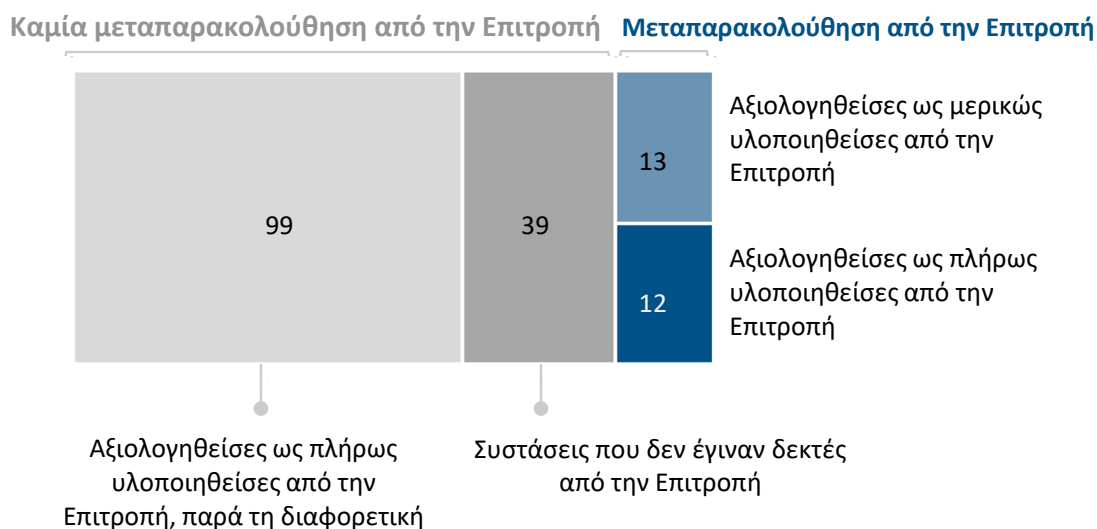
Σημ.: Μη λαμβανομένων υπόψη των δύο συστάσεων των οποίων η κατάσταση υλοποίησης δεν αξιολογήθηκε, καθώς ήταν πλέον άνευ αντικειμένου.

7.11. Η Επιτροπή παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των συστάσεων με τη βοήθεια της βάσης δεδομένων «Recommendations, Actions and Exchange» (RAD). Η εν λόγω βάση δεδομένων περιέχει τις 62 συστάσεις που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2015 και τις 101 συστάσεις που διατυπώσαμε στις ειδικές εκθέσεις του 2016, οι οποίες εξακολουθούσαν να εκκρεμούν μετά τις διαδικασίες μεταπαρακολούθησης που διενεργήσαμε το 2018 και το 2019¹. Ωστόσο, δεν παρακολουθεί ενεργά τη συνέχεια που δίδεται, ούτε τηρεί αρχεία στη βάση δεδομένων της για τυχόν εξελίξεις σχετικά με τις συστάσεις που θεωρεί ότι έχουν υλοποιηθεί, ακόμη και όταν το ΕΕΣ κρίνει ότι η υλοποίησή τους δεν ήταν πλήρης.

¹ Βλέπε σημεία 3.72-3.78 της ετήσιας έκθεσής μας για το 2018 και σημεία 7.11-7.12 της έκθεσής μας για το 2019 σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ.

7.12. Φέτος, 138 από αυτές τις 163 συστάσεις εξακολουθούσαν να μην έχουν υλοποιηθεί και η Επιτροπή δεν παρακολουθούσε πλέον την υλοποίησή τους (βλέπε [γράφημα 7.3](#)). Η Επιτροπή δεν είχε κάνει δεκτές 39 από αυτές τις 138 συστάσεις στις απαντήσεις της που περιλαμβάνονταν στις ίδιες τις ειδικές εκθέσεις. Κατά τον χρόνο διενέργειας των διαδικασιών μεταπαρακολούθησης των τελευταίων δύο ετών, έκρινε ότι οι υπόλοιπες 99 συστάσεις είχαν υλοποιηθεί πλήρως, μολονότι το ΕΕΣ είχε διαφορετική άποψη.

Γράφημα 7.3 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2015 και του 2016 και δεν είχαν υλοποιηθεί πλήρως από την Επιτροπή κατά τον χρόνο διενέργειας των διαδικασιών μεταπαρακολούθησης των δύο προηγούμενων ετών

Πηγή: ΕΕΣ.

7.13. Η Επιτροπή εξακολούθησε τη μεταπαρακολούθηση των υπόλοιπων 25 από τις 163 συστάσεις που δεν είχαν υλοποιηθεί πλήρως. Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων της, έκτοτε ολοκλήρωσε την υλοποίηση 12 εξ αυτών. Κατ' εφαρμογή της προσέγγισης μεταπαρακολούθησης που υιοθετήθηκε για τις εκκρεμείς συστάσεις των ειδικών εκθέσεων των ετών 2015 και 2016, εξακολουθούμε να παρακολουθούμε τις περιπτώσεις αυτές στη βάση δεδομένων RAD, αλλά δεν τις εξετάσαμε λεπτομερώς.

Ποια η θέση των άλλων ελεγχόμενων έναντι των συστάσεών μας;

7.14. Συνολικά 18 συστάσεις² απευθύνονταν σε άλλους ελεγχόμενους, πλην της Επιτροπής. Έξι εξ αυτών διατυπώθηκαν στην ειδική έκθεση 23/2017, την οποία δεν κάλυψε η εν προκειμένω διαδικασία.

7.15. Και οι 12 συστάσεις που απευθύνονταν σε ελεγχόμενους πλην της Επιτροπής έχουν υλοποιηθεί πλήρως. Η πορεία υλοποίησης των εν λόγω συστάσεων, οι οποίες στο σύνολό τους απευθύνονταν στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, παρουσιάζεται στο [παράρτημα 7.2](#).

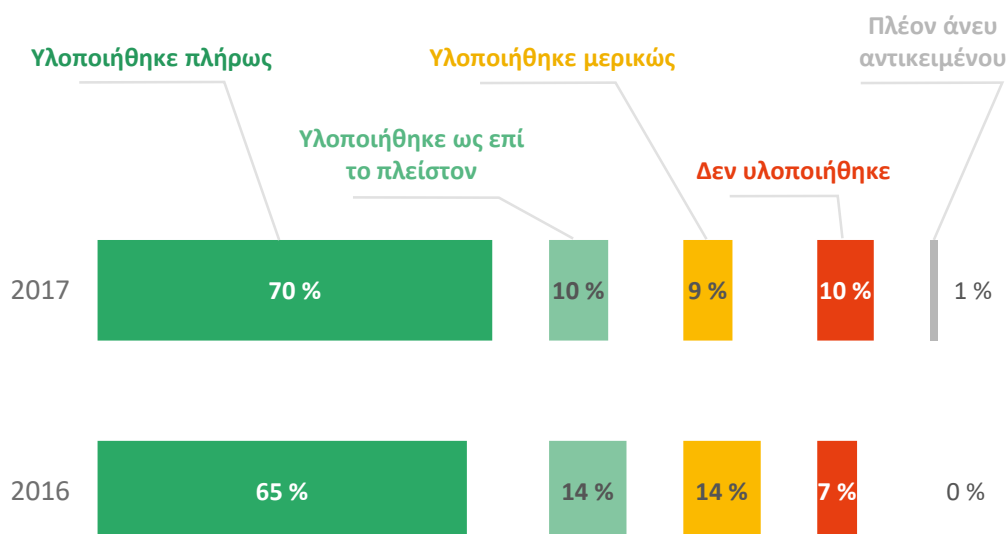
Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, πώς ενήργησαν οι ελεγχόμενοί μας σε συνέχεια των συστάσεών μας;

7.16. Υποβάλαμε σε μεταπαρακολούθηση 20 ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύθηκαν το 2017. Οι ελεγχόμενοί μας υλοποίησαν πλήρως 112 (70 %) επί συνόλου 161 συστάσεών μας. Επίσης, υλοποίησαν ως επί το πλείστον άλλες 17 (10 %) (βλέπε [γράφημα 7.4](#)).

7.17. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν πλήρως αυξήθηκε από 65 % σε 70 %, ενώ το συνολικό ποσοστό αυτών που υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον παρέμεινε σχετικά σταθερό, όπως και το συνολικό ποσοστό αυτών που δεν υλοποιήθηκαν ή υλοποιήθηκαν μόνο μερικώς. Στο [παράρτημα 7.1](#) και στο [παράρτημα 7.2](#) παρουσιάζεται με περισσότερες λεπτομέρειες η πορεία υλοποίησης των συστάσεων.

² Στην ειδική έκθεση 14/2017, με τίτλο «Επισκόπηση των επιδόσεων του συστήματος διαχείρισης υποθέσεων στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», δεν διατυπώνονται συστάσεις αλλά «προτάσεις» και, ως εκ τούτου, εκφεύγει της εμβέλειας του παρόντος κεφαλαίου.

Γράφημα 7.4 – Υλοποίηση των συστάσεων που απευθύνουμε στους ελεγχόμενούς μας στις ειδικές εκθέσεις μας του 2016 και του 2017

Πηγή: ΕΕΣ.

Υλοποίησαν εγκαίρως οι ελεγχόμενοι τις συστάσεις μας;

7.18. Τα τελευταία χρόνια, ορίζουμε συστηματικά το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώνουμε στις ειδικές εκθέσεις μας. Τα χρονοδιαγράμματα συζητούνται με τον ελεγχόμενο και προσδιορίζονται στις ειδικές εκθέσεις μας, ώστε να είναι σαφή για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

7.19. Στο πλαίσιο της φετινής διαδικασίας μεταπαρακολούθησης, αναλύσαμε για πρώτη φορά τον έγκαιρο χαρακτήρα των διορθωτικών μέτρων που έλαβαν οι ελεγχόμενοί μας. Συνολικά, το 68 % των συστάσεών μας υλοποιήθηκε εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος (βλέπε [γράφημα 7.5](#)).

Γράφημα 7.5 – Έγκαιρος χαρακτήρας των διορθωτικών μέτρων που έλαβαν οι ελεγχόμενοί μας

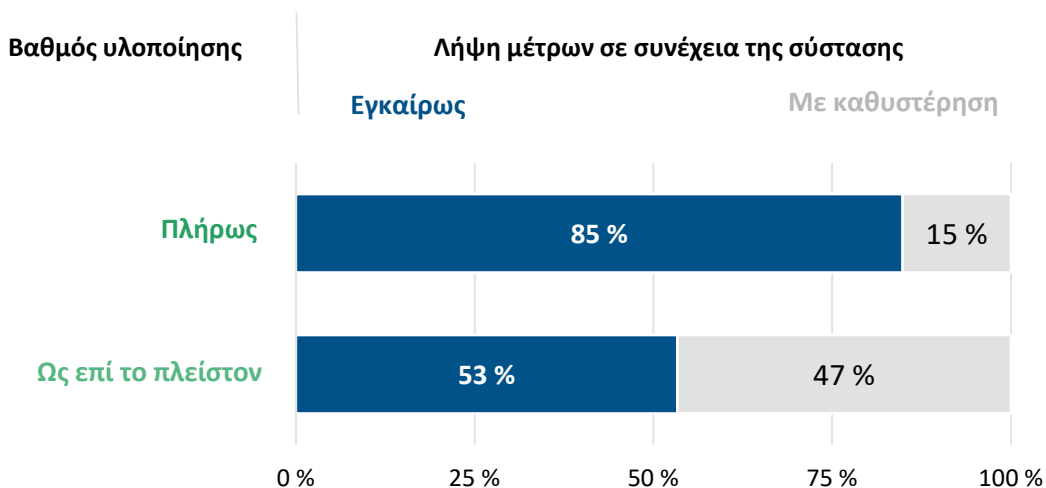

Σημ.: Από τον υπολογισμό αποκλείονται οι συστάσεις για την υλοποίηση των οποίων δεν είχε οριστεί χρονοδιάγραμμα (17 περιπτώσεις), εκείνες για την υλοποίηση των οποίων δεν έχει παρέλθει η προθεσμία (5 περιπτώσεις) και εκείνες που πλέον είναι άνευ αντικειμένου (2 περιπτώσεις).

Πηγή: ΕΕΣ.

7.20. Στο [γράφημα 7.6](#) παρουσιάζεται ο βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος ανά βαθμό υλοποίησης της σύστασης. Προκύπτει ότι υψηλότερος βαθμός υλοποίησης σχετίζεται με υψηλότερο βαθμό τήρησης του χρονοδιαγράμματος.

Γράφημα 7.6 – Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος για τα διορθωτικά μέτρα που έλαβαν οι ελεγχόμενοί μας ανά βαθμό υλοποίησης της σύστασης

Σημ.: Οι ποσοστιαίες τιμές που αποτυπώνουν τον βαθμό τήρησης του χρονοδιαγράμματος σχετίζονται με τον αντίστοιχο βαθμό υλοποίησης. Για τον υπολογισμό του «Ποσοστού για κάθε βαθμό υλοποίησης» δεν λαμβάνονται υπόψη οι συστάσεις που δεν υλοποιήθηκαν και εκείνες των οποίων η πορεία υλοποίησης δεν αξιολογήθηκε, καθώς ήταν πλέον άνευ αντικειμένου.

Πηγή: ΕΕΣ.

Ποιος είναι ο καθοριστικός παράγοντας για την επαρκή και έγκαιρη υλοποίηση;

7.21. Οι συστάσεις απαιτούν την ανάληψη δράσης με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου. Η καλή και συνεχής επικοινωνία, καθώς και η αμοιβαία συνεννόηση μεταξύ των ελεγκτών και του ελεγχόμενου όσον αφορά τα συμπεράσματα και τις συστάσεις του ελέγχου συντελούν στη λήψη των κατάλληλων μέτρων σε συνέχεια των συστάσεων, με σκοπό την αντιμετώπιση των ανεπαρειών που εντοπίστηκαν. Αυτό μαρτυρά το γεγονός ότι το 86 % των συστάσεων που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις του 2017 και έγιναν δεκτές εν όλω ή εν μέρει από τους ελεγχόμενους υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον. Αντιθέτως, μόλις μία από τις έντεκα συστάσεις των ειδικών εκθέσεων του 2017 που δεν είχαν γίνει δεκτές από τους ελεγχόμενους υλοποιήθηκε πλήρως ή ως επί το πλείστον. Στο [γράφημα 7.7](#) παρουσιάζεται ο βαθμός υλοποίησης ανά βαθμό αποδοχής της σύστασης.

Γράφημα 7.7 – Ο βαθμός υλοποίησης σχετίζεται με τον βαθμό αποδοχής των συστάσεων του ελέγχου από τους ελεγχόμενους

Βαθμός υλοποίησης	Βαθμός αποδοχής		
	Δεκτές	Μερικώς δεκτές	Μη δεκτές
Υλοποιήθηκαν πλήρως	74 %	84 %	0 %
Υλοποιήθηκαν ως επί το πλείστον	12 %	4 %	9 %
Υλοποιήθηκαν μερικώς	10 %	0 %	18 %
Δεν υλοποιήθηκαν	4 %	12 %	73 %

Σημ.: Οι ποσοστιαίες τιμές που αποτυπώνουν τον βαθμό υλοποίησης σχετίζονται με τον αντίστοιχο βαθμό αποδοχής. Από τον υπολογισμό αποκλείονται οι πλέον άνευ αντικειμένου συστάσεις (δύο περιπτώσεις).

Πηγή: ΕΕΣ.

Συμπέρασμα

7.22. Οι περισσότερες από τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στις ειδικές εκθέσεις υλοποιήθηκαν εγκαίρως (68 %). Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το ποσοστό των συστάσεων που υλοποιήθηκαν πλήρως ή ως επί το πλείστον παρέμεινε σχετικά σταθερό (80 %). Υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τις συστάσεις που δεν έχουν υλοποιηθεί, καθώς και εκείνες που έχουν υλοποιηθεί μερικώς ή ως επί το πλείστον. Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι η αποδοχή των συστάσεων του ελέγχου από τους ελεγχόμενους συντελεί στη λήψη κατάλληλων μέτρων υλοποίησής τους, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανεπάρκειες που εντοπίστηκαν.

Παραρτήματα

Παράρτημα 7.1 – Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2017 – Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος: έγκαιρη υλοποίηση καθυστέρηση στην υλοποίηση δεν έχει παρέλθει η προθεσμία κανένα μέτρο σε συνέχεια της σύστασης δεν έχει τεθεί προθεσμία για την υλοποίηση σύσταση πλέον άνευ αντικειμένου

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
1/2017	Απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την εφαρμογή του δικτύου Natura 2000 κατά τρόπο που να εγγυάται την πλήρη αξιοποίησή του	1, στοιχείο γ)	82	X					
		2, στοιχείο δ)	83		X				
		3, στοιχείο β)	84			Η Επιτροπή δεν έχει καθορίσει νέους οριζόντιους δείκτες Natura 2000 για όλα τα ταμεία της ΕΕ. Τέτοιοι πρόσθετοι δείκτες θα ήταν χρήσιμοι για την ακριβέστερη και ορθότερη καταγραφή των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται με ενωσιακή χρηματοδότηση			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
						σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.			
2/2017	Διαπραγμάτευση των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων του τομέα της συνοχής της περιόδου 2014-2020 από την Επιτροπή: δαπάνες περισσότερο στοχευμένες στις προτεραιότητες της στρατηγικής "Ευρώπη 2020", αλλά πολυπλοκότερες ρυθμίσεις για τη μέτρηση των επιδόσεων	1	142	X					
		2, στοιχείο β)	144					X	
		3	151	X					
		4 (1η περίπτωση)	151	X					
		5 (1η περίπτωση)	152	X					
		5 (2η περίπτωση)	152	X					
		6 (1η περίπτωση)	154				Η Επιτροπή χρησιμοποιεί δεδομένα για την κατάρτιση ετήσιων επισκοπήσεων επιδόσεων και στρατηγικών εκθέσεων. Πρόκειται για έγγραφα υψηλού επιπέδου, η εμβέλεια των οποίων είναι υπερβολικά ευρεία με αποτέλεσμα να μην εστιάζουν ειδικά στη χρήση συγκριτικής αξιολόγησης για την άντληση διδαγμάτων σε		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος		
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου			
						σχέση με την πολιτική κατά την περίοδο 2014-2020. Η συνιστώμενη ολοκληρωμένη συγκριτική ανάλυση των επιδόσεων και ο καθορισμός δεικτών αναφοράς εκκρεμούν. Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις συναφείς εργασίες της μετά τη λήξη της περιόδου 2014-2020, παράλληλα με την εκ των υστέρων αξιολόγησή της.					
		6 (2η περίπτωση)	154					X			
3/2017	Βοήθεια της ΕΕ προς την Τυνησία	1, στοιχείο α)	65	X							
		1, στοιχείο β)	65	X							
		1, στοιχείο γ)	65	X							
		2, στοιχείο α)	70	X							
		2, στοιχείο β)	70			X					
		3	71				Οι διαδικασίες για την έγκριση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής				

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
						συνδρομής δεν τροποποιήθηκαν, και η Επιτροπή δεν έχει υποβάλει πρόταση για την τροποποίησή τους, σύμφωνα με τη σύσταση. Οι αδυναμίες που εντόπισε το ΕΕΣ εξακολουθούν να υφίστανται.			
		4	73		X				
4/2017	Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παράτυπες δαπάνες: Η Επιτροπή ενέτεινε την εφαρμογή προληπτικών μέτρων και δημοσιονομικών διορθώσεων στον τομέα της συναχής την περίοδο 2007-2013	1	146	X					
		2	147		X				
		3	148			Η Επιτροπή μάς διαβίβασε τρεις πίνακες με διάφορα στοιχεία σχετικά με την παρακολούθηση των προληπτικών και διορθωτικών μέτρων, και μας εξήγησε ότι η εν λόγω παρακολούθηση πραγματοποιείται σε διάφορα επίπεδα και με τη συμμετοχή διάφορων αρμοδίων. Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
						παρακολούθησης, το οποίο θα καλύπτει τόσο τα προληπτικά μέτρα όσο και τις δημοσιονομικές διορθώσεις, θα καθιστούσε αποτελεσματικότερη τη διαδικασία.			
		4	150	X					
5/2017	Ανεργία των νέων: άλλαξε η κατάσταση με τις πολιτικές της ΕΕ;	1 (1η περίπτωση)	164	X					
		1 (2η περίπτωση)	167	X					
		2	167	X					
		4 (1η παράγραφος)	172	X					
		5 (1η παράγραφος)	173	X					
		6	175				X		
		7 (1η περίπτωση)	178				X		
		7 (2η περίπτωση)	178				X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος	
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου		
7/2017	Ο νέος ρόλος των οργανισμών πιστοποίησης όσον αφορά τις δαπάνες της ΚΓΠ: θετικό βήμα προς ένα πρότυπο ενιαίου ελέγχου, αλλά σημαντικές οι αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν	1	92	X						
		2	94	X						
		3 (1η περίπτωση)	96	X						
		3 (2η περίπτωση)	96	X						
		3 (3η περίπτωση)	96	X						
		4	97	X						
		5 (1η περίπτωση)	99					X		
		5 (2η περίπτωση)	99	X						
		6	101	X						
		7 (1η περίπτωση)	103	X						
7 (2η περίπτωση)	103	X								

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος	
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου		
8/2017	Έλεγχος της αλιείας στην ΕΕ: απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες	1, στοιχείο β)	96	X						
		2, στοιχείο α)	98	X						
		2, στοιχείο β)	98	X						
		3, στοιχείο δ)	99		X					
		3, στοιχείο ε)	99	X						
		3, στοιχείο στ)	99		X					
		3, στοιχείο ζ)	99	X						
		3, στοιχείο η)	99	X						
		4, στοιχείο β)	101	X						
		4, στοιχείο ε)	101	X						
9/2017	Η στήριξη της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία	1 (1η περίπτωση)	70	X						
		1 (2η περίπτωση)	70	X						
		1 (3η περίπτωση)	70	X						
		2 (1η περίπτωση)	72	X						

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
		2 (2η περίπτωση)	72	X					
		2 (3η περίπτωση)	72	X					
		2 (4η περίπτωση)	72	X					
10/2017	Πρέπει να βελτιωθεί η στόχευση της στήριξης που παρέχει η ΕΕ σε νέους γεωργούς ώστε να προωθηθεί αποτελεσματικά η ανανέωση των γενεών	1 (1η περίπτωση)	88	X					
		1 (2η περίπτωση)	88	X					
		1 (3η περίπτωση)	88	X					
		3 (1η περίπτωση)	90	X					
		3 (3η περίπτωση)	90	X					

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος	
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου		
11/2017	Καταπιστευματικό ταμείο Βέκου της ΕΕ για την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία: ελπιδοφόρο ξεκίνημα παρά τις όποιες αδυναμίες	1 (1η περίπτωση)	72	X						
		1 (2η περίπτωση)	72			Η Επιτροπή κατέστησε τη διενέργεια δομημένης ανάλυσης των αναγκών προϋπόθεση για τη σύσταση καταπιστευματικού ταμείου, αλλά αναγνωρίζει ότι δεν έχει αναπτυχθεί η σχετική μεθοδολογία. Η ανάπτυξη της μεθοδολογίας αποτελούσε έναν από τους όρους που συνέστησε το ΕΕΣ στην ειδική έκθεσή του, προκειμένου να διασφαλίζεται η επάρκεια των εργασιών ανάλυσης που πραγματοποιούνται στη συνέχεια για να καταδειχθεί η προστιθέμενη αξία του καταπιστευματικού ταμείου και τα πλεονεκτήματά του έναντι άλλων μέσων.				
		2 (1η περίπτωση)	76	X						

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
		2 (2η περίπτωση)	76	X					
		2 (3η περίπτωση)	76		X				
		2 (4η περίπτωση)	76	X					
12/2017	Εφαρμογή της οδηγίας για το πόσιμο νερό: παρά τη βελτίωση της ποιότητας του νερού και της πρόσβασης σε αυτό στη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές επενδυτικές ανάγκες	1	111	X					
		2, στοιχείο α)	111	X					
		2, στοιχείο β)	111	X					
		2, στοιχείο γ)	111	X					
		2, στοιχείο δ)	111	X					
		4	113	X					
13/2017	Ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας: θα	1	90	X					
		2	90	X					
		3	91	X					

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
	γίνει ποτέ πράξη η πολιτική επιλογή;	4, στοιχείο α)	91	X					
		4, στοιχείο β)	91	X					
		4, στοιχείο γ)	91	X					
		4, στοιχείο δ)	91	X					
		5	91	X					
		6, στοιχείο α)	91		X				
		6, στοιχείο β), περίπτωση i)	91	X					
		6, στοιχείο β), περίπτωση ii)	91				X		
		7	92	X					
		8, στοιχείο α)	92	X					
		8, στοιχείο β)	92	X					
15/2017	Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες και το αποθεματικό επίδοσης στον τομέα της συνοχής:	1, στοιχείο α)	111			Δεν διενεργήθηκε τεκμηριωμένη εκτίμηση της συνάφειας και της χρησιμότητας των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων και της εξάλειψης των αλληλεπικαλύψεων.			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
	καινοτόμα μέσα που δεν έχουν ακόμη αποδειχθεί αποτελεσματικά					Επιπλέον, όπως αναφέρεται στη γνώμη 6/2018 του ΕΕΣ, ορισμένα από τα προτεινόμενα κριτήρια ενδέχεται να μην επηρεάζουν την αποδοτική και αποτελεσματική εφαρμογή του σχετικού ειδικού στόχου.			
		1, στοιχείο β)	111				X		
		1, στοιχείο γ)	111			Στη γνώμη 6/2018 επισημαίνεται ότι ορισμένα από τα κριτήρια είναι διφορούμενα. Ειδικότερα, οι προτεινόμενοι θεματικοί όροι σχετικά με την ανάπτυξη στρατηγικών και στρατηγικών πλαισίων πολιτικής δεν περιέχουν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με το πώς θα πρέπει να καθορίζονται οι στρατηγικές, ποιες οντότητες θα πρέπει να είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή τους, τι δυνατότητες απαιτούνται			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
						για την ολοκλήρωση και την εφαρμογή τους και, στις περισσότερες περιπτώσεις, πώς θα πρέπει να παρακολουθούνται.			
		1, στοιχείο δ)	111	X					
		2, στοιχείο α)	111			Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό περί κοινών διατάξεων (για την περίοδο 2021-2027), η ενδιάμεση επανεξέταση παρέχει στα κράτη μέλη την ευκαιρία να κάνουν απολογισμό των συστάσεων ανά χώρα, της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και των οροσήμων που έχουν επιτευχθεί και να επαναξιολογήσουν τα επιχειρησιακά προγράμματά τους. Τα κονδύλια που πρόκειται να διατεθούν σε επιχειρησιακά προγράμματα μετά την ενδιάμεση επανεξέταση			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
						υπερβαίνουν το 6 % που προβλέπεται στο πλαίσιο του αποθεματικού επίδοσης. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στη γνώμη 6/2018, η διαδικασία της ενδιάμεσης επανεξέτασης εμφανίζει ορισμένες αδυναμίες, καθώς δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο θα αξιολογηθούν οι επιδόσεις και ποιες θα είναι οι συνέπειες της εν λόγω αξιολόγησης.			
		2, στοιχείο β)	111				X Στη γνώμη 6/2018 αναφέρεται ότι η προτεινόμενη ενδιάμεση επανεξέταση θα περιορίζεται κυρίως στις αναφερόμενες τιμές των δεικτών εκροής, και όχι των δεικτών αποτελέσματος υπό οιαδήποτε		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
							μορφή, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα ορόσημα για τους δείκτες αποτελέσματος στο πλαίσιο επιδόσεων.		
		2, στοιχείο γ)	111				Χ Δεν υπάρχουν διατάξεις για τις αναστολές πληρωμών και τις δημοσιονομικές διορθώσεις για την αντιμετώπιση περιπτώσεων ανεπαρκών επιδόσεων όσον αφορά την επίτευξη των οροσήμων / τιμών-στόχου.		⊗

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
16/2017	Προγραμματισμός στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης: λιγότερη πολυπλοκότητα και μεγαλύτερη έμφαση στα αποτελέσματα	1, στοιχείο α)	100					X	
		2	102	X					
		3	104	X					
		4 (1η παράγραφος)	104	X					
		4 (2η παράγραφος)	104	X					
		5	104	X					
		6 (1η παράγραφος)	109	X					
		6 (2η παράγραφος)	109	X					
18/2017	Ενιαίος ευρωπαϊκός ουρανός: η νοοτροπία έχει αλλάξει, αλλά ο ουρανός δεν είναι ενιαίος	1	78	X					
		2, στοιχείο α)	80	X					
		2, στοιχείο β)	80	X					
		3	81	X					
		4	81	X					
		5	82	X					

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
		6, στοιχείο α)	83		X				
		6, στοιχείο β)	83		X				
		7, στοιχείο α)	87		X				
		7, στοιχείο β)	87	X					
		8	87	X					
		9, στοιχείο α)	88	X					
		9, στοιχείο β)	88	X					
19/2017	Διαδικασίες εισαγωγής: οι αδυναμίες του νομικού πλαισίου και η αναποτελεσματική εφαρμογή έχουν αντίκτυπο στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ	1	143			Παρά τα βήματα που έγιναν προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης μεθοδολογίας για τον υπολογισμό του ελλείμματος των τελωνειακών δασμών, αυτό ακόμη δεν έχει υπολογιστεί.			
		2	145	X					
		3	145	X					
		4, στοιχείο α)	146	X					

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
		4, στοιχείο β)	146	X					
		5	146		X				
		6, στοιχείο α)	147			Οι εξακριβώσεις για τον έλεγχο της αναβάθμισης των συστημάτων στα κράτη μέλη δεν έχουν καλύψει ακόμη όλες τις χώρες.			
		6, στοιχείο β)	147			Μέχρι στιγμής, οι εργασίες προκειμένου να καταστεί δυνατή η έκδοση αποφάσεων για τη δασμολογητέα αξία που θα ισχύουν σε ολόκληρη την ΕΕ βρίσκονται σε προκαταρκτικό στάδιο. Τα αποτελέσματα που θα χρειαστούν προκειμένου να ληφθεί απόφαση σχετικά με την ανάγκη θέσπισης σχετικής νομοθεσίας δεν είναι ακόμη γνωστά.			
		7	148		X				
		8, στοιχείο α)	149				X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος	
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου		
		8, στοιχείο β)	149	X						
		8, στοιχείο γ)	149	X						
20/2017	Χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ μέσα εγγύησης δανείων: παρά τα θετικά αποτελέσματα, η εστίαση στους δικαιούχους και ο συντονισμός με τα εθνικά συστήματα χρήζουν βελτίωσης	1, στοιχείο α)	109	X						
		1, στοιχείο β)	109				Έχουν καταβληθεί προσπάθειες για τη συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με τα έξοδα διαχείρισης. Ωστόσο, η διαδικασία της συγκέντρωσης των δεδομένων εμφανίζει ανεπάρκειες.			
		2, στοιχείο α)	112				Ο νεοεγκριθείς κανονισμός λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο της σύστασης. Ο καθορισμός και η έγκριση των κριτηρίων επιλεξιμότητας αποτελούν επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγμάτευσης.			
		2, στοιχείο β)	112					X		
		2, στοιχείο γ)	112					X		
		3, στοιχείο α)	114					X		

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
		3, στοιχείο β)	114				X		
		4, στοιχείο α)	115	X					
		4, στοιχείο β)	115		X				
		4, στοιχείο γ)	115				X		
		4, στοιχείο δ)	115	X					
21/2017	Οικολογικός προσανατολισμός: ένα πολυπλοκότερο καθεστώς εισοδηματικής στήριξης, χωρίς αποτελέσματα για το περιβάλλον μέχρι τώρα	1, στοιχείο α)	83			Σύμφωνα με την πρόταση νέου κανονισμού για την ΚΓΠ, τα κράτη μέλη καλούνται να καθορίσουν λογική παρέμβασης στα στρατηγικά σχέδιά τους, βάσει αξιολόγησης των αναγκών και ανάλυσης των προτεραιοτήτων. Εντούτοις, όπως αναφέρουμε στη γνώμη 7/2018 , το ΕΕΣ θεωρεί ότι η πρόταση δεν περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία ενός αποτελεσματικού συστήματος επιδόσεων. Η πρόταση μεταβιβάζει στα κράτη μέλη την ευθύνη για την κατά προτεραιότητα			

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. Σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
						ιεράρχηση των διάφορων ειδών παρεμβάσεων και, επί του παρόντος, δεν είναι σαφές πώς η Επιτροπή θα αξιολογεί τα στρατηγικά σχέδια των κρατών μελών από την άποψη της περιβαλλοντικής και κλιματικής φιλοδοξίας.			
		1, στοιχείο β)	83	X					
		1, στοιχείο γ)	83		X				
		2, στοιχείο α) (1η περίπτωση)	83	X					
		2, στοιχείο α) (2η περίπτωση)	83				X		
		2, στοιχείο α) (3η περίπτωση)	83	X					
		2, στοιχείο β) (1η περίπτωση)	83		X				
		2, στοιχείο β) (2η περίπτωση)	83		X				
		2, στοιχείο γ)	83	X					

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα 7.2 – Αναλυτική κατάσταση ανά έκθεση ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που διατυπώθηκαν το 2017 – άλλοι ελεγχόμενοι

Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος: έγκαιρη υλοποίηση καθυστέρηση στην υλοποίηση δεν έχει παρέλθει η προθεσμία κανένα μέτρο σε συνέχεια της σύστασης
 δεν έχει τεθεί προθεσμία για την υλοποίηση σύσταση πλέον άνευ αντικειμένου

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
9/2017	Η στήριξη της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων στη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)							
		1 (4η περίπτωση)	70	X					
22/2017	Αποστολές εκλογικής παρατήρησης – καλές οι προσπάθειες για την παρακολούθηση της συνέχειας που δίδεται στις συστάσεις, αλλά η γενικότερη επίβλεψη πρέπει να βελτιωθεί	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)							
		1 (1η περίπτωση)	128	X					
		1 (2η περίπτωση)	128	X					
		2 (1η περίπτωση)	128	X					
		2 (2η περίπτωση)	128	X					
		3 (1η περίπτωση)	128	X					
		3 (2η περίπτωση)	128	X					
		4 (1η περίπτωση)	128	X					
4 (2η περίπτωση)	128	X							

Ειδική έκθεση	Τίτλος της έκθεσης	Αριθ. σύστασης	Σημείο της ειδικής έκθεσης	Βαθμός υλοποίησης					Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος
				Πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Πλέον άνευ αντικειμένου	
		5 (1η περίπτωση)	128	X					
		5 (2η περίπτωση)	128	X					
		5 (3η περίπτωση)	128	X					

Πηγή: ΕΕΣ.

Προσάρτημα

Τρόπος προσέγγισης και μεθοδολογία του ελέγχου

- 1) Η μεθοδολογία του ελέγχου *επιδόσεων* που εφαρμόζουμε περιγράφεται στην πλατφόρμα AWARE. Για τους ελέγχους μας ακολουθούμε τα *διεθνή πρότυπα των ανώτατων οργάνων ελέγχου (ISSAI) για τους ελέγχους επιδόσεων*.

ΜΕΡΟΣ 1 – Κεφάλαιο 1: Πλαίσιο επιδόσεων

- 2) Κάθε χρόνο εξετάζουμε μια διαφορετική πτυχή του πλαισίου επιδόσεων. Το βασικό ερώτημα ελέγχου που επιλέξαμε να θέσουμε για τη φετινή έκθεση ήταν με ποιο τρόπο η Επιτροπή και οι συννομοθέτες αξιοποίησαν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από προηγούμενες περιόδους του *πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)*, προκειμένου να βελτιώσουν τον σχεδιασμό και τις επιδόσεις των *προγραμμάτων δαπανών* της περιόδου 2021-2027.
- 3) Προκειμένου να απαντήσουμε στο ερώτημα αυτό, επικεντρωθήκαμε στα διδάγματα εκείνα που σχετίζονται με τις επιδόσεις των προγραμμάτων και αναλύσαμε κατά πόσον:
 - προβλέπεται διαδικασία που επιτρέπει στην Επιτροπή να ενσωματώνει τα αντλούμενα διδάγματα στις νομοθετικές προτάσεις της·
 - οι νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν υπόψη τα διδάγματα που προκύπτουν από αξιολογήσεις, ελέγχους και εκτιμήσεις επιπτώσεων·
 - ουσιώδεις τροποποιήσεις που εγκρίνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις επιδόσεις των προτεινόμενων προγραμμάτων δαπανών μπορούν να συνδεθούν με *εκτιμήσεις επιπτώσεων* (περιλαμβανομένων αυτών που εκπονούν οι συννομοθέτες) ή άλλες πηγές άντλησης διδαγμάτων.
- 4) Ως βάση της ανάλυσής μας λάβαμε δείγμα νομοθετικών διαδικασιών που αφορούσαν πέντε από τα 48 προγράμματα δαπανών που ορίστηκαν για την περίοδο 2021-2027: το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)*, το *Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)*, το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ)*, το *Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)* και τον *Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ)*. Τα πέντε αυτά προγράμματα αντιστοιχούν από κοινού στο 60 % περίπου των προγραμματισμένων δαπανών της συγκεκριμένης περιόδου. Τα κύρια κριτήρια

για την επιλογή μας ήταν η οικονομική σημαντικότητα και το γεγονός ότι είχαμε γνωμοδοτήσει σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής που αφορούσαν αυτά τα προγράμματα.

- 5) Στο πλαίσιο των εργασιών μας, πραγματοποιήσαμε επισκόπηση:
- α) των εκτιμήσεων επιπτώσεων που αφορούν τα πέντε επιλεγμένα προγράμματα δαπανών της περιόδου 2021-2027,
 - β) των ενδιάμεσων αξιολογήσεων των σχετικών προγραμμάτων δαπανών της περιόδου 2014-2020,
 - γ) των εκ των υστέρων αξιολογήσεων των σχετικών προγραμμάτων δαπανών της περιόδου 2007-2013,
 - δ) δικών μας εκθέσεων ελέγχου και επισκοπήσεων, κατά περίπτωση,
 - ε) των προτάσεων της Επιτροπής και των επακόλουθων τροποποιήσεων που επήλθαν στο πλαίσιο των νομοθετικών διαδικασιών που παρατίθενται στον [πίνακα 1](#).

Πίνακας 1 – Νομοθετικές διαδικασίες που εξετάσαμε

Νομοθετική διαδικασία	Κανονισμός
2018/0197/COD	Κανονισμός για το ΕΤΠΑ και το ΤΣ
2018/0196/COD	Κανονισμός περί κοινών διατάξεων
2018/0216/COD	Κανονισμός για τα στρατηγικά σχέδια στο πλαίσιο της ΚΓΠ*
2018/0218/COD	Κοινή οργάνωση της αγοράς*
2018/0217/COD	Οριζόντιος κανονισμός για την ΚΓΠ*
2018/0243/COD	Κανονισμός για τον ΜΓΑΔΣ
2018/0132/APP	Κανονισμός για το ΠΔΠ

* Νομοθετική πρόταση – ο κανονισμός δεν είχε ακόμη εγκριθεί κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης των ελεγκτικών εργασιών μας.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 6) Στο πλαίσιο του ελέγχου, διοργανώσαμε εξ αποστάσεως συνεδριάσεις και ανταλλάξαμε ηλεκτρονικά μηνύματα με την Επιτροπή [Γενική Γραμματεία, Γενικές Διευθύνσεις Προϋπολογισμού (ΓΔ BUDG), Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI), Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (ΓΔ REGIO), Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΓΔ HOME) και Διεθνών

Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA), καθώς και με την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου]. Κυρίως θέμα αυτών των επαφών ήταν ο σχεδιασμός και η λειτουργία των διαδικασιών και ρυθμίσεων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της προσέγγισης που εφαρμόζει η Επιτροπή για τη **βελτίωση της νομοθεσίας**, με σκοπό τον εντοπισμό και την πρακτική εφαρμογή των διδαγμάτων που αντλούνται από τις αξιολογήσεις, καθώς και την εξασφάλιση αξιολογήσεων και εκτιμήσεων επιπτώσεων επαρκούς ποιότητας.

- 7) Εξ αποστάσεως συνεδριάσεις και ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων είχαμε επίσης με εκπροσώπους των γενικών γραμματειών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Βασική επιδίωξη αυτών των επαφών ήταν η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα δύο αυτά θεσμικά όργανα, ως συννομοθέτες, εφάρμοζαν στην πράξη τις διατάξεις της **διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου** όσον αφορά την πραγματοποίηση εκτιμήσεων επιπτώσεων σε περίπτωση ουσιωδών τροποποιήσεων στις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής.

ΜΕΡΟΣ 2 – Κεφάλαια 2 έως 6: Επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ

- 8) Στα κεφάλαια 2 έως 6, αναφερόμαστε στα *αποτελέσματα* που έχουν επιτύχει τα προγράμματα της ΕΕ στους τομείς 1α, 1β, 2, 3 και 4 του ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020. Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε πόσες πληροφορίες είναι διαθέσιμες σχετικά με τις επιδόσεις και, βάσει αυτών, να αξιολογήσουμε πόσο καλές ήταν τελικά οι επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ.

Το δείγμα μας

- 9) Το ΠΔΠ 2014-2020 περιλαμβάνει 58 προγράμματα δαπανών. Για την αξιολόγησή μας λάβαμε δείγμα συνιστάμενο σε πέντε εξ αυτών (βλέπε **πίνακα 2**), ένα για κάθε τομέα του ΠΔΠ. Βασικό κριτήριο για την επιλογή αυτή ήταν η οικονομική σημαντικότητά τους: για κάθε τομέα, επιλέξαμε το πρώτο ή το δεύτερο σε μέγεθος (από άποψη προϋπολογισμού) πρόγραμμα, αποκλείοντας πρώτα αυτά που είχαμε αναλύσει στην **έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις για το 2019**. Λαμβανόμενα ως σύνολο, τα πέντε επιλεγέντα προγράμματα δαπανών αντιστοιχούν στο 19 % του συνόλου των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2020 βάσει των *αναλήψεων υποχρεώσεων* του ΠΔΠ 2014-2020. Τα εννέα προγράμματα που αναλύσαμε στην **έκθεσή μας για το 2019** αντιστοιχούσαν στο 74 % των συνολικών πληρωμών μέχρι το τέλος του 2019.

Πίνακας 2 – Τα προγράμματα δαπανών για τα κεφάλαια 2 έως 6 που περιλάμβανε το δείγμα μας

Κεφάλαιο	Τομέας του ΠΔΠ	Επιλεγέν πρόγραμμα δαπανών
2	1α: Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	Erasmus+
3	1β: Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)
4	2: Βιώσιμη ανάπτυξη: φυσικοί πόροι	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)
5	3: Ασφάλεια και ιθαγένεια	Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας – Μέσο για τη διαχείριση των συνόρων και των θεωρήσεων (ΤΕΑ – Σύνορα και Θεωρήσεις)
6	4: Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	Μηχανισμός προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ II)

Πηγή: ΕΕΣ.

10) Κάθε πρόγραμμα δαπανών περιλαμβάνει από έναν έως είκοσι (γενικούς ή/και ειδικούς) στόχους, στους οποίους αναφερόμαστε ακολουθώντας τον τρόπο της παρουσίασής τους στις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2022. Εξετάσαμε τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών βάσει ορισμένων από αυτούς τους στόχους (βλέπε παραρτήματα 2.1, 3.1, 4.1, 5.1 και 6.1). Καλύψαμε όλους τους γενικούς στόχους, καθώς και ένα σύνολο ειδικών στόχων που επιλέχθηκαν λόγω της σημαντικότητάς τους και της σχέσης τους με κάποιον γενικό στόχο και με τους υψηλού επιπέδου στόχους της ΕΕ.

Αξιολόγηση των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις

11) Η αξιολόγησή μας βασίστηκε στις περί επιδόσεων πληροφορίες που δημοσίευσε η Επιτροπή, ήτοι μεταξύ άλλων:

- α) στην ΕΕΔΕ του 2020,
- β) στις σχετικές προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2022,
- γ) στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων για το 2020 των αρμόδιων γενικών διευθύνσεων,

- δ) στις αξιολογήσεις των επιδόσεων των προγραμμάτων του ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020 και της περιόδου 2007-2013,
 - ε) σε διάφορες εκθέσεις για τις επιδόσεις συγκεκριμένων προγραμμάτων.
- 12) Συμπληρώσαμε τις πληροφορίες αυτές με πρόσφατες διαπιστώσεις από δικούς μας ελέγχους και επισκοπήσεις. Δεν διαθέταμε εκτενή δικά μας αποτελέσματα για κάθε στόχο των επιλεγέντων προγραμμάτων.
- 13) Ελέγξαμε τις περί επιδόσεων πληροφορίες της Επιτροπής από την άποψη της ευλογοφάνειας και της συνέπειάς τους με τις δικές μας διαπιστώσεις, αλλά όχι της αξιοπιστίας τους.
- 14) Επικεντρωθήκαμε στις πλέον πρόσφατες πληροφορίες σχετικά με τις τελευταίες εκδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ που περιλαμβάνει το ΠΔΠ της περιόδου 2014-2020. Δεδομένου ότι οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις αυτών των προγραμμάτων θα καταρτιστούν πολύ μετά τη λήξη της περιόδου και καθώς δεν υπάρχουν ενδιάμεσες αξιολογήσεις για όλα προγράμματα, σε πολλές περιπτώσεις αναγκαστήκαμε να ανατρέξουμε στις περί επιδόσεων πληροφορίες των αντίστοιχων προηγούμενων προγραμμάτων του ΠΔΠ 2007-2013. Για τον σκοπό αυτό, λάβαμε υπόψη την έκταση των αλλαγών στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή των προγραμμάτων μεταξύ των δύο περιόδων.

Ανάλυση των δεικτών

- 15) Στο πλαίσιο της εν προκειμένω αξιολόγησης των επιδόσεων, αναλύσαμε τις πληροφορίες που προκύπτουν από τους δείκτες επιδόσεων, οι οποίοι περιλαμβάνονται στις σχετικές προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022. Επίσης, κάναμε συγκρίσεις με προηγούμενες προγραμματικές δηλώσεις.
- 16) Τα πέντε προγράμματα του δείγματός μας περιλαμβάνουν συνολικά 114 δείκτες, πλήθος που υπερβαίνει αυτό που καταμετράται στις αντίστοιχες προγραμματικές δηλώσεις. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι δείκτες που αναφέρονται στις προγραμματικές δηλώσεις συχνά περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερους επιμέρους δείκτες, καθέναν με διαφορετικές τιμές βάσης, τιμές-στόχο και σύνολα τιμών που επιτεύχθηκαν τελικά. Προσμετρήσαμε κάθε τέτοιο επιμέρους δείκτη ως χωριστό δείκτη.
- 17) Ταξινομήσαμε όλους τους δείκτες σε δείκτες *εκροής*, αποτελέσματος ή *αντικτύπου*, βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται στις [κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας](#). Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή ταξινομεί τους ίδιους δείκτες διαφορετικά. Κατά την ανάλυση των

δεικτών, υπολογίσαμε επίσης τη μέχρι στιγμής πρόοδο προς την τιμή-στόχο, χρησιμοποιώντας κάθε φορά την αντίστοιχη τιμή βάσης (βλέπε [πίνακα 3](#)). Βεβαίως, αυτό ήταν δυνατόν μόνον εφόσον υπήρχαν ποσοτικοποιημένα στοιχεία για την τιμή βάσης, την τιμή-στόχο και τις τελευταίες πραγματικές τιμές.

Πίνακας 3 – Υπολογισμός της προόδου προς την τιμή-στόχο (με αφητηρία την τιμή βάσης)

Τιμή βάσης	Τελευταία πραγματική τιμή	Τιμή-στόχος	Υπολογισμός	Πρόοδος προς την τιμή-στόχο
20	40	70	$(40-20)/(70-20)$	40 %

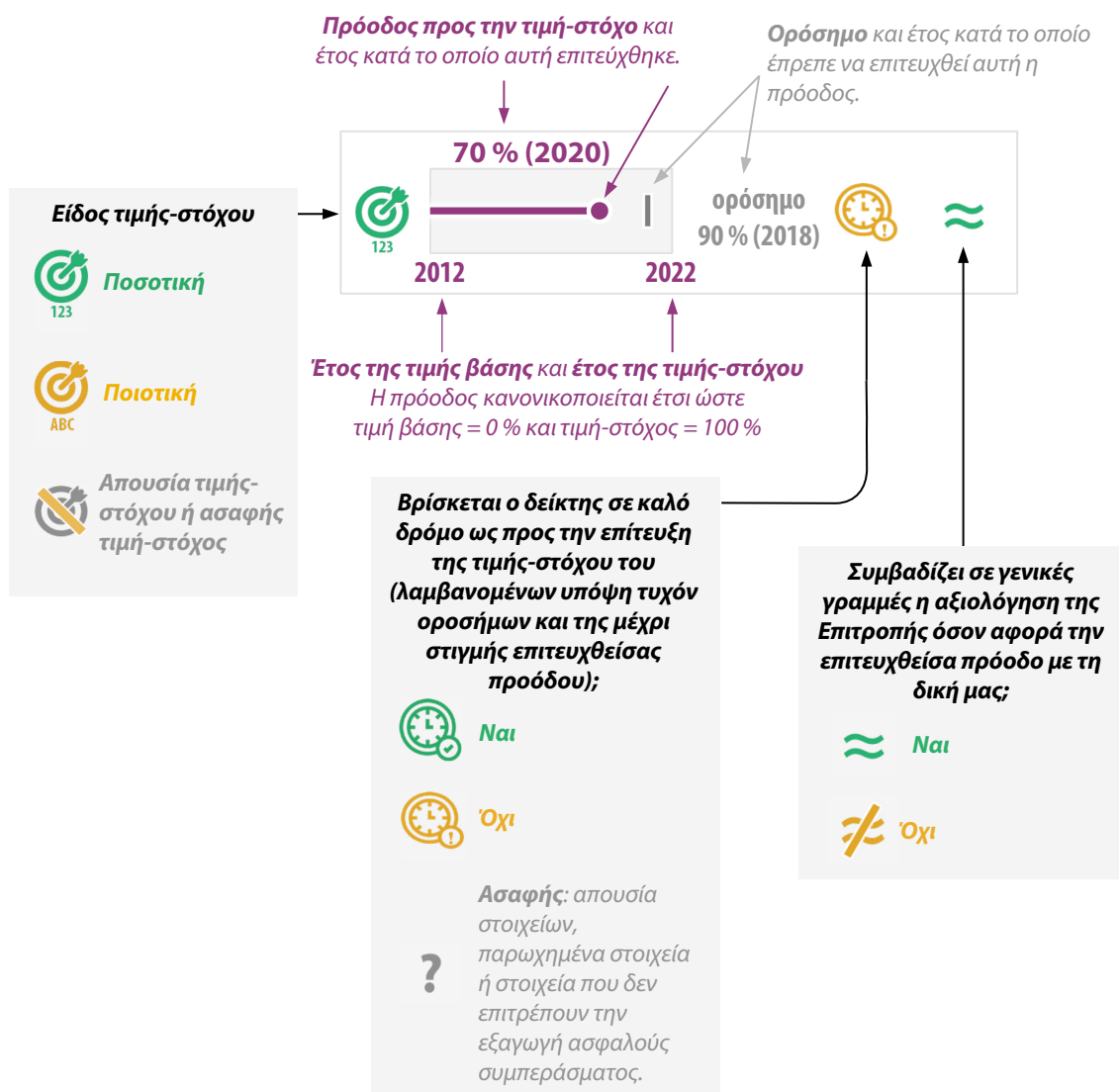
Πηγή: ΕΕΣ.

18) Επιπλέον, για κάθε δείκτη αξιολογήσαμε κατά πόσον:

- είχε σαφή τιμή-στόχο (και αν αυτή ήταν ποσοτική ή ποιοτική) – βλέπε σημείο [\(20\)](#).
- βρισκόταν σε καλό δρόμο ως προς την επίτευξη της τιμής-στόχου του (λαμβανομένων υπόψη τυχόν οροσήμων και της μέχρι στιγμής επιτευχθείσας προόδου) – βλέπε σημείο [\(21\)](#).
- η αξιολόγηση της προόδου (ή του αν ο δείκτης «βρισκόταν σε καλό δρόμο») από την Επιτροπή συμβάδιζε σε γενικές γραμμές με τη δική μας – βλέπε σημείο [\(22\)](#).

19) Για μια σειρά δεικτών που είχαν επιλεγεί πρωτίστως λόγω της σχέσης τους με τις βασικές δραστηριότητες και τους βασικούς στόχους των αντίστοιχων προγραμμάτων, τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας παρατίθενται, με κάθε λεπτομέρεια, σε γραφική απεικόνιση, όπως αυτή στο [γράφημα 1](#).

Γράφημα 1 – Γραφική απεικόνιση της από μέρους μας ανάλυσης των επιλεγέντων δεικτών, συνοδευόμενη από εκτενές υπόμνημα

Πηγή: ΕΕΣ.

- 20) Στον **πίνακα 4** παρατίθενται παραδείγματα ποσοτικών, ποιοτικών και ασαφών τιμών-στόχου. Σε περίπτωση που μια τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτική, η πρόοδος προς την τιμή-στόχο δεν μπορεί να υπολογιστεί ως ποσοστό. Σε περίπτωση που ένας δείκτης δεν έχει τιμή-στόχο ή έχει μεν, αλλά αυτή είναι ασαφής, είναι επιπλέον αδύνατον να προσδιοριστεί αν ο δείκτης αυτός βρίσκεται σε καλό δρόμο.

Πίνακας 4 – Παραδείγματα διαφορετικών ειδών τιμών-στόχου

Είδος τιμής-στόχου	Παραδείγματα
 ποσοτική	Κατάρτιση 20 000 συμμετεχόντων
 ποιοτική	Ενίσχυση του κράτους δικαίου
 ασαφής	Η τιμή-στόχος εκφράζεται σε διαφορετικές μονάδες ή όρους σε σχέση με την τιμή βάσης και τα πραγματικά αποτελέσματα, κάτι που δεν διευκολύνει τις συγκρίσεις.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 21) Στον [πίνακα 5](#) παραθέτουμε παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο αξιολογήσαμε κατά πόσον ένας συγκεκριμένος δείκτης βρισκόταν «σε καλό δρόμο» ως προς την επίτευξη της συγκεκριμένης τιμής-στόχου, και επεξηγούμε τα κριτήρια που εφαρμόσαμε. Τα κριτήρια αυτά δεν εφαρμόστηκαν αυτόματα, αλλά αφού εξετάσαμε τους δείκτες έναν προς έναν, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, χρησιμοποιώντας παράλληλα την επαγγελματική κρίση μας.

Πίνακας 5 – Παραδείγματα αξιολόγησης του κατά πόσον ένας δείκτης βρισκόταν «σε καλό δρόμο»

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο (2018): 100 Τελευταία τιμή (2018): 90 Προηγούμενες τιμές (2017): 80, (2016): 70	 όχι σε καλό δρόμο	<p>Κριτήριο: Εάν υπάρχει ορόσημο για το έτος που αφορούν τα τελευταία στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας και το ορόσημο αυτό έχει επιτευχθεί, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».</p> <p>Σκεπτικό: Δεν επιτεύχθηκε το ορόσημο.</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο (2019): 100 Τελευταία τιμή (2018): 90 Προηγούμενες τιμές (2017): 80, (2016): 70</p>	 <p>σε καλό δρόμο</p>	<p>Κριτήριο: Εάν δεν υπάρχει ορόσημο για το έτος που αφορούν τα τελευταία στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, υπάρχει όμως για άλλο έτος και η μέχρι στιγμής πρόοδος συμβαδίζει με το ορόσημο αυτό, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».</p> <p>Σκεπτικό: Δεδομένης της σταθερής προόδου προς την τιμή-στόχο την περίοδο 2016-2018, η τιμή-στόχος για το 2019 είναι πιθανόν να επιτευχθεί.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή (2018): 80 Προηγούμενες τιμές (2017): 75, (2016): 70, (2015): 60, (2014): 55</p>	 <p>όχι σε καλό δρόμο</p>	<p>Κριτήριο: Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν ορόσημα, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» εάν η μέχρι στιγμής πορεία συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με μια γραμμική πρόοδο από την τιμή βάσης προς την τιμή-στόχο, ή εάν οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές υποδηλώνουν ένα περισσότερο «εκθετικό» προφίλ προόδου, με αργή εκκίνηση και επιτάχυνση τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Σκεπτικό: Η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι 30 %, ήτοι σημαντικά χαμηλότερη της γραμμικής τιμής του 50 % που θα αναμενόταν στο μέσον της πορείας υλοποίησης, και οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές δεν υποδηλώνουν επιτάχυνση.</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή (2018): 80 Προηγούμενες τιμές (2017): 63, (2016): 55, (2015): 52, (2014): 51</p>	 σε καλό δρόμο	<p>Κριτήριο: Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν ορόσημα, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» εάν η μέχρι στιγμής πορεία συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με μια γραμμική πρόοδο από την τιμή βάσης προς την τιμή-στόχο, ή εάν οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές υποδηλώνουν ένα περισσότερο «εκθετικό» προφίλ προόδου, με αργή εκκίνηση και επιτάχυνση τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Σκεπτικό: Η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι 30 %, ήτοι σημαντικά χαμηλότερη της γραμμικής τιμής του 50 % που θα αναμενόταν στο μέσον της πορείας υλοποίησης. Ωστόσο, οι μέχρι στιγμής καταγραφόμενες πραγματικές τιμές υποδηλώνουν σαφή επιτάχυνση, η οποία, εφόσον διατηρηθεί, καθιστά πιθανή την επίτευξη της τιμής-στόχου.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): αύξηση Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή: (2018) 60 Προηγούμενες τιμές (2017): 56, (2016): 55, (2015): 52, (2014): 51</p>	 σε καλό δρόμο	<p>Κριτήριο: Σε περίπτωση που η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο», εάν μέχρι στιγμής πληρούνται, ή είναι πιθανόν να πληρωθούν, οι όροι της τιμής-στόχου.</p> <p>Σκεπτικό: Η μη ποσοτικοποιημένη τιμή-στόχος συνίσταται σε «αύξηση» και όλες οι μέχρι στιγμής καταγραφόμενες τιμές υπερβαίνουν την τιμή βάσης, πληρώντας έτσι τους όρους της τιμής-στόχου.</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): διατήρηση Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή (2018): 40 Προηγούμενες τιμές (2017): 46, (2016): 49, (2015): 52, (2014): 51</p>	 όχι σε καλό δρόμο	<p>Κριτήριο: Σε περίπτωση που η τιμή-στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένη, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο», εάν πληρούνται, ή είναι πιθανόν να πληρωθούν, οι όροι της τιμής-στόχου.</p> <p>Σκεπτικό: Η τιμή-στόχος είναι τουλάχιστον η «διατήρηση» της τιμής βάσης, ωστόσο η τελευταία πραγματική τιμή είναι κατά 20% χαμηλότερη της τιμής βάσης.</p>
<p>Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο: ουδέν Τελευταίες τιμές (2018): 90</p>	 ασαφής	<p>Κριτήριο: Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν ορόσημα, ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» εάν η μέχρι στιγμής πορεία συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με μια γραμμική πρόοδο από την τιμή βάσης προς την τιμή-στόχο, ή εάν οι μέχρι στιγμής πραγματικές τιμές υποδηλώνουν ένα περισσότερο «εκθετικό» προφίλ προόδου, με αργή εκκίνηση και επιτάχυνση τα επόμενα χρόνια.</p> <p>Σκεπτικό: Η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι 40 %, ήτοι κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερη της γραμμικής τιμής του 50 % που θα αναμενόταν στο μέσον της πορείας υλοποίησης. Δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία που να υποδηλώνουν κατά πόσον η πρόοδος προς την τιμή-στόχο είναι γραμμική ή περισσότερο εκθετική.</p>

Πληροφορίες στις προγραμματικές δηλώσεις	Η εκτίμησή μας	Κριτήρια και σκεπτικό
Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος: δεν ορίζεται Ορόσημο: ουδέν Τελευταία τιμή (2018): 90	? ασαφής	Σκεπτικό: Εάν δεν υπάρχει τιμή-στόχος, είναι αδύνατον να αξιολογηθεί κατά πόσον ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».
Τιμή βάσης (2013): 50 Τιμή-στόχος (2023): 150 Ορόσημο (2019): 100 Τελευταία τιμή: δεν υπάρχουν στοιχεία	? ασαφής	Σκεπτικό: Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με την πρόοδο προς την τιμή-στόχο, είναι αδύνατον να αξιολογηθεί κατά πόσον ο δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο».

Πηγή: ΕΕΣ.

- 22) Στις προγραμματικές δηλώσεις της για το σχέδιο προϋπολογισμού του 2022, η Επιτροπή αξιολόγησε για πρώτη φορά την πρόοδο που σημείωναν οι δείκτες προς την επίτευξη των τιμών-στόχου, κατατάσσοντας καθέναν εξ αυτών είτε ως ευρισκόμενο σε καλό δρόμο, είτε ως καταγράφοντα μέτρια πρόοδο, είτε ως χρήζοντα προσοχής. Επιπλέον, η κατάταξη στην κατηγορία «δεν υπάρχουν στοιχεία» χρησιμοποιούνταν για δείκτες για τους οποίους δεν αναφέρονταν αποτελέσματα. Η κατάταξη αυτή διαφέρει από τη δική μας. Εμείς διακρίνουμε όλους τους δείκτες σε αυτούς που βρίσκονται και σε αυτούς που δεν βρίσκονται σε καλό δρόμο, και χρησιμοποιούμε τον χαρακτηρισμό «ασαφής» είτε για αυτούς για τους οποίους δεν υπάρχουν σχετικά στοιχεία ή τα στοιχεία αυτά είναι παρωχημένα ή δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος, είτε για αυτούς για τους οποίους δεν έχουν καθοριστεί σαφείς τιμές-στόχος. Στον [πίνακα 6](#) φαίνεται σε ποιες περιπτώσεις θεωρούμε ότι η από μέρους της Επιτροπής αξιολόγηση της προόδου των δεικτών αντιστοιχεί σε γενικές γραμμές στη δική μας αξιολόγησή τους ως ευρισκόμενων ή μη «σε καλό δρόμο».

Πίνακας 6 – Αντιστοιχία μεταξύ της από μέρους της Επιτροπής αξιολόγησης της προόδου και της δικής μας αξιολόγησης των δεικτών ως ευρισκόμενων ή μη «σε καλό δρόμο»

Αξιολόγηση από το ΕΕΣ	Αξιολόγηση από την Επιτροπή	Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές η αξιολόγηση της Επιτροπής με τη δική μας;
 σε καλό δρόμο	Σε καλό δρόμο	≈ <i>Nai</i>
	Μέτρια πρόοδος	≠ <i>Όχι</i>
	Χρήζει προσοχής	
	Δεν υπάρχουν στοιχεία	
 όχι σε καλό δρόμο	Σε καλό δρόμο	≠ <i>Όχι</i>
	Μέτρια πρόοδος	≈ <i>Nai</i>
	Χρήζει προσοχής	≠ <i>Όχι</i>
	Δεν υπάρχουν στοιχεία	
 ασαφής	Σε καλό δρόμο	≠ <i>Όχι</i>
	Μέτρια πρόοδος	σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να διαπιστωθεί αντιστοιχία σε γενικές γραμμές, χωρίς αυτό να αποτελεί τον κανόνα
	Χρήζει προσοχής	
	Δεν υπάρχουν στοιχεία	≈ <i>Nai</i>

Πηγή: ΕΕΣ.

- 23) Για την ανάλυση των δεικτών βασιστήκαμε σε στοιχεία της Επιτροπής, τα οποία δεν ελέγξαμε. Ωστόσο, εξετάσαμε τις προγραμματικές δηλώσεις της Επιτροπής και αναπροσαρμόσαμε ό,τι κρίναμε αναγκαίο. Οι δύο συχνότερες αναπροσαρμογές που κάναμε ήταν οι εξής: 1) ορίσαμε εκ νέου το μηδέν ως τιμή βάσης για τους δείκτες εκροής (π.χ. αριθμός των χρηματοδοτηθέντων έργων) για τους οποίους οι προγραμματικές δηλώσεις παρουσίαζαν ως τιμή βάσης συγκριτικό αριθμητικό στοιχείο προερχόμενο από την προηγούμενη περίοδο και 2) στην περίπτωση δεικτών με σωρευτικό χαρακτήρα, μετατρέψαμε τις ετήσιες τιμές σε σωρευτικές. Η αξιολόγηση του κατά πόσον συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» σχετίζεται με την από μέρους μας ανάλυση της πιθανότητας που έχει ο δείκτης αυτός να επιτύχει συγκεκριμένη τιμή-στόχο εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος. Ωστόσο, η ανάλυση αυτή δεν αναφέρεται στη συνάφεια του δείκτη με τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, ούτε στον βαθμό φιλοδοξίας της τιμής-στόχου. Παραδείγματος

χάριν, ένας δείκτης μπορεί να μην επηρεάζεται από τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο συγκεκριμένου προγράμματος ή να μην είναι συναφής με τον στόχο του προγράμματος – και ο βαθμός φιλοδοξίας που υποδηλώνει η σχετική τιμή-στόχος ενδεχομένως να είναι ανεπαρκής ή υπερβολικός. Για τους λόγους αυτούς, οι δείκτες από μόνοι τους δεν αποτυπώνουν κατ' ανάγκη την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Η πλήρης ανάλυση των επιδόσεων ενός προγράμματος προϋποθέτει την ανάλυση στοιχείων για τους δείκτες σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ 3 – Κεφάλαιο 7 – Μεταπαρακολούθηση των συστάσεων

- 24) Η μεταπαρακολούθηση των συστάσεων που διατυπώνουμε στις ειδικές εκθέσεις μας εμπίπτει στις περιοδικές εργασίες μας. Στο κεφάλαιο 7, αναλύουμε τον βαθμό στον οποίο έχουν υλοποιηθεί οι συστάσεις που διατυπώσαμε σε ειδικές εκθέσεις που δημοσιεύσαμε το 2017. Ταξινομούμε τις συστάσεις ως υλοποιηθείσες πλήρως, ως επί το πλείστον, μερικώς ή καθόλου.

**Απαντήσεις των θεσμικών οργάνων
στην έκθεση του Ευρωπαϊκού
Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις
επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ
– Κατάσταση στο τέλος του 2020**

Περιεχόμενα

Σελίδα

Κεφάλαιο 1	Πλαίσιο επιδόσεων	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	278
Κεφάλαιο 2	Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	285
Κεφάλαιο 3	Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	288
Κεφάλαιο 4	Φυσικοί πόροι	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	295
Κεφάλαιο 5	Ασφάλεια και ιθαγένεια	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	302
Κεφάλαιο 6	Η Ευρώπη ως παγκόσμιος παράγοντας	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	307
Κεφάλαιο 7	Μεταπαρακολούθηση των συστάσεών μας	
	Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	311

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.2 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το έργο του ΕΕΣ σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ και για την αναγνώριση του βασικού ρόλου που διαδραματίζει η βελτίωση της νομοθεσίας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα διδάγματα που αντλούνται από την εφαρμογή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση του σχεδιασμού και των επιδόσεών τους. Με την πάροδο των ετών, η Επιτροπή ανέπτυξε ένα διεθνώς αναγνωρισμένο σύστημα αξιολόγησης και εκτίμησης επιπτώσεων, το οποίο διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στην κατάρτιση των προτάσεων για το πολυετές πλαίσιο επιδόσεων 2021-2027.

Οι προτάσεις της Επιτροπής αποτελούν το πρώτο βήμα της νομοθετικής διαδικασίας. Ο τελικός σχεδιασμός του προγράμματος είναι το αποτέλεσμα νομοθετικών διαπραγματεύσεων στις οποίες συμμετείχαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Επομένως, η ευθύνη για τη διασφάλιση της δέουσας αποτύπωσης των διδαγμάτων που αντλήθηκαν σχετικά με τις επιδόσεις του προγράμματος είναι επιμερισμένη. Κατά συνέπεια, και όπως ορίζεται στη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι σημαντικές τροποποιήσεις των προτάσεών της θα πρέπει να υπόκεινται σε εκτίμηση επιπτώσεων.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί πλήρως να συνεχίσει να ενισχύει αυτό το σύστημα, μεταξύ άλλων στους τομείς που διαπιστώθηκε από το ΕΕΣ ότι χρήζουν βελτίωσης. Για παράδειγμα, η Επιτροπή πρότεινε οριζόντιες διατάξεις για το χρονοδιάγραμμα των αξιολογήσεων, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται εγκαίρως για την κατάρτιση μελλοντικών προγραμμάτων. Οι αξιολογήσεις και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων εξαρτώνται επίσης από τη λήψη δεδομένων υψηλής ποιότητας από τα κράτη μέλη και τους δικαιούχους. Η Επιτροπή θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για να διασφαλίσει ότι δίνεται κατάλληλη συνέχεια στις αξιολογήσεις, ότι οι ποσοτικές πτυχές των εκτιμήσεων επιπτώσεων ενισχύονται σταδιακά, όποτε είναι εφικτό και αναλογικό, και ότι η πρόσβαση στα στοιχεία στα οποία βασίζονται οι νομοθετικές πρωτοβουλίες καθίσταται σταδιακά ευκολότερη, προσεγγίζοντας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με στόχο την προώθηση των εργασιών.

Στα κεφάλαια 2 έως 6 της παρούσας έκθεσης παρουσιάζεται η αξιολόγηση του ΕΕΣ σχετικά με τις επιδόσεις των πέντε επιλεγμένων προγραμμάτων δαπανών στο τέλος του 2020. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα προγράμματα συμβάλλουν θετικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων και των στόχων της ΕΕ. Οι διαθέσιμες ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις στο τέλος του 2020 δείχνουν ότι τα προγράμματα εξελίσσονται ικανοποιητικά προς την επίτευξη των στόχων που καθορίστηκαν στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού, παρά τις προκλήσεις που προκαλεί η πανδημία COVID-19. Μολονότι το 2020 ήταν το τελευταίο έτος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020, προγράμματα όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται και να αποφέρουν αποτελέσματα κατά τα επόμενα έτη. Οριστικά συμπεράσματα όσον αφορά τις επιδόσεις των προγραμμάτων του πλαισίου 2014-2020 θα είναι δυνατόν να συναχθούν μόνο μετά το κλείσιμό τους, βάσει των τελικών αξιολογήσεων.

1.3 Οι προτάσεις της Επιτροπής για τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της περιόδου 2021-2027 υποβλήθηκαν μεταξύ του δεύτερου και του τρίτου τριμήνου του 2018, δηλαδή στην περίπτωση της συνοχής, σχεδόν ένα εξάμηνο νωρίτερα από ό,τι το 2011. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε πλήρως να συνεργαστεί στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στο πλαίσιο του ρόλου της ως έντιμου διαμεσολαβητή για να διευκολύνει την ταχεία ολοκλήρωση των διοργανικών διαπραγματεύσεων και να ελαχιστοποιήσει τις καθυστερήσεις στην εφαρμογή των νέων

προγραμμάτων. Ωστόσο, το πλαίσιο ήταν δύσκολο λόγω των παράλληλων διαπραγματεύσεων αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου και των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που ακολούθησαν την πρόταση του Μαΐου 2018. Επιπλέον, ανταποκρινόμενη στην πανδημία COVID-19, η Επιτροπή υπέβαλε τον Μάιο του 2020 μια πρωτοφανή δέσμη μέτρων ανάκαμψης, η οποία περιλάμβανε ανανεωμένες προτάσεις για το ΠΔΠ και το προσωρινό μέσο ανάκαμψης, το NextGenerationEU. Στη συνέχεια, αυτή η δέσμη μέτρων εγκρίθηκε από όλα τα θεσμικά όργανα πριν από το τέλος του έτους. Όλα τα προγράμματα έχουν πλέον εγκριθεί από τους συννομοθέτες.

Όσον αφορά τη νομοθεσία για την ΚΓΠ, οι συννομοθέτες κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με τη νέα ΚΓΠ στα τέλη Ιουνίου 2021. Η επίσημη έγκριση θα ολοκληρωθεί κανονικά πριν από το τέλος του έτους.

1.10 Βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, εφαρμόστηκε οριζόντια προσέγγιση για το χρονοδιάγραμμα των αξιολογήσεων. Οι ορθές αξιολογήσεις απαιτούν πλήρη σύνολα δεδομένων τριών έως τεσσάρων ετών. Προκειμένου να προετοιμάζει ποιοτικές προτάσεις μέσω αξιολογήσεων και εκτιμήσεων επιπτώσεων, η Επιτροπή πρέπει επίσης να βασίζεται σε καλής ποιότητας δεδομένα από τα κράτη μέλη και άλλους δικαιούχους των προγραμμάτων, τα οποία χρειάζονται χρόνο για να παραχθούν. Οι πληροφορίες από τη διαθέσιμη ενδιάμεση αξιολόγηση και την τελική αξιολόγηση προηγούμενων προγραμμάτων ενημερώνουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τα επόμενα δημοσιονομικά πλαίσια με την έγκαιρη συλλογή επαρκών και καλής ποιότητας δεδομένων.

Όσον αφορά τον κανόνα «n+3», ανατρέξτε στις παρατηρήσεις της Επιτροπής στο πλαίσιο 1.5.

1.11 Όσον αφορά την ΚΓΠ, διάφορες αξιολογήσεις πραγματοποιήθηκαν πριν από την πρωτοβουλία, αλλά μόνο λίγες τελικές αξιολογήσεις σχετικά με το προηγούμενο ΠΔΠ ήταν διαθέσιμες για την εκτίμηση επιπτώσεων των προτάσεων για την ΚΓΠ. Αυτό οφείλεται στον χρόνο που απαιτείται για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή της ΚΓΠ πριν από τη διενέργεια άρτιας αξιολόγησης. Η γνώμη της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου αντικατοπτρίζει αυτή την περιορισμένη διαθεσιμότητα ολοκληρωμένων και διεξοδικών αξιολογήσεων. Ορισμένες από τις εν λόγω αξιολογήσεις είχαν ολοκληρωθεί μέχρι την εκπόνηση της εκτίμησης επιπτώσεων, και τα αποτελέσματα χρησιμοποιήθηκαν στην εκτίμηση επιπτώσεων.

Όσον αφορά το τμήμα σχετικά με τα «διδάγματα που αντλήθηκαν» στην έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων για την ΚΓΠ μετά το 2020, χρησιμοποιήθηκαν τα ενδιάμεσα αποτελέσματα, όπως τεκμηριώνεται στα παραρτήματα 1 και 3.

Η διενέργεια αξιολογήσεων πολύ νωρίς, για παράδειγμα μετά από ένα μόνο έτος εφαρμογής, όπως στην περίπτωση της αξιολόγησης του «οικολογικού προσανατολισμού», ενέχει τον κίνδυνο να παρουσιάζει ανεπάρκειες η αξιολόγηση. Στο εν λόγω παράδειγμα, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να πράξει διαφορετικά.

1.12 Πριν διατυπωθεί το σύνολο των τομεακών νομοθετικών προτάσεων που καλύπτονται από τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων πραγματοποιήθηκαν εκτιμήσεις επιπτώσεων, στις οποίες αναλύονταν βασικές πτυχές της εκτέλεσης των ταμείων, οι οποίες αποτυπώνονται στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων. Ο κανονισμός περί κοινών διατάξεων βασίστηκε στις εν λόγω εκτιμήσεις επιπτώσεων.

1.13 (Συνδυασμένη απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 1.13 έως 1.15).

Οι αξιολογήσεις και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής είναι προσβάσιμες μέσω του EUR-Lex, του μητρώου εγγράφων της Επιτροπής, και της πύλης «Πείτε την άποψή σας». Τα μέλη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε αυτά μέσω της διοργανικής βάσης δεδομένων για τις μελέτες της ΕΕ.

Η διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13ης Απριλίου 2016, έθεσε ως στόχο τη διαφάνεια για το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή με τη δημιουργία κοινής νομοθετικής πύλης. Αυτός ο δημόσιος δικτυακός τόπος θα δώσει στο κοινό τη δυνατότητα να

παρακολουθεί λεπτομερώς την έγκριση των διοργανικών νομοθετικών πράξεων. Οι εργασίες των τριών θεσμικών οργάνων στην πύλη βρίσκονται σε εξέλιξη.

Όπως εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση για τη βελτίωση της νομοθεσίας: Ενώνουμε τις δυνάμεις μας για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή δραστηριοποιείται για τη διασύνδεση διαφόρων μητρώων στοιχείων και πυλών, όπως το EU Bookshop, η διοργανική βάση δεδομένων για τις μελέτες της ΕΕ, η πύλη «Πείτε την άποψή σας» και το EUR-Lex.

1.18 Στην περίπτωση των προγραμμάτων δαπανών, η συνέχεια που δίνεται στις αξιολογήσεις θα αναλυθεί στις εκτιμήσεις επιπτώσεων και θα ληφθεί υπόψη κατά περίπτωση στις προτάσεις για τα διάδοχα προγράμματα. Όλες αυτές οι νομοθετικές προτάσεις αντικατοπτρίζονται στα ετήσια σχέδια διαχείρισης. Το 2022, οι οδηγίες για τα σχέδια διαχείρισης περιέχουν την απαίτηση να συμπεριληφθούν οι σχετικές επακόλουθες δράσεις που απορρέουν από τις αξιολογήσεις. Οι υπηρεσίες καλούνται επίσης να αναφέρουν στα οικεία σχέδια διαχείρισης βασικές δραστηριότητες για τη βελτίωση της νομοθεσίας, όπως ελέγχους καταλληλότητας, σημαντικές αξιολογήσεις. Πολύ συγκεκριμένες επιχειρησιακές επακόλουθες δράσεις, για παράδειγμα σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος, δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στα σχέδια διαχείρισης, τα οποία επικεντρώνονται στα σημαντικότερα αποτελέσματα του έτους.

Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις αξιολογήσεις και τις επακόλουθες δράσεις αναφέρονται επίσης σε άλλα έγγραφα, για παράδειγμα στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων.

Τα σχέδια επακόλουθων δράσεων δεν απαιτούνται συστηματικά και δεν είναι υποχρεωτικά στο πλαίσιο της βελτίωσης της νομοθεσίας για λόγους αναλογικότητας και αποφυγής της διαβίβασης αλληλεπικαλυπτόμενων πληροφοριών στα άλλα θεσμικά όργανα και στο κοινό.

1.19 Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, οι εκτιμήσεις επιπτώσεων πρέπει να είναι αναλογικές. Δεν μπορούν να αξιολογηθούν όλες οι πιθανές επιλογές, ιδίως όταν δεν είναι εφικτές. Αντίθετα, προσδιορίζονται και ελέγχονται οι διαθέσιμες επιλογές με σκοπό την επιλογή των πλέον σχετικών. Αυτό πραγματοποιείται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής που λαμβάνουν υπόψη τα στοιχεία, τη συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών και σε διαβούλευση με τις διυπηρεσιακές ομάδες, οι οποίες περιλαμβάνουν εμπειρογνώσια από όλες τις σχετικές Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων εξετάστηκαν ενδελεχώς από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου.

Πίνακας 1.2 – Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων παρουσιάζουν διάφορες επιλογές που είναι συγκρίσιμες σε ποιοτική βάση, αλλά η ποσοτική ανάλυση που προσφέρουν είναι περιορισμένη - Ανατρέξτε στην απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 1.19.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΤΗΡΤΙΣΕ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΛΗΘΗΚΑΝ

Πλαίσιο 1.1 - Δίδαγμα που αντλήθηκε: πρέπει να ενοποιηθούν διάφοροι μηχανισμοί εξωτερικής δράσης

Η συγχώνευση της πλειονότητας των προηγούμενων μέσων σε ένα ενιαίο μέσο και η συμπερίληψη των ΕΤΑ στον προϋπολογισμό της ΕΕ αποτελούν σημαντικά βήματα προς την απλούστευση και τη συνοχή. Ένα ενιαίο σύνολο κανόνων θα ισχύει για την εκτέλεση των κονδυλίων εξωτερικής δράσης και οι κανόνες εφαρμογής του ΜΓΑΔΣ αποτελούν επίσης τη ραχοκοκαλιά για την εφαρμογή των λίγων μηχανισμών εξωτερικής χρηματοδότησης (ΜΠΒ III, απόφαση για τον μηχανισμό συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας, τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη).

1.26 Στην πρότασή της για μεγαλύτερο κατάλογο κοινών δεικτών, η Επιτροπή αποκρίθηκε στο δίδαγμα που άντλησε το Συνέδριο. Έχοντας στη διάθεσή τους έναν μεγαλύτερο και πιο ολοκληρωμένο κατάλογο δεικτών για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις παρεμβάσεις της πολιτικής συνοχής, οι οποίες χαρακτηρίζονται από αρκετά ετερογενείς δράσεις, τα προγράμματα θα μπορούν να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν πιο σχετικούς δείκτες για τις επενδύσεις τους, μειώνοντας μ' αυτόν τον τρόπο σημαντικά την ανάγκη χρήσης ειδικών δεικτών για το εκάστοτε πρόγραμμα. Επιπλέον, η Επιτροπή θα ήθελε να επισημάνει ότι οι προτεινόμενοι δείκτες για την

περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 αναλύθηκαν λεπτομερώς με τους εκπροσώπους των κρατών μελών και ελέγχθηκαν με βάση τα κριτήρια RACER (συναφείς, αποδεκτοί, έγκυροι, εφικτοί και αδιαμφισβήτητοι δείκτες).

Πλαίσιο 1.3 Δίδαγμα που αντλήθηκε: η προσέγγιση για την αξιολόγηση της συμβολής της ΚΓΠ στη δράση για το κλίμα θα πρέπει να αντικατοπτρίζει καλύτερα την πραγματικότητα

Η προσέγγιση της ΕΕ για την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος και η μεθοδολογία παρακολούθησης βασίζονται σε διεθνείς πρακτικές. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για τον υπολογισμό της συμβολής της ΚΓΠ στη δράση για το κλίμα είναι ορθή, έχει εκπονηθεί κατά τρόπο διαφανή και συντονισμένο, ενώ κοινοποιήθηκε και συμφωνήθηκε με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Με την πρόσφατη πολιτική συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν πλήρως τη μεθοδολογία ενσωμάτωσης της διάστασης του κλίματος για την ΚΓΠ και τυχόν περαιτέρω αλλαγές στην παρακολούθηση του κλίματος στην κοινή γεωργική πολιτική αναβλήθηκαν από τους συννομοθέτες για τουλάχιστον έως μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2025.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα μέσα της ΚΓΠ είχαν μάλλον σημαντικό αντίκτυπο παρά περιορισμένο.

Η γεωργία της ΕΕ έχει μειώσει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 21,4 % από το 1990, ενώ η γεωργική παραγωγή έχει αυξηθεί.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η ΚΓΠ δεν είχε ποτέ τον ειδικό στόχο της μείωσης των εκπομπών ρύπων κτηνοτροφικής προέλευσης. Οι εκπομπές παρέμειναν σταθερές, ενώ η παραγωγή αυξήθηκε. Θα πρέπει να γίνουν περισσότερα για την περαιτέρω μείωση των εκπομπών γεωργικής προέλευσης και για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα για το 2030 (επίτευξη καθαρής μείωσης των εκπομπών κατά 55 % έως το 2030).

Η Επιτροπή τονίζει ότι είναι σταθερά προσηλωμένη στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και των βασικών της στοιχείων για την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα και την προστασία του περιβάλλοντος. Η μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη γεωργία θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των εν λόγω στόχων. Η νέα ΚΓΠ θα έχει καθοριστική σημασία για την υποστήριξη αυτής της μετάβασης με ενισχυμένη αιρεσιμότητα (συμπεριλαμβανομένης μιας νέας ΚΓΠΚ 2 για την προστασία των τυρφώνων), οικολογικά προγράμματα που στοχεύουν τουλάχιστον το 25 % των άμεσων ενισχύσεων για το περιβάλλον / το κλίμα και το 35 % του προϋπολογισμού για την αγροτική ανάπτυξη για τον ίδιο σκοπό.

Ως εκ τούτου, η νέα ΚΓΠ είναι πιο φιλόδοξη όσον αφορά τη δράση για το κλίμα (τόσο για τον μετριασμό όσο και για την προσαρμογή). Καθορίζει αυξημένες υποχρεώσεις και επιβραβεύει τους γεωργούς που δραστηριοποιούνται για τη μετάβαση προς την περιβαλλοντική και κλιματική δράση, συμπεριλαμβανομένης της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας, δημιουργώντας μ' αυτόν τον τρόπο νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις αγροτικές περιοχές.

Πλαίσιο 1.4 Δίδαγμα που αντλήθηκε: το ΠΔΠ θα πρέπει να είναι πιο ευέλικτο ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες

Όπως συνοψίζεται στην ανακοίνωση του 2018 για το ΠΔΠ [COM(2018) 321], η αρχική πρόταση της Επιτροπής το 2018 προέβλεπε μηχανισμούς που διασφαλίζουν:

- ευελιξία εντός και μεταξύ προγραμμάτων, π.χ. αποθεματικό ΜΓΑΔΣ, μεταφορές και συνεισφορές από ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης σε ταμεία υπό άμεση (έμμεση) διαχείριση ή στο ταμείο InvestEU, ευελιξία του χρηματοδοτικού κονδυλίου σύμφωνα με το σημείο 18 της διοργανικής συμφωνίας κ.λπ.
- ευελιξία μεταξύ τομέων και ετών (π.χ. το ενωσιακό αποθεματικό που αναφέρεται από το ΕΕΣ)
- καθώς και τους ειδικούς μηχανισμούς, των οποίων η περαιτέρω ενίσχυση προτάθηκε στη δέσμη μέτρων ανάκαμψης της Επιτροπής τον Μάιο του 2020 (θεματικοί και μη θεματικοί).

Η Επιτροπή πρότεινε επίσης ένα υπόδειγμα για τις βασικές πράξεις, το οποίο θα διασφάλιζε παρόμοιες διατάξεις σε όλες τις βασικές πράξεις όσον αφορά την εφαρμογή τόσο από τις υπηρεσίες της Επιτροπής όσο και από δικαιούχους από διαφορετικά τομεακά προγράμματα, ενισχύοντας μ' αυτόν τον τρόπο την ευελιξία στην υλοποίηση προγραμμάτων, διευκολύνοντας, για παράδειγμα, τις αλλαγές στη συγχρηματοδότηση και τις μεταφορές, με απώτερο στόχο την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων. Στο υπόδειγμα αυτό αντιτάχθηκαν οι συννομοθέτες κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν επιλέχθηκαν τελικά όλες οι προτάσεις στη συνολική συμφωνία για το ΠΔΠ. Ενώ η συνολική συμφωνία για το ΠΔΠ, συμπεριλαμβανομένης της τομεακής νομοθεσίας, εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό το ίδιο επίπεδο ευελιξίας στο ΠΔΠ 2021-2027 με εκείνο του ΠΔΠ 2014-2020, η καταλληλότητα των εν λόγω επιπέδων σε συνδυασμό με τις εγγενείς δυνατότητες ευελιξίας ορισμένων από τα νέα προγράμματα μπορεί να αξιολογηθεί μόνο κατά τη διάρκεια υλοποίησης της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 και μετά από αυτήν υπό το πρίσμα των εξελισσόμενων προκλήσεων και των απρόβλεπτων γεγονότων που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο προϋπολογισμός της ΕΕ.

Πλαίσιο 1.5 Δίδαγμα που αντλήθηκε: ο κανόνας «n+3» πρέπει να αντικατασταθεί από τον «κανόνα n+2»

Η πρόταση της Επιτροπής για τον ΚΚΔ σχετικά με την περίοδο 2021-2027 προέβλεπε τη μετάβαση από τον κανόνα n+3 στον κανόνα n+2. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων το Συμβούλιο αντιτάχθηκε σθεναρά στον προτεινόμενο μηχανισμό, ο οποίος διεγράφη από το εγκριθέν κείμενο.

Παρόλ' αυτά, σύμφωνα με τις επανειλημμένες συστάσεις του ΕΕΣ για μείωση της αλληλεπικάλυψης μεταξύ διαδοχικών περιόδων προγραμματισμού, η καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας στο πλαίσιο του ΚΚΔ για την περίοδο 2021-2027 παρέμεινε η 31η Δεκεμβρίου 2029, στην πραγματικότητα έχοντας ως αποτέλεσμα την τήρηση του κανόνα n+2 για τις αναλήψεις υποχρεώσεων του περασμένου έτους.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του νέου ΠΔΠ 2021-2027 και από το 2023 (με την εφαρμογή του κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) θα εφαρμόζει τον κανόνα n+2.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1.34 Πριν διατυπωθεί το σύνολο των τομεακών νομοθετικών προτάσεων που καλύπτονται από τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων πραγματοποιήθηκαν εκτιμήσεις επιπτώσεων, στις οποίες αναλύονταν βασικές πτυχές της εκτέλεσης των ταμείων, οι οποίες αποτυπώνονται στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων. Η πρόταση για τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων βασίστηκε στις εν λόγω εκτιμήσεις επιπτώσεων.

Όσον αφορά την εκτίμηση επιπτώσεων που υποστηρίζει τις νομοθετικές προτάσεις για την ΚΓΠ μετά το 2020, το παράρτημα 1 περιλαμβάνει επιλογή σχετικών παραπομπών, το παράρτημα 3 περιέχει σύνοψη των πολυάριθμων αξιολογήσεων και μελετών που χρησιμοποιήθηκαν και το παράρτημα 9 περιλαμβάνει πλήρη βιβλιογραφία.

Για να αντιμετωπιστεί η έλλειψη ολοκληρωμένων αξιολογήσεων, η Επιτροπή διοργάνωσε ευρεία δημόσια διαβούλευση (πριν από άλλες διαβουλεύσεις σχετικά με το ΠΔΠ), διάφορα εργαστήρια σχετικά με τους 3 πυλώνες βιωσιμότητας και με ζητήματα που σχετίζονται με τα τρόφιμα, και πραγματοποίησε εμπεριστατωμένη ποσοτική ανάλυση, η οποία συμπληρώθηκε από διεξοδική ανάλυση πολλαπλών κριτηρίων.

Σύσταση 1.1

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων αναλύουν σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των επιλογών πολιτικής. Αυτό έχει καίρια σημασία για την τεκμηριωμένη χάραξη

πολιτικής και τον σχεδιασμό ορθών νομοθετικών προτάσεων. Μολονότι στο παρόν στάδιο η Επιτροπή δεν μπορεί να προδικάσει τον σχεδιασμό των μελλοντικών προτάσεων της για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο μετά το 2027, η Επιτροπή θα αναλύσει τον καλύτερο τρόπο για να εξετάζει στις εκτιμήσεις επιπτώσεων ουσιαστικές πτυχές της νομοθεσίας που καλύπτει διάφορα προγράμματα. Η ανάλυση θα εξαρτηθεί από την αρχιτεκτονική του επόμενου ΠΔΠ και τον πλέον αποτελεσματικό και αναλογικό τρόπο και την πείρα από προηγούμενες προετοιμασίες του ΠΔΠ, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, εφαρμόστηκε οριζόντια προσέγγιση για το χρονοδιάγραμμα των αξιολογήσεων. Η ενδιάμεση και η τελική αξιολόγηση θα διενεργούνται κατά κανόνα τέσσερα έτη μετά την έναρξη και το τέλος της υλοποίησης των προγραμμάτων, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι αξιολογήσεις μπορούν να βασίζονται σε τρία πλήρη έτη δεδομένων.

Οι προετοιμασίες για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο μετά το 2027 θα βασίζονται σε εκτιμήσεις επιπτώσεων (ή εκ των προτέρων αξιολογήσεις) σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Οι προετοιμασίες θα βασιστούν στις διαθέσιμες ενδιάμεσες αξιολογήσεις των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027 και στις τελικές αξιολογήσεις των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο του ΠΔΠ και τις εγγενείς προκλήσεις.

Αναπόφευκτα, ενδέχεται να υπάρξουν εξαιρέσεις από την αρχή αυτή. Για παράδειγμα, λόγω της μεταβατικής περιόδου, τα πρώτα δεδομένα σχετικά με την εφαρμογή της νέας ΚΓΠ θα κοινοποιηθούν από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2025.

1.35 Ανατρέξτε στην απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 1.13.

Οι αξιολογήσεις και οι εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής είναι ήδη προσβάσιμες μέσω του EUR-Lex, του μητρώου εγγράφων της Επιτροπής, και της πύλης «Πείτε την άποψή σας». Τα μέλη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε αυτά μέσω της διοργανικής βάσης δεδομένων για τις μελέτες της ΕΕ (και τις αξιολογήσεις). Η Επιτροπή δραστηριοποιείται για να επιτύχει τη σύνδεση αυτών των μητρώων στοιχείων και πυλών.

Σύσταση 1.2. Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Η κοινή νομοθετική πύλη αποτελεί διοργανική προσπάθεια και η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να προσεγγίσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με σκοπό την προώθηση των εργασιών σχετικά με την κοινή νομοθετική πύλη, όπως εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση για τη βελτίωση της νομοθεσίας: ενώνοντας τις δυνάμεις μας για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Χρονοδιάγραμμα: τέλος του 2023 Ο χρόνος υλοποίησης εξαρτάται από τα άλλα ιδρύματα-εταίρους.

1.36 Η συνέχεια που θα δίνεται στην αξιολόγηση μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως νομοθετική πρόταση και συνοδευτική εκτίμηση επιπτώσεων (ή εκ των προτέρων αξιολόγηση), βελτιωμένη καθοδήγηση ή παρακολούθηση, εκθέσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Τα συμπεράσματα από τις αξιολογήσεις των χρηματοδοτικών προγραμμάτων θα τροφοδοτήσουν την ανάλυση στην εκτίμηση επιπτώσεων και περαιτέρω στον σχεδιασμό της νομοθετικής πρότασης για μελλοντικά προγράμματα. Οι εν λόγω προτάσεις και συνοδευτικές εκτιμήσεις επιπτώσεων απαριθμούνται στα ετήσια σχέδια διαχείρισης. Οι υπηρεσίες καλούνται επίσης να αναφέρουν στα οικεία σχέδια διαχείρισης βασικές δραστηριότητες για τη βελτίωση της νομοθεσίας, όπως έλεγχοι καταλληλότητας και σημαντικές αξιολογήσεις. Άλλα είδη πιο εξειδικευμένης επιχειρησιακής παρακολούθησης (π.χ. καθοδήγηση προς τις υπηρεσίες για την υλοποίηση, αναβαθμίσεις ΤΠ) δεν θα εμφανίζονται στα σχέδια διαχείρισης, τα οποία επικεντρώνονται στα βασικά αποτελέσματα του έτους.

Πληροφορίες σχετικά με τη μείζονα συνέχεια που δίνεται στις αξιολογήσεις περιλαμβάνονται επίσης σε άλλες εκθέσεις, όπως οι ετήσιες εκθέσεις δραστηριότητας.

Σύσταση 1.3

Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η διάδοση των πορισμάτων των αξιολογήσεων και ο προσδιορισμός των επακόλουθων δράσεων, κατά περίπτωση, για τη συμπλήρωση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης, είναι σημαντική για την πρακτική εφαρμογή των αντληθέντων διδαγμάτων και την αξιοποίηση των πορισμάτων της αξιολόγησης. Η συνέχεια που θα δίνεται στις αξιολογήσεις των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, η οποία παρουσιάζεται στα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για την αξιολόγηση, αναλύεται στις εκτιμήσεις επιπτώσεων. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη σημαντικά διδάγματα που αντλήθηκαν από τις αξιολογήσεις στις οικείες εκτιμήσεις επιπτώσεων για την κατάρτιση του ΠΔΠ 2021-2027. Οι μελλοντικές προτάσεις για τα διάδοχα προγράμματα και οι συνοδευτικές εκτιμήσεις επιπτώσεων αντικατοπτρίζονται στα σχέδια δημόσιας διαχείρισης.

Χρονοδιάγραμμα: έως το τέλος του 2022. Το χρονοδιάγραμμα εξαρτάται από τον χρόνο υλοποίησης των ενδιάμεσων και τελικών αξιολογήσεων για το ΠΔΠ 2021-2027.

1.37 Ποσοτικές πληροφορίες και μέθοδοι, όπως οι στατιστικές και η ανάλυση κόστους-αποτελεσματικότητας συμπληρώνουν τις ποιοτικές πληροφορίες, όπως οι γνώμες, η συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και οι επιστημονικές συμβουλές και οι συμβουλές εμπειρογνομόνων, οι οποίες είναι εξίσου πολύτιμες για τη διαμόρφωση της βάσης τεκμηρίωσης για την εκτίμηση επιπτώσεων. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής παρείχαν ποσοτική ανάλυση, όποτε ήταν εφικτό και αναλογικό, με περιορισμένες εξαιρέσεις.

Ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως για την εκτίμηση επιπτώσεων για την ΚΓΠ, έχει πραγματοποιηθεί ποσοτική ανάλυση, ο ποσοτικός προσδιορισμός των επιπτώσεων δεν θα είναι δυνατός σε όλες τις περιπτώσεις και ενδέχεται να πρέπει να συγκεντρωθούν στοιχεία με βάση ποιοτικές πληροφορίες, οι οποίες είναι εξίσου πολύτιμες.

Σύσταση 1.4 Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Οι ποσοτικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των αναλύσεων κόστους-οφέλους και κόστους-αποτελεσματικότητας, αποτελούν σημαντική πηγή στοιχείων στη διαδικασία της εκτίμησης επιπτώσεων, παράλληλα με τα ποιοτικά στοιχεία. Ωστόσο, οι επιπτώσεις μπορούν να ποσοτικοποιηθούν και οι αναλύσεις κόστους-οφέλους και κόστους-αποτελεσματικότητας μπορούν να διενεργηθούν μόνο βάσει ποσοτικών δεδομένων, όποτε αυτό είναι εφικτό και αναλογικό, δηλαδή όταν διατίθενται έγκαιρα και υψηλής ποιότητας δεδομένα σε εύλογο κόστος. Η Επιτροπή εξαρτάται από ποιοτικά και έγκαιρα δεδομένα από τα κράτη μέλη και άλλους δικαιούχους της νομοθεσίας της ΕΕ.

Παράρτημα 1.1 Συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις του κεφαλαίου 3 της ετήσιας έκθεσης για το οικονομικό έτος 2017

Σύσταση 3 παράγραφος γ:

Οι συγκεντρωτικές πληροφορίες που περιέχονται στις βασικές εκθέσεις επιδόσεων παρέχονται από τις υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για την καθημερινή διαχείριση των προγραμμάτων και των πολιτικών. Μέσω των πάγιων οδηγιών για τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων και τις προγραμματικές δηλώσεις (που περιλαμβάνονται στην εγκύκλιο πάγιων οδηγιών για τον προϋπολογισμό) και μέσω τακτικών αλληλεπιδράσεων στα σχετικά δίκτυα σε επίπεδο Επιτροπής, οι κεντρικές υπηρεσίες τόνισαν τη σημασία της συνοχής των πληροφοριών που παρουσιάζονται καθώς και της σαφούς αναφοράς της πηγής των πληροφοριών που παρουσιάζονται. Τυχόν διαφορές που εντοπίζονται από τις κεντρικές υπηρεσίες επισημαίνονται και συζητούνται με τις υπηρεσίες κατά την οριστικοποίηση των εκθέσεων.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 —ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. Το πρόγραμμα Erasmus + αναγνωρίζεται ευρέως ως ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα το οποίο παρέχει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία στους ευρωπαίους πολίτες. Η Επιτροπή προσαρμόζει συνεχώς το πρόγραμμά της και τα πολιτικά μέτρα της στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ενδιαφερόμενα μέρη της και θα λάβει υπόψη της τις λεπτομερείς παρατηρήσεις του ΕΕΣ ως πολύτιμη συμβολή σε αυτή την εν εξελίξει διαδικασία.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί γενικότερα ότι ορισμένες από τις μελέτες που αναφέρονται στο κεφάλαιο ολοκληρώθηκαν πριν από μερικά χρόνια και καλύπτουν περιόδους που είναι ακόμα παλαιότερες. Το 2022, η Επιτροπή θα δρομολογήσει την τελική αξιολόγηση του προγράμματος 2014-20, η οποία θα αντικατοπτρίζει καλύτερα τις προσαρμογές που έγιναν στο πρόγραμμα με την πάροδο του χρόνου και σε συνέχεια αυτών των μελετών.

Τέλος, το ΕΕΣ υπογραμμίζει το γεγονός ότι περισσότερες γυναίκες απ' ότι άνδρες συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus +. Η Επιτροπή διαθέτει στοιχεία που δείχνουν ότι αυτό οφείλεται κυρίως στην υφιστάμενη αναλογία μεταξύ των φύλων στους τομείς σπουδών που τείνουν να προσελκύουν τη συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus + και όχι σε οποιαδήποτε μεροληπτική στάση έναντι των ανδρών στο πρόγραμμα η οποία χρήζει αντιμετώπισης. Πολλά έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δίνουν έμφαση στην παροχή ευκαιριών και πρόσβασης σε όλους τους συμμετέχοντες, ανεξαρτήτως προέλευσης, και αυτό αντικατοπτρίζεται γενικά στις στατιστικές του προγράμματος.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ERASMUS +

2.9. Οι δείκτες επιδόσεων αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των επιδόσεων του προγράμματος. Μπορούν, για παράδειγμα, να παρέχουν έγκαιρες ενδείξεις για ζητήματα επιδόσεων/εφαρμογής που ενδέχεται να απαιτούν προσοχή. Ωστόσο, η αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων απαιτεί συχνά την υπέρβαση της ανάλυσης των δεικτών επιδόσεων, έτσι ώστε να συμπεριληφθούν άλλες σχετικές ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Κανένα σύνολο δεικτών επιδόσεων δεν μπορεί να αντικατοπτρίσει όλες τις σχετικές πτυχές των επιδόσεων του προγράμματος. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης επιδόσεων βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει την τιμή-στόχο του δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

Η Επιτροπή παρέχει την αξιολόγησή της σχετικά με την πρόοδο των δεικτών ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχων στις δηλώσεις προγράμματος. Η αξιολόγηση αυτή σε ορισμένες περιπτώσεις διαφέρει από την αξιολόγηση του ΕΕΣ στην παρούσα έκθεση λόγω της χρήσης διαφορετικών μεθοδολογιών.

Όπως περιγράφεται στην ειδική έκθεση αριθ. 22/2018 του ΕΕΣ, οι δείκτες του προγράμματος Erasmus + 2014-20 είναι στενά ευθυγραμμισμένοι με τους στόχους πολιτικής του προγράμματος Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020.

Ανταποκρινόμενη στις βασικές παρατηρήσεις σχετικά με τους δείκτες, η Επιτροπή μπορεί να επιβεβαιώσει ότι βρίσκονται στο στάδιο της αναθεώρησης για τη νέα περίοδο προγραμματισμού, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που εντόπισε το ΕΕΣ. Ωστόσο, ορισμένες θεωρητικές

διαφορές, όπως η διάκριση μεταξύ «εκροών» και «αποτελεσμάτων», αποτελούν μέρος ευρύτερης και μακρόχρονης θεσμικής συζήτησης σχετικά με τον τρόπο ταξινόμησης των ουσιαστικών οφελών των προγραμμάτων της ΕΕ.

2.11. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δείκτες σχετικά με τον αριθμό των υπαλλήλων που λαμβάνουν στήριξη μπορούν να θεωρηθούν ως δείκτες αποτελεσμάτων λόγω του χαρακτήρα τους ως βασικού επιχειρησιακού στόχου του προγράμματος, ο οποίος αναφέρεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού Erasmus + ως «ποσοτικός (γενικός)».

2.12. Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην ενδιάμεση αξιολόγηση διαπιστώνεται ότι «η βελτίωση εξακολουθεί να είναι δυνατή όσον αφορά την ευθυγράμμιση με τις δράσεις που χρηματοδοτούνται πραγματικά από τα έργα και τις βασικές προτεραιότητες σε επίπεδο ΕΕ». Τα προγράμματα εργασίας των εθνικών οργανισμών και τα κριτήρια καθοδήγησης των προγραμμάτων ενίσχυσαν σταδιακά τη σύνδεση μεταξύ των έργων και των προτεραιοτήτων σε επίπεδο ΕΕ.

2.15. Όσον αφορά το πρόγραμμα Erasmus + για την περίοδο 2021-27, η Επιτροπή συνεργάστηκε εκτενώς με τα ενδιαφερόμενα μέρη και αντικατέστησε τα εργαλεία ΤΠ με ένα ενιαίο σπονδυλωτό σύστημα. Ο οδηγός του προγράμματος επικαιροποιήθηκε επίσης και η απλούστευση των κανόνων χρηματοδότησης, ιδίως με τη χρήση κατ' αποκοπή ποσών βάσει αποτελεσμάτων, εφαρμόζεται σταδιακά από τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του 2021 και εφεξής.

2.16. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το συμπέρασμα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του 2017 σχετικά με τις συνέργειες βασίστηκε στα πρώτα έτη του προγράμματος Erasmus +. Έκτοτε, η Επιτροπή έχει αυξήσει σημαντικά τους μηχανισμούς με τους οποίους τα προγράμματα της ΕΕ συνεργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων. Ένα σημαντικό παράδειγμα είναι η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης, το οποίο κινητοποίησε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα, και η διαδικασία αυτή συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-27, όπου οι δυνητικές συνέργειες έχουν ενσωματωθεί πλήρως στις νομικές βάσεις των προγραμμάτων.

2.17. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο πρόγραμμα Erasmus μπορεί να εξηγηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις αλληλεπιδράσεις της αναλογίας ορισμένων τομέων σπουδών στο πρόγραμμα και τη συμμετοχή των φύλων στους εν λόγω τομείς. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του προγράμματος κινητικότητας Erasmus + για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι άνδρες είναι περισσότεροι σε τομείς όπως «Μηχανική, μεταποίηση και κατασκευές» και «Τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών». Ωστόσο, αυτοί οι θεματικοί τομείς υπερκεράζονται σε μέγεθος από τομείς όπως «Τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες» και «Κοινωνικές επιστήμες, δημοσιογραφία και πληροφόρηση».

Με βάση την αρχή του «προϋπολογισμού που εστιάζεται στα αποτελέσματα», ο προϋπολογισμός της ΕΕ επιδιώκει την επίτευξη πολλαπλών στόχων με τη χρηματοδότησή του. Στη διαδικτυακή βάση δεδομένων για τα έργα του Erasmus +, υπάρχουν 9 243 έργα που αφορούν την ισότητα των φύλων μεταξύ άλλων στόχων. Ωστόσο, η μεμονωμένη οικονομική εκτίμηση αυτών των συνεισφορών είναι δυνητικά αυθαίρετη και δεν συνάδει με την προαναφερθείσα αρχή σύμφωνα με την οποία κάθε ευρώ που δαπανάται πρέπει να ανταποκρίνεται σε πολλαπλούς στόχους και να μεγιστοποιεί την αξία για τον ευρωπαϊκό φορολογούμενο.

Στο πλαίσιο των νέων οριζόντιων κατευθυντήριων γραμμών για τα νέα προγράμματα της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, εισάγεται μια νέα προσέγγιση παρακολούθησης της χρηματοδότησης, η οποία καλύπτει, μεταξύ άλλων, την ισότητα των φύλων.

2.20. Σύμφωνα με το πλαίσιο επιδόσεων της Επιτροπής, οι στόχοι που καθορίζονται και επιτυγχάνονται θεωρούνται αποτελέσματα, εφόσον αποτελούν βασικό στόχο του υποκείμενου προγράμματος.

2.26. Οι δείκτες αυτοί θα επανεξεταστούν στο πλαίσιο της συνεχούς ανάπτυξης βασικών δεικτών σε συνεργασία με τις κεντρικές υπηρεσίες.

2.29. Η Επιτροπή θα ήθελε να τονίσει ότι για τις στρατηγικές συμπράξεις σχολείων βασικό στοιχείο της προστιθέμενης αξίας είναι η διεθνής ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και το καταλυτικό αποτέλεσμα που μπορούν να έχουν οι συμπράξεις στις τοπικές τους κοινότητες και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Ωστόσο, η καινοτομία ενσωματώνεται πλήρως στα παραδοτέα, τα οποία στη συνέχεια μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλους παράγοντες του τομέα.

Επιπλέον, οι λεπτομερείς απαντήσεις που αποτέλεσαν μέρος της ενδιάμεσης αξιολόγησης παρουσιάζουν μια πιο ποικιλόμορφη και διαφοροποιημένη εικόνα των διαφόρων οφελών των στρατηγικών συμπράξεων, καταλήγοντας ιδίως στο συμπέρασμα ότι «Οι δραστηριότητες ανταλλαγής και μάθησης έχουν σαφή αξία και επιτρέπουν στο προσωπικό και τους οργανισμούς να βελτιώσουν τις πρακτικές και τις μεθόδους τους».

2.33. Σύμφωνα με το πλαίσιο επιδόσεων της Επιτροπής, οι στόχοι που καθορίζονται και επιτυγχάνονται θεωρούνται αποτελέσματα, εφόσον αποτελούν βασικό στόχο του υποκείμενου προγράμματος.

2.36. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι αυτό το κατά τα φαινόμενα χαμηλό ποσοστό οφείλεται κυρίως στη μετατόπιση της στήριξης του εθελοντισμού των νέων στο νεότερο Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης από το 2018.

2.37. Βλ. απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 2.33.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

2.41. Η Επιτροπή εφιστά την προσοχή στην επίδραση των τομέων σπουδών στην ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, όπως περιγράφεται στην απάντησή της στη παράγραφο 2.17.

2.42. Όσον αφορά τις πολυάριθμες αναφορές που περιέχονται στο παρόν κεφάλαιο στην ενδιάμεση αξιολόγηση του 2017, είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι αναφέρει:

«Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος θα αξιολογήσει επίσης τα αποτελέσματα των ευρείας κλίμακας συμμαχιών γνώσης και τομεακών συμμαχιών δεξιοτήτων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του Erasmus+ με σκοπό την ενίσχυση της καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην ΕΕΚ. Οι εν λόγω δράσεις δεν ήταν αρκετά πλήρεις ώστε να αξιολογηθούν σε ενδιάμεση αξιολόγηση».

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΑΦΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

3.1 Η εστίαση των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 στις επιδόσεις και τη λογική της παρέμβασης που τεκμηριώνεται από την πιο ολοκληρωμένη αναφορά στοιχείων σχετικά με τους κοινούς δείκτες για τα Ταμεία σε σύγκριση με την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 οδήγησε σε πιο αξιόπιστα και συνεκτικά στοιχεία για τις επιδόσεις, συγκρίσιμα μεταξύ προγραμμάτων και χωρών, σχετικά με τις εκροές των επενδυτικών δράσεων και τα άμεσα αποτελέσματα. Οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των προγραμμάτων έχουν καταστεί σημαντικά βελτιωμένη πηγή πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις. Τα επιτεύγματα όσον αφορά τις εκροές, τα αποτελέσματα, το μοναδιαίο κόστος και τα ποσοστά επιτυχίας είναι διαθέσιμα στην πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων για την πολιτική συνοχής¹ σε όλους τους πολίτες.

Έως το τέλος του 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και η πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (ΕΚΤ και ΠΑΝ) είχαν επιτύχει ορισμένα σημαντικά αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, βοήθησαν 36,4 εκατομμύρια άτομα μέσω διαφόρων έργων από το 2014 έως το 2019. Από αυτά, 4,5 εκατομμύρια άτομα βρήκαν εργασία και 5,5 εκατομμύρια άτομα απέκτησαν επαγγελματικά προσόντα χάρη στην παρέμβαση της ΕΕ. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται 2,5 εκατομμύρια άτομα με αναπηρία, καθώς και 5,6 εκατομμύρια μετανάστες και συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης και 6,5 εκατομμύρια μειονεκτούντα άτομα. Η υλοποίηση του ΕΚΤ και της ΠΑΝ βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και ολοκληρώνεται στις 31.12.2023.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και την ΠΑΝ επενδύουν σε ευρύ φάσμα δράσεων προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες αναπτυξιακές ανάγκες των κρατών μελών και των περιφερειών. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των τιμών-στόχων και την αναφορά των επιδόσεων προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες δράσεις. Στις εκθέσεις υψηλού επιπέδου για τις επιδόσεις, η Επιτροπή επικεντρώνεται στους κοινούς δείκτες που χρησιμοποιούνται από όλα τα προγράμματα, αναφέρονται για όλες τις πράξεις και είναι συγκεντρωμένοι σε επίπεδο ΕΕ. Οι ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες, οι οποίοι είναι εξίσου σημαντικοί για την αξιολόγηση των επιδόσεων των Ταμείων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, παρότι δεν χρησιμοποιούνται στις εκθέσεις υψηλού επιπέδου της Επιτροπής, χρησιμεύουν για την παρακολούθηση των επιδόσεων ενός συγκεκριμένου προγράμματος. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το σύστημα παρακολούθησης που εφαρμόζεται παρέχει τη δυνατότητα ώστε να παρακολουθείται τόσο η πραγματική υλοποίηση όσο και οι επιδόσεις των προγραμμάτων.

3.7 Οι ειδικοί στόχοι που προσδιορίζονται στην προγραμματική δήλωση για το ΠΔΠ 2014-2020 αντιστοιχούν στους θεματικούς στόχους (ΘΣ) του κανονισμού περί κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) και του κανονισμού του ΕΚΤ. Βάσει του ΕΚΤ για την περίοδο 2014-2020, οι υποκατηγορίες στο πλαίσιο των διαφόρων ΘΣ καλούνται «επενδυτικές προτεραιότητες». Όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 34 του ΚΚΔ, «ειδικός στόχος» είναι ο σκοπός στον οποίο συμβάλλει επενδυτική προτεραιότητα ή προτεραιότητα της Ένωσης σε ειδικό εθνικό ή περιφερειακό πλαίσιο, μέσω δράσεων ή μέτρων που λαμβάνονται στο πλαίσιο προτεραιότητας. Οι εν λόγω ειδικοί στόχοι καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος στο πλαίσιο της κάθε προτεραιότητας ενός προγράμματος.

¹ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤ

3.12 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.70

3.19 Όπως επισημαίνεται στις απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) σχετικά με τη χρηματοδότηση βάσει επιδόσεων, η επανεξέταση των επιδόσεων πραγματοποιήθηκε όπως επιβάλλει η κανονιστική βάση, με αξιολόγηση των δεικτών που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο επιδόσεων.

Πράγματι, για την περίοδο 2014-2020, ο ΚΚΔ επιβάλλει να διενεργείται η επανεξέταση των επιδόσεων με αξιολόγηση των σταδίων υλοποίησης και των δεικτών που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο επιδόσεων. Το σκεπτικό στο οποίο στηρίζονται οι παρεμβάσεις της πολιτικής συνοχής εξασφαλίζει μια σχέση αλληλουχίας μεταξύ, αφενός, των χρηματοοικονομικών δεικτών και των δεικτών εκροών και, αφετέρου, των αποτελεσμάτων με την πάροδο του χρόνου. Κατά τον χρόνο της επανεξέτασης των επιδόσεων, θα ήταν πολύ νωρίς να επιτευχθούν αποτελέσματα (και να αξιολογηθεί η πρόοδος ως προς αυτά) για τις πολυετείς επενδύσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής.

3.21 Πολλοί από τους εν λόγω περιορισμούς δεδομένων ήρθαν κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού, πιο εμφανώς με τη θέσπιση κοινών δεικτών αποτελεσμάτων και κοινών ορισμών για όλους τους δείκτες.

Η Επιτροπή συνέχισε τις προσπάθειές της για την προώθηση αξιολογήσεων επιπτώσεων εναλλακτικών σεναρίων στα κράτη μέλη (π.χ. επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις αξιολογήσεις επιπτώσεων εναλλακτικών σεναρίων, ανταλλαγή εμπειριών). Έχουν ολοκληρωθεί περίπου 100 αξιολογήσεις επιπτώσεων εναλλακτικών σεναρίων του ΕΚΤ και της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ), οι οποίες καλύπτουν τα περισσότερα κράτη μέλη και εστιάζουν στην απασχόληση, την κοινωνική ένταξη και τις εκπαιδευτικές πράξεις. Πραγματοποιείται συστηματική σύνθεση αυτών των στοιχείων (μελέτη μετα-ανάλυσης), η οποία θα ληφθεί υπόψη στην εκ των υστέρων αξιολόγηση.

3.23 Στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, την οποία αναφέρει το ΕΕΣ, επισημαίνονται και βελτιώσεις στην αξιολόγηση της πολιτικής συνοχής (ΠΣ). «Σε γενικές γραμμές, οι ενημερωμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς συμφωνούν ότι η ικανότητα του πλαισίου να δημοσιεύει στοιχεία σχετικά με τα επιτεύγματα πολιτικής συνοχής και να εκπληρώνει τη λειτουργία λογοδοσίας έχει βελτιωθεί σε επίπεδο ΕΕ».

Επίσης, το ποσοστό των αξιολογήσεων εναλλακτικών σεναρίων στο πλαίσιο του ΕΚΤ υπήρξε σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ.

Όσον αφορά τις μεθόδους, το γραφείο υποστήριξης της αξιολόγησης διαπίστωσε ότι «σε πολλές από τις αξιολογήσεις επιπτώσεων χρησιμοποιούνται σχετικά προηγμένες τεχνικές που αποσκοπούν στο να διαχωρίσουν τις επιπτώσεις των μέτρων που εξετάζονται από άλλους παράγοντες, πιο συγκεκριμένα ανάλυση εναλλακτικών σεναρίων για την εκτίμηση της κλίμακας των επιπτώσεων και προσεγγίσεις βάσει θεωρίας για τον εντοπισμό των συνδέσμων μεταξύ των μέτρων και των παρατηρούμενων εκροών».

Η ΓΔ Απασχόλησης, με τη στήριξη του Κοινού Κέντρου Ερευνών (JRC — Κέντρο έρευνας για την αξιολόγηση των επιπτώσεων) και του γραφείου υποστήριξης της αξιολόγησης, εξακολουθεί να αναπτύσσει την ικανότητα αξιολόγησης στα κράτη μέλη.

3.24 Παρότι ο δημοσιονομικός κανονισμός αποτελεί το κύριο σημείο αναφοράς για τις αρχές και τις διαδικασίες που διέπουν την κατάρτιση, την εκτέλεση και τον έλεγχο του προϋπολογισμού της ΕΕ, οι κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας είναι εκείνες που καθορίζουν τις αρχές που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την εκπόνηση νέων πρωτοβουλιών και προτάσεων και κατά τη διαχείριση και αξιολόγηση της υφιστάμενης νομοθεσίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολογεί πάντοτε, σύμφωνα με τις απαιτήσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας, τα κριτήρια αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της συνεκτικότητας, της συνέφειας και της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας των παρεμβάσεων.

3.25 Οι δείκτες επιδόσεων αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των επιδόσεων των προγραμμάτων. Μπορούν, για παράδειγμα, να παράσχουν κάποιες πρώτες ενδείξεις σχετικά με ζητήματα επιδόσεων/υλοποίησης που ενδέχεται να απαιτούν προσοχή. Ωστόσο, η αξιολόγηση των επιδόσεων των προγραμμάτων συχνά απαιτεί υπέρβαση της ανάλυσης των δεικτών επιδόσεων, ώστε να συμπεριλάβει και άλλες σχετικές ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Κανένα σύνολο δεικτών επιδόσεων δεν μπορεί να αντικατοπτρίσει όλες τις σχετικές πτυχές των επιδόσεων των προγραμμάτων. Συνεπώς, το γεγονός ότι ένας δείκτης επιδόσεων βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχων, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του.

Η Επιτροπή παρέχει την αξιολόγησή της όσον αφορά την πρόοδο των δεικτών ως προς την επίτευξη των τιμών-στόχων στις προγραμματικές δηλώσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αξιολόγηση αυτή διαφέρει από την αξιολόγηση του ΕΕΣ στην παρούσα έκθεση λόγω της χρήσης διαφορετικών μεθοδολογιών.

3.26 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.71

3.29 Όπως ορίζεται στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ Απασχόλησης, η αξιολόγηση των επιδόσεων βασίζεται σε έξι δείκτες και περιλαμβάνει συνολική αξιολόγηση. Μόνο ένας από τους έξι αυτούς δείκτες είναι φυσικός δείκτης (εκκροών ή αποτελεσμάτων). Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι φυσικοί δείκτες δεν επαρκούν για την αξιολόγηση των επιδόσεων ενός προγράμματος και ότι θα πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη και άλλες πτυχές, όπως η δημοσιονομική εκτέλεση και η διοικητική ικανότητα.

3.33 Η αναφερθείσα μελέτη παρείχε ανάλυση του προγραμματισμού των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 και επισήμανε ότι οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις έχουν ληφθεί υπόψη στις στρατηγικές επιλογές που καθορίζονται στα επιχειρησιακά προγράμματα. Από την ανάλυση των επενδυτικών προτεραιοτήτων και των ειδικών στόχων που επιλέχθηκαν στα επιχειρησιακά προγράμματα καταδεικνύεται ότι οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις όχι μόνο ελήφθησαν υπόψη στις στρατηγικές επιλογές, αλλά και ότι τα ΕΔΕΤ συμβάλλουν πραγματικά στην υλοποίησή τους. Οι συνδέσεις μεταξύ ΕΔΕΤ και ειδικών ανά χώρα συστάσεων έχουν αναπτυχθεί ιδιαίτερος σε σχέση με την ενεργητική πολιτική για την αγορά εργασίας και τις βιομηχανίες δικτύου, και λιγότερο σε άλλους τομείς πολιτικής.

3.40 Ως γενικό συμπέρασμα, η μελέτη διαπίστωσε ότι οι πράξεις ΕΚΤ και ΠΑΝ συνέβαλαν στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων ατόμων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Για το εν λόγω επίτευγμα, ορισμένα στοιχεία ήταν ιδιαίτερα σημαντικά, όπως η καινοτομία στην προσέγγιση του πληθυσμού-στόχου, ο συντονισμός μεταξύ των εταίρων και οι ολιστικές προσεγγίσεις για την απασχόληση. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ακόμη και αν, από επιχειρησιακής απόψεως, η υλοποίηση χρειάστηκε κάποιο χρόνο για να ξεκινήσει, η πρόοδος της υλοποίησης προχωρούσε με ικανοποιητικούς ρυθμούς και είχε μακροπρόθεσμες θετικές επιπτώσεις στην απασχολησιμότητα.

3.42 Για να μετριάσει τον κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο της κρίσης της COVID-19, η ΕΕ δρομολόγησε μέσα ώστε να συνδράμει τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων με την κινητοποίηση πόρων στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ (CRII/CRII+ και REACT-EU) και το μέσο SURE. Σε μεγάλο βαθμό, χάρη στα εν λόγω επιτυχημένα μέτρα που στήριξαν τις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, η μείωση της απασχόλησης υπήρξε μετριασμένη και σημαντικά χαμηλότερη από τον αντίκτυπο στο ωράριο εργασίας.

3.45 Σχεδόν το 75 % του συνολικού αριθμού των συμμετεχόντων που στηρίχθηκαν από το ΕΚΤ ήταν άνεργοι, μακροχρόνια άνεργοι ή ανενεργοί. Αυτό καταδεικνύει ότι το ΕΚΤ αποτελεί ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη στήριξη ατόμων που έχουν απομακρυνθεί από την αγορά εργασίας. Επιπλέον, καθώς οι ομάδες-στόχοι των πράξεων των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας (ΘΣ8) είναι συνήθως άνεργοι, το ποσοστό των ανενεργών είναι φυσικά χαμηλότερο. Σε άλλα θεματικά πεδία το μερίδιό τους είναι σημαντικά υψηλότερο (68 %), π.χ. στην εκπαίδευση και κατάρτιση (ΘΣ10), συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, μαθητών και σπουδαστών.

Βλέπε επίσης τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ στο σημείο 3.72

3.49. Όπως επισημαίνεται στη μελέτη σχετικά με την αξιολόγηση της στήριξης του ΕΚΤ στην απασχόληση των νέων² : «Η ΠΑΝ και το ΕΚΤ επέδειξαν σημαντική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Αυτό περιλαμβάνει αποτελέσματα σε επίπεδο όγκου, με τη στήριξη παρεμβάσεων που δεν χρηματοδοτούνται από άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα και τη δυνατότητα πραγματοποίησης συμπληρωματικών δράσεων. Επίσης, είχε σημαντικά αποτελέσματα σε επίπεδο εύρους, με την διεύρυνση του φάσματος των υφιστάμενων δράσεων και την επέκταση των ομάδων-στόχων ή τη στόχευση ομάδων που δεν καλύπτονταν από άλλα προγράμματα. Παρόλο που τα αποτελέσματα σε επίπεδο ρόλου ήταν λιγότερο εμφανή, οι πράξεις για τους νέους που χρηματοδοτούνται από την ΠΑΝ και το ΕΚΤ ήταν σημαντικές για την ευαισθητοποίηση όσον αφορά την κατάσταση των ΕΕΑΚ στα κράτη μέλη. Σε πιο περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, η ΠΑΝ και το ΕΚΤ είχαν αποτελέσματα σε επίπεδο ρόλου από άποψη καινοτόμων δράσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο των ταμείων και ενσωματώνονται στις πολιτικές για την απασχόληση των νέων».

3.50 Η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυξάνεται. Από το 2014 έως το 2018, το ποσοστό των υπηκόων τρίτων χωρών στη συνολική απασχόληση αυξήθηκε από 7,1 % σε 8,3 %, στο οποίο η στήριξη του ΕΚΤ σαφώς διαδραμάτισε κάποιο ρόλο.

Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, τα μέτρα για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων του EURES, είναι προγραμματισμένα στο πλαίσιο του θεματικού στόχου 8 του ΕΚΤ «προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού». Υπάρχουν συγκεκριμένοι περιορισμοί όσον αφορά τη μέτρηση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, όπως η έλλειψη ενός καθολικού ορισμού.

Ο κανονισμός για το EURES [κανονισμός (ΕΕ) 2016/589] παραμένει η κύρια νομική βάση για τη συλλογή των σχετικών πληροφοριών (ειδικότερα όσων προβλέπονται στο άρθρο 30), ο οποίος υποχρεώνει τα κράτη μέλη να συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με τις ελλείψεις και τα πλεονάσματα εργατικού δυναμικού. Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας [κανονισμός (ΕΕ) 2019/1149] θα δώσει τη δυνατότητα στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη να παρακολουθούν και να δημοσιοποιούν τις ροές και τα πρότυπα της εργασιακής κινητικότητας στο εσωτερικό της Ένωσης, με βάση τις

²Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020, Study on the Evaluation of ESF Support to Youth Employment, Final Report, Απρίλιος 2020.

εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας, χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία της Eurostat και διαθέσιμα εθνικά δεδομένα.

Η Επιτροπή συνεχίζει τη διενέργεια αναλύσεων σχετικά με τις τάσεις και τις προκλήσεις για τις διάφορες κατηγορίες μετακινούμενων εργαζομένων.

3.54 Η Επιτροπή αντιμετωπίζει την καταπολέμηση της φτώχειας με εξαιρετική σοβαρότητα. Στο μέσο της REACT-EU, που δρομολογήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης για την Ευρώπη, η Επιτροπή πρότεινε ότι οι πρόσθετοι πόροι που διατίθενται στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα πρέπει να αφορούν ως ζήτημα προτεραιότητας, μεταξύ άλλων, μέτρα για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

Επίσης, η Επιτροπή πρότεινε σύσταση για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 14 Ιουνίου 2021. Η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά θα συμβάλλει στην πρόληψη και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών.

3.55 Το σύστημα παρακολούθησης του ΕΚΤ μέσω κοινών δεικτών παρέχει καθολικές πληροφορίες α) σχετικά με την προβολή του ταμείου στις πιο σημαντικές ομάδες-στόχους μέσω των κοινών δεικτών εκροών και β) σχετικά με τα πιο σημαντικά είδη εκροών μέσω των δεικτών άμεσων αποτελεσμάτων.

Το σύστημα παρακολούθησης του ΕΚΤ παρέχει προσεκτική ισορροπία μεταξύ των αναγκών πληροφόρησης σε επίπεδο ΕΕ και των δεδομένων που συλλέγονται από τα κράτη μέλη σε χιλιάδες πράξεις και δικαιούχους. Για τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου της συλλογής δεδομένων, τα στοιχεία σχετικά με συγκεκριμένα αποτελέσματα ομάδων-στόχων αποκτώνται από αξιολογήσεις.

Οι δυσκολίες στη συλλογή δεδομένων σχετικά με μειονεκτούσες ομάδες συνυπολογίστηκαν στις νέες διατάξεις για την περίοδο 2021-2027. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εν λόγω ομάδες-στόχους θα διευκολυνθεί (χρήση μητρώων δεδομένων, δυνατότητα στήριξης σε εμπεριστατωμένες εκτιμήσεις). Επίσης, δύο διακριτοί ειδικοί στόχοι του ΕΚΤ+ θα καλύψουν τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους Ρομά, ανοίγοντας τον δρόμο για τη μέτρηση των σχετικών επιδόσεών τους.

3.58 Κατά την περίοδο 2021-2027, οι απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης θα εξασφαλίσουν την καλύτερη στόχευση των πλέον ευάλωτων ομάδων. Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν τουλάχιστον το 25 % του ΕΚΤ+ στην κοινωνική ένταξη. Το 5 % του ΕΚΤ+ θα διατεθεί για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στα κράτη μέλη με ποσοστό ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROP) υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ και το 12,5 % του ΕΚΤ+ για μέτρα σχετικά με την απασχόληση των νέων σε κράτη μέλη με ποσοστό ΕΕΑΚ υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Επίσης, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέσουν τουλάχιστον το 3 % των πόρων του σκέλους του ΕΚΤ+ υπό επιμερισμένη διαχείριση για την αντιμετώπιση των πιο ακραίων μορφών φτώχειας. Οι δείκτες που αντικατοπτρίζουν τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας των συμμετεχόντων έχουν επίσης συμπεριληφθεί στον κανονισμό ΕΚΤ+.

Τέλος, τον Ιούνιο του 2021, η Επιτροπή απέστειλε επιστολή σε όλα τα κράτη μέλη με την οποία τα καλούσε να ενισχύσουν τις επενδύσεις που αφορούν τις ανάγκες των μειονεκτουσών ομάδων.

3.59 Η στήριξη σε προγράμματα και έργα μέσω χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής θα συνεχίσει κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά την ενσωμάτωση των Ρομά, η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι η χρηματοδότηση θα διατεθεί στη στήριξη προγραμμάτων και έργων στον τομέα αυτό, σύμφωνα με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στην στρατηγική για τους Ρομά.

3.67 Για την περίοδο 2021-2027, ο ΚΚΔ θα συμβάλλει στην ενίσχυση της συμπληρωματικότητας, ιδίως όσον αφορά τον προγραμματισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο, ώστε να ληφθούν υπόψη ομάδες-στόχοι, θεματικές διαχωριστικές γραμμές και διαθέσιμες πιστώσεις του προϋπολογισμού. Επίσης, ο ΚΚΔ περιλαμβάνει πλέον, για παράδειγμα, τη δυνατότητα στήριξης έργων που έλαβαν σφραγίδα αριστείας στο πλαίσιο άλλου μέσου της ΕΕ με χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ+.

3.68 Από την έναρξη της θητείας της παρούσας Επιτροπής, έχουν δρομολογηθεί πολλές δράσεις για την ενίσχυση των δεξιοτήτων, ιδίως των ψηφιακών δεξιοτήτων, για παράδειγμα, μέσω του θεματολογίου δεξιοτήτων 2020 καθώς και του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση και της ψηφιακής δεκαετίας, και με τη χρήση άλλης χρηματοδότησης, εκτός του ΕΚΤ+, όπως χρηματοδότηση από το Erasmus+ και το REACT EU. Πιο πρόσφατα, μετά την καθοδήγηση της Επιτροπής³, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν επίσης τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας προκειμένου να επενδύσουν σε ψηφιακές δεξιότητες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.70 Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα αποτελέσματα αποτελούν καλή ένδειξη ως προς το αν μια επένδυση ΕΚΤ βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων της και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Απαιτείται περισσότερος χρόνος για την πραγμάτωση των αποτελεσμάτων και, ως εκ τούτου, τα περισσότερα κράτη μέλη δεν τα συμπεριέλαβαν στο πλαίσιο επιδόσεων της περιόδου 2014-2020. Η ενδιάμεση επανεξέταση για τα προγράμματα της περιόδου 2021-2027 θα διαφέρει από την επανεξέταση των επιδόσεων της προηγούμενης περιόδου και θα περιλαμβάνει ποιοτική, πολυδιάστατη αξιολόγηση, η οποία θα βασίζεται σε ευρύ φάσμα παραγόντων που θα καθορίσουν τις επιδόσεις των προγραμμάτων στο τέλος του 2024.

Βλέπε επίσης τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ στο σημείο 3.12

3.71 Καθώς οι τιμές-στόχοι που καθόρισαν τα κράτη μέλη στα προγράμματα ΕΚΤ βασίζονταν σε μεγάλο βαθμό σε ειδικούς δείκτες, η Επιτροπή δεν μπορούσε βασιστεί σε αυτές για να εκτιμήσει τις συγκεντρωτικές τιμές-στόχους της ΕΕ. Αντ' αυτού, επέλεξε σειρά κοινών δεικτών για τους οποίους υπήρχαν ιστορικά δεδομένα από προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού. Ωστόσο, επισημαίνεται από την αρχή ότι οι εν λόγω τιμές-στόχοι θα πρέπει να προσαρμοστούν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, κυρίως λόγω των μεθοδολογικών αλλαγών από την προηγούμενη περίοδο στην παρούσα (π.χ. αποκλεισμός των έμμεσων συμμετεχόντων). Η Επιτροπή δεν προσαρμοσε στην παρούσα περίπτωση και δεν προσαρμόζει τις τιμές-στόχους της ώστε να καταστεί πιο εύκολη η επίτευξή τους.

Βλέπε επίσης τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ στο σημείο 3.26

3.72 Σχεδόν το 75 % του συνολικού αριθμού των συμμετεχόντων που στηρίχθηκαν από το ΕΚΤ ήταν άνεργοι, μακροχρόνια άνεργοι ή ανενεργοί. Αυτό καταδεικνύει ότι το ΕΚΤ αποτελεί ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη στήριξη ατόμων που έχουν απομακρυνθεί από την αγορά εργασίας.

Βλέπε επίσης τις παρατηρήσεις του ΕΕΣ στο σημείο 3.45

³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans (Καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) — Μέρος 1, Ιανουάριος 2021

3.73 Η Επιτροπή αντιμετωπίζει την καταπολέμηση της φτώχειας με εξαιρετική σοβαρότητα. Από την έναρξη της θητείας της, έχει θεσπίσει διάφορα μέτρα πολιτικής και ευκαιρίες χρηματοδότησης για την καταπολέμηση της (παιδικής) φτώχειας.

Βλ. επίσης την απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 3.54

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ — ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 — ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

4.1. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους αλιείς να υιοθετήσουν βιώσιμες αλιευτικές πρακτικές και τις παράκτιες κοινότητες να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής στις ευρωπαϊκές ακτές. Η Επιτροπή αναλύει και αξιολογεί τις επιδόσεις του ταμείου σε επίπεδο μέτρων. Η εξέταση της συνεισφοράς του ταμείου και των αποτελεσμάτων του σε μικρή κλίμακα είναι ουσιαστικής σημασίας, δεδομένου του μικρού μεγέθους του ταμείου, της εξαιρετικά ποικιλόμορφης φύσης των δραστηριοτήτων που υποστηρίζονται και της πιθανότητας να υπάρχει πληθώρα παραγόντων που επηρεάζουν σημαντικά την οικονομία και το λειτουργικό περιβάλλον του τομέα.

Οι τέσσερις στόχοι του ΕΤΘΑ ορίζονται στο άρθρο 5 του κανονισμού ΕΤΘΑ. Δεν συμβάλλουν απλώς στην υλοποίηση της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ). Το ΕΕΣ χρησιμοποίησε τους δείκτες επιδόσεων και τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στις προγραμματικές δηλώσεις και την ΕΕΔΕ του ΕΤΘΑ, οι οποίες υπερβαίνουν την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιτευγμάτων του ΕΤΘΑ, και επεκτείνονται στον ευρύτερο αντίκτυπο σε επίπεδο ΚΑΠ. Το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ (όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού για την ΚΑΠ και στο άρθρο 28 του κανονισμού για την ΚΑΠ όσον αφορά την εξωτερική διάσταση της ΚΑΠ), αλλά — όπως περιγράφεται στις απαντήσεις της Επιτροπής σε όλη την παρούσα έκθεση— **είναι μόνο ένα από τα πολλά εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των μέτρων διατήρησης, των επιστημονικών γνώσεων για τα αποθέματα, των μέτρων ελέγχου και επιβολής, και πολλών άλλων, επιπλέον, που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ.** Επιπλέον, υπάρχουν πολλοί πρόσθετοι **εξωτερικοί παράγοντες**, όπως οι τιμές των καυσίμων, η ζήτηση της αγοράς, οι καιρικές συνθήκες, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή. Όλοι αυτοί οι παράγοντες, οι οποίοι έχουν πολλές αλληλεξαρτήσεις, καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται η αλιεία και, ως εκ τούτου, επηρεάζουν επίσης την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ με διαφορετικούς αλλά αλληλένδετους τρόπους. Είναι, ως εκ τούτου, αδύνατον να καθοριστεί και να αποδειχθεί μια σαφής και αποκλειστική σχέση αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των επιδόσεων του ΕΤΘΑ και της επίτευξης των γενικών στόχων της ΚΑΠ.

Το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ παρέχοντας χρηματοδοτική στήριξη, η οποία μπορεί να συμβάλει σε μικρές αλλαγές προς τη σωστή κατεύθυνση, για παράδειγμα συμπληρωματικά προς την πολιτική διατήρησης. Ως εκ τούτου, δεν είναι ρεαλιστική η προσδοκία ότι το ΕΤΘΑ μπορεί μόνο του να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ.

Τα πλέον χρήσιμα στοιχεία και δεδομένα υλοποίησης είναι εκείνα που καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι μικρές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ συμβάλλουν σε μικρή κλίμακα. Ως εκ τούτου, αφορούν τον αριθμό των ενεργειών που στοχεύουν σε ένα συγκεκριμένο μέτρο και το σχετικό επίπεδο επενδύσεων. Αυτή είναι η προσέγγιση που ακολουθείται στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης του ΕΤΘΑ, οι οποίες συνοψίζουν τα δεδομένα σε επιχειρησιακό επίπεδο, όπως υποβάλλονται από τα κράτη μέλη και δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής για την αλιεία και τις θαλάσσιες υποθέσεις. **Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι οι πηγές αυτές είναι κατάλληλες και ακριβείς για την ουσιαστική αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΘΑ.**

4.6. Το ΕΕΣ χρησιμοποίησε τους δείκτες επιδόσεων και τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στις προγραμματικές δηλώσεις και στην ΕΕΔΕ του ΕΤΘΑ, οι οποίες υπερβαίνουν την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιτευγμάτων του ΕΤΘΑ, και επεκτείνονται στον ευρύτερο αντίκτυπο σε επίπεδο ΚΑΠ. Η Επιτροπή έχει επισημάνει τα γεγονότα αυτά σε όλη την έκταση της έκθεσης στις απαντήσεις της.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες του ΕΤΘΑ, όπως τα είδη των ενεργειών, οι λεπτομερείς χρηματοδοτικές συνεισφορές και η γεωγραφική κατανομή θα είχαν εμπλουτίσει την ανάλυση των επιδόσεων του Ταμείου. Ωστόσο, η σύνδεση της αποκλειστικής συμβολής του ΕΤΘΑ με την επίτευξη των ευρύτερων στόχων της ΚΑΠ είναι πολύ δύσκολη. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συμβολή του ΕΤΘΑ στους στόχους πολιτικής υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του Ταμείου. Επιπλέον, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες, όπως η ισχύουσα νομοθεσία για την ΚΑΠ και η εφαρμογή της, η χρήση άλλων μέσων πολιτικής και εξωτερικοί παράγοντες, όπως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ή της ρύπανσης, που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

Το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ μέσω ενός σχετικά μικρού χρηματοδοτικού κονδυλίου. Διέθεσε περίπου 3,5 δισ. EUR για την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ κατά την επταετή περίοδο 2014-2020¹, ποσό που ισοδυναμεί με 500 εκατ. EUR ετησίως και για τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ. Δεδομένου του συνολικού μεγέθους του ΕΤΘΑ, οι στοχευμένες επενδύσεις τις οποίες στηρίζει μπορούν να έχουν μικρή μόνο συμβολή. Οι μακροοικονομικοί δείκτες αποτελεσμάτων ενδέχεται να μην καταδεικνύουν συστηματικά τον ρόλο του ΕΤΘΑ στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, αλλά το Ταμείο αποτελεί συνεκτικό μέρος μιας σταθερής εργαλειοθήκης που υποστηρίζει την επίτευξη των στόχων της πολιτικής.

Για την αξιολόγηση των επιδόσεων του Ταμείου, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τις σχετικές πληροφορίες σε επίπεδο προτεραιότητας, ειδικών στόχων και επιμέρους πράξεων της Ένωσης. Εκτός από τις προγραμματικές δηλώσεις και την ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις, η Επιτροπή χρησιμοποιεί συστηματικά τα ετήσια δεδομένα σε επιχειρησιακό επίπεδο πράξης, όπως υποβάλλονται από τα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 97 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΕΤΘΑ (δεδομένα Infosys) και εκείνα που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης (EEY) σύμφωνα με το άρθρο 114 του κανονισμού ΕΤΘΑ.

Το ΕΤΘΑ είναι το μοναδικό ταμείο βάσει του ΚΚΔ (κανονισμός περί κοινών διατάξεων) με ένα τόσο λεπτομερές και αναλυτικό κοινό σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο διευκολύνει την παρακολούθηση των επιδόσεων του ΕΤΘΑ σε επιχειρησιακό επίπεδο, μέσω ενός συστήματος γνωστού ως «Infosys». Συγκεκριμένα, αποτελεί εργαλείο για την αξιολόγηση του αντικτύπου της στήριξης του ΕΤΘΑ στους δικαιούχους, παρέχοντας στοιχεία που αποδεικνύουν τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της συνάφειας και της αποδοτικότητας των δημόσιων επενδύσεων. Συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της διαφάνειας, της μάθησης και της λογοδοσίας, και ως εκ τούτου καθίσταται βασική πηγή δεδομένων την οποία λαμβάνει υπόψη η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση των επιδόσεων του ΕΤΘΑ.

4.7. Το ΕΤΘΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη για την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ. Ωστόσο, υποστηρίζει και άλλους εξίσου σημαντικούς στόχους. Επιπλέον, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 4.6., οι στοχευμένες επενδύσεις τις οποίες στηρίζει μπορούν να έχουν μικρό μόνο αντίκτυπο ώστε να γίνουν εμφανή τα αποτελέσματα στο επίπεδο των στόχων της ΚΑΠ. Οι στόχοι αυτοί δεν μπορούν να επιτευχθούν μόνο με ένα μέσο στήριξης, αλλά είναι επίσης αποτέλεσμα συνεργειών μεταξύ των διαφόρων εθνικών και ενωσιακών πολιτικών και μέσων, καθώς και των ειδικών εθνικών ή περιφερειακών πλαισίων.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει την επίδραση και άλλων παραγόντων, πολλοί από τους οποίους έχουν εξωτερικό χαρακτήρα, στους στόχους της ΚΑΠ, όπως περιγράφονται στην παράγραφο 4.3.

4.8. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι εν λόγω ειδικοί στόχοι αντιστοιχούν στους στόχους α) και β) σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού ΕΤΘΑ. Το άρθρο 6 του κανονισμού ΕΤΘΑ ορίζει τους ειδικούς στόχους ως τα στοιχεία που ορίζονται σε κάθε προτεραιότητα της Ένωσης.

4.10. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύνδεση αυτή με τα ΤΑC συνδέεται με τις επιδόσεις της ΚΑΠ. Βλέπε επίσης την απάντηση της Επιτροπής στην παράγραφο 4.6.

¹ Έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ για το 2020 (https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/system/files/2021-09/emff-implementation-report-2020_en.pdf)

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο στόχος β) του άρθρου 5 του κανονισμού ΕΤΘΑ αναλύεται περαιτέρω στην προτεραιότητα 3 της Ένωσης και στους ειδικούς στόχους της (άρθρο 6 του κανονισμού ΕΤΘΑ). Ο στόχος β) και η αντίστοιχη προτεραιότητα 3 της Ένωσης επικεντρώνονται αποκλειστικά σε δύο ειδικούς στόχους: συλλογή δεδομένων και έλεγχος.

Ο στόχος β) δεν επικεντρώνεται στη διαχείριση της πολιτικής για τη διατήρηση της αλιείας, προκειμένου να επιτευχθούν βιώσιμα επίπεδα αλιείας.

Ο καθορισμός των ΤΑC αποτελεί μέτρο διατήρησης της αλιείας που συνδέεται με τις επιδόσεις της ΚΑΠ.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΤΘΑ

4.14. Οι δείκτες επιδόσεων αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των επιδόσεων του προγράμματος. Μπορούν, για παράδειγμα, να παρέχουν έγκαιρες ενδείξεις για ζητήματα επιδόσεων/υλοποίησης που ενδέχεται να απαιτούν προσοχή. Ωστόσο, η αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος απαιτεί συχνά την υπέρβαση της ανάλυσης των δεικτών επιδόσεων, ώστε να συμπεριληφθούν και άλλες σχετικές ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Κανένα σύνολο δεικτών επιδόσεων δεν μπορεί να αντικατοπτρίζει όλες τις σχετικές πτυχές των επιδόσεων του προγράμματος. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ένας δείκτης επιδόσεων βρίσκεται ή δεν βρίσκεται «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει τον στόχο του δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται ή δεν βρίσκεται «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του.

Η Επιτροπή παρέχει την αξιολόγησή της σχετικά με την πρόοδο των δεικτών ως προς την επίτευξη των στόχων στις προγραμματικές δηλώσεις. Η αξιολόγηση αυτή σε ορισμένες περιπτώσεις διαφέρει από την αξιολόγηση του ΕΕΣ στην παρούσα έκθεση λόγω της χρήσης διαφορετικών μεθοδολογιών.

4.15. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της σχετικά με τις επιδόσεις παρέχουν πλήρη και ορθή εικόνα. Όπως περιγράφεται στις παραγράφους 4.1. και 4.6, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το γράφημα 4.4 περιέχει μόνο τους δείκτες που παρουσιάζονται στην προγραμματική δήλωση.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εκτίμηση επιπτώσεων του 2011 σχετικά με τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ στην οποία αναφέρεται το ΕΕΣ στην παρούσα παράγραφο υπερβαίνει τις επιδόσεις του ΕΤΘΑ, ενώ η ανάλυση στην οποία βασίζεται είναι πλέον παρωχημένη.

4.16. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η ανάλυση των επιδόσεων του ΕΤΘΑ θα πρέπει να καλύπτει τα αποτελέσματα σε επίπεδο στόχων πολιτικής και να βασίζεται στις εκροές, στον αντίκτυπο και στις χρηματοδοτικές συνεισφορές.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η προγραμματική δήλωση και η ΕΕΔΕ επικεντρώνονται στον αριθμό των δικαιούχων και των πράξεων, και ότι η προγραμματική δήλωση και η ΕΕΔΕ δεν παρέχουν λογική παρέμβασης που να συνδέει τη συμβολή του ΕΤΘΑ με την επίτευξη των στόχων πολιτικής.

4.17. Όπως αναφέρεται στην απάντηση της Επιτροπής στην παράγραφο 4.6, ο αντίκτυπος που θα μπορούσε να έχει η στήριξη του ΕΤΘΑ στο υψηλό επίπεδο των στόχων της ΚΑΠ θα πρέπει να θεωρείται ελάχιστος.

4.22. Η Επιτροπή κατέβαλε προσπάθειες για τη βελτίωση της ανάπτυξης του τομέα με την έγκριση των «Στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για μια πιο βιώσιμη και ανταγωνιστική υδατοκαλλιέργεια στην ΕΕ για την περίοδο 2021 έως 2030» [COM(2021) 236 final], με στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο τομέας προκειμένου να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος στη βιώσιμη ανάπτυξη του.

4.25. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΤΘΑ συνιστά το μέσο για τη στήριξη της κοινής αλιευτικής πολιτικής και την επίτευξη όλων των στόχων της, δηλαδή τη συμβολή στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα της αλιείας. Στο πλαίσιο αυτό, στηρίζει ενεργά τη βιοποικιλότητα και το θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και τον περιορισμό των ζημιών που προκαλούνται από τον αλιευτικό τομέα.

Η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει έκθεση σχετικά με τις δαπάνες του ΕΤΘΑ για τη στήριξη των περιβαλλοντικών στόχων, ωστόσο υπογραμμίζει ότι δεν είναι εύλογη η προσδοκία ότι οι περιβαλλοντικοί δείκτες θα αλλάξουν μόνο με βάση τις επενδύσεις του ΕΤΘΑ (π.υ. λιγότερα από 500 εκατ. EUR σε σχέση με τους στόχους της ΚΑΠ ετησίως για ολόκληρη την ΕΕ).

Για παράδειγμα, το ΕΤΘΑ μπορεί να στηρίζει μελέτες και αναλύσεις για τη στήριξη βασικών περιβαλλοντικών θεμάτων, όπως η δημιουργία ενός δικτύου προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών (ΠΘΠ) ή η επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΠΚ), αλλά η κλίμακα του δικτύου ΠΘΠ ή το επίπεδο προόδου προς την επίτευξη της ΚΠΚ στα ενωσιακά ύδατα δεν μπορεί να καθοδηγείται αποκλειστικά από επενδύσεις του ΕΤΘΑ, αλλά εξαρτάται και από διάφορους άλλους εξωτερικούς παράγοντες και άλλα εργαλεία πολιτικής σε εθνικό, ενωσιακό και παγκόσμιο επίπεδο. Το πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΕΤΘΑ μπορεί να περιγράψει αποτελεσματικά το ύψος της στήριξης που έχει διατεθεί σε περιβαλλοντικά θέματα και τον αριθμό των έργων που έχουν λάβει στήριξη.

4.27. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η παράγραφος αυτή αφορά θέματα της ΚΑΠ, τα οποία είναι ευρύτερα. Το ΕΤΘΑ είναι ένα από πολλά εργαλεία που συμβάλλουν στην υλοποίηση της υποχρέωσης εκφόρτωσης, για παράδειγμα, βοηθώντας τους αλιείς να αγοράζουν πιο επιλεκτικά αλιευτικά εργαλεία, αυξάνοντας την αξία των προηγουμένως ανεπιθύμητων αλιευμάτων και προσαρμόζοντας τους λιμένες, τις ιχθυόσκαλες και τα καταφύγια για τη διευκόλυνση των εκφορτώσεων. Για τα εν λόγω μέτρα δεσμεύτηκε στήριξη ύψους 147 εκατ. EUR² από το ΕΤΘΑ έως το τέλος του 2020 στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

4.28. Ενώ το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην υλοποίηση της ΚΑΠ, υπάρχουν πολλοί άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την υλοποίηση και την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ. Η εξάλειψη των απορρίψεων και η διασφάλιση της πλήρους τήρησης της υποχρέωσης εκφόρτωσης δεν μπορούν να επιτευχθούν μόνο με την παροχή στήριξης από το ΕΤΘΑ.

Επιπλέον, ο δείκτης στις προγραμματικές δηλώσεις αναφέρεται στον όγκο των απορρίψεων, ενώ ο δείκτης στην ΕΕΥ του ΕΤΘΑ αναφέρεται στην αλλαγή των ανεπιθύμητων αλιευμάτων. Ο όγκος των απορρίψεων αναφέρεται στο πλαίσιο των απορρίψεων σε ολόκληρο τον τομέα. Η μείωση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων αφορά όλα τα είδη αλιευμάτων που δεν είναι επιθυμητά για πολλούς λόγους, για παράδειγμα για οικονομικούς λόγους, και όχι μόνο για την εξάλειψη των απορρίψεων.

Τα κράτη μέλη πρωτοπορούν στην εξάλειψη των απορρίψεων και στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με την υποχρέωση εκφόρτωσης. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να δοθεί μεγάλη προτεραιότητα στη βελτίωση των τεχνικών επιλεκτικής αλιείας ώστε τα ανεπιθύμητα αλιεύματα να αποφεύγονται και να περιορίζονται όσο το δυνατόν περισσότερο.

Αν και το ζήτημα αυτό υπερβαίνει το ΕΤΘΑ, η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχει διενεργήσει σειρά ελέγχων για την αξιολόγηση της εφαρμογής της υποχρέωσης εκφόρτωσης, με αποτέλεσμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, να κινηθεί διαδικασίες επί παραβάσει.

4.29. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα θέματα που εξετάζονται από το ΕΕΣ στην παρούσα παράγραφο υπερβαίνουν τα άμεσα αποτελέσματα και επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

4.31. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η συμβολή του ΕΤΘΑ σε αυτόν τον βασικό στόχο της ΚΑΠ είναι απλώς μια μικρή χρηματοδοτική στήριξη και ένας από τους πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν τον στόχο. Ο στόχος διατήρησης και η επίτευξη αλιείας με τη μέγιστη βιώσιμη απόδοση (MBA) υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

Η επίτευξη του στόχου διατήρησης και της αλιείας σε επίπεδο MBA στο πλαίσιο της ΚΑΠ είναι πολύ πιθανότερο να επηρεαστούν από άλλους παράγοντες εκτός από τη στήριξη του ΕΤΘΑ, όπως ορίζεται

² Έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ για το 2020, Σεπτέμβριος 2021 (https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/document/download/68276db8-058c-4766-8368-34681e09993b_en)

στην παράγραφο 4.6. Αυτοί οι άλλοι παράγοντες καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη τη σύνδεση αυτών των πτυχών με τις επιδόσεις του ΕΤΘΑ.

4.32. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η συμβολή του ΕΤΘΑ σε αυτόν τον βασικό στόχο της ΚΑΠ είναι απλώς μια μικρή χρηματοδοτική στήριξη και ένας από τους πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν τον στόχο. Ο στόχος διατήρησης και η επίτευξη της ΜΒΑ υπερβαίνουν τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ και θα πρέπει μάλλον να αξιολογούνται σε σχέση με τους στόχους της ΚΑΠ.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει το σφάλμα της κατά την εφαρμογή του ποσοστού αναφοράς του 59 % στις άλλες θαλάσσιες λεκάνες, δεδομένου ότι θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό.

4.33. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παράγραφος αυτή υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

Όσον αφορά τη συμβολή του ΕΤΘΑ στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο μικρός προϋπολογισμός του ΕΤΘΑ από μόνος του δεν θα μπορούσε να έχει καθοριστικό αντίκτυπο στην επίτευξη των φιλόδοξων στόχων βιωσιμότητας της ΚΑΠ, οι οποίοι υποστηρίζονται από πολλά άλλα εργαλεία πολιτικής και επηρεάζονται από πληθώρα εξωτερικών παραγόντων. Βλ. επίσης την απάντηση της Επιτροπής στην παράγραφο 4.6.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι χρησιμοποίησε τον αριθμό, δηλώνοντας ότι το 99 % του όγκου των ιχθύων που εκφορτώνονται στην ΕΕ είναι βιώσιμο όταν προέρχεται από αποθέματα που έχουν αξιολογηθεί βάσει ΜΒΑ και από ΤΑC τα οποία διαχειρίζεται μόνο η ΕΕ. Ο αριθμός αυτός χρησιμοποιείται σταθερά σε όλες τις προηγούμενες ανακοινώσεις της προς το κοινό, τις ΜΚΟ και τη βιομηχανία, καθώς και στην ετήσια ανακοίνωση του περασμένου έτους για τις αλιευτικές δυνατότητες.

Όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του δείκτη Fmsy, πρέπει να σημειωθεί ότι οι συννομοθέτες συμφώνησαν να μεταθέσουν τον στόχο για το 2025 το αργότερο για το πολυετές σχέδιο για τη Δυτική Μεσόγειο.

4.34. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ζητήματα που εξετάζονται στην παρούσα παράγραφο υπερβαίνουν τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

Από τις τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες προκύπτει ότι η συνολική θνησιμότητα λόγω αλιείας έχει μειωθεί και σταθεροποιηθεί κάτω από το 1,2, ενώ μάλιστα πλησίασε το 1 το 2019.

Όσον αφορά τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο, ο δείκτης θνησιμότητας λόγω αλιείας μειώθηκε από 2,2 το 2020 σε 2,1 το 2021. Μολονότι η τιμή αυτή εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσια του επιπέδου βιωσιμότητας, έχει σημειωθεί κάποια βελτίωση. Αξίζει επίσης να υπενθυμιστεί ότι ο αντίκτυπος των μέτρων διαχείρισης που ελήφθησαν το 2019 και το 2020 θα εμφανιστεί στα δεδομένα του επόμενου έτους, καθώς οι δείκτες παρακολούθησης καλύπτουν την περίοδο έως το 2018.

4.35. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ζητήματα που εξετάζονται στην παρούσα παράγραφο υπερβαίνουν τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

Όσον αφορά τους στόχους διατήρησης, είναι σκόπιμο να σημειωθεί ότι οι συννομοθέτες συμφώνησαν να μεταθέσουν τον στόχο για το 2025 το αργότερο για το πολυετές σχέδιο για τη Δυτική Μεσόγειο.

Όπως αναφέρεται στο σημείο 4.34, τα υποκείμενα δεδομένα παρακολούθησης για τη Μεσόγειο και τον Εύξεινο Πόντο είναι από το 2018. Αξίζει να υπενθυμιστεί ότι ο αντίκτυπος των μέτρων διαχείρισης που ελήφθησαν το 2019 και το 2020 θα εμφανιστεί στα δεδομένα του επόμενου έτους.

4.36. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα θέματα που εξετάζονται στην παρούσα παράγραφο υπερβαίνουν τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ. Επιπλέον, μετά την πρόσφατη έγκριση μέτρων διαχείρισης σε επίπεδο ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο, η Επιτροπή είναι στην ευχάριστη θέση να αναφέρει τις πρώτες ενδείξεις προόδου στη Μεσόγειο Θάλασσα, καθώς ο δείκτης θνησιμότητας λόγω αλιείας μειώθηκε το 2021.

4.40. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ζήτημα των επιζήμιων επιδοτήσεων υπερβαίνει τις επιδόσεις του ΕΤΘΑ.

4.41. Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η διαθεσιμότητα επιστημονικών συμβουλών είναι ουσιαστικής σημασίας.

Το ΕΤΘΑ μπορεί να στηρίζει δραστηριότητες συλλογής δεδομένων, αλλά αυτός δεν είναι ο μοναδικός παράγοντας για τη διασφάλιση ενός επιτυχημένου συστήματος συλλογής δεδομένων, επιστημονικών συμβουλών και αποφάσεων σχετικά με τις ποσοτώσεις. Η στήριξη του ΕΤΘΑ από μόνη της δεν αποτελεί επαρκή κινητήρια δύναμη για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με τις επιστημονικές συμβουλές.

4.42. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρούσα παράγραφος υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

4.43. Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η επιτυχία της ΚΑΠ συνδέεται στενά με την αποτελεσματικότητα του συστήματος ελέγχου της αλιείας, αλλά θεωρεί ότι η παράγραφος αυτή υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

Η αναθεώρηση του κανονισμού για τον έλεγχο της αλιείας πραγματοποιήθηκε με αφορμή την αξιολόγηση του συστήματος ελέγχου από την Επιτροπή το 2015. Η νομοθετική πρόταση αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή συνεχίζει να διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή των κανόνων ελέγχου που ισχύουν στα κράτη μέλη, διενεργώντας στοχοθετημένες μελέτες, σχέδια δράσης, διοικητικές έρευνες, πιλοτικά έργα της ΕΕ και διαδικασίες επί παραβάσει και σε πολύ στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας. Η στήριξη του ΕΤΘΑ αντιπροσωπεύει μόνο ένα πολύ μικρό μέρος της συνεχούς λειτουργίας του συστήματος ελέγχου της αλιείας της ΕΕ.

4.44. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η θέσπιση ποσοτικών δεικτών για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων ελέγχου της αλιείας των κρατών μελών αποτελεί εξαιρετικά περίπλοκη διαδικασία. Ο σχετικός στόχος του ΕΤΘΑ είναι η προώθηση της εφαρμογής της ΚΑΠ όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων και τον έλεγχο της αλιείας, και όχι η επίτευξη αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου μόνο μέσω της στήριξης του ΕΤΘΑ.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΕΤΘΑ θα εξετάζει την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο του ταμείου, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον έλεγχο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.45. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η μικρή χρηματοδοτική συνεισφορά του ΕΤΘΑ θα πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο των άλλων εργαλείων πολιτικής και της πληθώρας εξωτερικών παραγόντων που επηρεάζουν την ΚΑΠ, όπως ορίζεται στην απάντησή της στην παράγραφο 4.6. Τα επιτεύγματα της ΚΑΠ εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από αυτά τα άλλα εργαλεία και τους παράγοντες.

Μπορεί να αποδειχθεί ότι το ΕΤΘΑ στηρίζει τους στόχους της ΚΑΠ με στοχευμένο και κλιμακωτό τρόπο. Ο αντίκτυπος του ΕΤΘΑ από μόνος του δεν αρκεί για να επηρεάσει ρεαλιστικά τους δείκτες αποτελεσμάτων στο επίπεδο της ΚΑΠ. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της για να προσδιορίσει ποσοτικά τον τρόπο με τον οποίο το ΕΤΘΑ έχει συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, παρέχοντας στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των πράξεων και των χρηματοδοτικών κονδυλίων που στηρίζουν τα μέτρα του ΕΤΘΑ. Μέσω ανάλυσης στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης του ΕΤΘΑ, η Επιτροπή αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο αυτό συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τις επιδόσεις του ΕΤΘΑ σε πολύ πιο αναλυτικό επίπεδο λεπτομέρειας απ' ό, τι τον γενικό αντίκτυπο στους στόχους της ΚΑΠ. Η Επιτροπή παρακολουθεί συνεχώς την πρόοδο για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και συναντά κάθε έτος κάθε κράτος μέλος σε ειδική ετήσια συνεδρίαση επανεξέτασης, δράττοντας την ευκαιρία αυτή για να επισημάνει οποιαδήποτε μη ικανοποιητική εξέλιξη και να δρομολογήσει διορθωτικά μέτρα.

4.46. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις τελευταίες πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της για να προσδιορίσει ποσοτικά τον τρόπο με τον οποίο το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ, συγκεκριμένα συνδέοντας τον ετήσιο αριθμό πράξεων και χρηματοδοτικών κονδυλίων που υποστηρίζονται από το ΕΤΘΑ για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις θα πρέπει να καλύπτουν τις εκροές, τα αποτελέσματα, τον αντίκτυπο και τις χρηματοδοτικές συνεισφορές, ώστε να παρέχεται πλήρης και ορθή εικόνα της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του ΕΤΘΑ.

Ωστόσο, είναι εξαιρετικά δύσκολη η σύνδεση της αποκλειστικής συμβολής του ΕΤΘΑ με την επίτευξη των ευρύτερων στόχων της ΚΑΠ.

4.47. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, προκειμένου να παρέχεται πλήρης εικόνα και ουσιαστική αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος, οι προγραμματικές δηλώσεις και οι ΕΕΔΕ πρέπει να συμπληρώνονται με δεδομένα σε επίπεδο λειτουργίας που αφορούν ειδικά το πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΕΤΘΑ.

Ωστόσο, η Επιτροπή δέχεται ότι η συμβολή του ΕΤΘΑ στους στόχους της ΚΑΠ θα μπορούσε να τεκμηριωθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια. Η έλλειψη αυτής της τεκμηρίωσης κατέστησε δυσχερέστερη την αποτελεσματικότητα του ελέγχου των επιδόσεων του ΕΤΘΑ, καθώς οι προσδοκίες σχετικά με το τι μπορεί να επιτευχθεί με τη στήριξη του ΕΤΘΑ στο επίπεδο της ΚΑΠ μπορεί να υπερεκτιμώνται σημαντικά χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το εύρος των παραγόντων που επηρεάζουν την επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το γεγονός αυτό για τα διδάγματα που αντλήθηκαν όσον αφορά την παρακολούθηση του ΕΤΘΑΥ.

Όσον αφορά άλλες πηγές πληροφοριών, μπορείτε να ανατρέξετε στην απάντησή μας στην παράγραφο 4.6.

4.48. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αξιολόγηση του ΕΕΣ υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ και εκτείνεται στην αξιολόγηση των επιδόσεων της ίδιας της ΚΑΠ.

Ενώ οι επενδύσεις του ΕΤΘΑ συμβάλλουν στην επίτευξη της επιθυμητής κατάστασης διατήρησης, δεν μπορούν από μόνες τους να επιτύχουν ρεαλιστικά την κατάσταση αυτή.

Ομοίως, το ΕΤΘΑ δεν αποτελεί τη μοναδική κινητήρια δύναμη για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο οικοσύστημα.

Η Επιτροπή παραπέμπει στις απαντήσεις της στις παραγράφους 4.31 έως 4.36.

4.50. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η έκταση των επιστημονικών συμβουλών υπερβαίνει τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ. Η διαθεσιμότητα της στήριξης από το ΕΤΘΑ δεν επαρκεί από μόνη της για την επίλυση των περιορισμών στα δεδομένα, οι οποίοι δεν συνδέονται μόνο με την έλλειψη δεδομένων, αλλά οφείλονται επίσης σε ασταθή ή παρωχημένα μοντέλα λόγω των ραγδαίων εξελίξεων.

4.51. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΕΤΘΑ συμβάλλει στη βελτίωση του συστήματος ελέγχου της αλιείας, αλλά οι επιδόσεις του υπερβαίνουν τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του ΕΤΘΑ.

Η αποτελεσματικότητα, τα αποτελέσματα και ο αντίκτυπος του Ταμείου, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον έλεγχο, θα αξιολογηθούν διεξοδικότερα στο πλαίσιο της εκ των υστέρων αξιολόγησης του ΕΤΘΑ (άρθρο 57 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων) με βάση τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κύριος στόχος του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις είναι να συμβάλει στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση, διαφυλάσσοντας παράλληλα την ελεύθερη κυκλοφορία στο εσωτερικό της και διευκολύνοντας τις νόμιμες μετακινήσεις. Στον στόχο αυτόν περιλαμβάνεται η αποτελεσματική διαχείριση των θεωρήσεων Σένγκεν με τη στήριξη μιας κοινής πολιτικής θεωρήσεων και την επίτευξη ομοιόμορφου και υψηλού επιπέδου ελέγχου των εξωτερικών συνόρων.

Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και των απειλών για την ασφάλεια αποτελεί πρόκληση που δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί με τη μεμονωμένη δράση του κάθε κράτους μέλους. Μάλιστα, ορισμένα κράτη μέλη φέρουν βαρύ φορτίο λόγω της ειδικής γεωγραφικής τους θέσης και της έκτασης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης που οφείλουν να διαχειρίζονται. Η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα καθιστά ακόμη πιο απαραίτητη τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας των εξωτερικών συνόρων. Για τον σκοπό αυτόν απαιτούνται κοινά μέτρα για τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των σχετικών πληροφοριακών συστημάτων: SIS II (σύστημα πληροφοριών Σένγκεν), VIS (σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις), Eurodac (ταυτοποίηση των αιτούντων) και Eurosur (Ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης των συνόρων). Επομένως, οι αρχές της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών, όχι μόνο μεταξύ των κρατών μελών αλλά και μεταξύ των κρατών μελών και της ΕΕ, βρίσκονται στο επίκεντρο των κοινών πολιτικών για το άσυλο, τη μετανάστευση και τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων.

Για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και της ασφάλειας της ΕΕ απαιτούνται σημαντικοί πόροι και ικανότητες από τα κράτη μέλη. Η βελτιωμένη επιχειρησιακή συνεργασία και ο συντονισμός, που συνεπάγεται τη συγκέντρωση πόρων σε τομείς όπως η κατάρτιση και ο εξοπλισμός δημιουργούν οικονομίες κλίμακας και συνέργειες, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτόν την αποτελεσματικότερη χρήση των δημόσιων κεφαλαίων και την ενίσχυση της αλληλεγγύης, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και του επιμερισμού ευθυνών για τις κοινές ενωσιακές πολιτικές μεταξύ των κρατών μελών.

Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις του Ταμείου πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Οι ισχύοντες κανονισμοί απαιτούν από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διενεργούν ενδιάμεσες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις. Τα στοιχεία παρακολούθησης, τα οποία συλλέγουν και υποβάλλουν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησής τους, παρέχουν επισκόπηση της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση του Ταμείου, ενώ οι αξιολογήσεις αξιολογούν τον αντίκτυπο της στήριξης. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2018. Λόγω της καθυστερημένης έκδοσης των κανονισμών, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να καθυστερήσει η έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος, η ενδιάμεση αξιολόγηση παρείχε μια πρώτη μόνο εκτίμηση των πρώιμων σταδίων υλοποίησης του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση της Επιτροπής, η οποία αναμένεται στο τέλος Ιουνίου 2024, θα παρέχει μια πολύ πιο διεξοδική αξιολόγηση των επιδόσεων του ΤΕΑ-Σύνορα και Θεωρήσεις.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΕΑ-ΣΥΝΟΡΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

5.10. Οι δείκτες επιδόσεων αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των επιδόσεων του προγράμματος. Μπορούν, για παράδειγμα, να παράσχουν κάποιες πρώτες ενδείξεις σχετικά με

ζητήματα επιδόσεων/υλοποίησης που ενδέχεται να απαιτούν προσοχή. Ωστόσο, για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος απαιτούνται συχνά περαιτέρω προσπάθειες πέραν της ανάλυσης των δεικτών επιδόσεων, ώστε να συμπεριληφθούν άλλες σχετικές ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Κανένα σύνολο δεικτών επιδόσεων δεν μπορεί να αντικατοπτρίζει όλες τις σχετικές πτυχές των επιδόσεων ενός προγράμματος. Συνεπώς, το γεγονός ότι ένας δείκτης επιδόσεων βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για να επιτύχει την επιδιωκόμενη τιμή-στόχο δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» για την επίτευξη των στόχων του. Η Επιτροπή παρέχει την αξιολόγησή της σχετικά με την πρόοδο των δεικτών ως προς την επίτευξη των στόχων στις προγραμματικές δηλώσεις. Η αξιολόγηση αυτή σε ορισμένες περιπτώσεις διαφέρει από την αξιολόγηση του ΕΕΣ στην παρούσα έκθεση λόγω της χρήσης διαφορετικών μεθοδολογιών.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη θα συνεχίσουν να υλοποιούν το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις έως το τέλος του 2022, και η καθυστερημένη υποβολή στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις αποτελεί συνήθη πρακτική, οποιαδήποτε αξιολόγηση της επιτυχίας του σε αυτό το στάδιο πρέπει να είναι ενδεικτική και η πιθανότητα επίτευξης του στόχου πρέπει να αξιολογηθεί με βάση αυτή τη διετή προοπτική.

5.11. Η ΕΕΔΕ και η προγραμματική δήλωση περιέχουν συγκεντρωτικά δεδομένα σε επίπεδο ΕΕ. Για την αξιολόγηση των κονδυλίων ανά κράτος μέλος, είναι, συνεπώς, αναγκαίο να ληφθούν υπόψη τα στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη, είτε στους λογαριασμούς είτε στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης.

5.13. Οι πληροφορίες σχετικά με την οικονομία και την αποδοτικότητα των προγραμμάτων δεν είναι συνήθως διαθέσιμες σε ετήσια βάση. Οι πτυχές αυτές προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από το κανονιστικό πλαίσιο και μετρώνται πιο μακροπρόθεσμα.

Το γεγονός ότι πολλοί δείκτες σχετίζονται με εκροές προβλέπεται από τον σχετικό κανονισμό. Η υλοποίηση του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις θα συνεχιστεί μέχρι το τέλος του 2022. Τα κράτη μέλη θα υποβάλουν εκ των υστέρων αξιολόγηση στην Επιτροπή έως τις 31/12/2023.

5.14. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ούτε ο κανονισμός αριθ. 516/2014 ούτε το παράρτημα IV του κανονισμού αριθ. 516/2014, όπου καθορίζονται οι κοινοί δείκτες, ταξινομούν τους δείκτες σε δείκτες εκροής ή αποτελεσμάτων. Ως εκ τούτου, η δήλωση ότι «περισσότερο από το ήμισυ (7 επί συνόλου 12) των δεικτών του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις που δημοσιεύονται στην ΕΕΔΕ και στις προγραμματικές δηλώσεις είναι δείκτες εκροής», βασίζεται στην ταξινόμηση του ΕΕΣ και όχι στον κανονισμό.

Ο κανονισμός για το TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις δεν απαιτεί την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα υποβάλουν εκ των υστέρων αξιολόγηση στην Επιτροπή έως τις 31/12/2023. Η Επιτροπή θα υποβάλει εκ των υστέρων αξιολόγηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών έως τις 30 Ιουνίου 2024.

Σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να εκτελούν κονδύλια το 2021 και το 2022. Φυσικά, τα αποτελέσματα που σχετίζονται με τις εν λόγω δράσεις θα υλοποιηθούν μόνο μετά το 2020.

Η Επιτροπή θα ήθελε επίσης να τονίσει ότι αρκετά κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με τους δείκτες μετά την ολοκλήρωση των έργων. Αυτό μπορεί να δημιουργεί την εσφαλμένη εντύπωση ότι δεν έχει σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη των καθορισμένων στόχων, ενώ τα έργα σημειώνουν πρόοδο στην πράξη, και τα στοιχεία υποβάλλονται μετά την ολοκλήρωσή τους.

5.15. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ΕΕΔΕ παρουσιάζει ισορροπημένη εικόνα των εξελίξεων. Όπως εξηγείται στο μεθοδολογικό σημείωμα, οι δείκτες επιλέγονται με βάση κριτήρια όπως η

διαθεσιμότητα δεδομένων και η συνάφεια. Η πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου δεν αποτελεί κριτήριο για τη συμπερίληψή τους.

Αρκετά κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με τους δείκτες μετά την ολοκλήρωση των έργων. Αυτό μπορεί να δημιουργεί την εσφαλμένη εντύπωση ότι δεν έχει σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη των καθορισμένων στόχων, ενώ τα έργα σημειώνουν πρόοδο στην πράξη, και τα στοιχεία υποβάλλονται μετά την ολοκλήρωσή τους.

5.16. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέγουν τα ίδια πότε θα υλοποιήσουν έργα στο πλαίσιο των πολυετών προγραμμάτων τους. Αυτό οδηγεί αναγκαστικά σε αποκλίνουσες επιδόσεις μεταξύ των κρατών μελών.

Όσον αφορά τις τρεις χώρες (Γαλλία, Σλοβενία, Νορβηγία) που ανέφεραν εξαιρετική ανάπτυξη δραστηριοτήτων προξενικής συνεργασίας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειονότητα των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν δεν έθεσαν σχετικό στόχο.

5.17. Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος. Σκοπός του TEA είναι να «συμβάλει» στην επίτευξη αυτού του στόχου («να συμβάλει στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση») και όχι να τον επιτύχει από μόνο του. Οι δείκτες αποτελούν εργαλείο για την αξιολόγηση αυτής της συμβολής της ΕΕ, χωρίς να επαρκούν από μόνοι τους για τον σκοπό αυτόν. Όπως αναφέρει το Συνέδριο, οι προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου μπορεί να επηρεαστούν από εξωτερικούς παράγοντες, και οι παράγοντες αυτοί δεν μπορούν να μετρηθούν από τον δείκτη, παρά μόνο εκ των υστέρων κατά την αξιολόγηση.

Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος.

Στο πλαίσιο αυτό, δεδομένης της φύσης των στόχων του TEA, είναι δύσκολο να γίνουν προβλέψεις λόγω της μεγάλης αστάθειας των σχετικών εξωτερικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής κατάστασης στις κύριες τρίτες χώρες διέλευσης και προέλευσης της αντικανονικής μετανάστευσης, της μεταναστευτικής κρίσης λόγω του πολέμου στη Συρία και της εξέλιξης της πανδημίας COVID.

5.20. Η ενδιάμεση αξιολόγηση παρέχει θετική εικόνα των επιδόσεων του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις: «Το Ταμείο έχει συμβάλει αποτελεσματικά στην εφαρμογή της κοινής πολιτικής θεωρήσεων της ΕΕ. Διευκόλυνε τις νόμιμες μετακινήσεις. Οι δραστηριότητες ανταλλαγής πληροφοριών και εκπαίδευσης συνέβαλαν στην ομοιόμορφη εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ για την πολιτική θεωρήσεων. Το Ταμείο διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ για την υποστήριξη μιας κοινής πολιτικής θεωρήσεων».

Βλ. επίσης απάντηση στο σημείο 5.15.

5.21. Βλ. απάντηση στο σημείο 5.10.

Σημειώνεται επίσης ότι ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη αναφέρει τον αριθμό των υπαλλήλων που εκπαιδεύτηκαν και των ωρών επιμόρφωσης, καθώς θα το κάνουν μόνο μετά την ολοκλήρωση του έργου / των έργων.

5.23. Όσον αφορά την εκπαίδευση των συνοριοφυλάκων, ο eu-LISA και η CEPOL, με την υποστήριξη της Επιτροπής, έχουν ήδη αναπτύξει μαθήματα, εκπαιδευτικές ενότητες και διαδικτυακά σεμινάρια σχετικά με το SIS (τεχνικές, επιχειρησιακές και νομικές πτυχές). Η εκπαίδευση αυτή επικεντρώνεται πλέον ειδικά στις προετοιμασίες για την έναρξη λειτουργίας του ενισχυμένου SIS

στις αρχές του 2022. Από την πλευρά των κρατών μελών, όλα τα κράτη έχουν αναπτύξει εθνικά προγράμματα για να προετοιμάσουν τους χρήστες για την έναρξη λειτουργίας του βελτιωμένου SIS.

5.24. Λαμβάνονται μέτρα για την επίλυση αυτού του προβλήματος.

5.25. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επίτευξη του στόχου δεν είναι απαραίτητα απίθανη.

5.27. Το EUROSUR είναι ένα πλαίσιο ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και του Frontex για τη βελτίωση της επίγνωσης της κατάστασης και την αύξηση των ικανοτήτων αντίδρασης στα εξωτερικά σύνορα.

5.30. Για την εγκατάσταση και τη συντήρηση των πληροφοριακών συστημάτων της ΕΕ πραγματοποιήθηκαν ουσιώδεις επενδύσεις από την ΕΕ και τις συμμετέχουσες χώρες Σένγκεν.

Η Επιτροπή δεν έχει τη νομική υποχρέωση να υποβάλει ολοκληρωμένα στοιχεία σχετικά με το συνολικό κόστος. Ωστόσο, οι δαπάνες για την ανάπτυξη της αναδιατύπωσης του SIS, του ΣΕΕ και του ETIAS περιλαμβάνονται στα νομοθετικά δημοσιονομικά δελτία (COM(2016) 194 για το ΣΕΕ, COM(2016) 731 για το ETIAS και COM(2016) 881, 882, 883 για την αναδιατύπωση του SIS).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.32. Οι επιδόσεις του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις σε επίπεδο μεμονωμένων κρατών μελών αλλά και συνολικά επηρεάζονται φυσικά από εξωτερικούς παράγοντες, όπως οι πολιτικές εξελίξεις.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι γενικά όλοι οι δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται είναι συναφείς με τους στόχους του προγράμματος. Τα δεδομένα των δεικτών θα πρέπει πάντοτε να αναλύονται σε συνδυασμό με άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος.

Στην εκ των υστέρων αξιολόγηση θα αξιολογηθεί σε ποιο βαθμό το πρόγραμμα έχει επιτύχει τον γενικό στόχο της συμβολής σε υψηλό επίπεδο ασφάλειας στην ΕΕ.

5.33. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ποσοστό 55 % των κονδυλίων των εθνικών προγραμμάτων που είχε καταβληθεί αναφέρεται στο τέλος του 2020, δηλαδή δύο έτη πριν από το τέλος της περιόδου υλοποίησης. Ως εκ τούτου, πολλά αποτελέσματα είναι πιθανό να υλοποιηθούν κατά τα δύο τελευταία έτη της περιόδου υλοποίησης.

5.34. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ΕΕΔΕ περιλαμβάνει μια ισορροπημένη παρουσίαση των εξελίξεων, μέσω της χρήσης δεικτών για τους οποίους υπάρχει ήδη αξιόπιστο σύνολο δεδομένων (βλ. παρατηρήσεις στο σημείο 5.15).

Σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να εκτελούν κονδύλια το 2021 και το 2022. Φυσικά, τα αποτελέσματα που σχετίζονται με τις εν λόγω δράσεις θα υλοποιηθούν μόνο μετά το 2020.

Η Επιτροπή θα ήθελε επίσης να τονίσει ότι αρκετά κράτη μέλη δεν υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τους δείκτες για τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη. Θα επικαιροποιήσουν τους δείκτες αυτούς μόλις ολοκληρωθούν τα έργα. Αυτό μπορεί να δημιουργεί την εσφαλμένη εντύπωση ότι δεν έχει σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη των καθορισμένων στόχων, ενώ τα έργα σημειώνουν πρόοδο στην πράξη, και τα στοιχεία υποβάλλονται μετά την ολοκλήρωσή τους.

5.35. Τα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη υποβάλει πλήρη στοιχεία σχετικά με τον αντίστοιχο αριθμό ωρών επιμόρφωσης, διότι θα το πράξουν μόνο μετά τη λήξη του/των σχετικού/-ών έργου/-ων, και η περίοδος υλοποίησης δεν έχει ολοκληρωθεί.

Ο μέσος όρος ωρών επιμόρφωσης πρέπει να εξεταστεί μαζί με άλλα στοιχεία για να εξαχθεί συμπέρασμα. Στην εκ των υστέρων αξιολόγηση θα αξιολογηθεί η πραγματική συμβολή του ταμείου στη συνεπή εφαρμογή του κεκτημένου.

5.36. Το συμπέρασμα αυτό συνδέεται με τις συστάσεις που εξέδωσε το ΕΕΣ στην ειδική έκθεση αριθ. 20/2019 του 2019, οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της εφαρμογής.

Η Επιτροπή έχει λάβει όλα τα σχετικά μέτρα για τη βελτίωση των εργαλείων ελέγχου της ποιότητας των δεδομένων.

Η εκπαίδευση σε επίπεδο κρατών μελών παρέχεται μέσω πολλαπλών δράσεων στο πλαίσιο του TEA-Σύνορα και Θεωρήσεις.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ — ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 — Η ΕΥΡΩΠΗ ΩΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

6.1 Ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) είναι το μέσο με το οποίο η ΕΕ στηρίζει μεταρρυθμίσεις στην περιοχή διεύρυνσης, από το 2007, με την παροχή χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας. Τα κονδύλια του ΜΠΒ ενισχύουν τις ικανότητες των δικαιούχων καθ' όλη τη διαδικασία προσχώρησης και, ως εκ τούτου, οδηγούν σε προοδευτικές, θετικές εξελίξεις στην περιοχή.

Η Επιτροπή βελτιώνει συνεχώς την προσέγγισή της όσον αφορά την αξιολόγηση των επιδόσεων των εξωτερικών μέσων, τόσο σε επίπεδο προγραμμάτων όσο και σε επίπεδο παρεμβάσεων, αλλά και όσον αφορά την υποβολή των εκθέσεων προόδου της. Οι επιδόσεις των μέσων μετρούνται με τη χρήση διαφορετικών εργαλείων, π.χ. δείκτες και αξιολόγηση επιδόσεων στις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού, παρακολούθηση βάσει αποτελεσμάτων και δείκτες που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής δράσης, αξιολογήσεις σε επίπεδο έργων/προγραμμάτων και σε στρατηγικό επίπεδο. Όσον αφορά τις προγραμματικές δηλώσεις για το σχέδιο προϋπολογισμού, ο ΜΠΒ σημειώνει πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων του. Για παράδειγμα, έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα για τον δείκτη της επιχειρηματικής δράσης («doing business») και οι επιδόσεις βρίσκονται «σε καλό δρόμο». Επίσης, έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος σε ορισμένους βασικούς τομείς, ιδίως στους τομείς που συνδέονται με τη γεωργία, όπου αρκετές οικονομικές οντότητες ευθυγραμμίζονται σταδιακά με τα πρότυπα της ΕΕ ή έχουν ήδη επιτύχει τους στόχους τους. Με βάση την εμπειρία της, η Επιτροπή έλαβε πρόσθετα μέτρα για να βελτιωθεί ο τρόπος με τον οποίο μετρούνται οι επιδόσεις σε όλους τους τομείς στήριξης του ΜΠΒ. Όσον αφορά τον ΜΠΒ ΙΙΙ, το διάδοχο πρόγραμμα του ΜΠΒ ΙΙ, η Επιτροπή πρότεινε έναν νέο συνδυασμό δεικτών αντικτύπου αλλά και αποτελεσμάτων/εκροών, ώστε να αποτυπώνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια η αξιολόγηση των επιδόσεων στους βασικούς τομείς παρέμβασης με σκοπό την επίτευξη των στόχων της. Η Επιτροπή δημοσιεύει αναλυτικές πληροφορίες για τις επιδόσεις στην ετήσια έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή των μέσων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της εξωτερικής δράσης.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΠΒ ΙΙ

6.11 Οι δείκτες επιδόσεων αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των επιδόσεων του προγράμματος. Για παράδειγμα, μπορούν να παρέχουν τις πρώτες ενδείξεις για ζητήματα που αφορούν τις επιδόσεις ή την υλοποίηση και ενδέχεται να χρήζουν προσοχής. Ωστόσο, συχνά η ανάλυση των δεικτών επιδόσεων δεν αρκεί για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος, δεδομένου ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και άλλες σχετικές ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Κανένα σύνολο δεικτών επιδόσεων δεν μπορεί να αποτυπώσει όλες τις πτυχές που σχετίζονται με τις επιδόσεις του προγράμματος. Επομένως, το γεγονός ότι ένας δείκτης επιδόσεων βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη της τιμής-στόχου του δεν σημαίνει απαραίτητα ότι το ίδιο το πρόγραμμα βρίσκεται (ή δεν βρίσκεται) «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του.

Στις προγραμματικές δηλώσεις, η Επιτροπή παρουσιάζει την αξιολόγησή της σχετικά με την πρόοδο των δεικτών όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εν λόγω αξιολόγηση διαφέρει από την αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου στην παρούσα έκθεση, διότι χρησιμοποιούνται διαφορετικές μεθοδολογίες.

6.12. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τον ορισμό των δεικτών αποτελεσμάτων («outcome/results»), που θεωρεί ότι ισχύει εν προκειμένω, σύμφωνα με το επίσημο γλωσσάριο για την αναπτυξιακή βοήθεια:

«Τα επιδιωκόμενα ή επιτευχθέντα βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα των εκροών μιας παρέμβασης, τα οποία συνήθως απαιτούν τη συλλογική προσπάθεια των εταίρων. Τα αποτελέσματα αντιπροσωπεύουν τις αλλαγές που σημειώνονται στις συνθήκες ανάπτυξης μεταξύ εκροών και αντικτύπου.» Η Επιτροπή δεν έχει τον αποκλειστικό έλεγχο της προόδου και, για τον λόγο αυτόν, δεν θεωρεί ότι οι περισσότεροι δείκτες αποτελούν δείκτες εκροών, αλλά δείκτες αποτελεσμάτων.

6.13 Η πρόοδος για κάθε δείκτη αναφέρεται στην προγραμματική δήλωση του ΜΠΒ II που διατίθεται δημόσια. Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης την αξιολόγησή της σχετικά με την πρόοδο για κάθε δείκτη των προγραμματικών δηλώσεων. Στην εν λόγω αξιολόγηση περιγράφεται κατά πόσον ένας δείκτης βρίσκεται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη των τιμών-στόχων και παρουσιάζεται η πρόοδος που έχει σημειωθεί συγκριτικά με τις τιμές αναφοράς.

Η Επιτροπή δεν έχει τον πλήρη έλεγχο όσον αφορά την επίτευξη των φιλόδοξων τιμών-στόχων. Για παράδειγμα, ένας στόχος που τέθηκε πριν από επτά χρόνια ενδέχεται να μην επιτευχθεί πλήρως λόγω πολλών εξωτερικών παραγόντων.

6.14 Όσον αφορά τον δείκτη για τον μέσο όρο εξαγωγών/εισαγωγών, ο υπολογισμός παρασχέθηκε απευθείας από την Eurostat κατόπιν αιτήματος σχετικά με την εξέταση του συγκεκριμένου δείκτη. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν διατίθενται δημόσια στον ιστότοπο της Eurostat.

6.20 Η ενδιάμεση αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε στην αρχή της περιόδου εφαρμογής και δεν υπήρχε επαρκής χρόνος για να αναδειχθεί το πλήρες δυναμικό της τομεακής προσέγγισης, η οποία αποτελούσε καινοτομία στο πλαίσιο του ΜΠΒ II.

6.22 Η έμμεση διαχείριση με τις δικαιούχους χώρες (IMBC) ενθαρρύνει τους δικαιούχους του ΜΠΒ II να ενστερνισθούν και να αναλάβουν την ευθύνη για την αξιοποίηση της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ και, ταυτόχρονα, συνδράμει τις τοπικές διοικήσεις στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους για τη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ. Απαιτείται μεγαλύτερη προετοιμασία για την υλοποίηση των προγραμμάτων μέσω της έμμεσης διαχείρισης με τις δικαιούχους χώρες (IMBC), μεταξύ άλλων λόγω των ελέγχων ποιότητας που διενεργούνται από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ κατά τη διάρκεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων. Στο πλαίσιο του ΜΠΒ II, και με βάση τα αποτελέσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΜΠΒ II (η οποία πραγματοποιήθηκε στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού), η έμμεση διαχείριση με τις δικαιούχους χώρες (IMBC) εφαρμόστηκε με πιο επιλεκτικό τρόπο, με στόχο να υπάρξει μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ της απαίτησης χρήσης της εν λόγω μεθόδου εφαρμογής ως μέσου ανάπτυξης ικανοτήτων, αφενός, και της ανάγκης ταχύτερης παροχής χρηματοδοτικής συνδρομής, αφετέρου.

Στην Τουρκία, οι συσσωρευμένες καθυστερήσεις μειώθηκαν σταδιακά από το 2018 χάρη στα μέτρα που λήφθηκαν από την Επιτροπή και την Τουρκία. Η αναστολή των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων από την Αλβανία ήταν βραχυπρόθεσμη και διήρκεσε λιγότερο από δύο μήνες.

6.27 Η Επιτροπή αναγνωρίζει τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν όσον αφορά την παρακολούθηση. Οι εν λόγω αδυναμίες διαπιστώθηκαν σε τέσσερις από τις έντεκα αξιολογήσεις. Στο πλαίσιο του ΜΠΒ II, καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για να καθοριστούν σχετικοί μετρήσιμοι δείκτες.

Η μεθοδολογία παρακολούθησης βάσει αποτελεσμάτων αξιολογεί την επίτευξη αποτελεσμάτων (ξεκινώντας από τις εκροές).

Τέλος, η ΓΔ NEAR ενισχύει την παρακολούθηση που πραγματοποιούν οι εταίροι υλοποίησης και οι επιχειρησιακοί υπεύθυνοι διαχείρισης.

Εκτός από τις αξιολογήσεις και τη μεθοδολογία παρακολούθησης βάσει αποτελεσμάτων, οι αντιπροσωπείες παρακολουθούν την πρόοδο που σημειώνεται στην υλοποίηση έργων μέσω επιτόπιων επισκέψεων. Η πρόοδος αυτή μετράται μέσω δεικτών στο πλαίσιο των βασικών δεικτών επιδόσεων.

6.28 Η Επιτροπή αξιολογεί δεόντως όλα τα συμπεράσματα των εξωτερικών μελετών αξιολόγησης. Σύμφωνα με το πλαίσιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας, απαιτείται η δημοσίευση εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, στα οποία διατυπώνεται επίσημα, υπό τη μορφή αυτόνομου εγγράφου, η άποψη της Επιτροπής σχετικά με τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα των εξωτερικών αξιολογήσεων. Ωστόσο, δεν συντάσσονται έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για όλες τις εξωτερικές μελέτες αξιολόγησης. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι δεν αξιολογούνται τα συμπεράσματα των εξωτερικών αξιολογήσεων.

Ειδικότερα, μετά τη δημοσίευση κάθε εξωτερικής αξιολόγησης καταρτίζεται σχέδιο επακόλουθης δράσης, στο οποίο αποτυπώνεται η αποδοχή ή η απόρριψη των συστάσεων της αξιολόγησης από τις υπηρεσίες. Για τη ΓΔ NEAR, τα διδάγματα που προκύπτουν από τη διαδικασία της αξιολόγησης βασίζονται κυρίως στις πολυάριθμες επιχειρησιακές και στρατηγικές αξιολογήσεις, οι οποίες διεξάγονται και δημοσιεύονται, αν και δεν έχουν όλες ως αποτέλεσμα τη δημοσίευση επίσημου εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η Επιτροπή γνώριζε ότι υπήρχαν ορισμένες αδυναμίες στην αξιολόγηση της οικονομικής διακυβέρνησης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και έκρινε σε ποιο βαθμό τα συμπεράσματα της αξιολόγησης επηρεάστηκαν από τις αδυναμίες της διαδικασίας αξιολόγησης. Παρά τις αδυναμίες αυτές, τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης κρίθηκαν έγκυρα.

6.29 Βλ. απάντηση στο σημείο 6.12.

6.34 Η διαδικασία των πολιτικών μεταρρυθμίσεων έχει επίσης επηρεαστεί από την πανδημία της COVID-19.

6.36 Ο δείκτης καταργήθηκε μετά από ένα έτος, δεδομένου ότι δεν ήταν μετρήσιμος στο πλαίσιο του ΜΠΒ λόγω της διατύπωσής του («Ποσοστό των διαδικασιών χάραξης πολιτικής και μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με την προσχώρηση, κατά τις οποίες πραγματοποιείται αποτελεσματική διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών»). Ωστόσο, η Επιτροπή εξασφαλίζει την τακτική διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο της διαδικασίας της πολιτικής διεύρυνσης και προωθεί τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

6.39 Η πολιτική βούληση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε νομική και συνταγματική μεταρρύθμιση. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή συνεργάζεται σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο με τα Δυτικά Βαλκάνια, καθώς και με τις αρμόδιες αρχές. Η Επιτροπή παρέχει επίσης τεχνική βοήθεια για να στηρίξει τον σχεδιασμό των μεταρρυθμίσεων.

6.41 Η Επιτροπή θεωρεί ότι τέσσερις από τους εν λόγω δείκτες βρίσκονται «σε καλό δρόμο» όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του 2023 και ότι έχει σημειωθεί μέτρια πρόοδος στους υπόλοιπους επτά δείκτες, όπως αναφέρεται στην προγραμματική δήλωση για τον ΜΠΒ II^[1].

Δεν υπάρχει υποχρέωση να συμπεριληφθεί δείκτης για κάθε πτυχή στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου στόχου. Η Επιτροπή προσπάθησε μάλλον να περιορίσει τον αριθμό των δεικτών, σύμφωνα με εσωτερική καθοδήγηση.

6.43 Μέχρι στιγμής, η Τουρκία έχει επιτύχει έναν από τους στόχους της και, δεδομένου ότι το μέσο IPARD II εφαρμόζεται στο πλαίσιο του κανόνα N+3, η Επιτροπή θεωρεί πιθανό ότι οι περισσότεροι στόχοι θα επιτευχθούν έως το τέλος του 2023.

(Υποσημείωση της Επιτροπής σχετικά με το σημείο 6.41)

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/programme_statement_-_ipa.pdf

6.46 Η πρόσφατη εμπειρία έδειξε ότι ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων και της ευθυγράμμισης με το κεκτημένο εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και ότι η οπισθοδρόμηση που διαπιστώθηκε για ορισμένα έτη δεν αποτελεί αξιόπιστη ένδειξη της προόδου που θα σημειωθεί ή όχι στο μέλλον.

Ο αριθμός των κεφαλαίων που βρίσκονται σε «πρώιμο στάδιο» είναι μεγαλύτερος για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κόσοβο σε σχέση με τις άλλες χώρες, δεδομένου ότι οι οικείες συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσής τους τέθηκαν σε ισχύ πιο πρόσφατα (το 2015 και το 2016).

Στο πλαίσιο του ΜΠΒ III, ο σύνθετος δείκτης για την ευθυγράμμιση με το ενωσιακό κεκτημένο θα περιλαμβάνει σαφή δείκτη αναφοράς, τιμή-στόχο και ορόσημα.

6.48 Η τιμή αναφοράς για την αξιολόγηση της προόδου ορίζεται σε μηδέν στην αρχή της περιόδου προγραμματισμού και η επίτευξη της τελικής τιμής-στόχου καθορίζεται για το έτος 2023. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι πιθανό να επιτευχθεί αυτή η τιμή-στόχος εντός της εν λόγω προθεσμίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.52 Η απόκριση του ΜΠΒ σε απρόβλεπτες κρίσεις, για παράδειγμα η πλέον πρόσφατη οικονομική απόκριση στην πανδημία της COVID-19, εντάσσεται στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης ή της έμμεσης διαχείρισης με διεθνείς οργανισμούς.

Σε σύγκριση με την άμεση διαχείριση, η έμμεση διαχείριση με τις δικαιούχους χώρες (IMBC) επιδιώκει την επίτευξη ενός επιπλέον στόχου, δηλαδή να προετοιμάσει τις χώρες για μελλοντική προσχώρηση στην ΕΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι στο πλαίσιο της αξιολόγησης των επιδόσεων της έμμεσης διαχείρισης με τις δικαιούχους χώρες (IMBC) θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη η μάθηση μέσα από την πράξη και άλλα οφέλη που προκύπτουν για τους δικαιούχους από τη διαχείριση των κονδυλίων του ΜΠΒ.

6.53 Η στήριξη της ΕΕ συμβάλλει στη διαδικασία μεταρρύθμισης, για την οποία είναι υπεύθυνες οι αρχές. Η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων εναπόκειται στις εθνικές αρχές και η διασφάλιση της υλοποίησής τους εξαρτάται από πολλαπλούς παράγοντες (π.χ. πολιτική βούληση, εθνικές ικανότητες κ.λπ.) και όχι μόνο από τον ΜΠΒ. Επίσης, η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων αποτελεί μακροπρόθεσμη διαδικασία, η οποία επιβραδύνθηκε λόγω της πανδημίας της COVID-19.

6.54. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι πιθανό να επιτευχθούν οι στόχοι των δεικτών για το 2023.

6.55 Στο πλαίσιο του ΜΠΒ III, ο σύνθετος δείκτης για την ευθυγράμμιση με το ενωσιακό κεκτημένο θα περιλαμβάνει σαφή δείκτη αναφοράς, τιμή-στόχο και ορόσημα.

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΕ — ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2020**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 — ΜΕΤΑΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

7.11 Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 7.11 έως 7.13.

Η Επιτροπή αποδίδει τη μέγιστη σημασία στη μεταπαρακολούθηση και στην υλοποίηση όλων των συστάσεων που έχουν γίνει δεκτές. Υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την υλοποίηση των δράσεων τις οποίες δεσμεύτηκε να υλοποιήσει και οι οποίες εμπίπτουν στο πλαίσιο της εντολής της. Δεν μπορεί, ωστόσο, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο το ΕΕΣ να αξιολογεί κάποιες συστάσεις ως μερικώς υλοποιηθείσες, ενώ η Επιτροπή τις θεωρεί πλήρως υλοποιηθείσες. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η πλήρης υλοποίηση των συστάσεων μπορεί να εξαρτάται επίσης από δράσεις ή μέτρα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα άλλων οντοτήτων.

7.18 Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 7.18 έως 7.20.

Η έγκαιρη υλοποίηση των δράσεων μεταπαρακολούθησης θα πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με την αποδοχή των συστάσεων του ΕΕΣ. Η Επιτροπή αναλαμβάνει πλήρως τη δέσμευση να υλοποιήσει όλες τις συστάσεις που έγιναν δεκτές εντός των χρονοδιαγραμμάτων που καθορίζονται στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για τις συστάσεις οι οποίες αρχικά δεν έγιναν δεκτές από την Επιτροπή για τους λόγους που διατυπώνονται στις δημοσιευμένες απαντήσεις στην οικεία ειδική έκθεση.

Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις οι δράσεις μεταπαρακολούθησης ενδέχεται να απαιτούν περισσότερο χρόνο από αυτόν που αναμενόταν αρχικά λόγω της πολυπλοκότητας των μέτρων, εξελίξεων στον τομέα της νομοθεσίας ή της πολιτικής, των περιορισμένων πόρων, εξωτερικών παραγόντων ή της ανάγκης συμμετοχής άλλων θεσμικών οργάνων ή οντοτήτων. Το γεγονός ότι μια σύσταση δεν έχει υλοποιηθεί πλήρως έως την αρχική αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης δεν συνεπάγεται ότι η σύσταση αυτή δεν θα υλοποιηθεί στη συνέχεια.

7.21 Η Επιτροπή, στις επίσημες απαντήσεις της, οι οποίες δημοσιεύθηκαν από κοινού με τις αντίστοιχες εκθέσεις του ΕΕΣ, παρείχε αιτιολογήσεις για όλες τις περιπτώσεις στις οποίες έκρινε ότι δεν θα μπορούσε να δεσμευτεί ως προς την υλοποίηση των συγκεκριμένων συστάσεων. Ως εκ τούτου, είναι κατανοητό ότι τελικά δεν υλοποιήθηκε η συντριπτική πλειονότητα των συστάσεων, τις οποίες δεν μπόρεσε να κάνει αρχικά δεκτές (10 από τις 11).

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7.1 «ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑ ΕΚΘΕΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ
ΔΙΑΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2017 — ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ»**

Ειδική έκθεση 1/2017: Απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την εφαρμογή του δικτύου Natura 2000 κατά τρόπο που να εγγυάται την πλήρη αξιοποίησή του

Απάντηση στη σύσταση 3 στοιχείο β), σημείο 84: Υπενθυμίζεται ότι υπάρχει ένας οριζόντιος δείκτης Natura 2000 που συνδέεται με την επιφάνεια των περιοχών του δικτύου Natura 2000, που καλύπτονται από συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις της ΕΕ. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τους δείκτες για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, μόλις υλοποιηθούν τα σχετικά ταμεία σε ικανοποιητικό βαθμό. Όταν κρίνεται απαραίτητο, η Επιτροπή θα αναλάβει κατάλληλη δράση για την περίοδο προγραμματισμού μετά το 2027, η οποία θα μπορούσε, για παράδειγμα, να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της εκτίμησης των επιπτώσεων για τα ρυθμιστικά μέσα επόμενης γενιάς.

Ειδική έκθεση 2/2017: Διαπραγμάτευση των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων του τομέα της συνοχής της περιόδου 2014-2020 από την Επιτροπή: δαπάνες περισσότερο στοχευμένες στις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αλλά πολυπλοκότερες ρυθμίσεις για τη μέτρηση των επιδόσεων

Απάντηση στη σύσταση 6 1η περίπτωση, σημείο 154: Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα δεδομένα που συλλέχθηκαν χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των επιδόσεων, σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις και εντός των ορίων τους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων.

Η συγκριτική ανάλυση των επιδόσεων και ο καθορισμός δεικτών αναφοράς που αναφέρονται στο κείμενο του ΕΕΣ δεν προβλέπονται από τη νομική βάση, την οποία τηρεί η Επιτροπή.

Η άντληση διδαγμάτων σε σχέση με την πολιτική πραγματοποιείται συνήθως μέσω αξιολογήσεων αντικτύπου, όπως η επικείμενη εκ των υστέρων αξιολόγηση της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020. Επιπλέον, η άντληση διδαγμάτων σε σχέση με την πολιτική διευκολύνεται με τη συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με δείκτες, στόχους και την επίτευξη αυτών, τα οποία είναι διαθέσιμα στην πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων των ΕΔΕΤ.

Ειδική έκθεση 3/2017: Βοήθεια της ΕΕ προς την Τυνησία

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 71: Παρότι οι διαδικασίες για την έγκριση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής (ΜΧΣ) δεν έχουν τροποποιηθεί και δεν έχει υποβληθεί πρόταση για την τροποποίησή τους, όπως συνιστάται, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο εσωτερικός κανονισμός του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προβλέπει ήδη μια διαδικασία επιτάχυνσης για ταχείες εγκρίσεις, όπως χρησιμοποιήθηκε στις ΜΧΣ COVID-19 το 2020. Η Επιτροπή ενημερώνει επίσης ότι οι διαδικασίες για την έγκριση της ΜΧΣ αξιολογούνται λεπτομερώς στο πλαίσιο μιας υπό εξέλιξη εκ των υστέρων αξιολόγησης της ΜΧΣ, που αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2021.

Ειδική έκθεση 4/2017: Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παράτυπες δαπάνες: Η Επιτροπή ενέτεινε την εφαρμογή προληπτικών μέτρων και δημοσιονομικών διορθώσεων στον τομέα της συνοχής την περίοδο 2007-2013

Απάντηση στη σύσταση 3, σημείο 148: Οι δημοσιονομικές διορθώσεις βάσει του άρθρου 145 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων και οι διακοπές/αναστολές είναι απολύτως ανεξάρτητες και διαφορετικές διαδικασίες. Η συγχώνευσή τους σε ένα εργαλείο θα δημιουργούσε περιττή διοικητική πολυπλοκότητα, ενώ δεν θα προσέδιδε προστιθέμενη αξία στην παρακολούθηση που ασκεί η Επιτροπή.

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι το υφιστάμενο σύστημα παρακολούθησης είναι σύμφωνο με τις κανονιστικές απαιτήσεις και παρέχει επισκόπηση σε επίπεδο υπόθεσης για κάθε διαδικασία.

Ειδική έκθεση 11/2017: Καταπιστευματικό ταμείο Βέκου της ΕΕ για την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία: ελπιδοφόρο ξεκίνημα παρά τις όποιες αδυναμίες

Απάντηση στη σύσταση 1 2η περίπτωση, σημείο 72: Η Επιτροπή επανεξέτασε τις κατευθυντήριες γραμμές για να συμπεριλάβει μια πιο λεπτομερή περιγραφή των κριτηρίων που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό για την αξιολόγηση των όρων σύστασης καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι δεν έχει αναπτυχθεί κανονιστική μεθοδολογία για τη διενέργεια ανάλυσης των αναγκών.

Η δημιουργία ενός καταπιστευματικού ταμείου έκτακτης ανάγκης απορρέει από μια κατάσταση κρίσης που αφορά ειδικά μια χώρα. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αναγκών. Θα ήταν δύσκολο να εφαρμοστεί ενιαία προσέγγιση με προκαθορισμένη μεθοδολογία. Οι κρίσεις απαιτούν συντονισμένη αντίδραση σε διεθνές επίπεδο. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό η αξιολόγηση των αναγκών της ΕΕ να λαμβάνει υπόψη την παρουσία άλλων δωρητών και την ανταπόκρισή τους, ώστε να προσδιορίζεται σαφώς η προστιθέμενη αξία της ΕΕ. Αυτό αφορά επίσης ειδικά κάθε χώρα/κρίση και εξαρτάται από την κατάσταση που επικρατεί επιτόπου.

Επιπλέον, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται επί του παρόντος η σύσταση νέων καταπιστευματικών ταμείων, η Επιτροπή κρίνει ότι τη δεδομένη χρονική στιγμή δεν απαιτείται η ανάπτυξη μεθοδολογίας για τη διενέργεια της εν λόγω ανάλυσης των αναγκών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσταση έχει υλοποιηθεί ως επί το πλείστον.

Ειδική έκθεση 13/2017: Ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας: θα γίνει ποτέ πράξη η πολιτική επιλογή;

Απάντηση στη σύσταση 6 στοιχείο β) περίπτωση ii), σημείο 91: Η προθεσμία λήξης της σύστασης δεν έχει παρέλθει ακόμη και η ημερομηνία-στόχος της είναι το τέλος του 2023. Έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την υλοποίησή της.

Ειδική έκθεση 15/2017: Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες και το αποθεματικό επίδοσης στον τομέα της συνοχής: καινοτόμα μέσα που δεν έχουν ακόμη αποδειχθεί αποτελεσματικά

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 111: Η Επιτροπή αποδέχεται εν μέρει τη συγκεκριμένη σύσταση και θεωρεί ότι το μέρος που έγινε δεκτό έχει υλοποιηθεί.

Οι ευνοϊκοί όροι, όπως θεσπίστηκαν με τη νομοθεσία για την πολιτική συνοχής για την περίοδο 2021-2027, θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν ως μέσο αξιολόγησης της ετοιμότητας των κρατών μελών να υλοποιούν τα ταμεία της ΕΕ, και έχουν εξορθολογιστεί, απλουστευθεί και καταστεί ισχυρότεροι, ιδίως με την απαίτηση να εξακολουθήσουν να πληρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που σχετίζονται με τις επενδύσεις θα παρέχουν κατάλληλους συνδέσμους στους ευνοϊκούς όρους και θα συμβάλλουν στη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο α), σημείο 111: Σύμφωνα με το άρθρο 18 του συμφωνηθέντος νέου κανονισμού περί κοινών διατάξεων, κατά την ενδιάμεση επανεξέταση θα ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) οι νέες προκλήσεις που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που θα εγκριθούν το 2024·

β) η πρόοδος στην υλοποίηση του ολοκληρωμένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα, εάν συντρέχει περίπτωση·

γ) η πρόοδος στην εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων·

δ) η κοινωνικοοικονομική κατάσταση του οικείου κράτους μέλους ή της περιφέρειας, με ιδιαίτερη έμφαση στις χωρικές ανάγκες, λαμβάνοντας υπόψη κάθε σημαντική αρνητική χρηματοοικονομική, οικονομική ή κοινωνική εξέλιξη·

ε) τα κυριότερα αποτελέσματα των σχετικών αξιολογήσεων·

στ) η πρόοδος στην επίτευξη των οροσήμων, λαμβάνοντας υπόψη τις μείζονες δυσκολίες που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του προγράμματος·

ζ) όσον αφορά τα προγράμματα που υποστηρίζονται από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, η αξιολόγηση που διενήργησε η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

Η ίδια διάταξη προβλέπει τα στάδια και τις επιπτώσεις της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο β), σημείο III: Η έννοια των δεικτών αποτελεσμάτων έχει τροποποιηθεί, δεδομένου ότι κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 θα αποτυπώνουν τα άμεσα αποτελέσματα σε επίπεδο δικαιούχων, σε αντίθεση με τα ευρύτερα αποτελέσματα σε επίπεδο περιφέρειας ή χώρας, κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού.

Οι δείκτες αποτελεσμάτων θα αποτελούν μέρος του πλαισίου επιδόσεων, το οποίο, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, θα περιλαμβάνει όλους τους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων του προγράμματος. Ωστόσο, δεδομένου ότι η ενδιάμεση επανεξέταση θα πραγματοποιηθεί στις αρχές του 2025, που είναι πολύ νωρίς για να υλοποιηθούν τα περισσότερα αποτελέσματα, οι δείκτες αποτελεσμάτων δεν θα συνοδεύονται από ορόσημα και δεν θα αποτελούν μέρος της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 προβλέπει ότι θα καθορίζονται ορόσημα μόνο για τους δείκτες εκροών (άρθρο 16 παράγραφος 1). Η προσέγγιση αυτή επιλέχθηκε επειδή συνήθως απαιτείται περισσότερος χρόνος για την υλοποίηση των αποτελεσμάτων που αποτυπώνονται στους δείκτες αποτελεσμάτων, και δεν μπορούν να αναμένονται τέτοιου είδους αποτελέσματα για την περίοδο της επανεξέτασης (τα ορόσημα για τους δείκτες αποτελεσμάτων θα έπρεπε να είναι μηδενικά για την πλειονότητα των δεικτών).

Πρόκειται για τη μοναδική εφικτή προσέγγιση, καθώς, όπως εξηγείται ανωτέρω, απαιτείται πολύ περισσότερος χρόνος για την υλοποίηση των αποτελεσμάτων. Ωστόσο, η πείρα του παρελθόντος καταδεικνύει ότι τα αποτελέσματα των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων που υποστηρίζονται από την πολιτική συνοχής ακολουθούν τη δημοσιονομική υλοποίηση και τις εκροές που επιτυγχάνονται από τα προγράμματα.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο γ), σημείο III: Η Επιτροπή είναι έτοιμη να εφαρμόσει αυστηρά τους κανόνες για τις αναστολές και τις διορθώσεις.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η χρήση των αναστολών πληρωμών και των δημοσιονομικών διορθώσεων ρυθμίζεται σαφώς από το άρθρο 97 παράγραφος 1 και το άρθρο 104 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, ο οποίος δεν περιλαμβάνει τη μη επίτευξη των οροσήμων και των στόχων. Οι αναστολές και οι διορθώσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις σοβαρών ανεπαρκειών,

ενώ η μη επίτευξη των οροσήμων και των στόχων οφείλεται σε δυσκολίες στην υλοποίηση του προγράμματος και δεν θα πρέπει να ενεργοποιεί τέτοιου είδους μέτρα.

Όσον αφορά το τελευταίο, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 προβλέπει τη δυνατότητα ανακατανομής των ποσών ευελιξίας (50 % των δεσμεύσεων που αντιστοιχούν στα έτη 2026 και 2027), σύμφωνα με το άρθρο 18 (ενδιάμεση επανεξέταση).

Ταυτόχρονα, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο βασικός στόχος είναι να παρέχει βοήθεια στα κράτη μέλη όσον αφορά την ορθή υλοποίηση των Ταμείων και, επομένως, την αποφυγή ανεπαρκών επιδόσεων. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες ώστε να επιτύχει σε μεγαλύτερο βαθμό τον στόχο αυτόν, δηλαδή παρέχοντας καθοδήγηση, τεχνική εμπειρογνωσία, δυνατότητες συζήτησης και ανταλλαγής εμπειριών κ.λπ.

Ειδική έκθεση 16/2017: Προγραμματισμός στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης: λιγότερη πολυπλοκότητα και μεγαλύτερη έμφαση στα αποτελέσματα

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 100: Η Επιτροπή αποδέχθηκε εν μέρει τη σύσταση.

Ειδική έκθεση 19/2017: Διαδικασίες εισαγωγής: οι αδυναμίες του νομικού πλαισίου και η αναποτελεσματική εφαρμογή έχουν αντίκτυπο στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ

Απάντηση στη σύσταση 1, σημείο 143: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση.

Η Επιτροπή, όπως αναφέρεται στις προηγούμενες παρατηρήσεις της, θεωρεί ότι η βεβαίωση και η είσπραξη πρόσθετων δασμών από τα κράτη μέλη με βάση την ελεγκτική δραστηριότητα της Επιτροπής όσον αφορά τους ΠΠΠ και τις έρευνες της OLAF είναι η πλέον αξιόπιστη μέθοδος για τον ποσοτικό προσδιορισμό του τελωνειακού ελλείμματος. Η προσέγγιση αυτή καλύπτει συγκεκριμένες περιπτώσεις εσφαλμένης ταξινόμησης και εσφαλμένης περιγραφής στον βαθμό που έχουν διαπιστωθεί μέχρι σήμερα (π.χ. ποσοτικός προσδιορισμός των απωλειών που διαπιστώθηκαν για την έμμεση αποστολή ηλιακών συλλεκτών το 2020, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων είσπραξης που ελήφθησαν).

Επιπλέον, έπειτα από στοχευμένες επιθεωρήσεις και έρευνες, καθώς και λεπτομερή ανάλυση των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και υποδημάτων από την Κίνα για τα οποία πιθανώς έχει δηλωθεί χαμηλότερη δασμολογητέα αξία, η Επιτροπή ανέπτυξε στατιστική μέθοδο για την εκτίμηση των απωλειών ΠΠΠ που σχετίζονται με το συγκεκριμένο φαινόμενο της δήλωσης χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας, συμπληρώνοντας την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το έλλειμμα των τελωνειακών δασμών.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ήδη προσδιορίζει ποσοτικά τις πιθανές απώλειες ΠΠΠ και διασφαλίζει την κατάλληλη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ σε αυτές τις περιπτώσεις.

Πέρα από αυτές τις προσπάθειες ποσοτικού προσδιορισμού και είσπραξης τυχόν εκκρεμών ΠΠΠ, η Επιτροπή επεξεργάζεται επί του παρόντος λεπτομερή περιγραφή των καθηκόντων, του ρόλου, του επιχειρηματικού μοντέλου και της θέσης των κοινών ικανοτήτων ανάλυσης της ΕΕ (JAC), προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η αποτελεσματικότητα και να δημιουργηθεί προστιθέμενη αξία για τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων και τους τελωνειακούς ελέγχους. Οι προορατικές δράσεις, όπως η παρακολούθηση των εμπορικών ροών και των τελωνειακών επιδόσεων, καθώς και η εκτίμηση των κινδύνων που επικεντρώνονται στους ΠΠΠ, οι οποίες υποστηρίζονται από στοχευμένες επιθεωρήσεις των οικείων κρατών μελών, αναμένεται να συμβάλουν στον περαιτέρω καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του τελωνειακού ελλείμματος και στη μείωσή του.

Απάντηση στη σύσταση 6 στοιχείο α), σημείο 147: Η Επιτροπή, στο πλαίσιο των ελέγχων της για τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους, έλεγξε τη στρατηγική έλεγχου των δεσμευτικών δασμολογικών πληροφοριών (ΔΔΠ) που εφαρμόζεται σε πέντε κράτη μέλη. Η Επιτροπή δεν εντόπισε σημαντικές αδυναμίες. Επιπλέον, λόγω της πανδημίας COVID-19, η Επιτροπή χρειάστηκε να αναβάλει τις επισκέψεις στήριξης ΔΔΠ που είχαν προγραμματιστεί για το 2020, αλλά βρίσκεται σε διαδικασία επαναπρογραμματισμού των εν λόγω επισκέψεων.

Απάντηση στη σύσταση 6 στοιχείο β), σημείο 147: Η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε τη σύσταση και επισήμανε στην απάντησή της που δημοσιεύθηκε από κοινού με την ειδική έκθεση ότι διεξήγαγε μελέτη, στην οποία συμμετείχαν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και εκπρόσωποι των επιχειρήσεων, πιο συγκεκριμένα μέσω δημόσιας διαβούλευσης, προκειμένου να αξιολογήσει το ενδιαφέρον και τη σκοπιμότητα ενός συστήματος αποφάσεων σχετικά με τις δεσμευτικές πληροφορίες για τη δασμολογητέα αξία (BVI) στην Ένωση. Η μελέτη σκοπιμότητας, καθώς και οι αντιδράσεις των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων είναι θετικές όσον αφορά τις αποφάσεις για τις BVI.

Πριν από τη λήψη τελικής απόφασης σχετικά με τη συμμετοχή σε διαδικασία κατάρτισης νομικών διατάξεων και συστημάτων ΤΠ για τη στήριξη της θέσπισης αποφάσεων όσον αφορά τις BVI στην τελωνειακή νομοθεσία της Ένωσης, η Επιτροπή θα εξακριβώσει αν και με ποιον τρόπο συνάδει η θέσπιση αυτή με τις πολιτικές της προτεραιότητες και ποιο κόστος θα συνεπαγόταν.

Απάντηση στη σύσταση 8 στοιχείο α), σημείο 149: Τα κριτήρια δημοσιονομικού κινδύνου εφαρμόζονται σε όλες τις συνήθεις ή απλουστευμένες διασαφήσεις. Στο πλαίσιο της εφαρμογής της απόφασης για τα κριτήρια δημοσιονομικού κινδύνου, τα κράτη μέλη ενέκριναν ένα νέο κεφάλαιο των κατευθυντήριων γραμμών στις 19 Μαΐου 2021. Το νέο κεφάλαιο παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των κριτηρίων δημοσιονομικού κινδύνου στις απλουστευμένες διαδικασίες και σχετικά με τον τρόπο χρήσης του νέου άρθρου 234 παράγραφος 3 της εκτελεστικής πράξης για τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα, το οποίο επιτρέπει στους τελωνειακούς υπαλλήλους να ζητούν την προσκόμιση των εμπορευμάτων στα τελωνεία υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, προκειμένου να καλύπτεται ο νέος αναγνωρισμένος σοβαρός δημοσιονομικός κίνδυνος.

Ειδική έκθεση 20/2017: Χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ μέσα εγγύησης δανείων: παρά τα θετικά αποτελέσματα, η εστίαση στους δικαιούχους και ο συντονισμός με τα εθνικά συστήματα χρήζουν βελτίωσης

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο β), σημείο 109: Η Επιτροπή καταβάλλει ήδη εύλογες προσπάθειες για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τα έξοδα διαχείρισης, βασισόμενη σε πληροφορίες που συγκεντρώνονται με νόμιμο τρόπο, και προτίθεται να εντείνει τις προσπάθειές της σε αυτήν την κατεύθυνση. Ωστόσο, ενδέχεται να είναι δύσκολο να συγκεντρωθούν τέτοιου είδους δεδομένα από εθνικά συστήματα, ενώ τα δεδομένα μπορεί να μην είναι άμεσα συγκρίσιμα και συναφή. Πέραν τούτου, επιπλέον του στοιχείου του κόστους, το κατάλληλο επίπεδο προμηθειών θα καθορίζεται με τη συνεκτίμηση του στοιχείου του κινήτρου της αμοιβής που απαιτείται σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό.

Η Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες να συγκεντρώσει τα διαθέσιμα στοιχεία —όσο ατελή και να είναι, καθώς και δύσκολο να συγκριθούν— ώστε να επιτευχθεί μια τάξη μεγέθους για το κατάλληλο επίπεδο προμηθειών. Ειδικότερα, η Επιτροπή χρησιμοποίησε μια έρευνα σχετικά με τις προμήθειες της αγοράς των οργανισμών εγγύησης, καθώς και τις προμήθειες που χρεώνει το ΕΤαΕ για προϊόντα (αντ)εγγυήσεων στο πλαίσιο του πανευρωπαϊκού ταμείου εγγυήσεων.

Η προβλεπόμενη προθεσμία για τη δράση αυτή παραμένει τον Δεκέμβριο του 2021.

Απάντηση στη σύσταση 2 στοιχείο β), σημείο 112: Κοινή απάντηση της Επιτροπής στη σύσταση 2 στοιχείο β), στη σύσταση 3 στοιχείο α) και στη σύσταση 3 στοιχείο β).

Η Επιτροπή αποδέχτηκε εν μέρει τη σύσταση 2 στοιχείο β) και τη σύσταση 3 στοιχείο β). Όσον αφορά το προϊόν εγγύησης του σκέλους για τις ΜΜΕ του προγράμματος InvestEU που πρόκειται να υλοποιηθεί από το ΕΤαΕ, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί διάδοχος του χρηματοδοτικού μέσου InnonFin SMEG, η Επιτροπή διαπραγματεύεται επί του παρόντος με το ΕΤαΕ την εφαρμογή πρόσθετων κριτηρίων επιλεξιμότητας για την καινοτομία, τα οποία στοχεύουν τους τελικούς δικαιούχους που επενδύουν σε τομείς όπου υπάρχει κίνδυνος τεχνολογικής ή βιομηχανικής ή επιχειρηματικής αποτυχίας και κυρίως σε άυλα στοιχεία ενεργητικού (συμπεριλαμβανομένης της διανοητικής ιδιοκτησίας), και ειδικότερα όταν οι εσωτερικές πολιτικές του χρηματοοικονομικού διαμεσολαβητή δεν αποδίδουν αξία εξασφάλισης στα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού.

Ειδική έκθεση 21/2017: Οικολογικός προσανατολισμός: ένα πολύπλοκότερο καθεστώς εισοδηματικής στήριξης χωρίς αποτελέσματα για το περιβάλλον μέχρι τώρα

Απάντηση στη σύσταση 1 στοιχείο α), σημείο 83: Κοινή απάντηση της Επιτροπής στη σύσταση 1 στοιχείο α) και στη σύσταση 2 στοιχείο α) 2η περίπτωση.

Η Επιτροπή αποδέχθηκε τη σύσταση επί της ουσίας και θεώρησε ότι υλοποιήθηκε πλήρως με τις νομοθετικές προτάσεις της σχετικά με την κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) για την περίοδο 2021-2027. Οι νομοθετικές προτάσεις για την ΚΓΠ περιγράφουν την ενεργό συμμετοχή της Επιτροπής στην αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων των κρατών μελών, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητάς τους. Λόγω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ, η προσωρινή ημερομηνία έναρξης της προτεινόμενης μεταρρύθμισης της ΚΓΠ παρατάθηκε για την 1η Ιανουαρίου 2023.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2021.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στην χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων.

Σημείο 4.32. (δεξιά), © Getty Images / Monty Rakusen.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα europa.eu, παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εξέτασε τα αποτελέσματα των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ που χρηματοδοτήθηκαν από τον προϋπολογισμό της, βασιζόμενο σε πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις προερχόμενες από την Επιτροπή και άλλες πηγές, περιλαμβανομένων πρόσφατων δικών του εργασιών στο πλαίσιο ελέγχων και επισκοπήσεων. Εξέτασε επίσης αν και με ποιο τρόπο η Επιτροπή και οι συννομοθέτες αξιοποίησαν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από προηγούμενες περιόδους του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) (π.χ. από αξιολογήσεις, εκτιμήσεις επιπτώσεων και ελέγχους), προκειμένου να βελτιώσουν τον σχεδιασμό και τις επιδόσεις των προγραμμάτων δαπανών της περιόδου 2021-2027.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης